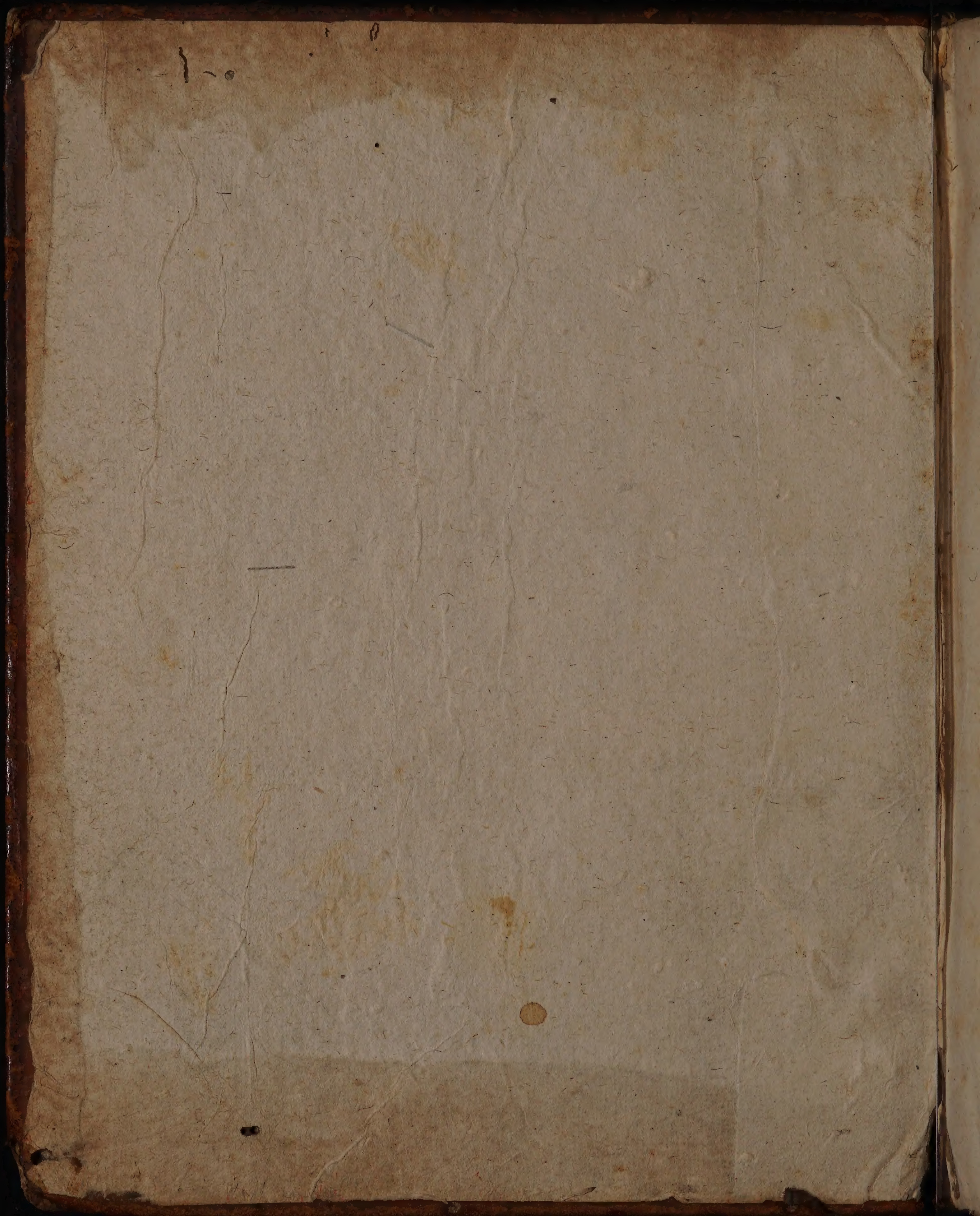

THEA
PLA

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ THEATRI BOTANICI CASPARI BAVHINI BASILEENS. ARCHIATRI ET Profess. ordin.

IN QVO

PLANTÆ SVPRA SEXCENTÆ ab ipso primùm descriptæ cum plurimis figuris proponuntur.

Francofurti ad Mœnum,
Typis Pauli Iacobi, impensis Ioannis Treudelii.
Anno MDCXX.

REVERENDISSIMI PERILLVSTRIS ET GENEROSI DOMINI,

D. ERDTMANNI LIB. BARONIS IN PVTBVS;

ET ORDINIS EQVITVM DIVO IOHAN. SACROR. COMMENDATORIS IN WILDENBVRCH, &c. FILIO

PERILLVSTRI ET GENEROSO DOMINO,

D. PHILIPPO LVDOVICO LIB. BARONI IN PVTBVS, &c.

Hunc THEATRI sui BOTANICI ΠΡΟΔΡΟΜΟΝ

CASPARVS BAVHINIVS BASILEENS. ARCHIATROS OBSERV. MON.

ΤΥΚΗ ΚΑΙ ΠΟΝΩ offert.

Epiſtola Dedicatoria.

ALOMONEM populi Iudaici regem, PERILLVSTRIS & GENEROSE DOMINE BARO, de omnium ſtirpium natura commentarios ſcripſiſſe, & quidem pro ſapientia quam diuinitus acceperat, (omnium priſcorum, etiam Ægyptiorum ſapientiam longe poſt ſe relinquente) ſacra docet pagina: vt vel minima ac viliſſima naturæ opera conſiderarit, ita vt à Cedro Libani, vſque ad Hyſſopum quæ è pariete progignitur, diſputarit. Quos in templi Hieroſolymitani veſtibulo diu aſſeruatos, Ezechias rex, vna cum ἰαμάτων *libris, ſuſtuliſſe aſſerunt, eo quod animaduertiſſet, ægros, ad hos*

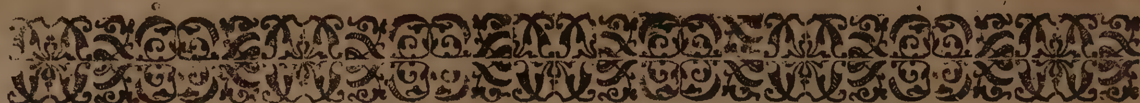
 tanquam

tanquam ad numen aliquod confugere: ex his potius quam à Deo morborum curationes petere. Non enim dubium est in libris illis, posteritati ob insignem sapientiam commendatis, multiplicem etiam abusum fuisse, qui aliquot seculis post durauit: & vnum referam, Flauij ἀρχαιολογία *meminit cuiusdam Eleazari exorcistæ, qui in Vespasiani exercitu, multos qui à dæmonibus torquebantur, præsente Imperatore curauit hoc modo: obsessi naribus annulũ indebat, sub cuius sigillo radicis à Salomone indicatæ species inclusa erat: quo iterum è naribus educto & ægro languore in terram collapso, eoque exanimato iacente, carminibus Salomonis dæmonem adiurabat, & per sacra in pristino ergastulo habitare edicebat: & vt obsessum à spiritu maligno liberatum astantibus ostenderet, coram obsesso calicem aqua plenum collocabat, & dæmoni iam ab homine egresso, eum vt subuerteret, imperabat. Eiusmodi ergo profanitatis & idololatriæ exterminandæ studio, Ezechias pietatis zelo ductus, commentarios illos remouit, non artis odio, cuius auxilium ipsemet postmodum in vlceris curatione persensit. Quos sane libros si adhuc haberemus, forsitan deesset de herbis scribendi occasio. Verum cum non solum veteres solis herbis in medicatione contenti fuerint, sed etiam num hodie non minima Medicinæ pars in iis consistat, idcirco in earum inquisitionem cupidius incumbere oportet, præsertim eum qui Medicinam aliis salutariter facere cupit, cum nec Hippocratem piguerit, vt dogmata* θεοπρεπῶς ἐπιστήμης, *diuinæ medendi scientiæ, ita* βοτανικὴν παράδοσιν *à Democrito, qui ab Ægyptiis eam acceperat, addiscere. Ad quod studium vnumquemque sua valetudo inuitare debet, cum inter corporis dotes mortalibus à Deo nulla pretiosior concessa sit: id quod olim, nescio quis Poetarũ senario comprobauit,* οὐκ ἔστ' ὑγιείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν βίῳ. *Sunt quidem de simplicibus ab antiquis multa non feliciter scripta, sed à nemine omnium æque de omnibus, neque ea ipsa in vnum collecta, ordineque, sine longis circuitionib. digesta. Quare laborẽ hunc, post plurimos clarissimos scriptores, cum susceperimus, dum THEATRVM BOTANICVM adornamus, in præsens PRODROMVM eius, qui vltra Sexcentas à me primum descriptas Plantas exhibet, præmittere placuit. Quem laborem, cui rectius offerrem quam tibi PERILLVSTRIS & GENEROSE DOMINE BARO, non occurrit alius, cum ex conuersatione & colloquio, te & literas & literatos singulari candore amare, & virtutes togatas ac bellicas omni studio prosequi, & eius nomine ab omnibus bonis & obseruari & laudari, sine fuco animaduerti. Non sane mirum, modo verum sit illud, ex vnguibus leonem cognosci, siquidem & peruetusta & illustriss. prosapia, Rugiæ Principum oriundus sis, quin etiam illustriss. Parẽte natus, Heroe virtutibus cunctis, vt numero dicam, eminente: insuper ab Ephoris & præceptoribus inprimis*

à præ-

à præstantiss. vereque modesto & ingenuo D. Joachimo Volschouio, moribus & vita præeuntibus, instructus fueris. Non immerito ergo illustriss. parentibus & gaudio & solatio, patriæ & Reip. feliciter te natum suo tempore abunde testatum facies: ad quod ab vno & trino, porro fælicissima quæque precor: & vt hunc laborem meum, serena hilarique fronte suscipias, tuearis, & me porro tuo fauore prosequi digneris, opto, rogoque. Basileæ Idib. Martij MDCXX.

AD MEDICINÆ STVDIOSOS.

IGNA sane est, CANDIDE Lector, Galeni 1. de Antidotis 5. sententia, quæ ab omnibus Medicis perpendatur. Medicus ait omniũ STIRPIVM, si fieri possit, peritiam habeat, consulo, sin minus, plurium saltem quibus frequenter vtimur. Nam qui studio Medico operam dare in animo habet, nil in artis operibus laude digni pręstabit, si HERBARVM cognitione destituatur: tam enim medico necessaria ὡς οὐχ οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς, vt Oribasius scribit: siquidem partem Medicinæ potissimam semper complexa sit: Homeri Scholiastæ ἡ ἀρχαία ἰατρικὴ ἐν βοτάναις ἦν: seu vt Seneca, Medicina quondam paucarum herbarum scientia fuit. Et apud Plutarchum Tryphon asserit, Chironem & Cadmum Agenoridem, qui duo primi Medicinam exercuisse credebantur, ægros suos solis herbis & radicibus sanasse. Sic cum Eurypylus apud Homerum ab Alexandro sagitta sauciatus fuisset, vulnus eius Patroclus ita curauit.

αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ, ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
χερσὶ διατρίψας ὀδυνήφατον.

Hæc & similia mecum perpendens, nunc ab annis quadraginta quatuor, studium Botanicum, ea qua fieri potuit diligentia excolui, nullis laboribus, nullis sumptibus parcens, ne quidem molestas peregrinationes intermittens, quo & plantarum cognitionem, quantum fieri humanitus licet, solidam mihi compararem: easdem colligerem & collectas asseruarem, & cum authorum descriptionibus conferrem: vnde factum, vt domi meæ in horto meo sicco supra quatuor millia Plantarum demonstrare possim, quod quam plurimi & Doctores & Studiosi diuersarum nationum testari poterunt, vt qui eas singulas, à me ipsis demonstratas, vti frequẽter soleo, viderint. Et ad huius fidam cognitionem Authores etiam consulendi fuere, quare omnes quotquot hactenus habere potui, qui de herbis scripsere, vt & Florilegia, mihi comparaui. At quia non omnis fert omnia tellus, infinitis literis ad clarissimos viros datis, vt alibi plenius, suppellectilem meam Herbariam auxi, & ex ipsorum literis non pauca ad rem facientia, cognoui. Quare ne talentum à Domino mihi concreditum defoderem, sed Spartam quam nactus sum exornarem, ante annos vigintiquatuor, in iuuenum gratiam Phytopinacis partem primam proposuimus, in quo plantas sparsim ab authoribus descriptas, certa methodo proposuimus, & quidem supra bis mille & circiter quinquagentos: cuius libri exemplaria cum fuerint vendita & distracta, proxime si DEVS volet, Pinacem Theatri nostri Botanici, qui loco Phytopinacis erit, dabimus, vna cum synonymiis herbarum supra quinque millia, conuenienti methodo disposita, quo eo Studiosi in Herbationibus vti possint. Sic & Matthiolum emaculatum cum synonymiis & multarum nouarum Plantarum auctario, ante annos viginti duos dedimus: & ante annos nouendecim in historiam Lugduni suppresso nomine editam, animaduersiones scripsimus: & ante

ante ſeptennium Tabernæmontanus, plurimis & plantis & medicamentis additis locupletior redditus excuſus fuit. Nunc vero PRODROMVM THEATRI noſtri BOTANICI damus, in quo ſupra ſexcentæ plantæ à me primum deſcriptæ, exhibentur: & licet earum aliquæ apud C. Cluſium, & nobiliſſ. Fabium Columnam Lyncæum, & perpaucæ in horto Eyſtadienſi reperiantur, noſtris tamen adiecimus, quia eas in ſupra dictis libris, antequam horum ſcripta prodirent, deſcripſimus. Figuras quas ſculpi curauimus, tot quot ad manus fuere iam abſolutæ adiecimus, ſperantes futurum, vt & reliquæ THEATRO addendæ, ſculpantur. Hoc labore noſtro, iuuandi ſtudio inſtituto, vtere, donec Theatrum noſtrum Botanicum accipias. Nam cum & Iohannis Bauhini Illuſt. Ducis Wirtembergici Archiatri, fratris mei pie defuncti opus præclarum ſub prælo ſit: & etiamnum Romæ, hiſtoria plantarum Mexiocanarum cum figuris excudatur, & ad medium abſoluta ſit, vt ex literis clariſſ. Fabii Columnæ cognoui, hæc opera expectare animus eſt, quo, ſi DEVS volet, in Theatro noſtro, & vno volumine omnes omnium plantarum, à quibuſcunque authoribus propoſitarum deſcriptiones, & quidem methodice, omnibuſque ſuperuacuis reciſis, tibi, Candide Lector, exhibere valeamus, ſicque perfectum opus accipias.

His interim in rem tuam vtere, authori faue, & ſi potes plantarum tranſmiſsione iuuato: & ſi quæ minus recte propoſita animaduerteris, pro humanitate tua moneto: monitus non ſolum gratias habebo, ſed etiam lubens, quod homines ingenui, & fatebor & ſententiam mutabo. Nam vt recte Galenus, χαλεπὸν ἄνθρωπον ὄντα, μὴ διαμαρτάνειν, ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίνοντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα. Vnum addam, paginis titulum Theatri Botanici, me inſcio, impoſitum eſſe, qui vel omittendus, vel Prodromi nomen præponendum erat. Nunc nomina eorum à quibus plantas accepimus ſubiiciamus, cum ingenuum deceat, per quos profecerit, fateri, quod hactenus fecimus, & porro, ſi DEVS volet, facturi ſumus. Viue & vale.

NOMI-

NOMINA EORVM QVORVM OPERA *in prodromo adiuti fuimus.*

ACLutius Medicus Alstrodamensis.
Arnoldus Gillenius, Ducis Megapolitani Medicus.
Bernhardus Paludanus, Medicus Enchusianus.
Caspar Weckerlinus, p. m. Argentinensis Medicus.
Caspar Bartolinus, Haffniæ Medicinæ Professor.
David Vasmarus, p. m. Lubecensis Medicus.
Daniel Lotitzius, Paterniacensis Medicus.
Euerhardus Vorstius Professor Lugd. Batauorum.
Fabius Columna Lyncæus.
Fridericus Meyer, p. m.
Ferrandes Imperatus, Pharmacopæus Neapolitanus.
Georgius Rumbaum Medicus Vratislauiensis.
Henricus Heyl Medicus Dantiscanus.
Honorius Belli Medicus in Creta.
Iacobus Albinus, Medicus Hamburgensis.
Iacobus Antonius Cortusus, p. m. Patricius Patauinus & horti præfectus.
Iacobus Cargillus, Medicus in Scotia.
Iacobus Zuingerus, p. m. Medicus Basileensis.
Iacobus Hagenbachius, Basil. Med. Studiosus.
Ioachimus Burserus, Medicus Annæbergensis.
Ioannes Bauhinus, p. m. Wirtembergensis Archiater.
Ioannes Fleisserus Vratislau. D. qui in Virginia obijt.
Ioannes Francus, Senior Medicus Camicensis.
Ioannes Henricus Churterus, p. m. Medicus Basileens.
Ioannes Neudorffer, Medicus Norinbergensis.
Ioannes Pona, Pharmacopæus Veronensis.
Ioannes Rudolphus Saltzman, Poliater & Professor Medicinæ Argentinæ.
Ioannes Sigfridus, Medicinæ Professor Helmstadij.
Laurentius Rosenau, Pharmacopæus Lineburgensis.
Laurentius Scholtzius Senior, p. m. Medicus Vratislau.
Leonhardus Doldius, p. m. Medicus Norinbergensis.
Ludouicus Furer Senator Northusanus.
Ludouicus Iungermannus, Professor Giessanus.
Matthias de Lobel, p. m. Botanographus Angliæ.
Matthias Listerus, Medicus Londinensis.
Nicolaus Agerius, Physices Professor Argentinæ.
Nicolaus Contarenus, Patritius Venetus.
Olaus Worm, Professor Haffniæ.
Paschalis Gallus, Pictauiensis Medicus.
Philippus Stephanus Sprengerus, p. m. Pharmacopæus Heidelbergensis.
Samuel Sattler, Ducis Brunsvic. Medicus.

THEA-

THEATRI BOTANICI CASPARI BAVHINI BASILIENSIS ARCHIATRI

PRODROMVS.

PLANTARVM vniuersalem historiam, in THEATRO, Deo clementer vitam viresque largiente, propositurus, hoc vero in libro, solum Plantarum à me primo descriptarum, historiam expressurus, eandemque methodum, quam in Theatro, obseruaturus à GRAMINIBVS auspicari lubet.

LIBER PRIMVS.

DE GRAMINIBVS.

CAPVT I.

GRAMINIS differentias ducentas in THEATRO nostro, si Deo placuerit, proponemus, in præsens vero eas graminis species, quas à cæteris Botanicis prætermissas censemus, breuiter describere est animus, & id perspicue & sine omni verborum lenocinio: tu DEVS cœptis clementer, quod supplex peto, aspira.

I. GRAMEN caninum vineale: radice est alba, tenui, repente, geniculis distincta, ex quibus fibræ capillares in terram defiguntur: culmos habet tenues, læues, geniculatos, in terram reclinatos: ex quorum geniculis singulis, folium, duas, tresve vncias plerumque longum, angustum, atrovirens prodit: culmorum summo panicula breuis, parumque expansa, ex paruis glumis composita, insidet. Apud nos in vinearum vijs, solo aliquantulum duriore, circa æstatis initium reperitur.

II. GRAMEN caninum supinum paniculatum dulce: ex radice oblonga, capillata, & nigra, folia pauca, læuia, viridia, angusta, vnciarum trium vel quatuor longa, prodeunt; inter quæ calamus tenuis, internodijs distinctus, folijs paucis oblongis cinctus; parte inferiore supinus, mox palmum longus, erigitur, & paniculam tenuem, albam, glumis exiguis donatam, sustinet: agris Londinensibus vdis gaudet, vnde D. Lobelius, Graminis dulcis nomine misit.

Gramen caninum maritimum asperum.

Gramen caninum maritimum spicatum.

III. Gramen caninum maritimum asperum: radicem habet ex multis fibris oblongis, albis, capillaribus compositam, ex qua ramuli plures dodrantales, in terram primum reflexi prodeunt, calamis rotũdis rufescentib. donati, quos folia quasi in fasciculo iuncta, breuia, dura, veluti in aculeum fastigiata, in circuitu leuiter hirsuta, serrę instar minutissime exasperata; cingunt: spicæ, folliculo primum inclusæ, angustæ, ceu ex lappulis elegantissimis, exiguis, asperis & echinatis compositę. In littore Veneto, maritimis quoque circa Anconam, & Monspessuli reperitur. Lobelius aduersariorum parte altera in catalogo graminum, gramen caninum medicatum marinum spica echinata C. Bauhini (sed sine descriptione) vocat, quia hoc nomine in Phytopinace nostro ante annos viginti quatuor breuissime descripsimus.

IV. Gramen caninum maritimum spicatum: ex radicibus tenuibus, lignosis, leuissime capillatis, viticelli plures repentes, rotundi, læues, pedales, cubito etiam longiores, frequenter geniculati, vnde ramuli plures, foliolis arundinaceis breuibus & angustis cincti, prodeunt; quorum superioribus spica triũcialis, ex cinereo nigricans insidet. Ad littus maris, non longe Monspelio, D. Saltzmannus legit & communicauit.

V. Gramen murorum radice repente; ex radice nigricante repente & capillacea, culmi plures, pedales, incurui, tenues, geniculati, folijs paucis, breuibus & angustis cincti, prodeunt: quorum summitati panicula albicans, sesquiuncialis, ex minimis glumis contexta, insidet. Hoc in muris fossarum interiorum vrbis nostræ prouenit.

VI. GRA-

Gramen nodoſum ſpica parua.

Gramen nodoſum auenacea panicula.

VI. GRAMEN nodoſum ſpica parua: radice eſt parua, nodoſa, albicante, fibris paucis & breuibus donata, cui ceu alter nodulus oblongus inſidet, qui in calamum cubito altiorem, læuem, internodijs aliquot diſtinctum abit, folio ad quemlibet nodum vno, anguſto, vncias quatuor vel ſex longo: in ſummitate ſpica vnica vix vncialis, mollis, typhini graminis forma. In dumetis vdis circa Befordiam (vrbe diei itinere Baſilea diſtante) prouenit, vbi D. Ioannes Bauhinus frater meus p.m. collegit & tranſmiſit.

GRAMINIS nodoſi auenacea panicula deſcriptionem hic præterimus, cum ab alijs propoſita fuerit, ſolum figuram nouam cum à nullo perfecte fuerit delineata, addere placuit.

Gramen bulbosum aquaticum.

Gramen tremulum minus panicula parua.

VII. GRAMEN bulbosum aquaticum: Bulbum vnicum habet, elegantem, cum recens est, maculis luteis striatum, carne alba, nullius odoris nec saporis, in ima parte quasi caudulam habens, ex quo pediculus duarum vnciarum exurgit: cuius summo radix manifeste fibrosa ad foliorum exortum conspicitur: folia aliquot habet latiuscula, palmaria, striata: an calamum ac florem proferat ignoramus, cum tale à D. Vasmaro anno 1592. Lubeca acceperimus: scribit se in ripa fluminis Trauæ inuenisse fluctibus forte proiectum, quod absque dubio sub aquis nascatur, foliorum contemplatione id docente: imbecilliora enim esse, quam vt sine fulciente aqua sese sustinere possit: quod in Phytopin etiam monuimus.

VIII. GRAMEN bulbosum ex Alepo: Radicee est bulbosa, cortice reticulato obuoluta, cui fibræ paruæ capillares subijciuntur: culmos duos tresve striatos, sesquispithamæ altitudinis habet, folijs plurimis, oblongis, gramineis cinctos: spica, hordeo marino similis, culmo insidet, quam folijs, vesicæ instar parte inferna cingit eamque superat. Hoc siccum apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus.

IX. GRAMEN tremulum minus panicula parua. Radicibus rufescentibus huc illuc repentibus, nititur, vnde culmi palmares duo vel tres, geniculo vno vel altero distincti, folijs gramineis virentibus & glabris, angustis, acuminatis, quorum vnū iubam vesicæ in modum obuoluit, & suo acumine vel superat, vel saltem adæquat; quæ multis laminulis squamatis, lenticulæ similibus, rotundis, spadicei sæpe coloris, filo tenuissimo adpensis, constat: ex quibus flosculi tenues, ex flauo pallentes, in vere emicant. In pratis nostris montosis & ericetis prouenit, & vulgo Hasenbrod, id est, leporinus panis, dicitur.

Gramen tremulum maximum.

Gramen pratense paniculatum molle.

GRAMINIS tremuli maximi, cuius Cæsalpinus sub Phalaride altera, & Clusius in Cu. post. sub gramine Amourettes maiore meminit; Figuram à nemine propositam adponere placuit.

GRAMEN pratense paniculatum molle, cum nomine graminis lanati in historia Eugdunensi propositum sit, solum figuram veram spectandam exhibemus.

X. GRAMEN pratense paniculatum maius angustiore folio: ex radice capillacea, rufescente, folia capillacea, quædam breuia, quædam palmum superantia, prodeunt: inter quæ culmi tenues, geniculati, cubitum superantes, vno altero ve folio breui eincti, in quorum summo panicula leuiter expansa, vnciarum quatuor longa, quæ ratione loci, strigosior vel lætior: In pratis & dumetis ad ripam Wiesæ fluminis apud nos reperitur.

Huic simile ad ripam prædictam inuenitur, potissimum radicum capillarium, vt & caulium numero, paniculis & in ijs glumis longioribus, varians.

Gramen panicula multiplici.

Gramen aruense panicula crispa.

XI. Gramen panicula multiplici: ex radice multis cirrhis villosis albicantibus composita, culmi plurimi, palmares, læues, geniculati & recurui, folijs gramineis, oblongis, angustis vestiti, exurgunt, quibus panicula triuncialis angusta varie diuisa, per maturitatem rigida & spadicea, insidet. Monspessuli prouenit; maius & minus reperitur, & gramen minus duriusculum vocatur.

Gramen aruense panicula crispa, cuius figura apposita, pro gramine à Matthiolo, gramine Xerampelino à Lobelio, gramine bulboso Dalechampij in historia Lugd. describitur, figura non fœliciter expressa.

XII. Gramen montanum panicula spadicea delicatiore: Radice est alba, breui capillacea, culmis ternis, quaternis, geniculatis, pedalibus, vno alteroue folio cinctis, quæ etiam ad radicem breuia & pauca sunt: in culmorum summo panicula triunciales, spadicei coloris, ex locustis minimis composita.

Hoc tamen variat magnitudine, cum & caule sesquicubitali & spica semipalmari inueniatur: prouenit locis saxosis, maius quidem in monte Crentzacho: minus vero in monte Wasserfall dicto.

XIII. Gra-

Gramen paniculatum odoratum.

XIII. Gramen paniculatum odoratum: Radicibus candidis, geniculatis serpit: culmo est bicubitali geniculis paucis distincto folijs angustis, longissimis, paniculam superantibus, in acumen fastigiatis, suauem odorem spirantibus: cuius culmo panicula parua, leuiterque sparsa, à pictore non rite expressa, insidet. Apud Borussos prouenit, & à Regiomontanis gramen Mariæ dicitur, quod in fasciculos collectum, propter odoris fragrantiam vestibus adijciunt, vt D. Vasmarus, qui plantam transmisit, perscripsit.

XIV. Gramen syluaticum paniculatum altissimum: ex radice repente fibrosa, calami duorum triumve cubitorum exurgunt, qui paniculas paruas sustinent, folijs est latis, cyperi æmulis. Hoc in syluis circa montem Belgardum prouenit, ex quo rustici chlamides pastorales, & torques equis aratra trahentibus, conficiunt.

XV. Gramen palustre panicula speciosa. Hoc ad bicubitalem altitudinem exurgit, calamo satis crasso: folijs est paucis pedalibus latiusculis, per marginem asperiusculis, quorum aliqua tubuli instar, calamum media ex parte ambiunt: panicula est iubata sesquipalmari, ex elegantissimis, paruis & subrotundis laminellis composita. In humidis circa Patauium legimus: & in Hassiæ stagnis reperiri intelleximus.

XVI. Gramen palustre paniculatum minus. Ex radice crassa, fibris albicantibus, durioribus donata, calamus rotundus, striatus, cubitum superans exurgit, quem folia pallide virentia, latiuscula, pedalia, subaspera, inuestiunt: panicula palmaris est, rara, ex locustis albicantibus, aristis oblongis armatis, composita. Hoc in dumetis humidis circa montem Crentzacensem prouenit: at in vdis Michelfeldensibus, altius exurgit.

XVII. Gramen maritimum fluitans cornutum. Ex radice exili capillata, culmus tenuissimus, geniculatus, cubito longior producitur: ex quolibet geniculo, folia iuncea, communiter bina, culmum basi lata, instar vesicæ, ambientia, in latus sparguntur, indeque cauliculus vnus aut alter educitur, & tandem in capitulum membraneum finit, quod in foliola bina, terna, rarius quaterna, angustissima, in latus reflexa, & cornuta desinit. Tota planta, stagnis Monspeliensibus mari finitimis, innatat.

Gramen cristatum.

XVIII. GRAMEN spica cristata læui, vel gramen cristatum. Radicum capillamentis plurimis oblongis albicantibus abundat, quæ in vnum veluti cespitem coeuntia deorsum repunt: culmis est pluribus sequicubitalibus, geniculis paucis donatis: folijs breuibus angustis, & circa caulem paucis, vncias quatuor vel quinque longis: spicam habet tenuem oblongam, pallide virentem, quę galli cristas plurimas, vel semen capitis gallinacei dictæ plantæ refert, cuius nomine cristatum in Phytopinace appellare placuit: quod nomen & D. Lobelius in Aduer. parte alt. probauit, gramen cristatum Cas. Bauhini nominans. Prouenit in prato infra patibulum, aliquando ad mœnia Basiliensia.

Idem, sed spica elegantiore & densiore, in monte Wasserfall & Monspessuli obseruauimus: simile ei ex Anglia D. Lobelius, multis annis post, misit.

XIX. GRAMEN spica cristata subhirsutum. Hoc à priore differt, radicum capillamentis rufescentibus, culmis tenuioribus, parte inferiore leui lanugine aspersis & humilioribus: folijs longioribus: spica candicante, minus compacta, nec ita eleganter cristam exprimente: quod in dumetis circa Cliben copiose prouenit.

XX. GRAMEN spicatum angustifolium montanum. Hoc à gramine caryophyllato pratensi differt folijs, q̃ angustissima; cauliculis, qui in hoc tenuissimi, plures & longiores: & loco, cum hoc solum in montosis, Maio mense florens, proueniat.

XXI. GRAMEN syluaticum angustifolium spica alba. Ex radice rufa, transuersa, fibræ capillares descendunt, & folia plura, capillacea, palmaria, etiam breuiora, rarius longiora exurgunt, vna cum culmis tenuissimis, ipsis folijs plerumq; breuioribus, quibus spica vt plurimum simplex, candida, exiguis aristis donata, vnciam vix superans, insidet: quod in syluis humidis Huningensium reperitur.

GRAMEN

Gramen ſpicatum folio aſpero.

Gramen caryophyllatum montanum ſpica varia.

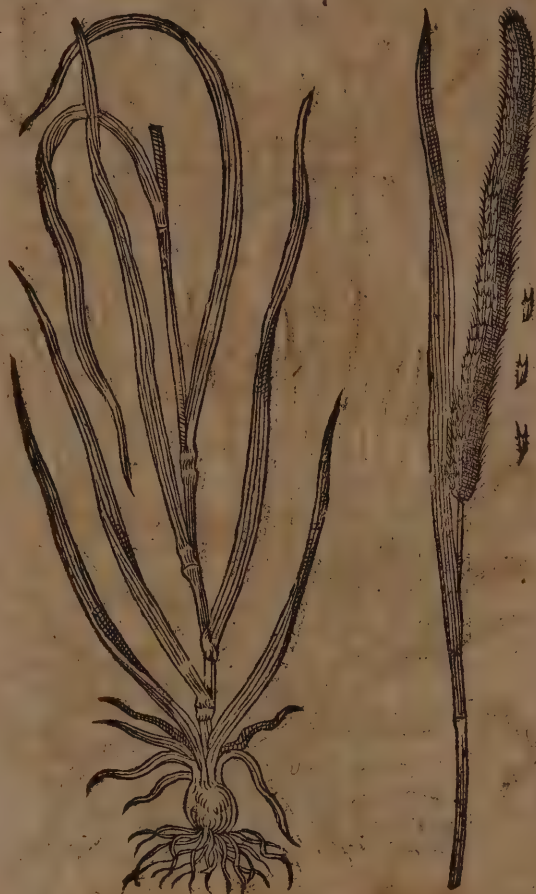
GRAMEN ſpicatum folio aſpero, in hiſtoria Lugdunenſi, nomine graminis ſpicati Dalechampij proponitur, cuius figuram perfectam adponere placuit.

XXII. GRAMEN caryophyllatum nemoroſum ſpica multiplici. Radice eſt ex fibris capillaceis rufeſcentibus compoſita, ex qua, tanquam ex ceſpite, folia ſemipalmaria, etiam breuiora, Veronicæ caryophyllatæ ſimilia, prodeunt: inter quæ culmi quam plurimi capillacei, nudi, folia aliquando ſuperantes, ſpicas multas breuiſſimas & rufeſcentes ſuſtinentes, exurgunt. Hoc in vmbroſis & humidis ad Birſam & Wieſam reperitur. Huic non multum diſſimile, ſed radice magis geniculata, in via Richana ad ſepes ad ſiniſtram reperitur.

XXIII. GRAMEN caryophyllatum montanum ſpica varia: Radicibus eſt paruis, fibroſis, oblongis, nigricantibus, ex quibus inſtar ceſpitis folia, aliquando palmum longa, anguſta, vt in gramine ſpicato caryophyllatæ folijs, prodeunt: inter quæ culmi plures, tenues, folijs nudi, in ſummitate ſpicam modo diuulſam, modo compactam ſuſtinentes. In noſtræ vrbi vicinis collibus reperitur.

XXIV. GRAMEN ſpicatum folijs & ſpicis hirſutis mollib. Radice eſt arundinacea tranſuerſim repente, paucis fibris capillata, ex qua culmi molles cubitum ſuperantes, folijs oblongis, anguſtis, ſpicas ſuperantibus, & molli lanugine aſperſis, quaſi per tubulos tranſeuntes, exurgunt: quorum ſummo ſpica anguſta, vncias duas longa, mollis, modo ſimplex, modo gemina, rarius triplex, alternatim diſpoſita, inſidet. Hoc in arenoſis ad Birſam reperitur.

Gramen typhoides maximum spica longissima.

Gramen alopecuroides, spica aspera.

XXV. GRAMEN typhoides maximum spica longissima. Ex radice parua, nodosa, cui fibræ exiguæ & plurimæ adnatæ, culmus exurgit rectus, sesquicubitalis, internodijs rarioribus distinctus, qui in spicam rectam, teretem, palmarem, virescentem in maturitate albicantem, tactu mollem, desinit, vtriculis aristas oblonginsculas & copiosas exhibentibus. Inter fruteta circa Gæppingam Ducatus Wirtembergici primum, dein non longe Basilea, in sepibus agrorum inter Michelfelden & Huningen, & in salycetis Michelfeldæ legimus.

XXVI. GRAMEN phalaroides minus, siue Hispanicum: hoc folijs est oblongis, angustis, viridibus, quorum vnum vel alterum, culmos cubitales, tenues, tubi instar cingit: in culmorum summo spica Phalaridi similis, sed angustior, vncias tres longa, insidet: nec radicem, nec semen vidimus: & nomine Phalaroidis alterius Hispaniæ, D. Gillenius, transmisit.

XXVII. GRAMEN phalaroides spica molli, siue Germanicum: culmo est cubitali, prioris crassiore, vno alterove geniculo distincto: folio vno vel altero, eoque breui, culmum ambiente, cuius summo, spica biuncialis, prioris angustior, cinericei coloris, splendens & mollis insidet. Hoc Vlmenses, apud quod prouenit, à colore, Onocordon appellare, intelleximus.

GRAMEN alopecuroides, spica aspera, nomine Graminis echinati apud Lugdunensem describitur, quare solum figuram meliorem addere voluimus.

XXVIII. GRAMEN tomentosum alpinum & minus. Ex radice parua inutili, calamus raro dodrantem superans, folijs duobus tribusve vestitus exurgit

exurgit, cuius summitati pappus subrotundus insidet. Prouenit in Heluetia, in D. Bernhardi monte minore ad lacum: ex Rhoetia D. Burserus attulit.

XXIX. GRAMEN sparteum Basiliense, siue capillaceo folio maius. Ex radice fibrosa, culmi plures exurgũt, qui statim in folia capilli instar angustissima, in acumen molle fastigiata, palmum, sæpe pedem altiora, absumuntur: nec paniculam, nec spicã obseruauimus. Tota planta insigniter viret, & ex multis plantis simul iunctis cespes constituitur: in paludibus Michelfeldæ prouenit: vt mihi anno præterito M. Hagenbachius, vna cum alijs Graminibus plurimis, ostendit.

XXX. GRAMEN sparteum Hollandicum, siue capillaceo folio minus. Hoc pro radice fibellas tenuissimas albas habet: folia copiosa, capillacea, pallida trium quatuorve vnciarum, inter quæ culmi tenuissimi, palmo altiores, vno alterove internodio donati & pene nudi: efferuntur, qui paniculam pallidam diuulsam sustinent: & communiter plures cespitem constituunt. Nomine Sparti Hollandici ex sylua Hagana D. Weckerlinus misit.

XXXI. GRAMEN sparteum Monspeliacum, capillaceo folio minimum. Radicem habet ex fibris albis, oblongis, capillaceis compositam: folia capillacea, vncialia: culmos tenuissimos, nudos, trium quatuorve vnciarum: paniculas paruas ex locustis minimis compositas & per maturitatem rufescentes: quod Monspessuli in agris æstiuo tempore reperitur.

XXXII. GRAMEN sparteum setas equinas referens. Hoc album est, & ex radice alba setarum instar, folia cubitorũ quatuor longa producit, quæ forma, & tenuitate, & robore, caudam equinam, eiusq; setas referunt: ex quibus Iauæ insulæ incolæ, tapetia texunt. Cuius forte mentio fit in C. Clusij curis posterioribus, sub Herba, Sparto Hispanico non absimili.

Sic ex Insula Virginea, arboris cuiusdam cortex candidissimus, in pili tenuitatem diuisus adfertur, è quo incolæ pannos texunt: hunc corticem à D. Gillenio, Gramen vero à D. Saltzmanno accepimus.

XXXIII. GRAMEN sparteum variegatum: hoc folijs est quatuor vel quinq; vnciarum, rotundis, variegatis, quorum alternatim pars vna viret, altera rubet: quod primo vere in Franckenhusijs montibus copiose reperiri, D. Iungermannus anno 1602. scripsit, & colorem cultura mutare monuit, spartiq; nomine, solum folia, misit.

XXXIV. GRAMEN foliolis iunceis breuibus maius, radice nigra. Ex radice capillata, nigra, folia iuncea, rarius duas tresve vncias superantia, prodeunt: inter quæ culmus tenuissimus, pedalis, læuis, cuius summo glumi minimi, quemadmodum in gramine exili duriore alternatim dispositi sunt: ad mœnia vrbis nostræ legimus.

XXXV. GRAMEN palustre iunceum racemoso semine: folijs est paucis iunceis, culmo cubitali, ex cuius summitate, inter bina foliola, veluti racemus paruus propendet: in aquosis circa Francofurtum ad Oderam D. Fleisserus collegit, & anno 1605. communicauit.

Gramen iunceum folio articulato aquaticum.

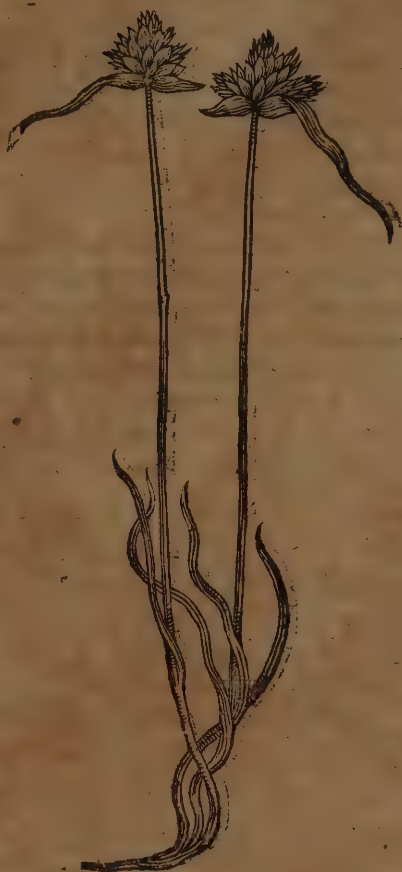
Gramen iunceum folio articulato cum vtriculis.

GRAMEN iunceum folio articulato aquaticum: etsi pro aquatico altero à Lobelio, aquatico à Tabernæmontano pingatur; verum cum foliorum articuli non exprimantur, nouam pro Theatro nostro sculptam, addere visum fuit: & cum post fœnisecium, caulis palmaris exurgat, cui raro capitula corymbacea insident, sed vtriculi vnciales paleacei, in capillamenta fissi, modo virides, modo purpurascentes, idcirco figura exprimi curauimus.

XXXVI. GRA-

Gramen montanum iunceum capite squamoso.

XXXVI. GRAMEN montanum iunceum capite squamoso: Radice est parua, fibrosa, circa quam folia bina, ternave semipalmaria: culmus iunceus, læuis, enodis & nudus, pedem superans: cuius summo capitulum instar Phalaridis squamosum in apicem desinens, ex albo leuiter rufescens, insidet, cui vtrinque foliolum rigidum subijcitur, quorum longius, vnciam superans, deorsum vergit, alterum quod triplo breuius, recta effertur. In Baldi montis summitatibus legimus.

XXXVII. GRAMEN iunceum minimũ capitulo squamoso: Radiculę capillares sunt, folia pauca capillacea, vnciarum fere duarum, inter q culmi vnciarum quatuor vel quinque exurgunt, in quorum fere summo capitulum vnicum minutissimũ squamosum rufescens, cui culmi apex supereminet. In aquosis circa Altorffium Noricorum, vnde D. Doldius misit: & Francofurti ad Oderam, prouenit.

XXXVIII. GRAMEN iunceum minimum alterum: à priore differt potissimum capitulis, quæ & summo cauliculo insident, & squamosa non sunt: in fossis Patauinis, aqua defluxa, reperitur.

XXXIX. GRAMEN iunceum minimum maritimum. Tota planta dodrantem non superat, cespiti similis, ex cuius singulis radiculis, singuli cauliculi exurgunt, foliolis capillaceis paucis cincti, qui exiguis vtriculis donantur: hoc in Zeclandiæ maritimis ad oppidum Gous, D. Gillenius collegit & transmisit.

XL. GRAMEN cyperoides latifolium spica spadiceo viridi maius: Radice est oblonga multiplici, rufa mire capillata, caulibus triangulis, cubito minoribus: folijs arundinaceis, pedalibus, & quam in vulgari angustioribus: spicis ternis, quaternis, rarius quinis, alternatim succedentibus, angustis, trium quatuorve vnciarum longis, coloris spadiceo-viridis, quarum primæ semper folium oblongum angustissimum subiicitur. Hoc in humidis ad Sellam nouam Monspessuli primum vidimus: dein ex Lusatia, à D. Franco Graminis Spraualdensis nomine accepimus.

XLI. GRAMEN cyperoides angustifolium spica spadiceo-viridi minus: Radice est breuiore, lignosiore, parum fibrosa, & rufa: caule triangulo, pedali: folijs angustis, duris, semipalmaribus, in acutiẽ desinentibus: spicis aliquot angustissimis, oblongis, spadiceo-viridibus, alternatim dispositis, & pediculis longis capillaceis insidentibus, quod Aprili mense circa Birsam reperitur. Aliquando tamen altius exurgit.

XLII. GRAMEN cyperoides spica pendula longiore & angustiore. Caule est cubitali, anguloso, striato; folijs oblongis, angustis, basi oblonga, caulem instar tubi vestientibus, ex quo veluti tubo, spicæ singulæ, vncias quatuor vel sex longæ, angustæ, prodeunt & propendent, ipsum vero folium cuilibet spicæ subiectum, oblongum est. Hoc locis humidis circa Thermas Apponenses Patauinorum crescit.

XLIII. GRAMEN cyperoides spicis minoribus minusque compactis. Ex radice fibrosa, lignosa tamen, folia prodeunt angusta, graminea palmum longa, inter quæ caulis sesquicubitalis, triquetrus, subasper, & magna ex parte nudus exurgit:

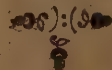
giti in cuius summo, spica parua diuulsa, & quasi aculeata consistit, quæ semina oblonga, subnigra, in aculeatum cuspidem desinentia, continet.

Huius tres differentias notauimus: 1. est latioribus & longioribus folijs, spicis maioribus, & ad riuulum molendinarium vrbis nostræ trans Rhenum reperitur. 2. à priore rarioribus & minoribus spicis differt, & in via Riehana ad sepes crescit. 3. folijs est angustioribus, breuioribus, spicis inter duas priores medijs, quod Patauij locis humidis anno 1578. collegimus, & cum D. Guilandino ostendissemus, Ischæmon Plinij censuit, quod non probamus: idem sed per omnia minus anno 1579. Monspessuli in humidis inuenimus, quod gramen cyperoides nominabant.

XLIV. Gramen arundinaceum plumosum album. Radice & folijs est arundinaceis, & in arundinis altitudinem excrescit: caule angulose albo, paniculam arundinaceam, ramosam, palmarem, albam, mollem, splendentem, instar serici albi sustinet. Non longe Monspelio, circa Perault & Magolanam reperitur.

XLV. Gramen nemorosum paniculis albis capillaceo folio: cespitis instar gramen hoc existit, quod ex radicibus capillaceis, folia copiosa, viridia, pilis tenuissimis similia, pedem longa, emittit: inter quæ culmi tenues geniculati, cubitales, aliquando sesquicubitales, pene nudi, in paniculam rariorem albicantem, palmo minorem, ex glumis paruis aristis donatis compositam, abeunt: in Querceto non longe Michelfelda copiose prouenit.

XLVI. Gramen holosteum alpinum minimum: Tota plantula vncias tres non superat, folijs capillaceis vncialibus, cuius culmis capitula paleacea insident, copiose in Heluetia, in S. Bernhardi monte minore, prouenit.

GRAMINIS

Gramen hirsutum latifolium minus iuncea panicula.

Gramen hirsutum capitulis psyllij.

GRAMINIS hirsuti differentiæ sunt plures: est latifolium maius ab alijs descriptum: est minus iuncea panicula, magnitudine potissimum à priore differens, cuius figura adposita: est & capitulis psyllij, quod exile hirsutum cyperoides Lobelio dicitur, cuius hic exactior figura exhibetur, est denique hirsutum angustifolium maius hic descriptum, & minus, quod gramen Leucanthemon in histor. Lugdun. dicitur.

XLVII. GRA-

Gramen hirsutum angustifolium maius.

Gramen spica subrotunda echinata.

XLVII. GRAMEN hirsutum angustifolium maius. Ex radice exigua fibrosa, rufescente, culmus vnicus, cubito altior, vt plurimum læuis, exurgit, in cuius summitate panicula alba, mollis, leuiter sparsa, ex multis laminulis composita, in quarum qualibet semina minuta, subnigra & subrotunda: folijs est paucis, angustis, palmaribus & villosis (sculptor in pilis exprimendis lapsus est) aliquot culmum cingentibus: ipsi vero paniculæ, vtrinque folium tenuissimum subijcitur, quorum alterum panniculam superat, alterum non adæquat. Prouenit in nostris paludosis pratis Michelfeldensibus.

XLVIII. GRAMEN spica subrotunda echinata, vel gramen echinato capitulo. Radice est capillacea, alba, folijs paucis angustis, tactu subasperis, duarum, triumve vnciarum, inter quę culmi festucarum instar læues, vno alterove folio cincti, prodeunt: & quidem terni, vel quaterni, sed altitudine inæquales, alter enim duarum, alter trium quatuorve: alter sex vnciarum: quibus singulis capitulum vnicum, instar tribuli echinatum & spinosum, insidet: flores & semina non obseruauimus.

Hoc locis sterilibus circa Monspelium crescit: idem sed maius ex Hispania D. Albinus attulit, quod videtur clariss. Columnæ, gramē echinatum tribuloides appellasse.

XLIX. GRAMEN spica plana echinata. Plantula palmaris est radicula ex fibellis albis composita,

ſita ex qua foliola capillacea, pauca, vnciam longa, & feſtuca tenuiſſima, prodeunt: ſpicam habet vncialem, planam, quæ ex vtriculis minutiſſimis ariſtas acutas emittit: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

L. Gramen montanum panicula miliacea ſparſa. Ex radice fibroſa rufeſcente, folia pauca, anguſta, vncias quatuor vel quinque longa, vna cum culmo tenuiſſimo cubitali, vno altero ve folio veſtito, exurgunt, in cuius ſummo panicula ſparſa, ex locuſtis minutiſſimis compoſita: in monte Crentzacenſi prouenit.

LI. Gramen arundinaceum panicula miliacea: Ex radicibus fibroſis albis, vnus & alter culmus cubitalis exurgit, quem parte inferiore folia arundinacea vnciarum trium cingunt ad partem ſupernam duobus nodis diſtinctam, folia duo anguſtiora, longioraque veſtiunt: in cuius ſummo panicula trium vnciarum, milij paniculæ ſimilis: in agris Patauinis reperitur, & à gramine miliaceo à Lobelio propoſito, plane diuerſum eſt.

LII. Gramen arundinaceum Sorghi panicula ſparſa. Hoc culmis eſt cauis, magna ex parte reclinatis, ita vt capillaribus radicibus terræ affigantur, qui folia (quę longiora & anguſtiora quam in priore) veluti per tubum tranſeunt, & in ſummo paniculam fere palmarem, ſparſam, paruis vtriculis donatam, ſuſtinent. Locus natalis memoria excidit.

Gramen latifolium ſpica triticea compacta.

Gramen anguſtifolium ſpica tritici muticæ ſimili.

C LIII. Gra-

LIII. GRAMEN latifolium ſpica triticea compacta: Culmo eſt ſeſquicubitali, vno alterove geniculo diſtincto, folijs frumentaceis, pedalibus; ſpica triticea, palmari, lata, glumis acutis carente: Baſileæ, ad agrorum margines.

LIV. GRAMEN latifolium ſpica triticea diuulſa. Hoc à priore, ſpica potiſſimum differt, quæ in ſpicas diſtinctas & anguſtas diuulſa eſt, & ſibi inuicem alternatim in culmo ſubſequuntur, quarum vtriculi breuiſſimis ariſtis armantur: in Italia ad agrorum margines.

LV. GRAMEN anguſtifolium ſpica triticea cōpacta: Hoc folijs eſt anguſtioribus, ſeſquipalmaribus rigidis, acuminatis & albicantibus: culmo læui rotundo, ſtriato, ſeſquicubitali: ſpicis palmaribus, compactis: vtriculis rigidis & acuminatis. Baſileæ, ad ſepes locis aridioribus extra portam Blaſianam.

LVI. GRAMEN anguſtifolium, ſpica tritici muticæ ſimili. Radicibus oblongis, geniculatis, nodoſis candidis ſerpit: culmis eſt ſeſquicubitalibus, rotundis: folijs iunceis, oblongis, duris, in acumen faſtigiatis: ſpica oblonga triticea, ei Trotico, quod alijs ſpica mutica dicitur, ſimili: glumis paucis, oblongis, ariſtis carentibus. Locis arenoſis circa Baſileam, vt ad Cliben prouenit. Weitzengraß appellare lubet; quod in Phytopinace ſub gramine arūdinaceo ſpica triticea poſuimus, & Lobelius in Catalogo Graminum, quem aduerſ. p. 2. addidit, gramen frumentarium, ſegetale ue triticeum, ſiue triticea ſpica Cal. Bauhin. nominat.

LVII. GRAMEN ſpica ſecatina: ipſi Secati ſimilimum: calamo eſt tricubitali, læui, geniculato & pallente: folijs paucis longiuſculis: ſpica vncias quatuor longa, oblongis ariſtis armata: quod Baſileæ, in agris frumentaceis frequenter reperitur.

Gramen ſpica brizæ maius.

Gramen maritimum panicula lobiacea.

LVIII. GRA-

LVIII. GRAMEN ſpica brizæ maius. Radicibus & culmis eſt frumentaceis, folijs anguſtis, ſpicis palmaribus, multiplicibus, vtriculis ariſtis breuibus armatis, floſculis, vt in tritico, luteolis. Tota planta ad viri altitudinem aſſurgit, & apud nos locis accliuibus ad Rheni ripam, & ad montis Crentzacenſis aſcenſum prouenit.

LIX. GRAMEN ſpica brizæ minus: Tota planta palma minor eſt, radice exili, fibroſa, foliolis ad radicem breuibus, mollibus, caneſcentibus, ſpica vnciali, q̃ modo ſimplex, modo gemina & terna, vtriculis ariſtis armatis: in agris Monſpelienſ. D. Saltzmannus legit.

LX. GRAMEN loliaceum latifolium ſpica anguſtiore: Ex radice alba, arundinacea, fibroſa, culmi aliquot bicubitales exurgunt, folijs paucis, latiuſculis, oblongis cincti, quorum ſummo ſpica anguſta, vncias quatuor vel quinq; longa, Phœnici vel Hordeo marino ſimilis. Baſileæ circa Cliben, longioribus & breuioribus folijs varians, reperitur.

LXI. GRAMEN loliaceum minus, ſpica ſimplici: Ex radice capillacea, cauliculi plures, rotundi, duri duarum vnciarum, & etſemipalmares, folijs paucis, anguſtis & breuibus cincti, exurgunt, quib. ſpica duarum vnciarum, anguſta, lolio ſimilis, inſidet: in agris Monſpelienſibus frequens eſt.

LXII. GRAMEN loliaceũ minus ſupinum ſpica multiplici. Hoc maiori ex parte repit, & cauliculis eſt multis, vnciarum quatuor, folijs paucis, & ſpica multiplici, cuius vtriculis ſemen paruũ oblongiuſculũ includitur, & hoc apud Mõſpelienſ. ꝑuenit.

LXIII. GRAMEN maritimum panicula loliacea. Ex radicibus capillaceis, cauliculi plures, rotundi, recurui, altitudine impares, palmo inferiores geniculati, folijs paucis, anguſtis, oblongis cincti, exurgunt, paniculã loliaceam, triũ quatuorve vnciarũ, ſed ramoſam, ſuſtinẽtes: locis maritimis circa Mõſpelium, vnde D. Saltzmannus attulit, prouenit.

LXIV. FESTVCA graminea glumis vacuis. Ex radicib. fibroſis ſimul iũctis, culmi aliquot geniculati, pedales, ad radicẽ lanugine pubeſcentes, folijs anguſtis, paucis donati exurgunt, qui glumas plurimos, læues & vacuos, filamentis tenuiſſimis adpendentes, partim virides, partim ſpadiceos, ariſtis oblongis donatos, ſuſtinent: hęc apud nos in tectis & muris creſcit: & cum glumi longis filamentis adpenſi ſint, facile à quouis vẽto agitati, tremũt, hinc Monſpelienſibus gramen tremulum dicitur.

Hęc aliquãdo, apud eoſdem, glumis paucioribus & ariſtis longioribus & recuruis in agris reperitur, & feſtuca graminea ariſtis incuruis, nominari põt.

LXV. FESTVCA graminea effuſa iuba. Hæc altius exurgit, caule viridi & rotũdo, qui in iubam pedalis longitudinis effunditur, cuiꝰ glumi anguſtiores & longiores, breuibus ariſtis cincti, pediculis capillaceis, oblongis inſident, qui per maturitatem albicant: inter ſegetes reperitur.

LXVI. FESTVCA iunceo folio. Ex radice parua, fibroſa, alba, folia pauca, iuncea, ſemicubitum longa, vt & culmus rotundus, cubitalis exurgit, qui in paniculam auenaceam, ſed anguſtiorẽ, albam, anguſtam, definit, quæ ex oblongo folliculo (à folio conſtituto) paniculam longe ſuperante, prodit: cuius glumi rari, ariſtis longiſſimis & argenteis donantur. In Valeſia ad paludem vrbis Sedunenſ. copioſe prouenit, vnde D. Burſerus nobis attulit.

LXVII. FESTVCA iũceo folio ſpica gemina. Hęc culmo eſt ſeſquicubitali, rotundo, geniculato & ramoſo, cuius ſummitati ſpicæ, vix vnciam longæ, molles, rufeſcentes, ariſtis oblongis armatæ, Iſchęmo gramini villoſo ſimiles, inſident, & ſemper duę ſimul, vni oblongo pediculo inſidentes, iunguntur: folia habet iuncea, longa, inordinate diſpoſita: locus natalis excidit.

LXVIII. FESTVCA pratẽſis lanuginoſa: ex radice capillacea, rufeſcẽte, folia multa, anguſta, pedalia, vna cum culmis tenuibus, bipedalibus, foliaceis, molli & pauca lanugine (culmi potiſſimũ) aſperſit, exurgunt: ſpica eſt oblonga, anguſta, ex glumis oblongis, ariſtis donatis compoſita, & quaſi in paniculam paruam expanſa. Baſileæ paſſim in pratis.

LXIX. FESTVCA dumetorum. Ex radice capillacea nigricante, culmi plures geniculis diſtincti, pauciſſimis pilis aſperſis, duorum triumve cubitorum, folijs oblongis, anguſtis cincti, exurgunt, in quorum ſummo ſpica oblonga, locuſtis raris, oblongis, cauli proximis, & ariſtis armatis conſtans: Iulio menſe, in dumetis circa Birſam, verumetiam in vepribus, locis ſiccioribus, prouenit.

LXX. FESTVCA dumetorum anguſtiſſimis & piloſis folijs: Radix eſt albicãs, ex durioribus fibris compoſita: ex qua calami aliquot tenues, vno alterove geniculo diſtincti & pene nudi, exurgunt: folia ſunt breuia anguſtiſſima, læui molliq; lanugine hirſuta: calamorum ſummitati veluti panicula, ex ſpicis pluribus cõpoſita, quarũ qlibet capillaceo pediculo inſidet, multis glumis ariſtatis & candicantib. conſtãs: prouenit in dumetis circa Cliben,

Gramen montanum auenaceum locustis rubris.

Gramen auenaceum lanuginosum glumis rarioribus.

LXXI. GRAMEN montanum auenaceum locustis rubris: Ex radice tenui, repente, alba, fibris capillaribus vtrinq; donata, culmus simplex, læuis, pene cubitalis (rarius ex vna radice plures exurgunt) circa radicem purpurascens, qui quasi in spicam tenuem desinit; cuius glumi vt plurimum ab vna parte siti sunt, & foris ex nigro purpurascunt; intusque albi sunt, in quorum medio vtriculus paruus, candidus, pedicello donatus; semen minutum continet: folijs donatus paucis, angustis, acuminatis; circa radicem breuibus, at circa culmum, quem duo triaue cingunt, longioribus, communiter spicam superantibus. Iulio & Augusto, hinc inde in montosis & vmbrosis, vt circa arcem Richenstein, in monte Mûreto Basileensium, & monte Crentzacensi reperitur.

LXXII. GRAMEN auenaceum lanuginosum glumis rarioribus. Ex radice fibrosa, folia iuncea oblonga, & culmi plures, iuncei, cubitum superantes, paucis folijs donati, exurgunt, in quorum summo glumi rariores, albi, lanuginosi, vtriculum continentes, quibus semen nigrum, splendens, inclusum est: locis asperis circa Monspelium prouenit: diuersum est à Gramine montano auenæ semine Clusij.

Gramen glumis varijs.

Iuncus acutus capitulis Sorghi.

LXXIII. GRAMEN glumis varijs: Ex radice crassa, membrana alba rugosa intecta, caules bini, ternive, pedales, fragiles, læues exurgunt, quorum summo spicæ similis panicula vncialis, ex glumis varij coloris, insidet: folia plura ad radicem angusta, palmaria, saturate virentia: locis montosis circa Montembelgardum prouenit, vnde à fratre p.m. accepimus.

DE IVNCO.

CAPVT II.

IVNCI differentias viginti quatuor in Theatro propositurí, paucas hic apponemus: præmissa figura Iunci acuti capitulis Sorghi, qui Iuncus maritimus primus, aduersariorum auctoribus & Iuncus rotundus alter, Cæsalpino dicitur: cum huius figura à nullo fuerit expressa.

Iuncus acutus maritimus caule triangulo.

Iuncus acumine reflexo trifidus.

I. IVNCVS acutus maritimus caule triangulo: Radice est repente, fibrosa, à qua aliæ radiculæ, prioribus exiccatis, nascuntur: hinc caules, quos ad radicem breuia folia cingunt, pedales, trianguli exurgunt & in extremitatem pungentem desinunt, infra quem à latere floccus racemosus, rufescens exit. Hic in litore Veneto, & à Perault via qua Monspelio ad mare itur, prouenit: & ad Danubium Lintzij D. Burserus legit.

II. IVNCVS exiguus montanus mucrone carens. Radice est pusilla, nigra, capillacea, cauliculo quatuor vel quinq; vnciarum, cuius summo capitulum paruum, ex fusco purpurascens, quadrifidũ, in exiguum rigidiusculum filamentum abiens, insidet: foliola ad cauliculi principium tria, iuncea, vnciam longa: in Taurero Rastadiensi, D. Burserus eruit.

III. IVNCELLVS inutilis, siue Chamæschænos: hic radice est fibrosa, & pro plantæ magnitudine, cum vnciam vix superet, satis crassa, folijs est tribus quatuorve inunceis. Tiguri prope lacum Felinum, Maio mense. Ioan. Bauhinus p. m. collegit, & à C. Gesnero, ipsi Chamæschænos nominatus fuit.

IV. IVNCVS acumine reflexo alter: caule est sesquicubitali, rotũdo, læui, aphyllo, panicula vmbellæ simili: atrosplendente, pediculo carente, filamentis cæruleis, vt in Aphyllonthe, donata, quam caulis duarum triumve vnciarum, acutus, sed mollis, parumq; reflexus superat: in Prouincia Galliæ prouenit.

V. IVNCVS acumine reflexo trifidus: Ex radice nigra, geniculata & fibrosa, iunci plures, tenues, palmum superantes exurgunt, qui in summo in tres, rarius quatuor stylos, tenuissimos, trium quatuorve

tuorve vnciarum, diuiduntur, in quorum summitatibus, post iunci diuisionem, paniculæ paruæ locatæ sunt. In monte Fracto Lucernatum, in Pyræneis & montibus Morauiæ prouenit.

Iuncus alpinus capitulo lanuginoso.

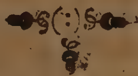

VI. IVNCELLVS capitulis equiseti fluitans: Ex radiculis capillaceis, iuncus recuruus tenuissimus prodit, qui in plures iuncellos duarum triumve vnciarum subdiuiditur, quorum aliqui erecti, aliqui reflexi, capitulum minimum sustinent; & iuncellis singulis foliolum tenue capillo ceu adponitur. In aquosis Angliæ fluitat, vnde D. Gillenius attulit.

VII. IVNCVS alpinus capitulo lanuginoso: Radice est subnigra, tenui, fibrosa, ex qua aliorum iuncorum more, loco foliorum, quasi styli tenues, recti, rotundi, & quidem plurimi; in læue acumen vergentes, longitudine dispari, quorum longissimi, vix palmares sunt, & ad radicem rufescunt: & subhirsuti sunt: inter quas caulis vnicus, strictus, ad spithamæ, plus minusve, altitudinem exurgit, cui capitulum vnicum, oblongum, molle, lanuginosum, haud multum leporum caudæ dissimile, insidet: cuius nomine χοινολάγουρον in Phytopinace appellauimus: in montosis Harcyniæ prouenit, ad acidulas, inter fontem acidum Ribelsaw & Griessbach; vbi Iulio mense Io. Bauhinus p.m. collegit, & nomine Iunci alpini cum cauda leporina misit.

VIII. IVNCVS alpinus bombycinus: Ex radice aliorum iuncorum simili, folia iuncea exurgunt, inter quæ culmi plures tenuissimi, palmo minores; qui capitulum paruum, lanugine alba ornatum, sustinent. In montibus Morauiæ loco dicto Kessel, D. Fleisserus eruit, & communicauit.

IX. IVNCVS floridus minor: Radice est candida, geniculata, fibris plurimis adhærentibus: caule palmari, folijs ternis, iunceis, oblongis, acutis; duobus caulem superantibus, cuius summo, singulis pediculis, qui quini sūt alternatim sibi succedentes, flores (quos non vidimus) insident, quos fructus gemini rotundi Orobi Cretici magnitudine sequuntur. In palustribus Heluetiæ circa cœnobium Eremitanorum, & in monte Fracto ad lacum Pilati Lucernatum, D. Burserus obseruauit.

DE

Cyperus rotundus inodorus Germanicus.

DE CYPERO.

CAPVT III.

CYPERVS longus inodorus ſyluaticus: Radices habet oblongas, geniculatas, rufeſcentes, folia plura, palmaria, viridia, anguſta, ſubaſpera, ad principium membrana rufeſcente ſimul veſtita: caulem hactenus nullum obſeruauimus, in ſyluoſis, montoſis, humidis, vt in monte noſtro Muteto, prouenit.

CYPERVS rotundus inodorus Germanicus, ſub aquatico ſeptentrionalium à Lobelio deſcriptus, cum non recte ſculptus ſit, figuram exhibere debuimus.

DE SPARGANIO.

CAPVT IV.

SPARGANIVM minimum: plantula eſt vnciarum quatuor; nam radicula ex fibellis oblongis componitur, vnde cauliculus vnciarum duarum effertur, & in capitulum exiguum ſubrotundum, cui aliud minus inſidet, herbacei coloris & formæ, quemadmodum in ſparganio maiore, definit: circa quem folia vtrinque quaterna, vel quina, anguſta, caulicum ſuperantia. Plantulam hanc D. Furetus, anno 1617. tranſmiſit, his aſſcriptis: Sparganium minimum & ſemeſtrale, Northuſij in lacunis quibuſdam cœnoſis, quarum partes ſuperiores per æſtatem exiccantur.

DE EQVISETO.

CAPVT V.

I. EQVISETVM paluſtre linariæ ſcopariæ folio: Ex radice repente geniculata, caulis rotundus, calami in modum inanis, geniculis diſtinctus, cubitoque altior aſſurgit: folijs ad genicula pluribus, linariæ vulgaris folijs latioribus, & linariæ ſcopariæ ſimilibus, viridibus, oblongis, fragilibus, ſubaſperiuſculis: iulos in cacumine non obſeruauimus, licet quandoque velut in ramos diuidatur. Baſileæ, in paludibus Michelfeldenſibus, & etiam in riuulo iuxta patibulum, reperitur.

II. EQVISETVM paluſtre minus polyſtachiō: Radice eſt repente, geniculis diſtincta, caule tenui, cubito minore, geniculis craſſioribus articulato, folijs, aut potius geniculatis cirris, ad articulum vtrinque ternis, vel quaternis, iunceis, palmaribus, quibus pene ſingulis minuta ſpica iuli inſtar inſidet: caulis vero iulum oblongum, minus compactum, floſculis pallidiſſime rubentibus donatum, ſuſtinet: in aquoſis Michelfeldenſibus.

III. EQVISETVM paluſtre tenuiſſimis & longiſſimis ſetis: Culmo eſt inani, bipedali, geniculis pixidatim cohærentibus articulato, cum cæteris conueniens, exceptis folijs, ſiue ſetis iunceis, longis, multoque tenuioribus: in paluſtribus Michelfeldenſium.

IV. EQVISETVM nudum minus variegatum Baſileenſe: Ex radice, parua nigra, tranſuerſa, nonnihil

nihil

nihil capillata, cauliculi plures, inæquales, rarissime pedales, communiter palmares, semipalmares & multo breuiores, striati, pallide virentes, geniculis parte inferna nigris, superne albidis, articulati: folijs carentes, & caui: in quorum summitatibus capitulum breuissimum iuli instar insidet, quod à corona alba, ex octo, nouem, etiam duodecim foliolis acutis composita, sustentatur: & quando pedibus calcatur, crepitat. Prouenit ad ripam Rheni, iuxta locum die Baar dictum. An Gesnerus libello de stirpium collectione, hoc intellexit? dum inquit: Hipparis lacustris quædam, folijs mansu arenosis, in fine Iulij floret, vti puto: plura non habet.

Equisetum fœtidum sub aqua repens.

V. EQVISETVM fœtidum sub aqua repens: Radice est fibrosa, caulibus tenuissimis, rotundis, per obliquum, vt Saccharum penidium, striatis, geniculatis, fragilibus per terram sparsis, quandoq; cubitalibus, in plures cauliculos brachiatis; folijs aliquot breuibus, in breues apices distinctis, ad genicula iunctis. Tota planta fragilis, quæ aquis cœnosis dũ innatat viridis est, at extracta & exiccata, incana & friabilis, ita vt non solum digitis in puluerẽ comminui possit sed sponte in puluerem abeat. Odoris est lutosi & sulphurei. Solum in aquis cænosis demersum reperitur, quod primum Patauij in fossis Thermatum Aponitarum: dein non longe Lucerna: tum Basileæ cis pontem Birsæ, Michelfeldæ & Hunnigæ, in fossis obseruauimus.

DE ARVNDINE SIVE CALAMO.

CAPVT VI.

I. CALAMVS aromaticus Syriacus: Ex radice inutili, trium, quatuorve vnciarum longa, summo capite nonnihil extuberante & in paucas fibras desinente, caulis (modo vnus, modo plures) fere bicubitalis, rectus, rotundus, læuis, fragilis, multis geniculis distinctus, exurgit, qui intus cauus, spongiosus & membranula (quasi tela alba subtensa) vti harundines præditus, qui assulatim frangitur, & in plures ramos diuiditur, hiq; in tenuissimos subdiuiduntur, ad modum Ligustri Ægyptiaci Alpini, vel Lentisci Perauiani siue Molle Clusij: qui flores paruos, foliaceos, plurimos, singulis tenuissimis pedicellis insidentes, sustinent, ex quorum medio apex styli instar prodit. Folia pauca, semper bina ex aduerso ad singula genicula sita, caulem amplectuntur, vnciam lata, sesquiunciam longa, neruis aliquot per longum excurrentibus. Caulis sapore est aromatico, valde amaro, quo in Theriaca pro calamo vtimur. Huius caulis partem anno 1579. à D. Paludano ex Ægypto reduce, Patauij accepimus. Verum cum totam plantam à D. Doldio habeamus, breuem eius descriptionem (cum ab alijs non proponatur) adijcere lubuit.

II. ARVNDO Anglica folijs in summitate dissectis: Hæc folijs est cubitalibus, duarum triumve vnciarum latis, neruis aliquot, per folij longitudinem excurrentibus & eleuatis: folijs in summo in in duos, tres & quatuor apices diuisis: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

III. ARVNDO Indica latifolia flore luteo punctato: Ex radice nigricante, nodosa, & fibris crassioribus donata, alijsque nodis adnascentibus,

D caules

caules plures sesquicubitales, crassi, arũdinis instar nodosi, prodeunt, circa quos folia pallide virentia expansa, lata, in acumen desinentia, neruosa & tenuia: quæ, cum primo ante caulium exortum nascuntur, corniculorum chartaceorum modo conuoluta existunt. Cauli, flores, gladioli floribus forma similes, coloris lutei, punctis aspersis variegati, capitello hirsuto inhærent, quod flore delapso augetur, subasperum fit, & semen nigrum, subrotundum continet. Hæc vt omnibus sui partibus, ita & semine minor est, quam ea quæ florem minij coloris habet. Hanc in horto habemus, in olla colimus hyberno tempore in cellam reponimus, quæ primo vere plures caules, antiquis resectis profert, & Iulio mense floret.

DE SECALE.
CAPVT VII.

SECALE latifolia: Culmis exurgit candicantibus, rotundis, striatis, quibus spica palmum longa, crassa, aristis longissimis, & vt in vulgari tenuissimis denticulis exasperatis armata, insidet: folia habet cubitum longa, vnciam lata & per marginem leuiter exasperata: grana non vidimus: spicam & folia ex horto Nobiliss. Contareni, Senatoris Veneti, habemus.

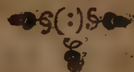
LIBER SECVNDVS.

DE GLADIOLO.
CAPVT I.

GLADIOLVS angusto gramineo folio: pro radice bulbum geminum habet, vnum alteri insidentem, caulem læuem, teretem, pedalem: folia bina ternave, graminea, angustissima, striata, mucronata, palmaria: flores ternos, quaternos, pallide rubentes, supra se inuicem ad caulis summum vtrinque, ex sex folijs oblongis commissi: quibus vt in cæteris, folliculi semen paleaceum continentes, sed minores, succedunt. Ex Hispania D. Albinus, in Muræna collectum attulit.

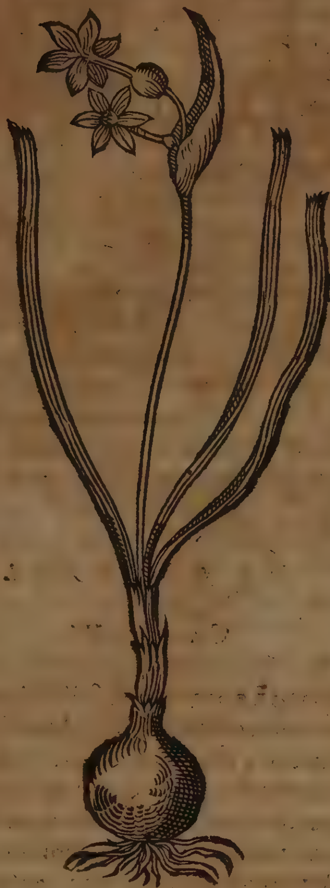
DE HYACINTHO.
CAPVT II.

HYACINTHVS minimus maritimus: Tota plãta vnciarum sex est: ex bulbulo paruo oblongo, cortice villoso tecto, cauliculi duo vel tres nudi, inter folia angustissima exurgunt, quibus capitula minuta, rotunda, sursum porrecta insident, flosculis minutis cæruleis, quibus veluti siliquæ oblongiusculæ, semen minutum continentes, succedunt: Monspessuli in litore maris anno 1595. D. Gallus collegit: eundem & loco eodem, sed vncias tres non superantem, D. Weckerlinus anno 1615. eruit, & communicauit.

DE NAR-

Narcissus angustifolius albus minor.

DE NARCISSO.

CAPVT III.

I. NARCISSVS angustifolius albus minor: Ex radice bulbosa, tunica subnigra tecta & paucis fibris capillata, folia bina vel terna oblonga, angusta, porracea exurgunt: inter quæ cauliculus palmaris, cuius summo bini flores, parui, albi, calice oblongo, angusto donati, insident: non longe Monspelio in saxosis & montosis reperitur.

II. PSEVDONARCISSVS gramineo folio, siue Leuconarcissus æstiuus: Ex radice, oblongum, angustum bulbum imitante, exiguis capillaceis fibris prædita, membrana fusca tecta, folia bina, croceis æmula, oblonga, exurgunt, quæ sæpe cauliculum superant, qui nudus, tenuis, trium, quatuor, quandoq; quinq; vnciarum, qui foliolis ternis, quaternis, breuissimis cinctus florem vnum stellatum, intrinsecus albicantem, extrinsecus venis purpurascentibus, variegatum, ex foliolis sex compositum, sustinet: in cuius medio caliculus breuissimus, in stylum abiens, quem staminula apicibus candidis donata, cingunt, cui capitulum triquetrum, semen continens succedit. In alpibus Heluetiorum & Rhætorum, vt monte Spligel & ad Thermas Fabarias, Iulio mense floret: sed & Augusti fine, in Tautero Austriæ monte, D. Burserus eruit.

DE ALLIO.

CAPVT IV.

I. ALLIVM iunci folium bicorne luteum: ex bulbo oblongo, capillaceo, tunica alba vestito, caulis rotundis, palmo altior, folijs iunceis duob. tribusve vestitus, exurgit, vmbellam paruam luteã sustinens, cuius flores singuli, filamentis oblongis insident, ex sex foliolis luteis compositi, in quorum medio staminula totidem, & in medio stylus, quibus capitula trigona, semen continentia, succedunt: ipsi vero vmbellæ, foliola duo angustissima quorum alterum communiter longius, in latus expansa, subijciuntur. Monspelio D. Saltzmannus attulit, & D. Burserus in Austria prope Stain & Baden, eruit.

II. ALLIVM montanum minus: ex radice parua, aliquantum nodosa & fibrosa, cauliculus vnus & alter tenuissimus, nudus, trium, quatuor, etiam sex vncias altus, inter folia oblonga, angusta, exurgit, qui capitulum minimum (quod apertum non vidimus) sustinet; in petra circa Oenipontem reperitur.

III. ALLIVM montanum radice oblonga: priori simile, sed caule altiore & folijs longioribus, capitulo rotundo pallide purpurascente, floribus ex foliolis sex, totidemque staminibus composito, non longe Monspelio, loco montoso, qui Hortus Dei dicitur, obseruauimus: quod forte Allium montanum siue Petroscorodon Gesneri in libro de Hortis.

Moly moschatum capillaceo folio.

DE MOLY.

CAPVT V.

I. MOLY Africanum vmbella purpurascente: ex radice bulbosa, caulis (modo vnus, modo plures) cubito altior, nudus & cauus, vna cum folijs aliquot latiusculis, in acutum desinentibus, palmaribus & etiam sesquipalmaribus, per marginem, instar graminis hirsuti, pilosis: vmbella, caulis summo insidet, cuius flores communiter ex quinque foliolis, dilute purpurascentibus, pediculis oblongis & firmis insident: quibus vesicula, duo triave semina nigra rotunda includens, succedit. Odore est Allij grauiore. Hoc Argentina à D. Meyero acceptum, in horto ab aliquot annis alimus.

II. MOLY moschatum capillaceo folio: bulbo est paruo, oblongiusculo, rufescente & veluti reticulato cortice tecto, ex quo cauliculus tenuis, palmaris, rarissime pedalis emergit, circa quem folia iuncea vel potius capillacea, sed sine ordine, quæ modo vnciam, modo tres quatuorve vncias longa (quæ nimis lata in figura exprimuntur) cauliculi summo pedicelli quini, seni, septeni, veluti in vmbella dispositi, à duobus exiguis foliolis sustentati, insident, quorum singuli flosculum ex sex foliolis acutis compositum, obscure albentem lineis fuscis per medium discurrentibus dissectum & staminulis aliquot donatum sustinent: his capitula rotunda semina tria vel quatuor, nigra oblonga, triquetra, continentia, succedunt: flos Moschi vel Zibethi odorem spirat, & in collibus Monspelio vicinis prouenit, vnde D. Saltzmannus anno 1598. attulit, & postmodum aliquot annis in hortulo coluimus.

DE ORCHIDE.

CAPVT VI.

I. CYNOSORCHIS angustifolia hiante cucullo: huic radices subsunt duę globosæ, altera maior & vegetior, altera flaccidior, quibus superne fibræ aliquot adhærent: caulis cauus, striatus, cubito minor, folijs aliquot pallide virentibus, læuibus, striatis, vncias sex longis, semunciam latis inferne, & vno alterove superne, amplexantibus: spicam habet oblongam, ex floribus raris, candore purpurascentibus, ex oblongiusculis pediculis dependentibus, hiantem cucullum referentibus: hanc in pratis Patauinis legimus.

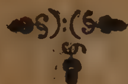
II. CYNOSORCHIS militaris montana spica rubente conglomerata: ex radicibus prædictæ similibus, caulis cubitalis, rotundus, cauus, paucis folijs angustis, striatis, vncias sex longis cinctus, exurgit, cuius summo spica, ex floribus paruis, eleganter rubentibus conglomerata, insidet: quorum labrum in quatuor paruas barbulas diuiditur, calcare tenuissimo à tergo. Nascitur in herbosis montis Mutetæ, Maio florens: quam prius circa Patauium obseruauimus.

III. CYNOSORCHIS militaris pratensis elatior floribus variegatis: hæc priore est testiculis minoribus, caule breuiore, folijs latioribus vncias duas longis, etiam caulis summum, tubi instar cingentibus:

gentibus: ſpica breuiore, ex floribus priore longe minoribus, iiſque ex albo & rubro eleganter variegatis. In pratis humidis Michelfeldenſibus, & trans Rhenum reperitur.

III. Camæorchis alpina folio gramineo: planta palmaris eſt, ex cuius radice gemina, globoſa, oblonga, folia anguſtiſſima, vtrinq; quaterna, cauliculum nudum, triuncialem, qui inter ea fertur, ſuperantia exurgunt: ſpica vnciali, cui vtrinque foliolum breuiſſimum ſubijcitur: floſculi virides galericulati ſunt. In monte Heluetiorum Gothardo, copioſe & aceruatim, Iunio florens, reperitur.

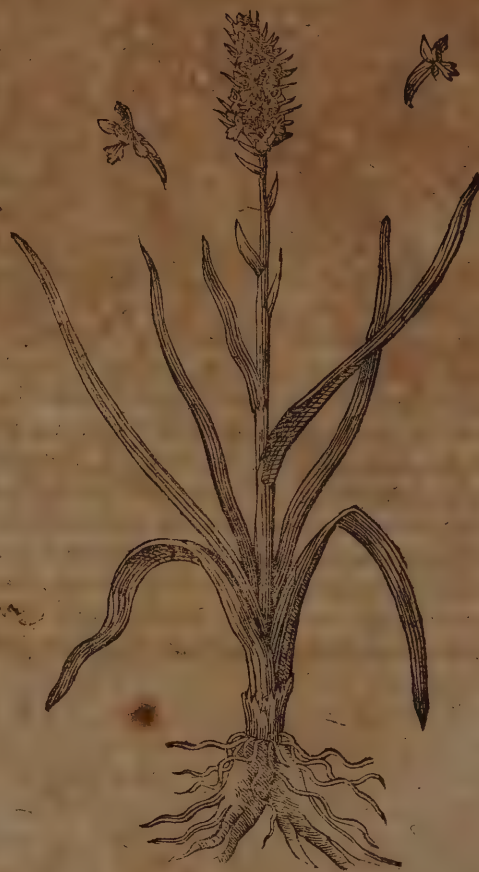
V. Orchis montana Italica flore ferrugineo lingua oblonga: Teſticulos duos habet paruos, rugoſos, quorum alter, vt in reliquis Orchidibus vegetior, hinc communiter ſolum vnus teſticulus reperitur: quorum ſummo, fibræ oblongæ, varie & oblique ſparſæ, adpoſitæ. Caulis cauus, nonnunquam pede altior, quem folia anguſta paucaq; vncias tres vel quatuor longa, baſi ſua veſtiunt, at cuilibet flori folium breue quidem, ſed latius & in apicem deſinens, ſubijcitur. Flores quini, ſeni, alternatim in caulis ſummo diſpoſiti, coloris ferruginei, obliqui tubuli forma, quorum lingua propendens oblonga eſt, & ex baſi latiore in apicem abit, cui legumentum pallidioris coloris, veſicæ inſtar impoſitum, etiam in apicem & communiter bifidum finit: floribus vtriculi, ſemine puluerulento repleti, ſuccedunt. Hanc in Italiæ montibus Baſſanenſibus legimus: & Matthiolum ſub Teſticuli tertij ſpecie prima, in figuris maioribus exprimere voluiſſe, cenſemus, cuius tamen figura mala & ſine omni deſcriptione, & vt in hiſtoria Lugdunẽſi ſub Teſticulo 3. Matth. At fateor peiorem eſſe eam figuram, quam Matthiolo meo emaculato addidi, deſumptam ex Tabernæmontani figuris: tunc enim quid ſibi vellet Matthiolus, non conſtabat, imo etiamnum dubius ſum: quare aliam figuram delineari curauimus. Huius haud dubie ſpecies, quam doctiſſimus Columna in ſua Ecphraſi minus cognitarum ſtirpium, Orchidis macrophyllæ nomine & eleganter deſcripſit, & icone expreſſit.

Orchis palmata pratensis angustifolia.

Orchis palmata angustifolia minor flore odoratissimo.

VI. ORCHIS palmata pratensis angustifolia maior: radices habet paruas, veluti palmas geminas, in binos digitos distributas, fibris paucis annexis: folia liliacea, angusta, læuia & palmaria, per quæ veluti tubum, caulis cubitalis cauus effertur, cui spica fere palmaris angusta, ex floribus dilute purpureis, breui calcare donatis composita, quibus singulis foliola oblonga acumina subijciuntur, & capitulum oblongum, semen aliarum instar continens, succedit. Hæc in pratis vdis Michelfeldæ, ipsa æstate reperitur.

VII. ORCHIS palmata angustifolia minor flore odoratissimo. Radice est gemina, oblonga, angusta, palmæ simili, in tres quatuorve fibras crassissimas diuisa, supra quas ex imo caule fibræ aliquot ortæ expanduntur: ex radice folia quina aut sena, oblonga, graminea prodeunt, inter quæ caulis vnicus palmaris, paucissimis & exiguis foliolis donatus, qui velut in spicam biuncialem abit, cui flores dilute purpurei odoratissimi insident, qui galea tecti, labro prominulo, in quatuor barbulas diuisi sunt, & paruo calcari, à tergo prominente, donati. In pratis humidis Michelfeldæ prouenit & autumno floret (quamuis etiam Monspessuli reperiatur) & sub Satyrio octauo in Phytopinace descripsimus.

VIII. ORCHIS palmata flore viridi: ex radice gemina, palmata & parua, caulis palma altior, folijs paucis, neruosis, vncias tres longis, vnam latis, vestibus exurgit, spicam habens triuncialem, flosculos paucos, subvirides, galea tectos, & labro prominulo in duas barbulas diuiso, quibus singulis foliolum oblongum, angustū, subijcitur. In montibus Bohemiæ, Silesię finitimis in Saxo Mommelgrund, copiosam Iunio florentem, D. Fleisserus obseruauit, & attulit.

IX. ORCHIS

Orchis palmata montana maxima.

IX. ORCHIS palmata montana maxima: Radices habet geminas instar palmarum duarũ sibi inuicem iunctarum, & velut in plures digitos diuisarum, quarum altera alba, vegetior ac solida, supra quas fibræ paucæ conspiciuntur. Caulis est bicubitalis, striatus, vacuus, quem folia pedalia primum, mox palmaria, sesquivnciam lata, neruis distincta, complectũtur: in cuius summo flores in spica palmari digesti, coloris dilute purpurei, qui parui sunt galeola tecti, labro exiguo propendente, in angustissimas barbulas diuiso, & à tergo oblongo, capillaceo calcari donati, ad quorum exortum foliola singula, quasi in filamentum abeuntia, obseruãtur: his capitulum oblongum, striatum, semen exiguum scobis instar continens, succedit. Hæc in montibus vicinis, potissimum Muleto, copiose Maio mense florens, prouenit.

DE OPHRI.

CAPVT VII.

OPHRIS minima: è radice subflauenscentè fibrosa & Orchides redolente, cauliculus simplex, trium, quatuorve vnciarum, sub foliolis prodit, cui foliola duo Ophrios vulgaris modo apponuntur, quæ parua sunt, glabra, splendentia, coloris vnifolij & nonnihil in cordatam effigiem, è rotundiuscula figura discedentia, quibus cauliculi altera pars, similiter trium, quatuorve vnciarum supereminet, cuius summo flosculi parui herbacei insident, in Ophris vulgaris floribus, exilitate sola recedentes, quibus vascula exigua succedunt. Florẽtijs in locis vbi sponte prouenit, Iulio potissimũ mense: at in hortos, cũ gleba soli natalitij translata, citius. Nascitur plurimum, vt D. Furerus monuit, à quo eã (sed prius à D. Sigfrido) accepimus, Ophridij seu Bifolij Broccenbergici minoris nomine, in opacis muscosisq; syluis Broccio & Offmannino vertici dicto, interuenientibus.

DE OROBANCHE.

CAPVT VIII.

I. OROBANCHE flore maiore ex cæruleo purpurascente. Radice est crassa, longa, fibrosa: caule semipalmari, foliolis paucis, breuissimis, crassis & acutis cincto, qui in quinq; sex, etiam plures pediculos triũciales, nudos, absumitur, quamuis etiam ex foliorum alis pediculi prodeant, quorũ summo calyx, vncialis sinuatus insidet, & ex quolibet flos vnicus, cæruleo purpurascens, longo pediculo donatus, exit, qui magnus, vncias duas longus, forma galericulatus, & veluti rostratus, vt in Alectorolopho, ex quo filamentum oblongũ, reflexum pdit: quod flori succedat, non constat. Hanc, in Pyreneis montibus D. Burserus legit & communicauit.

II. Monere lubet de vulgari Orobanche eã recte à Theophrasto Limodoron, quasi famem adferẽs, vocari; eo ꝙ plantæ cui adnascitur, alimentũ subtrahat. Hanc n. semper alterius plantæ radici adnatam obseruauimus, vt Genistæ vulgari & Hispanicæ, Hieracio Sabaudo, Trifolio, Astragalo syluatico & alijs.

III. OROBANCHE quæ Hypopytis dici potest: hæc Orobanche vulgari similis, sed humilior & nigricans, caule vnciarum quatuor, quasi squamis cõtecto: flores in summo, veluti in paruam spicam congesti, Nido auis similes, albidiores tñ, rariores ac duriores. Sub piceis, abietibus & pinastris (hinc hypopitis) pucnit. Sapore est aliquantũ astringẽte.

LIBER

LIBER TERTIVS.

DE RAPVNCVLO, SIVE CAPANVLA GLABRA.

CAPVT I.

Rapunculus ſpicatus cæruleus.

Rapunculus alpinus ſiue Pyramidalis minor.

RAPVN-

RAPVNCVLVS spicat⁹ datur spica alba, vel cinericea, vel coloris violacei saturi, hic solum figura Rapunculi spicati cærulei adposita, cum iam descriptus sit.

I. RAPVNCVLVS alpinus siue Pyramidalis minor: Radix Rapunculi forma: caulis vnus, sesquipalmaris, folijs pallide virentibus, per ambitum crenatis, acuminatis, vnciam latis, tres longis, alternatim cingitur: in summo flores pauci, cærulei, campanulæ forma, pedicellis annexi & filamento oblongo ex eorum medio prodeunte, donati propendent: quibus singulis capitulum oblongum, pertusum vt in campanula persicifolia, succedit, cui semen minutum includitur: in Italia prouenit, sed locus excidit.

Rapunculus alpinus corniculatus.

II. RAPVNCVLVS alpinus corniculatus, quem nomine rapunculi alpini spicato simili, ante annos viginti duos in Phytopinace, dein in Matthiolo emaculato, descripsimus, nunc vero diligentius, cum eam ex Baldi rupium fissuris, absque radice eruerimus, vt figura nostra in Matthiolo exprimit, postmodum à D. Neudorffero cum radice, & perfectiorem à D. Pona ante annos decem acceperimus.

Radice est tuberosa inæquali quasi ex pluribus grumis compacta, alba, digiti crassities, aliquando lignosa, pallida, rugosa & palmari: ex qua cauliculus (modo vnus, modo plures) tenuis ac striatus, vnciarum quatuor exurgit: folia, quæ saturate virentia, tenuia, ad radicem aliquando ex rotunditate oblongata: Bellidis cærulea forma, communiter subrotunda, crenata, Alliariæ forma, sed minora, pediculis vncias quinq; vel sex longis prædita, ex radice vna cum cauliculis exurgunt: quæ vero cauliculis & quidem pediculis breuioribus adhærent, longiora sunt & angustiora, profundius, sed rarius, incisa, quorum quina vel sena, stellæ in modum vmbellæ subijciuntur, quæ cauliculi summo insidet, & ex floribus viginti, etiam pluribus, aride iunctis & ex cæruleo purpurascentib. constat; qui, ex calicibus pediculis latis breuibus & striatis donatis prodeũt: ex singulo calice flos vnus, ad exortum tumidus, oblongus, sensimq; angustatus, & in extremitate crenatus, formam cucurbitæ vitreę referens, in medio tumore, incisuræ superficiariæ quinq; conspiciuntur: apertus, ex foliolis quinque compositus, filamenta aliquot exhibet, inter quæ vnum longe producitur, in summo bipartitum, aliquando instar capreoli vitium contortum: semen non fuit obseruatum. In Baldi montis iugis, inter præcipitia propendet, vbi Augusto mense florentem anno 1578. collectum, quod cum Patauij D. Guilandino ostenderemus, Rapunculum montanum, at D. Cortusus, Cãtabiscam alteram Anguillaræ nominabat. Io. Pona in suo Baldo ante annos quindecim excuso, Trachelij petræi minoris nomine proposuit.

III. CAMPANVLA alpina latifolia flore pullo: hęc cauliculo est tenuissimo palmo minore, qui ad partem vsq; mediam, folijs vncialibus, subrotundis, alternatim dispositis, leuiter crenatis, pallideq; virentibus, cingitur: at pars superior nuda est, cui fere semper vnicus flos, mediæ magnitudinis, pulli coloris insidet. In alpibus Austriacis, vt Sneeberg

 & alijs

& alijs D. Burserus reperit, & Rapunculi alpini latifolij nomine, misit.

IV. CAMPANVLA alpina linifolia cærulea. Ex radice tenui, alba, cauliculi quaterni, quini, plures paucioresq;, palmares, & sesquipalmares, graciles, rotundi, simplices, emergunt: folijs oblongis angustissimis, confuso ordine septi: flores in summitate cærulei vt in Rapunculo vulgari, quibus capitula, exiguum semen continentia, succedunt. Hæc rupes & summa iuga montis Wasserfall, Iulio mense florens, exornat.

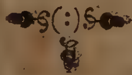
Campanula alpina rotundifolia minor.

CAMPANVLA alpina rotundifolia minor à Clusio sub Campanula alpina minore describitur: verum figura quam addit est Campanulæ rotundifoliæ vulgaris minoris, quare veram figuram adposuimus.

V. CAMPANVLA rotundifolia minima: plantula est vnciarum trium, ex cuius radicula alba, capillari, oblonga, exurgunt cauliculi (sæpe vnus, plerũque terni, quaterni) tenuissimi; subrubentes & ad radicem subhirsuti, maiori ex parte nudi, singuli vnicum flosculum subcæruleum deorsum nutantẽ, calathi forma, ex vnico folio sexangulo compositum, sustinent, quibus capitula foraminibus pertusa, vt in reliquis campanulis, succedunt: foliola habet potissimum ad radicem, exigua, subrotunda, serrata, rigidiuscula, quandoq; rubentia. Hanc in Rhætorum alpibus cum Italiam peteremus, anno 1577. Septembri mense adhuc florentem inter saxa copiosissime obseruauimus, nec altiorem inuenire licuit: quam cum D. Cortuso ostendissemus Cantabricam Plinij nominauit. Plinius l. 25. cap. 8. suæ Cantabricæ, quæ per Diui Augusti tempora à Cantabris reperta fuit, caulem iunceum, pedalem tribuit, in quo sint flosculi oblongi veluti calathi: in quibus semen perquam minutum, & quæ vbiq; nascatur.

VI. CAMPANVLA Cymbalariæ folijs: ex radice exigua capillacea & albicante, cauliculi tenuissimi, virides, nonnunquã palmum superantes, & mox in alios brachiati, prodeunt: quibus folia rara, subrotunda, hederacea, vel potius Cymbalariæ folijs similia, angulosa, viridia, tenuia, longis pediculis donata, sine ordine adhærent: flores cærulei, oblongi campanulæ forma, aliquando summis cauliculis, aliquando pedicellis biuncialibus, ex eorundem lateribus exurgentibus, insident. Hęc non longe Tolosa in Ericetis prouenit, & quia vix sola sustinetur, Ericis incumbens exurgit. eandem etiam circa Lutetiam D. Cherlerus legit.

VII. CAM-

Campanula ſerpillifolia.

Campanula folijs ſubrotundis.

VII. CAMPANVLA ſerpillifolia: Tota planta floribus exceptis ſerpillum refert: nam radice eſt tenui, obliqua, tenuiſſimis fibris capillata, & hinc inde repente: cauliculis plurimis rubentibus in terram reflexis, cui nouis fibellis adhærent, qui in ramulos plures tenuiores diuiduntur: quos foliola Serpilli, vel potius Nummulanæ, quę flore eſt purpuraſcente, forma ſubrotunda, duo ſemper oppoſita, quædam maiora, quædam Serpillo minora, crenata, ſubtus pallide virentia, pediculis breuiſſimis, & leuiſſime pubeſcentibus, ambiunt: cauliculi aliquando in pediculos nudos, flores ſuſtinentes definunt: aliquando ex cauliculorum lateribus pediculi triunciales, in ſummo nudi, floribus ornati exurgunt: flores bini vel terni campanulæ forma, ex cæruleo rubentes, deorſum nutantes, ſinguli ſingulis pedicellis donantur. Huius ramulum à D. Bauhino fratre primum habuimus, dein in Baldo cum floribus legimus: tum à D. Paſchali Gallo, qui eam in Rhætia ex rupibus dependentem collegit.

Similem, ſed folijs inferne albidioribus & ſuperne pallide virentibus, in Inſula Toupinambault Braſil anorum natam, D. Burſerus communicauit.

DE TRACHELIO SIVE CAMPANVLA HIRSVTA.

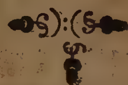
CAPVT II.

I. CAMPANVLA folijs ſubrotundis: ex radice tenui, repēte, caulis ſeſquipalmaris leui lanugine pubeſcens exurgit, quę folia pauca, ſubrotunda, vncias duas pene longa, lataque, pediculo oblongo donata, tenuia, ſubaſpera, per ambitum crenata, cingunt: in caulis ſummo flores pauci, dilute cærulei Campanulæ forma, deorſum,

pendentes, ex quorum medio stylus exurgens, extra florem fertur. Hanc ceruicariæ minoris rotundifoliæ nomine D. Sigfridus, Helmstadio misit.

Hæc à campanula hortensi Rapunculi radice differre videtur altitudine, foliorum longitudine, florum magnitudine & numero, quæ pro radicib. multas, tenues, transuersas & oblique repentes fibras, habet, ita vt ex hortorum areolis vix extirpari possit, à quibus radices oblongæ, candidæ, Rapunculi radicibus similes, demittuntur.

II. CAMPANVLA Drabæ minoris folijs: ex radice Rapunculi minoris forma, caules sesquipalmares, lanugine leuissima aspersi prodeunt, quos folia, Drabæ minoris folijs similia, subrotunda, viridia, vnciam longa, semunciam lata, per ambitum crenata, & in acumé fastigiata, subaspera, pediculis carentia, alternatim vestiunt, flores pauci, subcerulei, sexanguli, calathi forma, mediocris magnitudinis, & pediculis oblongis donati, summo cauli insident. In pratis, circa Valesianorum Thermas copiose prouenit, vnde D. Burserus attulit.

Campanula folijs Echij floribus villosis.

Campanula folijs Echij.

III. CAM-

III. Campanvla folijs Echij floribus villosis: ex radice oblongiuscula, folia angusta quatuor & quinque vncias longa, subaspera, prodeunt, inter quæ caulis palmaris, rarius pedalis, rotundus, subasper, paucis breuibus & angustis folijs vestitus, exurgit, ex cuius summitate flores vnciales, lati, Campanulæ forma, quini, seni, cærulei, alternatim dispositi, breuibus pediculis dependent: quorum extremitates, quemadmodum & calices, pili oblongi, pappi instar, ambiunt. Hæc in Baldo reperitur & Heluetiorum alpibus Gotthardo & monte Fracto: diuersa plane à Trachalio montano historiæ Lugdunensis.

Huius & minor species, quæ minus hirsuta, semipalmaris, folijs breuibus, cauliculo gemino, ex quorum quolibet reflexo, flos vnicus, illo tamen minor, dependet: quam ex Heluetiorum alpibus D. Burserus attulit.

Campanula adhuc alia datur folijs Echij, quam cum Clusius nomine Trachelij Θυρσοειδὲς descripserit, nullam vero figuram adposuerit, eam præcedenti iungere voluimus.

DE RAPISTRO.

Capvt III.

I. Rapistrvm floribus Leucoij marini: plantula semipalmaris est, radice oblongiusculâ, alba, fibellis donata, cauliculis trium quatuorve vnciarum: folijs vulgari Rapistro luteo similibus, paruis, vncialibus, crenatis, & subasperis: flosculis paruis subcæruleis, Leucoij marini similibus, quibus siliquæ paruæ, angustæ, semen minutum continentes, succedunt. Circa Massiliam in rupibus D. Burserus legit.

II. Rapistrvm monospermon: ex radice longiuscula albicante, parum fibrosa, caules pedales, quandoque altiores, rotundi, tenues, ramosi, eleganter virentes, leuiterque hirsuti exurgunt: folia humi sparsa, crassa sunt, Rapi folijs similia, ad principium laciniata, dein subrotunda, leuiter sinuata & subhirsuta: flores secundum cauliculos palmares & tenues, velut in spica dispositi: quadrifolij eleganter lutei aureive, quibus siliquæ succedunt rotundæ (eleganter propter strias, per eas quemadmodum in semine Coriandri discurrentes) in filamentum oblongum abeuntes: quæ quasi geminæ sibi insident, parte tamen superiore maiore,

Rapistrum monospermon.

cum in ea semen paruum oblongiusculum, sed vnicum (vnde ei nomen) contineatur. Huius semen, nomine Lampsanæ monospermi, D. Doldius misit, & hic Basileæ in horto D. Zuingeri, Maio mense floruit.

Hoc ipsum postmodum, sed multo strigosius (illud enim cultura elegantius) in agris qua Augustam Rauracorum itur, ad rubram domum obseruauimus: idem sed humilius & valde ramosum, folijs paruis, eleganter virentibus, in agris circa Huringen ad syluam, inuenimus: & simile Monspelio, vbi quoque sponte creuit, habemus.

DE NAPO.

CAPVT IV.

NAPVS syluestris Cretica: folijs est ad palmi longitudinem accedentibus, instar foliorum Rapistri albi, vel Irionis vulgaris, in lacinias octo vel decem diuisis, per margines crenatis, asperis: caule albido, rotundo, ramoso, subaspero, summitate, cui flores non insident, aculeata, florib. (quos non vidimus, vt nec radicem) siliquæ angustissimæ biunciales succedunt, quæ semen exiguum nigricans continent. Buniadis agrestis nomine, ex Creta ab Honorio Belli accepimus: & à Cretensibus σκιλοβρέζες vocatur.

DE RAPHANO.

CAPVT V.

RAPHANVS Creticus: ex semine Cretico ab Honorio Belli, Ramolo nomine misso, Raphanus in hortis nostris creuit, cuius planta tota, toto habitu à vulgari nō dissidebat; radice oblonga, alba & gustus acerrimi; caule non adeo alto: folijs minus hirsutis & asperis, flore modo purpureo, modo albo: siliquis & seminibus minoribus.

Raphani aquatici duas figuras, tanquam optimas, adposuimus, sed sine descriptione: cum is, qui folijs est in profundas lacinias diuisis sub Radicula syluestri, à Dodonæo: sub Raphano syl. aquatico, à Lobelio in editione Belgica: Raphano aquatico à Tabernæmontano, siue syluestri & palustri in historia Lugdun. describatur: alter vero, nomine Rapistri aquatici à Tabernæmontano exhibetur.

Raphanus aquaticus alter.

Raphanus aquaticus folijs in profundas lacinias diuisis.

DE

DE DRACVNCVLO.

CAPVT VI.

DRACVNCVLVS alpinus folio ſcabioſæ: radicibus eſt fibroſis, cauliculis rotundis, pedalibus, in ſummo in alas brachiatis: folijs inſtar ſcabioſæ laciniatis, alte inciſis & crenatis, alternatim diſpoſitis & pallide virentibus: floſculis, in ſummis virgulis, quoad diſcum medium ſubluteis, quem foliola albida vt in Chamæmelo vulgari ambiunt. In Heluetiorum pratis alpinis prope Fabarias & in Gotthardo prouenit, Julioq; floret.

Eruca latifolia.

DE ERVCA ET SINAPI.

CAPVT VII.

I. ERVCA latifolia: hæc caule eſt cubitum excedente, albo, craſſo, ſtriato, ramoſo: folijs glabris pallide virentibus, ad radicem pedalibus, profundis inciſuris laciniatis, per quorum medium neruus latus excurrit, quem vtrinq; foliorũ laciniæ biunciales, alarum inſtar, triangulares, corroſæ, figuræ diuerſæ, inferne & ſuperne continuæ, cingunt: quę vero in caule breuiora ſunt, & horum quædam Erucæ vulgaris folijs ſimilia, ſuprema vero anguſta & parum ſinuata: in caulis ſummo flores ſatis magni, aurei, quadrifolij, ſtaminibus plurimis donati, quibus ſiliquæ oblongæ ſtrictiſſimæ ſuccedunt. Erucæ nomine in horto ſata: an forte Eruca tertia Anglica, in horto Camerarij?

II. ERVCA ſylueſtris minor Burſæ paſtoris folio: ex radice craſſiuſcula, cauliculus palmo altior, ſubaſper, breuibus alis brachiatus exurgit: folia ad radicem ſparſa, ſeſquiunciam longa, Burſæ paſtoris mediæ modo laciniata, ſubaſpera, in caule nulla, niſi quæ alis, & quidem vix laciniata, ſubijciuntur: flores ſubaurei, ſatis magni, longis pediculis inſidentes, quibus ſiliquæ breues ſuccedunt. Monſpeſſuli collecta.

III. ERVCA ſylueſtris minor incana: ex radice cauliculi læues, virentes, quatuor, ſex & octo vnciarum, in plures alas vnciales diuiſi prodeunt: folia ad radicem plura, biuncialia, tenuiſſime laciniata, quæ etiam cauliculos alternatim cingunt, omnia incana ſunt: floſculi plurimi, pallide lutei, quibus ſtrictiſſimæ & breues ſiliquæ ſuccedunt: Monſpelio D. Rumbaum attulit.

IV. ERVCA lutea ſiue Barbarea flore pleno: hæc à vulgari magnitudine differt: caule eſt craſſiore & ſtriato, ſed breuiore: folijs vncialibus: floribus nonnihil quam in vulgari maioribus, aureis & plenis. Inter ſegetes Paterniacenſes, & iuxta Arburg arcem Bernatum, Iunio floret.

V. ERVCA

Eruca cærulea in arenosis crescens.

Eruca maritima Italica.

V. ERVCA cærulea in arenosis crescens: Ex radice rufescente, oblonga, tenui, leuiter fibrosa, caules plures palmares, rari⁹ sesquipalmares striatos, hirsutos, ramulis aliquot brachiatos, emittit: folia ad radicem per terram sparguntur, erucæ vulgaris instar sinuata, & quasi circumrosa, hirsuta, aspera, sesquiuncialia, sed etiam breuiora & angustiora, quæ in caule rariora sunt, minus sinuata & aliquando integra: flosculi eleganter cærulei, vel purpuro-cærulei, quadrifolij, filamentis breuibus donati, ramulorum extremis insident, quibus siliquæ oblongæ, tenues & læues, semen minutum subrufum & acre includentes, succedunt. Prouenit apud nos locis arenosis, vt ijs quæ Birsa alluit: sic quibusdam in locis in muris reperitur: imo etiam altissimis iugis & petris circa Delspergam & Lauffen Rauracorum: in Phytopinace, & Matthiolo, addita figura, quoq; descripsimus.

VI. ERVCA maritima Cretica siliqua articulata: tota planta albicat, folia habens ad radicem breuia, angusta, in minores lacinias diuisa & subaspera: cauliculis est palmaribus, reflexis, striatis (flores non conspecti) siliquis plurimis, incuruis, articulatis, trium quatuorve vnciarum, asperis semē minutum subrufum continentibus, quam ex Creta Honorius Belli misit.

ERVCÆ maritimæ Italicæ siliqua hastæ cuspidi simili, figuram perfectam adposuimus, cuius tres diuersæ vna cum descriptione (inter quas vna ex Lobelio desumpta, qui nominē Cakile Serapionis Erucæ folio, napi flore exhibuit) in Lugdunensi historia proponuntur.

VII. ERV-

Eruca Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata.

VII. ERVCA Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata. Hanc Monſpeſſuli anni 1579. vbi collegiſſemus, ſic deſcripſimus, quemadmodũ in Phytopinace videre eſt: ex radice ſemipalmari, craſſiuſcula, leuiter fibrata, albicante, caules ad exortum purpuraſcentes, terni quaternive, pedales, aliquãdo cubitales, rotundi, ſtriati, ſubaſperi, in ramos brachiati exurgunt: folia ad radicem humi ſparſa, pauca, oblonga, anguſta, ſinuata, hirſutie aſpera, bina ternave ſimul iuncta, in caulibus, præſertim ſiliquis onuſtis, pene nulla, oblonga, leuiter ſinuata: floſculis eſt luteis quinquefolijs, quibus ſiliquæ ſuccedunt quadrangulæ, in apicem acutum rigidumque deſinentes, læues, oblongo pediculo inſidentes, per maturitatem duriſſimæ: quarum quælibet latera quatuor obtinet, quæ ad formam alarũ perceæ piſcis eleuata, in medio ſinum oſtendunt: his per longum diſſectis, vtrinque duæ capſulæ diſtinctæ conſpiciuntur, in quarum qualibet, ſemen vnicum rufum, cochleæ inſtar conuolutum acuminatum & acre continetur. Iunio menſe florentem & ſiliquas ferentem, legimus. Hanc videtur Herbarij Lugdunenſis auctor, ſub Sinapi echinato voluiſſe proponere, verum figura vitioſa & deſcriptio non ſufficiens.

I. SINAPI paruum ſiliqua aſpera: radice eſt oblonga, craſſiuſcula & capillata, ad quam folia plura, Erucæ ſylueſtris minoris forma, ſed minora, in lacinias tenuiſſimas diuiſa, & acria: cauliculi plures, recurui, læues, duarum triumve vnciarum (rariſſime cauliculus palmaris erigitur) in alas vnciales brachiati: flores parui, pallide lutei, quibus ſiliquæ multæ ſtrictæ, vnciales & aſperæ, in latera diuaricatæ, ſemen minutiſſimum continentes, ſuccedunt: circa Monſpelium prouenit.

Resedæ affinis Phyteuma.

Erysimo similis hirsuta alba.

DE RESEDA.

CAPVT VIII.

RESEDA linariæ folijs: ex radice candida, longiuscula, caulis cubitalis rotundus, in ramos palmares diuisus, folijs linariæ strictissimis, oblongis, viridibus vestitus exurgit: rami singuli, in florũ oblongam, veluti spicam abeunt, quam flosculi parui, muscosi, tenuibus capillamentis ornati, vt in Reseda minore alba (quam Sesamoidem paruam Salmanticensem Clusius nominat) pallide flauescentes constituunt: quibus capitula vel vascula angulosa, bifida, exili semine pallido plena, succedunt. Hæc in solo arenoso conuallium montium Pyrenæorum, à D. Bursero collecta.

RESEDÆ affinem facimus eam quam Phyteuma Monspeliensium, Lobelius & Lugdunens. vocant, describunt & depingunt: verum cum folijs nunc oblongis, nunc in aliquot lacinias diuisis reperiatur, vna figura exprimere voluimus.

DE ERYSIMO.

CAPVT IX.

ERYSIMO similis hirsuta: ex radice oblonga, alba, lignosa & fibrosa, caulis modo vnus, modo plures cubitales, aliquando subrubentes, striati, hirsuti, aliquando in ramulos brachiati, exurgunt: folia plura, ad radicem humi strata, aliquando pediculis carentia, sesquiunciam longa, aspera, hispida, subalbicantia, per ambitum crenata, rarius laciniata, & quæ in caule minora sunt, eumque basi latiore cingunt: secundum ramulorum longitudinem, veluti in spica, flosculi albi, quadrifolij, pedicellis

dicellis

dicellis insident, qui in siliquas oblongas, strictas, semen minutum continentes, abeunt. Prouenit locis saxosis, ruderibus, muris, vt hic Basileæ ad mœnia, ad arcem Mönchenstein, primoque vere floret: Monspessuli quoque in ruderibus vmbrosis, sed per omnia minor: rarius in arenosis, vt apud nos ad Wiesam fluuium Patauij similiter collegimus, & hanc D. Guilandinus Dryophanon Plinij lib. 27. cap. 9. Drabam alteram & Thlaspi speciem: at D. Cortusus, Erysimum tertium, nobis nominabat: post modum Barbaream muralem Ioan. Bauhinus frater appellauit. Huius descriptionem & iconem, in Matthiolo emaculato, exhibuimus.

DE PERSICARIA.

CAPVT X.

PERSICARIA angustifolia: ex radice nigricante, fibris oblongis capillata, caules plures cubito altiores, rubentes, læues, geniculis distincti exurgunt: quos folia, Persicariæ vulgaris folijs triplo, quadruploue angustiora, duas, rarius tres, vncias longa, ambiunt, & in summo in ramulos brachiantur, quibus spicæ oblongæ, floribus pallide purpurascentibus ornatæ, vt in vulgari insident. In humidis circa Michelfeldam, æstate florens, reperitur.

Nasturtium hortense latifolium.

Nasturtium hortense crispum angustifolium.

Nasturtium hort. crispum latifolium.

DE NASTVRTIO.

CAPVT XI.

NASTVRTIVM hortense duplex est, plano & crispo folio: illud latifolium, cuius solum figura adposita, & angustifolium vulgatius: hoc, quod crispum similiter duplex est.

I. NASTVRTIVM hortense crispum: hoc, folijs exceptis, cum vulgari conuenit: huius enim folia crispa sunt: estque duplex, latifolium & angustifolium, quemadmodum binis figuris in Matthiolo exhibuimus (cum sæpius in hortulo nostro creuerit) & hic repetere placuit.

II. NASTVRTIVM pratense paruo flore: ex radice tenui, fibrosa, caulis cubitalis, viridis, varie incuruatus exurgit, folijs atrouirentibus, oblongis, Erucæ syluestris minoris, aut Sij forma, vtrinque longis petiolis in lobos subrotundos; aliquando oblongos diuisis, & per ora dentatis, cincti: in caulis summo, flosculi parui, albi, velut in vmbella dispositi, quibus siliquæ paruæ semine minutissimo refertæ, succedunt. Circa Montembelgardum locis humidioribus prouenit. Suspicamur Matthiolum, quem Tabernæmontanus secutus est, sua figura Sisymbrij aquatici alterius, duas plantas miscuisse: ita vt florum vmbella, huic iam descriptæ, folia vero, Nasturtio pratensi vulgato magno flore conueniant.

NASTVR-

Nasturtium aquaticum maius & amarum.

Nasturtium alpinum minus Resedæ folijs.

NASTVRTIVM aquaticum maius & amarum, quod Thalius nomine Sisymbrij alterius specie secunda descripsit, & sæpe inter Nasturtium aquaticum supinum reperitur, à quo sapore amaro potissimum distinguitur, hic describere noluimus, at figuram adponere, cum nullus eam exhibuerit, voluimus.

III. NASTVRTIVM syluestre minus: ex radice tenui capillacea, cauliculi plures (& quantum ex sicca colligere licet reclinati) trium quatuorve vnciarum emergunt: folijs Nasturtij vulgaris forma, sed minoribus, per terram sparsis & etiam cauliculos cingentibus: in quorum summo flosculi parui albicantes, valuulæ exiguæ, vt in Iberide, vel Bursa pastoris minima. Hoc primo vere, ad alueos aquarũ salsugine imbutarum Franckenhusij Thuringiorum, copiosissime erumpit, vnde D. Furerus cum alijs elegantissimis, Iberidis pusillæ, seu Nasturtij syluestris Franckenhusani nomine, misit.

IV. NASTVRTIVM alpinum minus Resedæ folijs: ex radice alba tenui & oblonga, cauliculi læues, tenues, recurui, communiter indiuisi, palmoque minores prodeunt: folijs longis pediculis, instar Resedæ vulgaris, præditis, in lobos tres, vel quatuor subrotundos, diuisis: flores, in cauliculorum summis albi, mediocris magnitudinis, quibus siliquæ strictissimæ, sesquiunciales succedunt. In Rhætorum alpibus Iulio florens, reperitur. Verum ex Heluetiorum alpibus & Pyrenæis, longe minus habemus, ita vt tota planta absq; radice, vncias tres non superet.

V. NASTVRTIOLVM alpinum capsula Nasturtij hortensis: radice est lignosa, parum fibrosa, cauliculis vncias duas non excedentibus: foliolis paruis,

uis, angustis, crassis, vngue breuioribus: flosculis paruis albis, capsulis satis magnis, Nasturtio hortensi similibus. In Rhætiæ monte Nombre prope Balneum Worms, æstate florens, Io. Bauhin. frater collegit.

VI. NASTVRTIVM alpinum Bellidis folio maius: Ex radice caulis cubitalis rotundus, læuis, ad exortum statim diuisus, prodit: folia habet tenuissima, bellidis forma, vncias quatuor longa, quæ vero in caule sunt, pediculis carent, & instar Thlaspi vulgaris lato semine, leuiter sinuata, eum ambiunt: flores albi, in caulis summo, quasi in spica vncias sex longa, quibus siliquæ triunciales, angustæ, semine rufescente, rotundo, plano, refertæ, succedunt. Circa Fabarias Thermas, ad aquæ defluxum, D. Burserus legit.

VII. NASTVRTIVM folijs Barbareæ: Radice est parua, capillacea, albicante: cauliculis pluribus tenuissimis, fragilibus, reflexis, nonnihil villosis, nonnunquam in alas diuisis, semipalmaribus, palmaribus & nonnullis cubitalibus: folijs ad radicem pluribus, paruis, tenuissimis, viridibus, foliorum Barbareæ modo, sed minus frequenter sinuatis, quæ in cauliculis rariora sunt, & quædam minime sinuata: flosculis est minimis albis: siliquis oblongiusculis & strictissimis. Hoc Cardaminæ aut Erucæ peculiaris nomine, D. Burserus ex Austria, sed in finibus Bohemiæ collectum, transmisit.

DE THLAS-

Thlaſpi villoſum capſulis hirſutis.

DE THLASPI.

CAPVT XII.

I. THLASPI vaccariæ folio, Burſæ paſtoris ſiliquis: caule eſt cubitali, rotundo ſtriato, læui, viridi, ramoſo, quem folia vaccariæ ſimilia, atrouirentia, glabra, pediculis carentia, cingunt: flores parui, albi: ſiliquæ Burſæ paſtoris forma, ſed maiores: Non longe Monſpelio, in horto Dei dicto, D. Burſerus collegit.

II. THLASPI vaccariæ incano folio minus: Tota planta villoſa, & incana eſt: ex radice craſſiuſcula, ruſeſcente, cauliculi ſemipalmares, etiam minores, recurui & quaſi repentes, villoſi & incani prodeunt, folijs paruis incanis, vaccariæ ſimilibus, pediculis carentibus & alternatim diſpoſitis, veſtiti: in quorum ſummitate, floſculi plures, albi, quaſi in ſubrotunda ſpica vniti, quibus thecæ paruæ ſuccedunt. Hoc in agris Monſpelienſibus repens, & in Prouincia prope Maſſiliam, paulo maius & erectius reperitur.

III. THLASPI villoſum capſulis hirſutis: ex radice tenui, oblonga, albicante, caulis pedalis vnicus rotundus, villoſus exit: ad cuius exortum folia aliquot humiſtrata, longis pediculis donata, orbiculato cuſpide, hirſuta: quæ vero in caule, longe breuiora, pediculis carentia, latiore baſi ipſum amplectuntur, quorum quædam leuiter crenata ſunt: flores albi quadrifolij: ſiliquæ magnæ, hirſutæ, compreſſæ, longo pediculo donatæ, ſuperiore parte fiſſæ, vtriculis duobus præditæ, in quibus ſemen ruſeſcens, acri ſapore præditum, continetur. Hoc anno 1577. in horto Patauino (poſtmodum Monſpeſſuli ſponte natum) collegimus: cuius ſemine, in Italia pro vero Thlaſpios ſemine, olim vſos fuiſſe, ex D. Cortuſo cognouimus: hoc in Phytopinace primum ſub 19. Thlaſpi, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

IV. THLAS-

Thlaſpi Creticum flore albo.

Thlaſpi alpinum minor capitulo rotundo.

IV. Thlaspi Creticum flore albo radice eſt oblonga, paucis fibris donata, cauliculis palmum ſuperantibus, rotundis: folijs paucis, oblongis, anguſtis, læuibus, alternatim caulem veſtientibus: in cauliculorum ſummo, flores candidi magni, quib. thecæ magnæ, apice medio donatæ ſuccedũt. Hoc Thlaſpi, Cappadocici fruticantis flore albo perennis nomine, D. Doldius Norinbergæ miſit.

V. Thlaspi ſaxatile rotundifolium: Ex radice alba, longa, fibris carente, ſublignoſa, cauliculi plures, tenues, pedales, reflexi, & fibris capillaceis, deorſum miſſis, terræ affixi, prodeunt, folijs eſt paruis, ſubrotundis, tenuibus, inter quæ cauliculi palmares, nudi exurgunt, flores paucos pallidos ſuſtinentes, quibus ſiliquæ paruæ, tenuiſſimo filamento donatæ, ſemen minutum concludentes, ſuccedunt. In locis petroſis circa oppidum Lauffen M. Hagenbachius reperit.

VI. Thlaspi alpinum folio paruo crenato: vel Thlaſpi alpinum minus capitulo rotundo: à radice craſſa, è rupium fiſſuris prodeunte, caules exurgũt tenues, palmares & ſeſquipalmares in ramulos brachiati: folia habet ad radicem plura, breuia, acuta, leuiter crenata, longis pedicellis donata, in caule pauca & anguſtiores floſculi in ſummo albicantes, quibus folliculi copioſi, oblongis pedicellis inſidentes, tenues, ſubrotundi, ſepto membranoſo diſtincti, ſemen minutum flauum & acre continentes, ſuccedunt. Prouenit in monte Waſſerfall, & in Heluetiorum ac Rhætorum alpibus. Huius in noſtro Matthiolo & figuram & deſcriptionem, ſub Thlaſpi ſaxatili minori folio exhibuimus: & Thlaſpi alpini maioris iconem addidimus: vtramque & hic exhibemus.

Thlaſpi alpinum maius capitulis rotundis.

Thlaſpi montanum incanum luteum.

VII. Thlaspi alpinum repens: ex radice oblonga, cauliculi plures, per terram repandi, trium quatuor vel quinque vnciarum, folijs paruis ſubrotundis, inordinate diſpoſitis, veſtiti prodeunt, floribus copioſis magnis & albis ornati, quibus ſiliquæ, Thlaſpi bellidis folio ſimiles, ſuccedunt, ſapore eſt Erucæ. D. Burſerus ad Thermas Fabarias Heluetiorum, dein in Auſtria collectum, tranſmiſit.

Variat ratione loci: illud enim folijs eſt leuiter hirſutis, floribus communiter purpuraſcentibus, rarius albis: hoc vero folijs eſt glabris, floribus albis.

Et ſic Thlaſpi montani incani lutei ſerpillifolij maioris figura erat adponenda, cum minus recte ſculptor, apud Lobelium nomine Thlaſpi ſupini lutei, expreſſerit.

VIII. Thlaspi biſcutatum villoſum flore calcari donato: caule eſt cubitali hirſutie aſpero, ſummitate in alas brachiata: quem folia craſſa, villoſa, aſpera, per marginem profundis inciſuris crenata, quædam ſinuata, vncias duas longa, ſemunciam lata, vſq; ad ſummum, baſi lata veſtiunt: flores habet luteos, magnos, calcari vt in linaria donatos, quibus peltæ duæ rotundæ vnitæ, ſemen continentes, & in apicem oblongum definentes, ſuccedunt. In ſaxoſis Gallo prouinciæ Bormij non longe ab Inſulis Stechadibus prouenit, vnde D. Burſerus attulit.

IX. Thlaspi fruticoſum leucoij folio latifolium: caulib. eſt pedalibus, rotundis, lignoſis, quos folia pallide virentia Leucoij forma, ſed breuiora & anguſtiora, veſtiũt: flores in ſũmitate pallidi, magni, & vaſcula biſulcata. Circa Maſſiliã D. Burſ. legit.

Idem, sed minus & folijs angustioribus, ex Italia, Thlaspi perpetui nomine, habemus.

X. Thlaspi Alexandrinum: planta est elegantissima, dodrantalis, ex cuius radice singulari, caules plures in ramulos brachiati, prodeunt, & ad diuisiones singulas, folia subrotunda perfoliatæ instar, ramulos ambiunt: à ramulorum extremitatibus, ex pediculis dependent siliquæ plurimæ, fere circinatæ, vt in Thlaspi tenui folio Fuschii, eoque ordine, sed maiores, Nasturtij vulgaris fere magnitudine, in angulum oblongum cum cuspide desinentes, quæ in partes duas finduntur, & membranulam tenuem relinquunt. Hoc apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus, quod à Cortuso accepit, vt in Phytopinace monuimus.

Bursa pastoris maior loculo oblongo.

DE BVRSA PASTORIS.

CAPVT XIII.

I. Bvrsa pastoris maior folio non sinuato: radice est longiuscula tenui, aliquando capillata: caule palmum superante, communiter vno (rarius pluribus) ramosq; folijs atrouirentibus, ad radicem longis pediculis donatis, quæ circa caulem alas duas habent & basi complectuntur: floribus & thecis cum vulgari conuenit. Basileæ in arenosis: Italiæ syluestribus, circa Monspelium (vbi tamen longe minor est, quoque notauimus.

II. Bvrsa pastoris maior loculo oblongo: radix tenuis, fibrosa, inutilis & alba; cauliculum palmarem, hirsutie asperum, ramosum: aliquando vix semipalmarem, sed alis carentem, emittit, ad cuius exortum, folia aliquot inter se viridia, humi strata, vnguis magnitudine, ouali figura, serrata, hirsutie aspera: quæ vero caulem ambiunt, pauca sunt & pediculis carent: flosculi in summo multi, parui, congesti, albi, quibus loculi parui oblongi, è petiolis oblique tendentibus, succedunt: quibus semina duo, parua, fulua, acris saporis, includuntur, quæ loculo maturo aperto, & tantum altera parte foliacea relicta, decidunt. Apud nos locis ficcioribus & campestribus, Martio florens & loculis onusta reperitur; vt in Phytopinace monuimus. Monspessuli, Thlaspi Veronicæ folio nominatur, & hanc videtur Doctiss. Columna, sub Draba minore murali discoide descripsisse.

III. Bvr-

Bursa pastoris alpina hirsuta.

Myagrum monospermon latifolium.

III. BVRSA pastoris alpina hirsuta: radice est vnciali, foliolis copiosis pallide virentibus, in orbem humi stratis, mollibus, incanis, lenticulæ magnitudine, leuiter crenatis, aliquando integris: cauliculis aliquot tenuissimis, leuiter hirsutis, pene nudis, tres quatuorve vncias longis: flosculis paruis, albis: loculis flauescentibus oblongis, multo quam in vulgari maioribus, semen minutum rufum continentibus: in alpibus Heluetiorum, vt monte Fracto & Spligel, reperitur.

DE MYAGRO.

CAPVT XIV.

I. MYAGRVM fœtidum: ex radice caules cubitales, aliquando sesquicubitales, virides, crassi, rotundi & asperi exurgunt, quos folia pallide virentia, subaspera, leuissime sinuata, quatuor vel quinq; vncias longa, sesquiunciam lata, alternatim cingunt, qui in summo in alas breues diuiduntur, quibus flores pallide lutei, longis petiolis donati, veluti vmbellæ insident, hisque vtriculi orbiculati, minutum semen continentes, succedunt. Hoc apud nos in arenosis ad pontem fluminis Wiesen repertum, quod ad differentiam vulgaris, ab odore, fœtidum appellare placuit.

II. MYAGRVM monospermon latifolium: caule est cubitali, aliquando altiore, rotundo, tortuoso, varie & inæqualiter brachiato: folijs vulgari viridioribus, latioribus, linea alba diuisis, obtusis, latiore basi caulem amplexantibus, ijs quæ ad radicem sunt, Cichorij satiui modo laciniatis, reliquis aliquando sinuatis: floribus luteolis, paruis, quibus vtriculi oblongi peræ similes, superne in duas extuberantias desinentes, quorum medio apex insidet, per maturitatem, vti & totus fructus, durus: in cuius vtriculi medio, cauitas vnica, semen vnicum (vnde nomen) rufum, oblongum continens. Sapore Myagro non respondet. Hoc in horto D. Felicis Plateri primum, dein in horto Illustr. Ducis Wirtembergici, quod Montembelgardi frater coluit, (cui semen Bricourrues nomine missum fuit) legimus: ex Euganeis quoque accepimus, & Pseudoisatidem ab Alpino vocari intelleximus. In Phytopinace primum sub 5. dein in Matthiolo figura addita, descripsimus.

III. MYAGRVM monospermon minus: ex radice parua, tenui, capillata, albicante, caulis vnus vel alter tenuis, pedalis prodit, folijs paucis tenuissimis, pallide virentibus vestitus: quorum ea, quæ ad radicem per terram sparguntur, parum sinuata sunt, pediculis oblongis donantur, & vnciam lata sunt: at quæ in summo caulis, basi sua in alas abeunte, caulem amplexantur: in summo flosculi albi, conglobati: quibus vtriculus paruus, semen continens, succedit. Monspessuli, non longe à monte Calcaris, D. Burserus collegit.

Myagro similis siliqua rotunda.

IV. MYAGRO similis siliqua rotunda: radix caulem cubitalem, hirsutum, fragilem, in ramos varios brachiatum, emittit: cui folia ad radicem hirsuta, aspera & succulenta, quæ masticata, cum viscíditate leuem acrimoniam exhibent, sex vncias longa, sesquiunciam lata: quæ vero caulem ambiunt minora, pediculis carentia & alata: flores pallidi, minuti, quasi in spica semipalmari dispositi, quibus semen paruum, rotundum, rugosum in apicem desinens, quodlibet pedicello oblongo insidens, primum viride, per maturitatem nigrum, medulla flaua, oleaginosa plenum, succedit. Annua est planta, ex semine deciduo renascens, Iulio & Augusto florens. Ioan. Bauhino in horto Montembelgardiaco nomine alicuius Myagri creuit. Monspelio prope Lunellam natum, Lepidij & à D. Doldio, Thlaspi nomine Norinberga, accepimus.

DE DRABA.

CAPVT XV.

I. DRABA tenuifolia velut ſpicata: radice eſt oblonga, tenui, albicante, caulibus pedalibus, aliquando cubitum ſuperantibus, fragilibus breuibus brachiatis: folijs paucis, tenuibus, pallide virentibus, nonnihil in ambitu dentatis, triuncialibus, vnciam latis, baſi lata caulem cingentibus, alatis, guſtu feruente & acri proditis: floribus albis, paruis, in cauliculis palmaribus, quaſi in ſpica natis, quibus ſingulis ſemen rotundum paruum, longo pedicello inſidens, ſuccedit. Hanc Bononiæ D. Agerius legit, & Drabam feruentem vernam nominari affirmauit.

II. DRABA flore cæruleo galeato: ex radice fibroſa albicante, Aſclepiadi ſimili, guſtus feruidioris aromatici; caulis vnus (aliquando dico) cubitalis, læuis, ſtriatus, in ramos brachiatus, exurgit: quem folia pauca veſtiunt, quorum inferiore ſubrotunda, læuia, per marginem crenata, vncias duas longa, vncia minus lata: ſuperiora vero anguſta, acuminata & dentata, floribus eſt cæruleis galeatis, vt in Orchide, vnciam longis, alternatim in caule diſpoſitis. Lutetia D. Cherlerus, ex Gallia Narbonenſi, D. Burſerus, attulere.

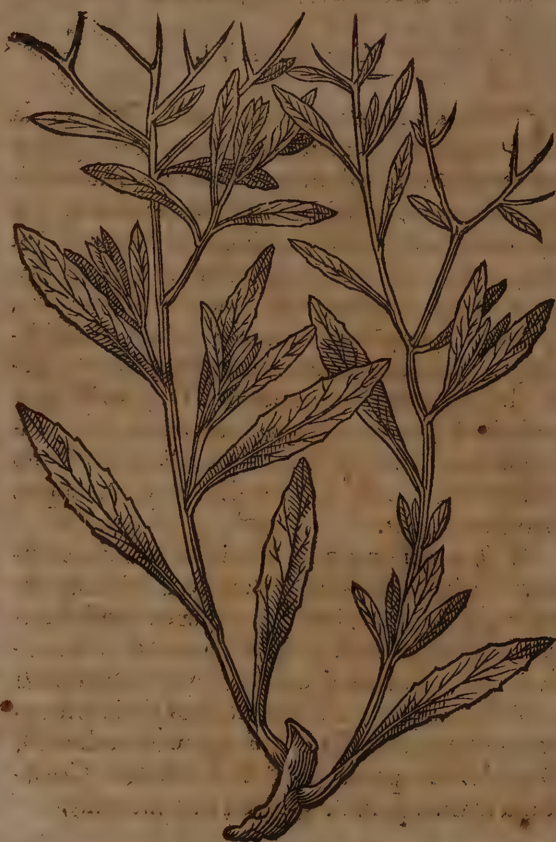
DE COCHLEARIA.

CAPVT XVI.

I. COCHLEARIA minor erecta: Ex radicula capillacea, cauliculus tenuis, læuis, palmo minor, prodit: foliola habet ad radicem pauca; exigua, oblongis capillaceis pedicellis donata, & quæ cauliculum alternatim ambiunt, lente minora ſunt exiguis pedicellis donata & inſtar Cochleariæ Britannicæ ſinuata: in cauliculo ſummo, floſculi albi, quibus ſiliquæ paruæ, oblongæ, ſemen minutiſſimum nigrum continentes, ſuccedunt. Hæc in Daniæ Inſula Amagria, in autumno à D. Olao Worm collecta, & Haffnia, Cochleariæ nomine tranſmiſſa fuit. Similem ſed palmarem, cauliculo craſſiore in duos ramulos diuiſo, ex eodem loco, D. Caſpar. Bartolinus miſit.

II. COCHLEARIA Danica repens: hæc vnciarum trium eſt, radicula & foliolis priori ſimilibus, ſed numeroſioribus, inter quæ cauliculi ſemiunciales, minutulis floſculis albis ornati: Hæc eodem quo prior loco prouenit, humi inſtar herbæ cancri ſerpit, omnino folijs, floribus, ſeminũ loculis & guſtu priori reſpondens, quemadmodum D. Olaus Worm perſcripſit, & D. Bartolinus, Cochleariæ marinæ paruulæ repentis nomine miſit.

Brassica spinosa.

vnciales succedunt. In locis frigidioribus agri Norici, montanis potissimum, & versus Bohemiam colitur, & ab incolis Dotsen vel Dörschen appellatur. Radix esui apta est, quare aliqui eam vt Brassicam floridam condiunt: pauperes minutim vt Rapas concidunt: sic per hyemem in cella in arena, vel ad cibum, vel ad semen sequentis anni, asseruatur. Aliquando radix propter nimiam æstatis siccitatem & loci angustiam, lignosior euadit: quare post sationem, in area spatiosa plantanda est.

II. BRASSICA spinosa. Huius solum binos ramulos habemus, quorum descriptionem subiungamus: caulis lignosus, crassus, in ramulos duos, alterum palmo maiorem, alterum minorem, rotundum, læuem, striatum diuiditur: circa quos folia biuncialia, & semiunciam lata, per ambitum leuiter sinuata, quibus & minora interijciuntur: ramuli in spinas acutas, vnciales & minores abeunt. Ramulum vnum Patauij in horto Bembiano natum, à D. Camerario; alterum ex horto D. Alpini priuato accepimus, cuius figuram etiam Matthiolo nostro addidimus.

III. BRASSICA syluestris alpina: ex radice exigua, alba, caulis palmo altior, rotundus, læuis exurgit: folijs est tenuibus pallide virentibus, leuiter sinuatis, circa radicem oblongis, plerisque vncialibus, in caule paucis, pediculo carentibus: in summo flores albi quasi in vmbella dispositi, longiusculis pedicellis donati: siliquas non vidimus. Hæc in Austriæ montibus natam, Turritis alpinæ nomine, D. Burserus, misit.

DE BRASSICA.

CAPVT XVII.

I. NAPOBRASSICA. Radicem habet Napo, aut Carotæ pene similem, admodum fibrosam & villosam, vt barbata aut pilosa, propter multiplices & minutas fibras, dici possit: & licet frequēter fibram pollice crassiorem habeat, attamē semper prima radix tuberosior & longior, quę Napum imitatur, conspicitur; ex hac caulis sesquicubitalis, læuis, rotundus, in ramos brachiatus exurgit: folia ad radicem, vna cum pediculis oblongis, palmaria, Brassicæ syluestris modo & subrotunda, & in profundas lacinias diuisa; quæ vero in caule, oblonga sunt; angusta, sinuata, pediculis carentia: flores lutei, intensioris coloris, quam in vulgari, magni, qui in cauli palmum excedente, inordinate longis pediculis insident, quibus siliquæ angustæ,

DE ACETOSA.

CAPVT XVIII.

I. ACETOSA Americana folijs longissimis pediculis donatis: ex radice caules plures, rotundi, striati, læues, cubitales, in terram reclinati, prodeunt, qui mox in plures ramos oblongos brachiantur: folia habet pallida & veluti nitroso puluere obsita, angulosa, non tamen vt in vulgari bifurcata, aut alata, sed potius Atriplices forma biuncialia, & pediculis triuncialibus donata, mollia, carnosa, sapore acido, ex quorum finibus alæ surgunt, folijs minoribus, sed eadem forma: in quorum, vt & caulis summo, flores exigui, muscosi, veluti in spica dispositi, emicant: quibus fructus foliacei (ex tenuibus rufescentibus membranis elegantissi-

gantissimis venulis, veluti in Fritillaria, per eas discurrentibus, compositi) vt in alijs, sed quadruplo, quam in vulgari maiores, ex paruis pedicellis dependentes, succedunt, quibus semina triangularia oblonga, rufescentia & splendentia inclusa continentur. Hanc aliquot annis in horto aluimus.

II. ACETOSA rotundifolia alpina: planta palma minor, ex cuius radicula, folia quina, sena, violæ luteæ alpinæ modo rotunda, vnguem lata, pediculis tres, etiam quatuor, vncias longis & tenuibus donata, prodeunt, & inter hæc, cauliculus læuis & nudus sexuncialis, exurgit: in cuius summo flosculi muscosi parui, veluti in spica vnciali, cui foliolum simili forma subijcitur. Hæc in muris Nosodochij, quod in monte maiore Bernhardi Heluetiorum est, prouenit, vnde D. Fleisserus attulit.

III. ACETOSA scutata repens: radiculis est rufescentibus, cauliculis nodosis, tenellis, per terram repentibus, vncias quatuor longis: folijs vnguem latis, sed longis pediculis cauliculos æquantibus, donatis, formam scuti, vel potius Aronis folium referentibus; in medio tamen vtrinq; sinum obtinentibus & in apicem desinentibus. In horto Patauino nata.

IV. ACETOSA Cretica semine aculeato: radice est parua, rufescente, fibrosa, in summa tellure hærente: cauliculis quandoque pluribus palmam superantibus, humi reclinatis, quandoque vno, sed in ramulos brachiato: folijs paruis, oblongis, pediculo donatis, auriculis carentibus: flosculis multis, exiguis, muscosis, circa ramulos semipalmares in modum spicæ alternatim dispositis, quibus semen succedit, tenuibus membranis aculeatis inclusum, cui pediculus oblongus, incuruus, tenuis, vt in Caltha additur. Iunio floruit & semen maturuit, anno 1594. in Illustr. Ducis Wirtebergici horto, qui Montembelgardi colebatur, semine Florentia à Casabona misso: Hanc in Phytopinace & Matthiolo, figura addita, Acetosæ Creticæ nomine, proposuimus.

V. ACETOSA lanceolata angustifolia repens: hæc cauliculis est pedalibus, rotundis, striatis, per terram sparsis, folijs ternis, quaternisve, alternatim in caule dispositis, vncijs quatuor à se inuicem distitis, angustissimis, crispatis, vncias quatuor longis, lanceam referentibus, cum ex pediculo in alas duas vtrinque bifurcatas abeant, sensimq; angustiora reddantur: floribus est minutulis, rubentibus, spicæ oblongæ adhærentibus. Hæc in arenosis circa Norinbergam reperitur, vnde D. Doldius anno 1604. misit.

Acetosa Cretica semine aculeato.

DE

Laphatum maritimum fœtidum.

Centaurium alpinum luteum.

DE LAPATHO.

CAPVT XIX.

LAPATHVM maritimum fœtidum: radice est & caule atro rubente, pedali, incuruo, quem folia atrorubentia, ſubrotunda, longis pediculis donata, & vncialia interdum ſinuata, communiter alata, ambiunt: ex quorum ſinu ramuli exurgunt, ſimilibus folijs cincti, quorum ſuperiora leuiter per ambitum dentata ſunt: in caulis ſummo floſculi quadrifolij, muſcoſi, quaſi in ſpica diſpoſiti; quibus vtriculi foliacei, ſubrotundi, ſatis magni, ſemen continentes, ſuccedunt. Hæc dum viret grauis odoris eſt, & in maritimis non longe Monſpelio prouenit.

DE CENTAVRIO MAIORE.

CAPVT XX.

CENTAVRIVM alpinum luteum: radicem habet rectam, profunde deſcendentem, craſſam, parumque fibroſam, ſubaſtringentem & Centaurij maioris ſapore fere præditam. Caulis eſt ſeſquicubitalis, etiam bicubitalis, rotundus, ſtriatus, in alas brachiatus: folijs ludit, quæ enim ad radicem palmaria, & ſeſquipalmaria, vncias quatuor lata, inæqualiter laciniata & crenata, glabra, pallide virentia, neruo albo folium percurrente: at quæ in caule ſunt, planta floreſcente, quædam cubitum ſuperant, quædam palmaria ſunt, & in partes decem, duodecim, pauciores, pluresve, vncias quatuor longas, ſemunciam latas, per marginem leuiter dentatas, ita ſecantur, vt folia peculia eſſe videantur.

deantur. Flores lutei, Centaurio maiori similes, ramulis insident: ex calice enim squamoso, florum stamina plura prodeũt: ex capitulo ante meridiem liquor pellucidus, & Mannæ instar dulcis, in guttis seu stillis sponte exudat, & capitulum compressum & suctum, altero tamen die hunc humorem emittit. Floribus semina Centaurij similia, aliquanto tamen minora, succedunt. In monte Baldo prouenit: plantam & semina, D. Doldius Norinberga quoque misit.

Beta Cretica semine aculeato.

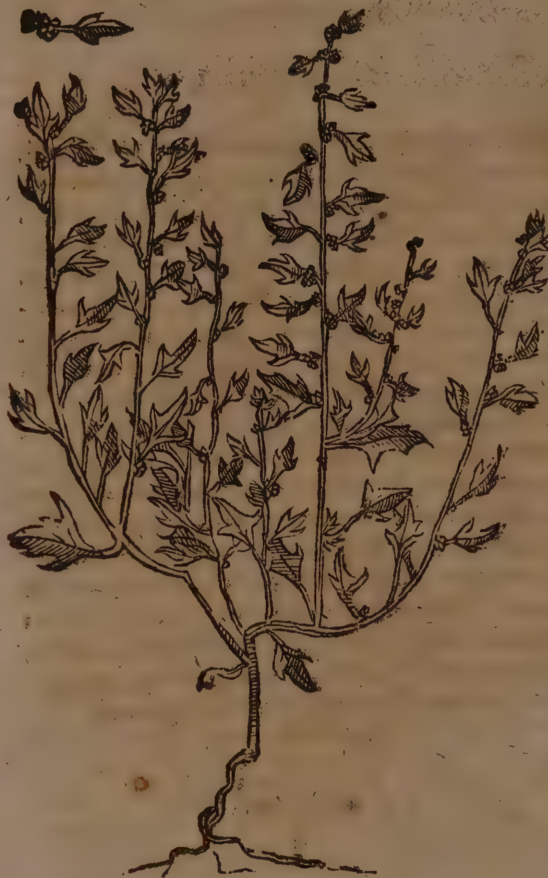

DE BETA.

CAPVT XXI.

BETA Cretica semine aculeato: ex radice tereti, breui, parum fibrosa, caules plures cubitales, per terram sparsi, rotundi, striati, ad radicem leui hirsutie canescentes, in ramulos effusi, exurgunt: folia habet pauca, Betæ nigræ similia, sed minora, longis pediculis donata: flores parui, ex flauo virescentes: fructus statim ad radicem multi conspiciuntur, & hincinde per caulem, ad quodlibet fere folium asperi, extuberantijs donati, in aculeos tres, in latera reflexos abeunt: in cuius cauitate, granum vnum continetur, forma seminis Adonidis subrotundum, in apicem abiens, duplici membrana rufa tectum, interiore, proxime medullam albam farinaceam cingente. Hanc primum in horto D. Zuingeri, Iulij mensis principio florentem & Augusti fine semine prægnantem, eamq; aridam legimus & nunc à multis annis in hortulo nostro, colimus: cuius descriptionem in Phytopinace primum, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

Atriplex sylvestris lappulas habens.

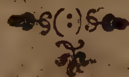

CAPVT XXII.

I. ATRIPLEX sylvestris fructu compresso roseo vel stellato: à radice caulis exurgit pedalis, rotundus, incuruus, læuis & albus, qui statim in aliquot ramos inæquales, & hic in alios minores, diuiditur; folia habet alba, quasi polline aspersa, vnguem lata, sinuata vel angulosa, vt in Atriplice syluestri, quæ Pes anserinus dicitur, pediculis carentia: his fere singulis, fructus foliaceus, pallidus, compressus, apponitur, cuius formam elegantem vix exprimere licet: is enim in medio leuiter extuberat, quatuor alijs extuberantijs, in circumferentia adpositis; quas tamen sinus leues intercedunt, ea plane forma, qua rosæ depressæ, in quorundam nobilium insignijs pingi consueuere: in singulis quatuor extuberantijs, semen compressum, mediocris magnitudinis continetur. Si fructus hi mori rudimentum exprimerent, ad Atriplicem syluestrem bacciferum Clusij referri posset: Hanc Monspessuli circa mœnia collegimus.

II. ATRIPLEX syluestris lappulas habens: ex radice parua fibrosa, cauliculi palmares, striati, emittuntur, quos folia atrouirentia, parua, angulosa, alternatim disposita, breuibus pediculis donata, cingunt: ad quorum exortum lappulę duæ, Coriandri seminis magnitudine, adhærent, semen nigrum, paruum, compressum continentes. Hanc Atriplicis syl. insipidæ paruæ erectæ nomine, D. Doldius misit; at in monte Ventoso Galliæ Narbonensis, altius excrescit. Hanc in Phytopinace sub octaua descripsimus, etiam in Matthiolo, vbi figura à sculptore non satis recte expressa addita, quare aliam in nostro Theatro, si Deus volet, & etiamnum, proponimus.

III. ATRIPLEX maritima angustifolia: caule est subcano, lignoso, cubitali, ramoso, in spicas alias breuiores, alias longiores, pallide flauescentes, & maculis nigris punctatas abeuntes: folijs inferioribus vncias duas, absque pediculo longis, angustis, crenatis, nigricantibus, superiorib. angustioribus, & plerisque crenis carentibus: plura non licet, cum solum ramum siccum Ruppellę collectum, D. Rumbaum attulerit.

DE HA-

DE HALIMO.

CAPVT XXIII.

HALIMVS minor: ex radice tenui, capillata, caulis cinericeus, palmum ſuperans, varie incuruatus exurgit, qui paulo ſupra radicem, in ramulos plures tenues vncias tres longos, abit: folijs paucis cinericeis, & oblongo rotundis: ſed in ramulis anguſtioribus nonnullis inſtar Atriplicis, vtrinq; vna lacinia diuiſis: floſculi plures, parui, herbacei, muſcoſi, intus luteoli, lõgis pedicellis, per ramulorum ſummitates ſpa-guntur: quibus vaſcula quadruplicia, ſemen paruum, griſeum, reniforme, continentia, ſuccedunt. Hic infra Northuſam in der gül-den Aw prouenit, vt ex literis D. Fureri colligere eſt qui plantam nomine Halimi aurei arui anno 1617. tranſmiſit.

Cynocrambe Dioſcoridis.

DE CYNOCRAMBE

CAPVT XXIV.

CYNOCRAMBE Dioſcoridis: ex radice oblonga, tenui, fibroſa, viticuli plures, palmares, quandoq; longiores, rotundi, ſtriati, læues & ſucculenti, virides, aliquando parum rubeſcentes, reclinati, geniculis plurimis diſtincti, prodeunt: ex quorum ſingulis emergunt primum foliola duo, Alſines forma ſubrotunda, mox alternatim ex vna parte, eodemq; loco folium ſextuplo maius, oblõgo pediculo donatũ, oxalidis rotundę folio oblongius, quadam veluti aſpergine obſitum, ſuccedit: tãdem ad idem geniculum, alia decuplo minora, bina, terna, etiam ſena notantur: iuxta quæ ab ima radice, ad viticulorum ſumma internodia, floſculi, bini, terni, quaterni, muſcoſi ex herbaceo albidi, plurimis filamentis donati: quibus ſuccedunt fructus totidem, geniculis inter folia hærentes, Mercurialis forma, ſed minores, rotũdi, duriuſculi, primum virides; poſtea ex nigro cinerei, medulla alba referti. Herba guſtu eſt inſipido & aquoſo. Monſpeſſuli locis vmbroſis legimus: mox Cynocrambe nomine & plantam & ſemen, à D. Cortuſo accepimus, quæ copioſe nobis prouenit. Hanc videtur doctiſſ. Columna in ſuo Phytobaſano, Alſines nomine expreſſiſſe, quam in Matthiolo deſcripſimus, & figuram adpoſuimus.

Lactuca folio oblongo acuto.

Sonchus asper laciniatus Creticus.

DE LACTVCA.

CAPVT XXV.

I. LACTVCA folio oblongo acuto: hæc radice, caule floribus, alijs lactucis similis est, & solum folijs differt, quę leuiter sinuata sunt, palmum longa, vncias duas lata, in acumē fastigiata, & nervo per folium excurrente eleuato. Huic, Lactuca Gallica, apud Durantem, valde similis est, quam à Ioa. Bauhino fratre accepimus, & in horto Montembelgardiaco postmodum legimus.

II. LACTVCA Italica laciniata: huius folium tenuissimum est, pallide virens, in plures partes semipalmares & laciniatas diuisum: per reliqua vulgari Lactucæ similis, quę esu tenerrima: ex semine Italico in horto copiose creuit.

DE SONCHO.

CAPVT XXVI.

I. SONCHVS asper laciniatus Creticus: ex radice, caulis cubitalis, inæqualis, striatus, asper, cauus & ramosus exurgit: folijs ad radicem palmaribus & sesquipalmaribus, primis quidem vix laciniatis, alijs vero in plures & magnas lacinias diuisis, & in circumferentia nonnihil asperis: floribus est luteis, magnis, quorum singuli singulis oblongis pediculis insident, qui aliorum more in pappum in quo semen latitat, abeunt. Hic ex semine ex Creta accepto in horto creuit.

II. SONCHVS asper subrotundo folio: ex radice exili, longiuscula, cauliculus rotundus, palmaris, aliquando sesquipalmaris, parte inferiore breuissimis aculeis exasperatus, exurgit: circa quem folia pauca,

pauca, subrotunda, sesquiuncialia, quorum quædam sinuata, omnia tamen per marginem, vt & neruus per folij medium excurrens, leuissimis aculeis exasperantur: in cauliculi summo duo tresue pediculi, quorum singuli vnum florem Hieracio similem, paruum, luteum, qui in pappum abit, sustinent. Monspelij sponte nascitur, & Sonchus aspera vulgi flore Hieracij, nominatur.

Est huius & minor species, capillari radicula à qua pedicelli bini, quatuor vel sex vncias longi, aliquot vero vix vnciales, vnicum florem paruum luteolum sustinentes, exurgunt: flori, semen minutum nigrum, pappo adhærens, succedit: circa radicem folia sena, septena, parua, obtusa, per latera dentata. Ibidem reperitur.

III. SONCHVS læuis in plurimas tenuissimas lacinias diuisus: caule est viridi, læui, tenui, striato & pedali, in summo in alas brachiato: folijs in plures angustas lacinias diuisis, ad caulis diuisionem maioribus: floribus luteis mediocribus & in pappum abeuntibus. Monspessuli ad muros, vt & Florentiæ apud quos in acetaria venit, prouenit.

IV. SONCHVS angustifolius maritimus: radice est palmari: tenui, fibris carente, folijs ad radicem pluribus, atrouirentibus, vncias quatuor, quandoque sex longis, rarius vnciam latis, per margines spinulis exasperatis, & reliquorum Sonchorum instar lac fundentibus, inter quæ caulis vnicus, palmaris & sesquipalmaris, tenuis, læuis, duobus tribusve foliolis sua basi eum cingentibus, cuius summo flos vnus, (rarius duo) satis magnus & luteus insidet, & tandem in pappum abit. In litore Veneto ad Lio primum, dein circa Monspelium, æstatis initio collegimus.

V. SONCHVS montanus læuis laciniatus minor: ex radice crassiuscula caulis in principio crassus & lignosus, rotundus, læuis, statim in alas brachiatus, ad cubitalem altitudinem accedens, exurgit: folijs est sesquiuncialibus, in paucas lacinias, late distantes & acuminatas diuisis: flores in caulis summo, veluti in spica alternatim dispositi, parui, & pallidi. In montibus Euganeis frequens est.

VI. SONCHVS villosus luteus minor: ex radice rufa longiuscula, fibris carente, cauliculi bini, terni, rotundi, nonnihil villosi, palmum superantes, & in summo in ramulos binos, ternosve diuisi, prodeunt: folia pauca ad radicem, vncias quatuor longa, sed angustissima, lacinijs late à se distantibus & læuibus, diuisa, quæ circa caulem strictissi-

Sonchus montanus læuis laciniatus minor.

ma & vncialia: flores in summis ramulis intense aurei, ex paruis capitulis, suaui tomento villosis prodeuntes, in pappum abeunt. Tota planta leuiter tomentosa est, & à quibusdam Hieracium tomentosum dicitur. Monspessuli in luco Gramuntio prouenit.

Cichorium spinosum Creticum.

DE CICHORIO.

CAPVT XXVII.

CICHORIVM spinosum Creticum: ex radice oblõga, mediocriter crassa, fibris paucis donata, denso cortice albicãte tecta, caulis durus, lignosus, mox in ramos multos palmares, virides, striatos, late diffusos brachiatur, qui oẽs in oblongas, communiter bifurcatas, aliquãdo trifurcatas quasi spinas, seu cornua finiũt: folia circa radicem plura per terram sparguntur, q̃ oblonga, angusta, acuminata & Cichorij vulgaris modo in ambitu circumrosa, vel in plures lacinias superficiarias & subrotundas diuisa, quæ in cauliculis angustiora, nec circumrosa: amara sunt, non lactescunt & cito pereunt, etiam reliquis plantæ partibus eleganter virentibus. Flores, in ramorum maxime alis, ex calicibus imbricatis prodeunt, forma vulgaris similibus, sed longe minoribus, cærulei coloris, ex quinis folijs summa parte leuiter incisis, compositi, in quorum medio stamina aliquot flaua continentur: his semen vulgari simile, parique thecæ inclusum, succedit. Iulio & Augusto floret. Hoc primum Chondrillæ spinosæ, dein Cichorij spinosi, nomine & plantã & semen D. Dold. misit, ex quo in horto D. Zuing. creuit: postmodũ ex Creta ab Honor. Belli, Cichorij spinosi appellationes, qui monuit, vulgo σταμνάγκαθι, hoc est, hydriam spinam dici, quo Cretenses in Cichorij defectu vtantur. Huius primum in Phytopinace anno 1596. meminimus, dein in Matthiolo iconem cum descriptione anno 1598. exhibuimus: postmodum Chondrillæ peregrinæ nomine Clusius, & apud eundem sub Cichorio spinoso Cretico Belli, Pona an. 1601. proposuere.

DE DENTE LEONIS.

CAPVT XXVIII.

I. DENS Leonis latifolius caulescens: caule est cubitali, hirsuto, rotundo, striato, & cauo; quem folia basi alata, in lacinias aliquot diuisa, subrotunda, vncias sex longa, sesquiunciam lata, marginibus nonnihil pilosis, cingunt, quæque in caulis summo tantum leuiter sinuata, proxime caulem vestiunt: flos magnitudine fere & colore, sed pallidiore, vt in Dente Leonis vulgari. Plantam hanc absque radice ex horto nobiliss. Nicolai Contareni, nomine Hieracij Hispanici à D. Loretio accepimus.

II. DENS Leonis tenuissimo folio: ex radice crassa, rufa & fibrosa, folia aliquot tenuissima, virore splendentia, palmaria, vncias duas lata, primum profunde laciniata, dein quælibet lacinia, vt plurimum vtrinque duplici, vel triplici leui lacinia (vel potius apice) subdiuisa prodeunt, vt & pediculi tenuissimi, nudi, duabus vncijs folijs longiores, florem paruum sustinentes. In Austria prope montem Drawenstein/ D. Burserus reperit.

III. DENS Leonis minor folijs radiatis: ad radicem paruam nigricantem, folia plura per terram sparsa, vncias tres longa, semunciam lata, in plures lacinias profundas diuisa, quibus hoc peculiare, quod quodlibet folium in summo in tres profundas lacinias diuidatur, & harum quælibet apices plures, quasi radios obtinet: foliorum pediculi leuissimis

uissimis pilis pubescunt, cauliculi plures, læues & nudi, quorum vnus palmo minor erigitur, reliqui breuiores reclinati, singuli florem vnicum, paruum, luteum, in pappum abeuntem, sustinent. D. Neudorfferus communicauit.

IV. Dens Leonis minor aspero folio: ad radicem paruam albicantem, folia plura subrotunda, duas tresve vncias longa, vnam lata, laciniata & per ambitum leuissimis spinulis, vt in Soncho, exasperata: cauliculus duarum vnciarum, florem satis magnum, pallide luteum sustinet. Monspessuli prouenit.

Hieracium dentis leonis folio hirsutie asperum minus.

DE HIERACIO.

CAPVT XXIX.

I. Hieracivm dentis leonis folia hirsutie asperum minus: radice est parua, oblonga, ad cauliculorum & foliorum exortum rufescente, folia ad radicem pilosa, aspera, angusta, vncias duas longa, in lacinias diuisa, inter quæ cauliculi nudi, asperi, modo vnus, modo bini, ternive, palmam non excedentes exurgunt, florem vnicum, aureum, in pappum abeuntem, sustinentes. Monspessuli prouenit.

Idem, sed longe asperius, folijsque latioribus, ex Hispania D. Albinus attulit.

II. Hieracivm minus glabrum: ex radice albicante, oblonga, tenui, cauliculi palmares, rarius pedales, tenues, læues, virentes, in alas diuisi, exurgunt, folia habet pauca, ex virore splendentia, oblonga, angusta, raris lacinijs prædita: quorum quædam basi latiore & alata, cauliculum amplexantur: floribus est minoribus, quam in vlla specie, aureis, quorum singuli singulis pedicellis, vnciam superantibus, insident & aliorum more in pappos abeunt. Apud nos circa autumnum florens, in agris reperitur.

III. Hieracivm dentis leonis folio obtuso minus: ad radicem paruam folia sena, septenave terræ incumbunt, quæ crassa & aspera, vncias duas longa, vnciam semis lata, obtusa, nec profunde laciniata: inter quæ caulis læuis, nudus & cauus exurgit, qui florem vnum pallide luteum & magnum sustinet. Prouenit in pratis extra minorem Basileam.

IV. Hieracivm dentis leonis folio floribus paruis: ex radice parua, lignosa, fibrosa, capillacea & albicante, caulis pedalis, rotundus, aliquantum hirsutus exurgit, quem ad radicem folia pauca, subaspera, corrosa, acuminata, vncias tres longa, semunciam lata, cingunt: in caule ad eius medietatem pauca, solum dentata, cumque basi sua complectentia: cuius summo flosculi plures, lutei, pedicellis breuissimis insident. Hoc in Gallia Narbonensi circa Massiliam reperitur.

V. Hieracivm dentis leonis folio bulbosum: radix ex aliquot oblongis quasi Asphodeli bulbis composita, desse mittit caulem cubito altiorem, nudum, leuem, striatum, circa medium

in

in ramos pedales (vnum vel alterum) diuisum, quorum quilibet florem paruum, subflauum, sustinet: folia ad radicem per terram sparsa denti leonis similiter sinuata & corrosa, inferne molli lanugine pubescentia, superne subaspera, vnciam lata, tres longa, Monspelio D. Saltzmannus attulit.

VI. HIERACIVM tomentosum Hispanicum: tota planta mollis est, incaua, tomentosa; radicem habens cortice rufescente tectum, caulem palmarem, rotundum, incanum: folia ad radicem oblongis pediculis donata, vncias tres quatuorve longa, semunciam lata, mollia, crassiuscula, ad formam foliorum dentis leonis vulgaris sinuata, quæ in caule angustiora, minusque profunde sinuata: cauliculi summo, flores bini, terni, lutei, breuissimis pedicellis insident, quorum singuli ex eleganti calice hirsuto in plures apices diuiso, emicant. In aridis & saxosis Aragoniæ, D. Albinus obseruauit.

Hieracium maximum asperum Chondrillæ folio.

VII. HIERACIVM maximum asperum Chondrillæ folio: caule est sesquicubitali, crasso, rotundo, inæquali, striato & aspero: in summo in ramos semipalmares brachiato: quorum singuli singulos flores luteos sustinent: folia habet pauca, alternatim caulem ambientia, Chondrillæ modo in lacinias diuisa, vncias tres longa & hirsutie aspera. Monspessuli in asperis, quæ loca cariges vocant, prouenit.

VIII. HIERACIVM alpinum angustissimo oblongoq; folio: ad radicem duriusculam rufescentem, folia plura graminea, palmo longiora, glabra, atrouirentia, obseruantur: inter quæ caulis cubitalis, læuis, rotundus, striatus, paucis folijs cinctus & circa medium in plures ramulos diuisus, exurgit: ramulis singulis flos vnicus, paruus, luteus insidet, cui semen paruum succedit, quod cum suo pappo à vento excutitur. In mõte Baldo reperitur.

IX. HIERACIVM alpinum pumilũ Chondrillæ folio: tota planta palmaris est, ex cuius radice alba, cortice nigricante tecta, folia aliquot prodeunt læuia, pallide virentia, vncias quatuor lõga, pediculis longis donata, vix laciniata: inter quæ cauliculus exurgit rotundus, folijs Chondrillæ modo diuisis cinctus, qui in summo in duos, tresve ramulos vnciales diuiditur, quorum singuli florem vnum, luteum satis magnum sustinent. Crescit in Sneeberg Austriæ, vbi D. Burserus legit, & anno 1616. Hieracij aphacoidis nomine, transmisit.

X. HIERACIVM intubaceum flore luteo. Hoc folijs est Intubi, caulem proxime ambientibus, aliquibus integris, alijs in sinus profundos laciniatis, longitudine vncias quatuor, latitudine sesquiunciam superantibus, atrouirentibus & læuibus; caulem habet tenuem, pedalem, ramosum, reclinatum & læuem: cauliculo pene palmari nudo, flos vnicus, luteus, mediæ magnitudinis insidet, cui semen paruum pappo inclusum succedit. Hoc (vt & subsequens) Hieracij Aphacoidis nomine à D. Doldio, dein ex Italia, Sonchi Hieracitidis nomine, accepimus.

XI. HIERACIVM Intubaceum flore magno albido: hoc folijs est priore longioribus, latioribus, magisq; laciniatis: flore etiam maiore, albido, medio luteo, foris subrubente.

XII. HIERACIVM proliferum falcatum: radicem habet albicantem, oblongam, tenuem, capillatam: folia atrouirentia, dentata, aspera, vncias duas longa, semunciam lata: cauliculos læues, rotundos,

tundos, parum foliatos, palmares: capitulum paruum, ex plurimis stylis gracilibus per maturitatem recuruis, & asperis, compositum, inter quæ flos luteus, medio fuscus: at sub floris capitulo, communiter vtrinq; ramulus vnus, rarius duo, læuis, nudus, vncias quatuor, quandq; superans, exurgit, quibus vtrinq; foliolum angustissimum subijcitur, & horum summo similiter flos insidet, & sæpe sub hoc quoq; flore, pedicellus flosculum sustinens, emergit.

Hoc minus etiam reperitur, ita vt tota planta, palmum non excedat. Monspessuli in luco Graniuntio reperitur, & quod minus est, Hieracium medio luteum vocant.

XIII. HIERACIVM minimum falcatum: plantula est vncias sex non excedens, radicula longiuscula, tenuissima, rufescente, ex qua cauliculi aliquot capilli crassitie, in ramulos diuisi, inter folia laciniata, læuia, vncias duas longa, at angusta, exurgunt: flores singuli exigui, luteoli, pedicellis singulis insident, qui instar prioris in stylos minutissimos recuruos & pungentes, absumuntur. In arenoso litore maris non longe Monspelio inuenimus.

XIV. HIERACIVM montanum rapifolium: ex radice rufescente, oblonga, parum capillata, folia pauca, ad Rapæ vulgaris modum, in lacinias subrotundas, per margines sinuatas, & ad tactum asperas, diuisa, pediculis oblongis rubentibus & asperis donata, prodeũt: inter quæ caulis cubito altior, cauus, striatus rufescens, vno alterove breui folio cinctus, exurgit, qui superne in ramulos plures diuiditur, quorum singulis, flos communiter vnus, rarius duo, pediculis tamen distinctis insidet, luteus, mediæ magnitudinis, qui tandem in pappum abit. In monte Wasserfall prouenit.

XV. HIERACIVM montanum folijs dentatis flore magno: hoc folijs est atrouirentibus, lanugine carentibus, ad radicem maxime dispositis, vncias quinq; longis, vnam latis, per circumferẽtiam & dentatis, & leuissima lanugine pubescentibus: inter quæ caulis pene nudus, pedalis, cauus, hirsutie asper, exurgit, qui florem vnum eumque magnum, saturate luteum, eleganti quasi calici inclusum, sustinet. Hoc in Heluetiorũ montibus, Gotthardo, & circa Thermas Fabarias, crescit.

XVI. HIERACIVM ramosum magno flore: hoc caule est bicubitali, rotundo, subaspero, in ramos diuiso, quib. singulis, flos magnus, aureus, dentis leonis forma insidet: folia habet pallide virentia, nõnihil aspera, sinuata, & per margines exiguis pilis donata, longitudine palmũ superantia, tres vncias lata, per quorum longitudinem, costa insignis excurrit, à qua per transuersum venæ feruntur. In montibus Bellunensibus reperitur.

XVII. HIERACIVM alpinum non laciniatum flore fusco: caule est sesquipalmari, hirsuto, parte superiore aphyllo: folijs ad radicem hirsutis, obscure virentibus, acuminatis, duas treſve vncias longis, vnciam latis: floribus aliquot paruis, fuscis, in pappum (cui semen paruum oblongum & nigrum includitur) abeuntibus, & caulis summo insidentibus: quod in Rhæticis montibus prouenit.

XVIII. HIERACIVM hortense non laciniatum floribus atropurpurascẽtibus: caule est bicubitali, hirsutie aspero, & pene aphyllo: folijs ad radicem paucis, palmaribus, vncias tres latis, obscure virentibus, leuiter hirsutis, & per marginem leui lanugine pubescentibus, floribus atropurpurascentibus, in medio subflauis & mellei odoris: quod à quibusdam Pilosellæ maioris nomine (siquidem cum Auricula muris maiore Tragi, multum affinitatis habeat) in hortis colitur: & à priore cultura solum differre videtur.

Hieracium pumilum ſaxatile aſperum, radice præmorſa.

XIX. Hieracivm pumilum ſaxatile aſperum radice præmorſa: ad radicem craſſiuſculam nigricantem, in fibras oblongas, præmorſas abeuntem, folia plura, villoſa, acuta, longis pediculis donata, vncias tres, quatuorve longa, ſemiunciam lata, in circuitu rarioribus dẽtibus donata: inter quæ cauliculus palmo minor, hiſpidus, tenuis & rotundus, vno alterove foliolo veſtitus exurgit, florem ſubluteum ſuſtinens, cui ſemen paruum, nigricans, pappo immerſum, ſuccedit. In alpibus prouenit.

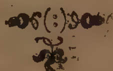
Variat: nam & altera eſt ſpecies, folijs ſubrotundis, duas treſve vncias, abſque pediculis biuncialibus, longis, ſeſquiunciam latis, per marginem crenatis: cauliculo longiore, tres quatuorve flores ſuſtinente, & hoc Hieracium ſaxatile aſperum radice præmorſa, folio ſubrotundo dici poteſt.

Eſt & tertia ſpecies, radice craſſa, caulibus in plures ramulos diuiſis: quod in ſaxoſis prope Cluſam Solodurenſium naſcitur.

Priori plane ſimile Hieracij paruuli quarti nomine doctiſſ. Columna p. 2. propoſuit, ſolum in eo differens, quod noſtrum hirſutum ſit, ſuum vero glabrum aſſerit.

XX. Hieracivm montanum lanuginoſum laciniatum paruo flore: ex radice oblonga, atrorubente, folia plura, pediculis vncias tres longis, donata, craſſa, profunde laciniata, acuminata, molli lanugine pubeſcentia, ſuperne atrouirẽtia, & quaſi maculata, alia ſeſquiunciam lata, alia anguſtiora, inter quæ cauliculus palmaris, tenuis, mollis exurgit, cuius ſummo, flores aliquot lutei, parui, & quidem ſinguli ſingulis pedicellis inſident. Apud Monſpelienſes, in horto Dei creſcit.

XXI. Hieracivm capillaceo folio: radice eſt Scorzoneræ ſimili, craſſa, oblonga, tunica fuſca & rugoſa veſtita, ex qua cauliculi bini; palmares, læues, ſinguli florem vnicum, pallide luteum, mediæ magnitudinis, ſuſtinentes exurgunt: folia ad radicem plurima, pili inſtar tenuia, duas, rarius tres, vncias longa, rigidiuſcula, atrouirentia, rarius cauliculorum partem cingentia. Monſpelio D. Saltzmannus attulit. An forte Scorzoneræ ſpecies?

XXII. Hie-

Hieracium murorum angustifolium non sinuatum.

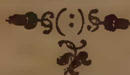
XXII. Hieracivm murorum angustifolium non sinuatum: ex radice crassa, rufescente, caulis sesquicubitalis, pene nudus, rotundus & asper exurgit, in cuius summo quasi in vmbella, flores plures, parui, lutei, resident: folia ad radicem subnigra, mollia, vncias sex longa, vix semunciam lata, in caulis parte inferiore pauciora, breuiora, angustiora, longe à se inuicem distantia & inordinate disposita: in muris nostris reperitur: quod circa Patauium, longe minus obseruauimus.

XXIII. Hieracivm profunde sinuatum pubescens: radice est nigricante, lignosa, fibrosa, caule bicubitali, rotundo, fistuloso, leui lanugine, vt & tota planta, pubescente, in ramos brachiato: folijs ad radicem oblongis, acutis, profunde sinuatis, etiam laciniatis, oblongis pediculis donatis, per caulem paucis, similiter acute laciniatis: flores singuli, singulis pediculis, aurei, in pappum abeuntes, insident: In pratis Michelfeldensibus siccioribus ad dumeta etiam in dumetis, prouenit.

XXIV. Hieracivm fruticosum latifolium glabrum: ex radice fibrosa, nigricante, caules bicubitales, rotundi (leuissimis pilis hinc inde aspersis) exurgunt, qui in summo in ramulos breues brachiantur, quibus flores pallide lutei, vt in Hieracio Sabaudo siue fruticoso, insident: hos folia ambiũt alternatim disposita, tenuia, atrouirentia, acuminata, vncias quatuor vel quinque longa, sesquiunciam lata; per marginem oblongis & raris apicibus donata: hoc in montosis circa acidulas Petrinas Iulio floret.

XXV. Hieracivm fruticosum folio subrotundo: caule est cubitali, rotundo, striato, subaspero, qui in summo in ramulos, trium quatuorve vnciarum brachiatur, qui singuli, singulos flores, pallide luteos, in pappum abeuntes, sustinent, quem folia subuiridia, subrotunda, acuminata & dentata, vncias duas longa, sesquiunciam lata & leuiter hirsuta, basi sua cingunt: quod Hieracij foliati nomine D. Iungerm. misit.

XXVI. Hieracivm fruticosum minus: huius varietas triplex occurrit; nam licet ex radice fibrosa, & quasi præmorsa, caulis pedalis simplex exurgat, attamen folijs breuibus & læuissimis, circa Patauium: at circa Norinbergam, paucis, breuibus, subrotundis, in circumferentia crenatis & asperiusculis prouenit.

Chondrilla viſcoſa humilis.

Chondrilla purpuraſcens fœtida.

DE CHONDRILLA.

CAPVT XXX.

I. CHONDRILLA viminea viſcoſa Monſpeliaca: ex radice oblonga, pallide lutea, caulis bicubitalis, albus, rotundus, ſtriatus, in plures ramos brachiatus, exurgit: folia, caulis partem inferiorem cingentia (prima enim humi ſparſa cum cito marceſcant vt in vulgari, non notata) ſaligintis ſimilia, vncias ſex vel octo longa, ſemunciam lata & læuia, rarius vna, alterave lacinia donata: at ſuperiora ramos cingentia, inſtar Chondrillæ in tenuiſſimas & acutiſſimas lacinias diuiduntur: flores parui, lutei, vt in vulgari diſpoſiti, in pappum, cum ſemen maturuit, euolantes. In aridis aggeribus viarum, æſtate circa Monſpelium & in monte Lupi, reperitur.

II. CHONDRILLA viſcoſa humilis: ex radice longa, tenui, alba, cauliculi plures, tenues, reflexi, pedales, prodeunt, quos vtrinq; ad palmæ longitudinem, flores lutei, oblongi, in pappos abeuntes alternatim cingunt: folia habet ad radicem oblonga, anguſta, quædam ſinuata, quædam integra, & in caule pauciſſima: in agris Baſileenſibus autumno florens, inuenitur.

III. CHONDRILLA purpuraſcẽs fœtida: ex radice oblonga, tenui, fibroſa, caules plures, ad cubiti altitudinem accedentes, ad exortum parum piloſi; ex rubore obſcuro, cum foliorum pediculis ſplendentes, alias virides & ſtriati, in ſummitate aphylli, exurgunt: folia ad radicem plura, palmum excedentia, inſtar foliorum Chondrillæ Seſamoidis dictæ, plus minuſve ſinuata, & acuminata, mollia, aliquando pilis exiguis cincta, neruo folium percurrente,

Iacobæa maritima latifolia.

Iacobæa alpina folijs rotundis ſerratis.

currente, inferne (vt & foliorum pediculi) hiſpido: ſingulis caulibus, qui raro brachiantur; flos vnicus peramænus, magnitudine & forma Ptarmicæ Auſtriacæ, inſidet, cuius diſcum medium, foliola ſedecim & plura oblonga, diluto rubore purpuraſcentia, in apicibus diuiſæ, orbiculatim cingunt: qui, vbi ſemen maturuit, in pappum oblongum abit. Hanc Iulio menſe florentem, primum in horto D. Zuingeri legimus, & in noſtro coluimus: fœtidam vocamus, quia flos antequam aperiatur, grauem odorem ſpirat, qui & in folijs aliquantum aduertitur.

DE IACOBÆA.

I. IACOBÆA maritima ſiue Cineraria latifolia: hæc ex radice caules cubitales, rotundos, candido, mollique tomento obductos, in alas brachiatos, emittit: folia inferiora ſubrotunda, cum pediculis pedem lõga, vncias quatuor lata ad modum Braſſicæ vulgaris laciniata, & per marginem ſinuoſa, ſuperne ex viridi nigricantia, inferne incana, quaſi cineribus aſpera & mollia: at ſuperiora minora & acutiora: flores, qui in hac quam vulgari maiores, oblongis pediculis incanis & nudis inſident, quorum diſcum aureum, folia latiuſcula, pallidiora, orbiculatim cingunt, qui tandem in pappos cum ſemine abeunt. Hanc à D. Doldio accepimus.

II. IACOBÆA rotundifolia incana: radice eſt craſſiuſcula tranſuerſa, rufeſcente, in fibras oblongas abeunte: caule pedali, incano: folijs ſubrotundis, craſſis, ſuperne virentibus, inferne incanis, vncias duas abſque pediculis, longis, ſeſquiunciam latis, in ambitu dentatis, at in caule paucis & anguſtiſſimis: flos, qui Scorzoneræ flori ſimilis, ſummo

cauli insidet, satis magnus & luteus: toti plantæ lanugo quædam aspera est. In prouincia Galliæ D. Burserus legit.

Iacobæam alpinam folijs rotundis serratis, sub conyza alpina siue montana, Gesnerus proposuit: at Clusius, Iacobæam 4. vel latifoliam 2. nominauit & descripsit: huius figuram à nemine, quod sciam, propositam, addere placuit.

LIBER QVARTVS.

DE TANACETO.

CAPVT I.

TANACETVM alpinum: herbula est vnciarum quatuor, vel sex, odore aromatico prædita, tota incana, & pilis mollibus vestita: radice longa, crassiuscula, folijs vncialibus, tenuissime, vt in Millefolio alpino, à quo, odore potissimum discernitur, diuisis: in cauliculorum summo, flores in vmbella dispositi, albi & parui. Hoc in altissimis môtibus Heluetiorum & Rhætorum crescit: & hoc forsan Gesnerus in catalogo hortorum Germaniæ, Iuam Moschatam Rhætorum appellat.

DE CHRYSANTHEMO.

CAPVT II.

CHRYSANTHEMON latifolium Brasilianum: caule est aspero, striato, cubitali, quem folia rara, lata complectuntur, quæ circa basin vncias duas lata, quatuor, etiam quinque, longa, sensimque angustiora reddita aspera sunt & per margines leuissimis dentibus exasperata, ex quorum sinu pediculi oblongi prodeunt, florem luteum sustinentes, cuius discum ex pluribus oblongis luteis apicibus, compositum, folia septem latiuscula, in binas vel ternas crenas fissa cingunt, totusq; flos à quinque folijs viridibus inæqualibus veluti vmbone sustentatur. Hæc in ramo exiccato, quem Chrysanthemi Brasiliani nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus, notare potuimus.

DE CHAMÆMELO.

CAPVT III.

I. CHAMÆMELVM leucanthemum Hispanicum magno flore: caules habet cubitales, striatos, in summo brachiatos, quos folia pediculis carentia, satis à se inuicem dissita, cingunt, quæ vncialia, angusta, in lacinias tenues, obtusas, sed bifidas, diuisa: florem habet quadruplo vulgari maiorem, disco pallide luteo, quem folia circiter vicena, alta lutea, sinuata ambiût, cui semina, vt in vulgari succedunt: annuum est & odoratum, à D. Gillenio, vna cum sequenti & vtriusq; semine, missum.

II. CHAMÆMELVM luteum Hispanicum odoratum: hoc caule & folijs cum vulgari leucanthemo conuenit, sed floribus luteis & odoratis, priori quidem minoribus, sed vulgari duplo triplove maioribus, disco luteo, quem folia quatuordecim, luteo colore splendentia, cingunt: in horto meo creuit.

III. CHAMÆMELVM leucanthemum incanum Hispanicum minus: plantula est palma minor, radice parua, fibrosa, rufescente, ex qua cauliculus tenuis, vncias quatuor altus, nudus, exurgit, florem vnicum, satis magnum, disco pallide luteo, folijs pluribus albis cincto, sustinens: foliola ad radium parua, incana, tenuissime instar Absynthij Galatici, vel Abrotani, diuisa, quæ insipida & inodora sunt. In regno Granadæ, ad agrorum margines, D. Albinus collegit.

DE ABROTANO.

CAPVT IV.

ABROTANVM campestre incanũ, Carlinę odore: huic radix est oblonga, fibrosa, rufescens, caulis pedalis, folia, eo modo quo Abrotani maris inferiora, diuisa, incana, & si terantur Carlinæ odore, vt & sapore: in reliquis, cum Abrotano campestri conuenit. In Austria, ad Lintzium vrbem circa vias prouenit, vnde D. Burserus misit.

DE ABSINTHIO.

CAPVT V.

I. ABSINTHIVM ponticum Creticum grati odoris: caule est cubitum superante, rotũdo, incano, in ramos plurimos, quincunciales diuiso, folijs tenuibus, multum diuisis, mollibus & incanis: floribus vulgari forma & colore similib. paulo tamen maioribus. Hoc, quemadmodum Honor. Belli ex Creta anno 1596. (addita planta) perscripsit, in Creta frequentissime prouenit, perpetuo viret, odorem gratum spirat, nihilque amarum est, aut si quam secum amaritudinem habet, ea valde obscura est, in viridi enim, nulla percipitur: ab asinis & pecoribus, omnibusque brutis valde expetitur. Vocatur, ἀψιθιὰ, & non ἀψινθιὰ, quemadmodum Anguillarus in Græcia vocari perperam scribit: ego legitimum Ponticum esse iudico: hactenus Belli. Hac de re dicturi sumus plenius, si DEVS volet, in Theatro nostro.

II. ABSINTHIVM alpinum incanum: ex radice rufescente, capillacea, cauliculi plures palmares, reclinati, rotundi & albicantes, folijs quam paucissimis vestiti prodeunt: folia, diuisura & colore, Absinthio Pontico tenuifolio incano, similia sunt: ex cauliculorum parte media sursum versus, pedicelli tenuissimi, vnciales, cum subiecto foliolo, tenuissime diuiso, recti, alternatim exurgunt, qui capitulum squamatum, flores pallidos continens, sustinent: quibus semen minutum, nigrum, Tanaceti odore succedit: tota planta odore & sapore est Absinthij, & in Valesianorum alpibus, vt in petris supra Gemme, D. Fleisserus 1606. & D. Burserus 1614. collegit.

III. ABSINTHIVM alpinum candidum humile: radice est crassiuscula, oblonga, rufescẽte, in fibras abeunte, ex qua folia candida, oblongis pediculis donata, tenuissime diuisa, cum cauliculis (aliquando vnico) trium, quatuorve vnciarum longis, rotundis, albo tõmento vestitis & ad exortum reclinatis, prodeũt: quorum summo capitula squamata, plura simul, vt in stœchade lutea, sed minora, disposita, luteos flores continentia, insident. Tota planta candida est, quatuor vel sex vncias vix superans, & valde amara: ex Gletzerberg, Heluetiorum monte, non longe ab Augusta valle, D. Burserus attulit.

IV. ABSINTHIVM alpinum vmbelliferum: hoc non tanquam nouum proponimus, cum à Clusio, Lobelio, Taber. Gerardo & in historia Lugdunen. descriptum & pictum fuerit, sed quia in hoc varietatem obseruauimus, & de hoc litem esse scimus, quare de hoc pauca aspergere lubet. Nam Nicol. Clauena Bellunensis Pharmacopæus, Absinthij vmbelliferi historiam (addita figura) & vsum insignem proponens, nouum esse Absinthium, & à se primo in montibus Bellunensibus inuentum, libello Venetijs 1610. cuso asserit: cõtra quem Pompeius Sprechis, Pharmacopæus Venetus, tractatu peculiari, sequente anno Venetijs edito, disputãs, nouum non esse, sed à C. Clusio, pridem nomine Absinthij alpini vmbelliferi, propositum fuisse, affirmat. Sane occurrit varietas, sed tantum in magnitudine: nam id quod in monte seruæ Belluni natum, folijs est latioribus & longioribus, quam sint eius quod in Heluetiorum alpibus, & Baldo monte, prouenit: quo adhuc minus est quod in Austriæ monte Trawenstein reperitur: quemadmodum ex horto Patauino habemus, vmbella ex minoribus floribus composita, instar Millefolij vulgaris, floribus, præsertim antequam aperiantur, magis conglomeratis: quare tantum ratione loci differre censemus, & quidem ex plantæ inspectione & examine diligentiore, vt qui in Baldo & Heluetiorum alpibus collegerimus: Belluni natam, Clus. Angelus Busti Medicus Venetus: Austriacam vero, D. Burserus, transmiserit.

DE MILLEFOLIO.

CAPVT VI.

I. MILLEFOLIVM maximum vmbella alba: caulibus est ſeſquicubitalibus craſſis, rotundis, ſtriatis: folijs circa radicem palmum longis, vncias quatuor latis, tenuiſſime inciſis & velut è multis minutiſſimis alatis foliolis conſtantibus, ſed minoribus & tenuiſſime inciſis, quæ circa caulẽ ſunt, qui in ramos plures brachiantur, quibus ſingulis vmbella, vti in Millefolio vulgari, ſed maior, floſculis albis referta, inſidet. In horto Patauino creuit.

II. MILLEFOLIVM purpureum maius: ex radice craſſa ſatis, caules plures ad cubitum & ſeſquicubitum excreſcunt: folijs vt in vulgatiſſimo Millefolio diſpoſitis, vmbella magna, flores elegantiſſimos rubri coloris & quinquefolios continens, in quorum medio apices pallide flaueſcentes, qui gratiam addunt, emicant: flores contriti, medicatum odorem ſpirant. Hoc Göppingæ primum in Pharmacopæi horto legimus, & nunc in horto colimus: quod Cluſius nomine Millefolij rubro flore proponere videtur: an hoc forte Matthiolo Millefolium majus?

III. MILLEFOLIVM incanum Creticum, ſiue Millefolium Dioſcoridis: caulibus eſt lignoſis, rotundis, incanis, ſeſquipalmaribus, folijs Chamacypariſſi forma oblongis, denticulatis, incanis, vel vt Dioſcorides, auicularum pennas imitantibus, caules in ſummitate in ramulos abeunt, qui vmbellam ſatis compactam ex floribus ex albo flaueſcẽtibus compoſitam, ſuſtinent. Hoc ex horto magni Ducis Hetruriæ, primum à D. Paſchali (vt in Phytopinace monuimus) dein ex Creta à D. Honorio Belli accepimus: quod legitimum Dioſcoridis Millefolium eſſe cenſemus, cuius in Epiſtola 2. Belli ad Cluſium, ſub Stratiote Millefolio mentio fit, qui in Creta μιριοφυλο vocari ſcribit.

Millefolium aquaticum pennatum spiccatum.

Millefolium aquaticum cornutum.

IV. MILLEFOLIVM aquaticum pennatum spicatum: ex radicibus fibrosis, tenuibus, rami prodeunt plures, cubitales, caui, striati, in alas brachiati, aquæ innatantes: ex quorum geniculo quolibet, folia terna, vel quaterna quasi stellatim circumiecta, tenuiter incisa, pennam & forma & tenuitate referentia, colore fusco prodeunt: at cauliculorum summitates palmares, ex aqua recti attolluntur, spicam purpurascentem, Iunio & Iulio mensibus, sustinentes, quæ in flosculos copiosos, pallide luteos, simul iunctos, Anethi semen forma referentes, expanditur: his succedunt capitula nigra ac prædura, plerumq; quaterna, quina, etiam plura, cauliculorum fastigia, quæ super aquam eminent, rotatim ambientia, quibus singulis cauitas exigua, semen continens inest. Hoc in piscinis prouenit, ꝙ primum in fossa arcis Weckenthal in Alsatia, obseruauimus: & Tragus, Algæ tertiæ, vel Algæ Vergilij nomine, exprimere voluisse videtur. Huius vt & sequentis descriptionem in Phytopinace, Matthiolo, & Tabernæmontano emaculato, vna cum figura exhibuimus.

V. MILLEFOLIVM aquatieum cornutum: hoc prioris modo aquis innatat, caulibus cubitalibus, tenuibus, ramosis, fragilibus, dense geniculatis, quos folia ambiunt tenuia, capillata, quorum inferiora, cornua ceruina æmulantur & exiccata rigescunt: superiora vero, tenuiora, tenuiusq; diuisa sunt: ex ipsis geniculis, pediculi, modo trium, quatuorve vnciarum prodeunt, singuli, singulos flores, paruos, albicantes, quadrifolios sustinentes: quibus capitulum paruum Ranunculi forma, ex quinis senisve granulis virentibus compositum, succedit. In riuulis circa Hiltelingam, non longe Basilea primum, dein in fossis horti Montembelgardiaci obseruauimus.

Consolida regalis latifolia paruo flore.

Chelidonium maius folijs quernis.

DE CONSOLIDA REGALI.
CAPVT VII.

CONSOLIDA regalis latifolia paruo flore: ex radice fibrosa, oblonga, rufescente, caulis cubitalis, rotũdus, striatus, leuissima hirsutie albicans, in ramos brachiatus, exurgit: quem folia tripartito primum, dein ad formam foliorum Ranunculi aruensis echinati, diuisa cingunt; quæ in summo caule pauciora, quædam tripartita, quædam integra: flores sunt subcærulei, corniculo donati, Consolidæ regalis segetum similes, aut minores: quibus siliquæ oblongæ, paruæ, semen paruum cõtinentes, succedunt. Hanc Delphinij Dioscoridis nomine, à D. Ferrando Imperato, Pharmacopæo Neopolitano insigni, accepimus: dein virentem in horto D. Zuingeri p.m. legimus; in Phytopinace descripsimus, in Matthiolo quoq; & Tabernæm. figura sub Consolida regali peregrina paruo flore, posita, in qua tamen sculptor prima folia omisit.

DE CHELIDONIO.
CAPVT VIII.

CHELIDONIVM maius folijs quernis, flore laciniato: hoc à Chelidonio maiore vulgato, folijs & flore tantum differt: folia enim, quercus tenera folia æmulantur, cum argutius incisa sint & teneriora, superne ex virore nigricantia, inferne pallida, leuissime, vt & caulis, hirsuta: flos luteus, communiter quadrifolius, folijs eius per ora dissectis & velut fimbriatis. Ex horto Philippi Stephani Sprẽgeri pharmacopæi Heidelbergensis, primum habuimus: dein in horto Montembelgardensi, vbi tota æstate floruit, legimus: quod si in parietinis seratur, formam retinet, lætiore vero in solo, aliquãdo degenerat. Huius in Phytopinace meminimus: in Matthiolo & Tabernæm. figura addita, descripsimus: postmodum & Clusius, nomine Chelido. maioris laciniato folio in sua historia, proposuit.

DE

DE AQVILEGIA.

CAPVT IX.

I. AQVILEGIA montana magno flore: hæc in Aquilegiæ vulgaris altitudinem excreſcit quidem, ſed folijs primum differt, cum in lacinias tenuiores, eaſq; non obtuſas, vt in alijs, ſed acutas diuidantur, & folia pene ſubrotunda ſint: ſic & floribus eſt cęruleis, vulgari ſimilibus, ſed multo maioribus. In monte prope Thermas Fabarias copioſe prouenit, vnde D. Burſerus attulit.

II. AQVILEGIA montana paruo flore thalictri folio: ex radice parua, folia thalictri forma, ſed exigua, pallide virentia, prodeunt: inter quæ cauliculus tenuis, palmo minor, duobus tribuſve foliolis breuibus, oblongis, minime diuiſis, exurgit, florem vnicum cæruleum ſuſtinens, forma quidem vulgari ſimilem, ſed quintuplo minorem. In Heluetiorum alpibus reperitur: in Morauia, prope vrbem Trebis, ſub arce Smilo, in pratis vernali tempore copioſiſſime reperiri, mihi relatum.

III. AQVILEGIA hortenſis multiplex flore paruo: hæc ab hortenſi, quæ multiplici flore eſt, ſolo flore differt, qui in hac triplo minor, & colore, qui pullus eſt, in horto meo prouenit.

DE NIGELLA.

CAPVT X.

I. NIGELLA latifolia flore maiore ſimplici cæruleo: ex radice tenui, oblonga, flaueſcente, caulis cubitalis, rotundus, viridis & læuis, in ſummo ramoſus, exurgit: folijs ad radicem tenuiſſime laciniatis, in caule vero aliquando in latiores partes, aliquando inferiorum inſtar tenuiſſime diuiſis: flores autem quam in cæteris ampliores ſunt, quinquefolij, folio quolibet vnguem æquante, ſuperne eleganter cærulei, inuerſa parte pallidi, venis elatis percurrentibus: floribus ſuccedunt capita pentagona, hexagonave dura, in totidem cornicula in latera reflexa ſuperne diuiſa, quæ membranis interne intercurrentibus, ſemine ſubnigro, inodoro, plena ſunt. Hæc æſtiuis menſibus in hortulo nunc ab annis aliquot floret, ex ſemine deciduo, cum annua planta ſit, ſeſe propagans: cuius ſemen, Nigellæ Hiſpanicæ nomine, miſſum fuit.

Nigella Cretica.

II. NIGELLA Cretica: radice eſt oblongiuſcula, tenui, parum fibroſa & flaueſcente: caule cubito minore, procumbēte, ſtriato, viridi, glabro, & paulo ſupra radicem in alas tenues & teretes brachiato: folia prima per terram ſparſa, inſtar foliorum Conſolidę regalis vulgaris in lacinias diuidūtur, quæ vero in caulis ſummo oblonga, & vt in Naſturtio, diuiſa, ex viridi nigricāt: flos vnicus, vnguis magnitudine, quinquefolius, cuilibet cauliculo inſidet, colore ab initio ex viridi nigricante, mox vero ſub cæruleo, mucronibus ſuam viriditatem reſeruantibus forma Nigellæ aruēſi, qua multo minor eſt, reſpondens: in cuius medio ſtamina plura, viridia, apicib. cęruleis donata: capitula pentagona, hexagonave ſuccedunt, quæ in totidem

 cornicu-

cornicula longa, instar cornuum hirci intorta, finiunt, quæ semen nigricans minutum continent. Huius semen ex Creta primo allatum, & à D. Doldio, cum planta, transmissum, vt in Phytopinace monuimus, & figuram cum descriptione Matthiolo addidimus, at in Tabernæmontano emaculato, figura male sub titulo nigellæ flore pleno posita. Hanc Clusius in post. histor. Melanthium simplici flore Creticum, nominare videtur.

Ab hac diuersa est, quæ in horto nobiliss. Contareni colitur, folijs fœniculi, floribus ex albo flauescentibus, semine nigro, anguloso & acri, quam cum integram non habeamus, plura de ea in præsens non licet.

DE HIPPOMARATHRO.

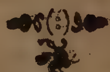
CAPVT XI.

HIPPOMARATHRI Cretici nomine, ex horto Clariss. Nicolai Contareni, Senatoris Veneti, habemus ramos cubitales, rotundos, læues, striatos, pallide virentes, in alios brachiatos: folia sunt fœniculi modo, in tenuissima, sed longe breuissima segmenta diuisa: caulium summitatibus vmbellæ paruæ insideant: gustantibus plantæ siccæ folia & caulem, de sapore nihil certe pronunciare licuit: quare vt totam acquiramus plantam, studebimus.

DE ANETHO.

CAPVT XII.

ANETHVM syluestre minus: radice est albicante, vncias tres longa, tenui, quemadmodum & caulis, qui pedalis, albus, rotundus: folijs est vncias quatuor longis, tenuissime, vt in vulgari, diuisis: vmbella parua, ex festucis octo vel nouem vncialibus composita, flosculis luteis, semine paruo oblongo. In hortulo meo creuit, ex semine à doctiss. Columna, nomine Anethi syluestris ex Sicilia, misso: quod minus appellare lubuit, cum Cæsalpinus, Anethi syluestris in Sicilia, quod satiuo grandius sit, meminerit.

Daucus montanus apij folio minor.

Daucus Alsaticus.

DE DAVCO.

CAPVT XIII.

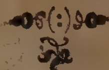
I. DAVCVS montanus apij folio flore luteo: caule est cubitali, anguloso, glabro, in breues alas brachiato: folijs apij forma, sed breuioribus, per ambitum minime serratis, quorum pediculus striatus est: vmbellas paruas habet, flores elaphobosco similes, luteos. In Callenberg & prope oppidum Baden Austriæ D. Burserus legit.

Huic similem sed per omnia maiorem, caule crasso canaliculato, ramoso, folijs latioribus, minimeque crenatis, vmbellis maioribus ex floribus pallidis, in horto Patauino anno 1578. collegimus, quem Daucum tertium Dioscoridis Guilandinus, at ipsius successor Cortusus, Pseudopyrethrum, nominauit.

II. DAVCVS pratensis apij folio: radice est oblonga, pallide rufescente cortice tecta, sapore & odore pastinacæ, siue Dauci officinarum, superne hirsuta & villosa, ex qua alæ prodeunt, folijs pluribus vni costæ inhærentibus, per ambitum incisis & serratis, forma montani maioris, sed longe minoribus, pallide virentibus: inter quæ caulis pedalis, rarius cubitalis, tenuis, striatus, paucis geniculis distinctus, in ramulos aliquot diuisus, exurgit: ramorum extremis, vmbellæ candidæ, flosculorum exiguorum insident, quibus semen oblongiusculum, nigricans, aromaticum succedit. Hic in pratis humidis Michelfeldæ prouenit.

III. DAVCVS Alsaticus: radice crassa, oblonga, in fibras crassiores diuisa, nititur, cuius summo, multa villosa capita, vt in plerisque ferulaceis adposita: vnde magnæ foliorum alæ exeunt, folijs multis in plures partes dissectis, vni costæ inhæ-

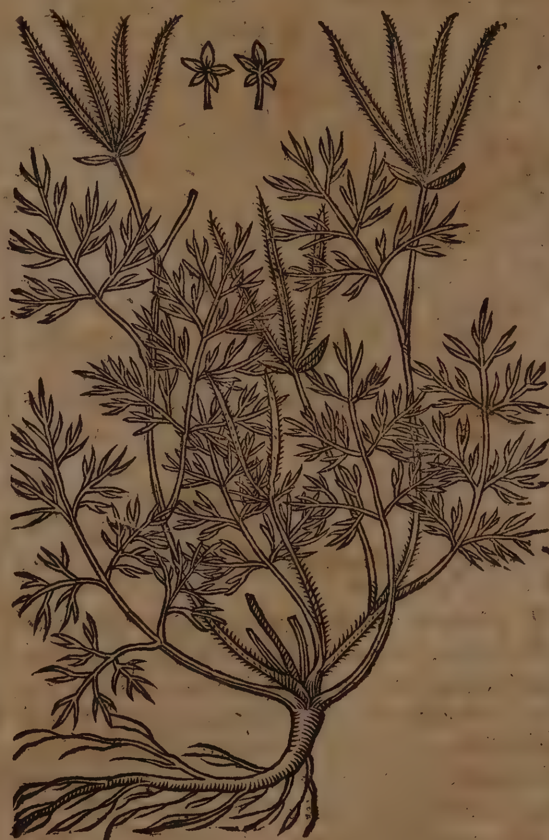
rentibus, ex aduerso nascentibus, constantes: inter quæ caulis (modo vnus, modo plures) ad viri altitudinem exurgens, subruber, striatus, geniculis aliquot articulatus, in ramos plures, hique in alios diuisus, ad quorum genicula minores foliorum alæ: extremos ramulos vmbellæ satis magnę, flosculorum flauescentium, exornant: quibus semina plana succedunt. Iunio & Iulio floret in dumetis Alsatiæ superioris: eundem copiosissime in Alsatiæ inferioris pratis humidioribus, vt inter Sclestadium & Argentinam frequenter obseruauimus. Multum similitudinis habet cum Thysselino Plinij Lobelij siue Apio palustri Dodonæi: verum Thysselinum, non ita alte exurgit, & tota stirps lacteo succo abundat. Hic Daucus, sapore est & odore pastinacæ.

Scandix Cretica maior.

Scandix semine rostrato Italica.

DE SCANDICE.

CAPVT XIV.

I. SCANDIX Cretica maior: ex radice oblongiuscula, nonnihil fibrosa, caulis cubitalis, striatus, in plures ramos diuisus, & potissimum ad alarum exortum, leuissime pilosus, exurgit: folijs ad radicem, pediculis oblongis, Pimpinellæ saxifragiæ minoris æmulis, latiusculis, subrotundis, ex opposito correspondentibus, per ora oblique dissectis, pallide virentibus, vna cum pediculis leuiter pilosis: at caulem ambientibus & superioribus, instar foliorum Scandicis vulgaris, tenuissime diuisis: vmbellæ paruæ sunt, sparsæ, flores albos, & quam in vulgari maiores, sustinentes: quibus succedit semen rostratum, decem, duodecim & pluribus rostris, f basperis, simul iunctis, quorum cuilibet apices duo quasi aculei rigidi, præfiguntur. Hæc Patauio primum Scandicis Creticæ nomine missa, dein ex semine in horto nata, cuius descriptionem in Phytopinace sub 4. dein & Matthiolo addita figura, exhibuimus.

II. SCANDIX Cretica minor: ex radice gracili, oblonga, recurua, alba, cauliculi perbreues, aliquando palmares, tenues, tenui lanugine pubescentes, in ramulos, paucos breues & graciles diuisi prodeunt: quibus vmbellæ exiguæ, floribus albis, pusillis, paucis, quinquefolijs (licet aliquando flores corymborum modo densi conspiciantur) veluti stylorum cacuminibus insident: his succedunt rostra vt in priori, sed breuiora & pauciora (communiter quaterna, quinave in horto obseruauimus) in apice similiter bipartita, quæ semina sunt. Folia si terantur, non iniucundi odoris sunt & saporis aliquo modo Chærefolij vulgaris. Hanc primum ex horto magni Ducis Hetruriæ à Casabona, Anthrisci Plinij nomine, dein ex Creta ab Honorio Belli, accepimus: quam etiamnum in horto colimus, Maio florentem, & Iulio semine prægnãtem. Huius in Phytopinace meminimus, & Matthiolo (vbi icon crassior est) addita figura, sub scandice Italica descripsimus, & postmodum Clusius in sua historia, Anthrisci Plinij, & doctiss. Columna, Aniso Marathri Apuli (à suaui odore & sapore, medio inter Anisum & Fœniculum) nomine proposuere.

Huius varietas à me obseruata apud Monspelienses: nam quæ in saxosis prouenit, odore est fœniculi: altera vero, quæ in agris, inodora est.

DE CAV-

Caucalis semine aspero flosculis subrubentibus.

DE CAVCALIDE.

CAPVT XV.

I. CAVCALIS nodosa echinato semine, radix oblonga, tenuis, alba, caules emittit binos ternosve rotundos; striatos, asperos, q̃ in alios brachiãtur: quorũ alij semipalmares, incurui, alij bipalmares erecti prodeunt, quos folia pastinacæ syluestris æmula, at breuiora & pauciora, multoque tenuius diuisa, aspera, ex virore nigricantia, ad singula pene internodia, oblongis pediculis donata, cingunt: flosculi exigui, ex quinq; foliolis compositi, subrubentes, vel pallidi, aliquando albi, breuissimis pediculis insident: his capitula parua echinata & conglobata succedunt, in horum qualibet semen vnicum continetur. Hanc Iunio mense anno 1578. in horto Patauino collegimus, & in Phytopinace, Caucalidẽ semine ad caulium nodos echinato, nominauimus, verum & nomine Lappulæ caninæ Cortusi (Lutetia quoque & ex Anglia) missa fuit: cuius figuram Matthiolo adposuimus. De qua doctiss. Fabius Columna, Scandici nulla melius nostro iudicio quadrare videtur, ex nobis obseruatis hucusq; plantis, nisi illa quam doct. ss. Caspar. Bauhinus, pro Caucalide altera nodoso echinato semine addidit, suo Synonymijs ornato Matthiolo, &c.

Caucalidis semine aspero flosculis subrubentibus figuram addere visum fuit, cum à Cordo quidem & Thalio, sub Daucidide minore describatur, sed huius icon à nemine proponatur.

II. CAVCALIS tenuifolia montana: radice est crassa, ex qua caulis exurgit pedalis, qui statim ad radicem, in cauliculos palmares, rotundos, leues, diuiditur, hiq; in minores subdiuiduntur, quorum etiam minutissimis alis ad radicem, exiguæ vmbellæ, flosculorum alborum minutissimorum, insident: folia ad radicem in tenuissima segmenta, & quæ in caule, in capillacea, diuiduntur. Semen paruum est, oblongum, striatum: Iulio Mense florens, in Sabaudia inter Tarentesiam & Monasterium collecta.

DE

Apium hortenſe maximum.

Apium peregrinum folijs ſubrotundis.

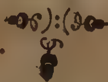

DE APIO.

CAPVT XVI.

APIVM hortenſe maximum: ex radice oblonga albida, & pro plantæ magnitudine tenui, folia prodeunt, pediculis palmaribus, & ſeſquipalmaribus, ſtriatis, pallide virentibus, tripartito primum diuiſa, quorum quodlibet rurſus tripartitur, ipſęq; particulę triplo quadruplove, quam in Petroſelino vulgo dicto maiores, per ambitum inciſæ, pallide virentes: inter hæc caulis cubitalis & ſeſquicubitalis, tenuis, ſtriatus exurgit, in cuius ſummitate folia oblonga, anguſta, minime inciſa, à pictore prætermiſſa. Vmbellam habet paruam, albam, exiguis floſculis refertam, quibus ſemina Petroſelini forma, ſed duplo triplove maiora, guſtu nonnihil aromatico donata, ſuccedunt, Nomine Apij Anglicani, primum apud nos ſatum. An forte de hoc Selino Anguillara opinione 7. intelligendus, quod in vniuerſa Græcia, potiſſimum in Chio & Creta pro Selino habetur. Hoc in Phytopinace deſcripſimus & in Matthiolo figuram exhibemus.

APIVM peregrinum folijs ſubrotundis, Cluſius ſub Selino peregrino primo deſcripſit: at quia figuram non adpoſuit, eam hic proponimus.

DE SMYRNIO.

CAPVT XVI.

SMYRNIVM peregrinum folio oblongo: huius inferiora folia ex radice prodeuntia, Apij folijs similia sunt, in complures particulas oblongas diuisa, oblongis pediculis donata, per ambitum profundius laciniata, pallide virentia: quæ vero in caule sunt cubitali, striato, non subrotunda, nec duplicia, vt in communi Smyrnio peregrino, sed eorum primum quidem, vncias sex longum, tres latum, per ambitum profundius incisum: superiora vero per quæ caulis ad exortum transit, & simplicia sunt, vncias tres longa, duas circiter lata, & superna quæ leuiter crenata sunt, sensim minora fiunt: caulis in summo brachiatus, & cuilibet alæ, ramuli quaterni, rarius quini, biunciales insident, festucis aliquot, vmbellam exiguam flosculorum luteolorum sustinentes: quibus semen nigrum, subrotundum, succedit: radicem non vidimus. Hoc in horto D. Camerarij creuit, & D. Doldius transmisit.

DE ANGELICA.

CAPVT XVIII.

ANGELICA syluestris hirsuta inodora: radicem habet crassam & fibrosam, foris pullo cortice tectam, intus albam, rediuiuam & odore medicato: caulem cubitalem, in breues alas brachiatum, parte inferna, paucissimis pilis cinctum, nigrum: folia Angelicæ syluest. siue Podagrariæ æmula, in alas, modo binas, modo ternas, easque aliquando vncias quatuor longas, tres latas; aliquando vix vnciales, diuisa, in ambitu profunde incisa atrouirentia, hirsuta, quarum pediculi hirsutie asperi sunt: vmbellam habet paruis floribus albis refertam, quibus semen oblongum nigricans succedit.

Hanc ex Lusatia, nomine herbæ Podagrariæ cognatæ, D. Francus misit, cuius in horto Lusatiæ meminit.

Sphondylium alpinum glabrum.

DE SPHONDYLIO.

CAPVT XIX.

I. SPONDYLIVM hirsutum folijs angustioribus: hoc à vulgari folijs solum differt: nam cum vulgare folijs sit amplis, plerumque ex quinq; partibus latis subrotundis compositis: hoc folium habet, in lacinias oblongas, angustas, acuminatas, hasque in alias, inordinate tamen diuisas, & per marginem crenatas. Hoc in pratis alpinis Rhæticis obseruauimus: dein ex Lusatia à D. Franco accepimus.

II. SPHONDYLIVM alpinum paruum: ex radice caulis exurgit pedalis, qui in summo in alterum ramulum triuncialem, diuiditur: quem folia cingunt pallide virentia, longis pediculis donata, quę in partes tres, vel etiam quinque alias subrotundas, alias acutas, per marginem crenatas & hirsutas, diuiduntur: vmbella flosculis candidis, latis tamen, summo cauli insidet, quibus semen plenum, latum ac tenue, succedit. Tota planta leuissimis pilis pubescit. Ex Austriæ alpibus, D. Burserus misit.

III. SPHONDYLIVM alpinum glabrum: radice est crassa eaque alba, caule bicubitali, geniculato: folijs ficulneis, glabris, quæ absque pediculo, palmum longa, duas lata sunt, communiter tripartitis, sed non vsque ad pediculum diuisis, per marginem crenatis: quorum inferiora pediculis palmaribus, hispidis & subasperis donantur: caulis summo, vmbella flosculorum candidorum, sed quam in reliquis speciebus minorum, insidet: semen succedit subrotundum, planum, cuius summitati apex infigitur. Hoc solum in monte Wasserfall & quidem ab anno 1595. vsque ad præsentem annum 1618. Iulio mense & florentem & semine prægnantem, obseruauimus.

DE LIBANOTIDE.

CAPVT XX.

I. LIBANOTIS latifolia, aquilegiæ folio: radice est crassa, fibrosa, cortice inæquali, quasi rugis transuersis asperata, fuscique coloris, tecta, medulla candida, amara, modicum quid Aroma & Aristolochiam sapore redolens: ad cuius caput, pili tanquam veterum foliorum defluxorum fibræ solidiores & nigræ: etenim folia, quæ numerosa ex radicis capite longis pediculis emergunt, vna parte quasi vaginato exortu (nimirum ea quæ crassiora & latiora sunt, vt & ea, quæ ex caule prodeunt) eundem, tanquam membranacea siliqua circumdant, articulo crassiore, lineaque transuersa: quæ crassa sunt, rigida, glabra, viridia & splendentia, subtus candicantia, fibris maioribus subpurpureis transcurrentibus, quæ licet instar foliorum Aquilegię diuidantur, nō tamen omnia in pares lacinias (Aquilegiæ lacinijs latiores) fissa sunt: inferiora namq; in vegetiore planta, plerumq; quinq; folia habent, ex triplici rami diuisura, alias tria, tribus pediculis insidentia. Caulis vnicus est, cubitos tres quatuorve superans, rotundus, striatus, nodis distinctus, subalbicans, puniceo colore aliquando admixto, in tria, quatuor, vel quinque

brachia distributus, quæ vmbellam magnam, ex longissimis festucis & floribus albis paruis compositam, sustinent: semen succedit longum, latum, striatum, geminum, puniceum, gustu subamarum, Cumini saporem imitans, aromaticum, modice excalefaciens, & saliuam ciens. Hoc D. Doldius Norinberga ex D. Camerarij horto, nomine Seseli Æthiopici folio Aquilegiæ misit, cuius Camerarius, (sed sine descriptione) in sui horti Catalogo, sub Seseli Æthiopico altero meminit, & semen odore & sapore aliquantulum Cinamomum repræsentare scribit.

II. Libanotis latifolia minor semine crispo: hæc à vulgata potissimum foliorum magnitudine & numero, seminisq; forma differt: cum in vulgata singulæ foliorum alæ, magna ex parte quina folia habeant, vno extremam alam occupante: at hæc in primis duabus alis, tria tantum, & in media ala, quinq; obtinent, per ambitum communiter serrata; quædam tamen vnam alteramve profundam incisuram obtinent: superne atrouirentia, inferne vero subcinericei quodammodo coloris, magnitudine vnciam, vel sesquiunciam vix excedentia. Caule cubitali, glabro vmbella parua flosculorum alborum insidet, quib. succedit semen breue, subrotundum, eleganter crispatum. Hanc ex Italia D. Neudorfferus, nomine Costi amari semine crispo, attulit.

DE CARVI.

Capvt XXI.

Carvi alpinum: planta palmaris est & glabra, ex radice oblongiuscula nigricante, aromatica, folia emittens oblongis pediculis donata, foliorum Carui modo, in paulo tamen maiora segmenta, diuisa, pallide virentia: caulis modo vnus, modo duo, tenuis, ad vncias sex exurgens, supra medium nudus, in quinas senasve festucas instar vmbellæ abiens, quarũ singulæ flosculos aliquot, quasi in capitulum iunctos, ex flauo rubescentes, sustinent. In Pyraneis montibus D. Burserus legit.

DE PIMPINELLA.

Capvt XXII.

I. Pimpinella saxifragia tenuifolia: ex radice oblonga, caulis pedalis viridis, læuis, striatus, geniculatus, statim ad radicem in ramos, & hi in tenues alas diuisus, exurgit: foliæ habet in tenues primum, dein pene capillaceas partes diuisa: flosculi exigui, pauci, albicantes, in parua vmbella; semen non vidimus: copiose ad lacum Geneuensem prouenit.

II. Pimpinella sanguisorba inodora: hæc à sanguisorba minore vulgata, differt folijs & odore: nam in hac folia longiora sunt, quæ in illa magis rotunda, sunt in hac inodora, in illa odora. Hanc Pimpinellæ minoris Hispanicæ nomine, D. Gillenius misit.

Seseli palustre lactescens.

DE SESELI.

CAPVT XXIII.

I. SESELI montanum Cicutæ folio subhirsutum: ex radice crassa, folia lata, Cicutariæ, vel Myrrhidis Fuchsij instar, in multas alas diuisa, nigricantia, leuissimis pilis, præsertim ipsis pediculis aspersis, subaspera: caule sesquicubitali & altiore, crasso, striato, cauo, nodoso, pilis paucissimis donato, in alas brachiato, folijs paucis, prioribus similibus, sed minoribus cincto: in summitate, vmbella magna alba: floribus succedunt semina oblonga, gemella, tenuissimo apice donata, Carui sapore. Hoc in altissimo monte Wasserfalh, æstate florens, inter saxa reperimus.

II. SESELI pratense tenuifolium, siue Daucus pratensis tenuifolius: caule est cubitos duos superante, rotũdo, striato, nodoso, superne in ramos brachiato: folijs instar Pastinacæ tenuifoliæ syluest. diuisis: vmbellam habet ex paruis albis floribus compositam, quibus succedit semen paruum aromaticum, & tota planta pastinacæ odorem refert: in pratis vdis Michelfeldæ prouenit.

SESELI palustre lactescens, cum Camerarius in suo horto sub Seseli palustri descripserit, eius figuram prætermissam, addere placuit.

DE LIGVSTICO.

CAPVT XXIV.

LIGVSTICVM siue Siler montanum angustifolium: caule est tenui, cubitali, in alas brachiato, quę vmbellam albam paruam sustinent, folijs paucis, in segmenta angusta, oblonga, peucedani instar (sed longe breuiora) diuisis, quæ in alis, fere capillacea: prope oppidum Stain Austriæ, D. Burserus legit.

DE FILIPENDVLA.

CAPVT XXV.

FILIPENDVLA minor: radicem habet rufescentem, in filamenta extenuatam, sed per extrema glandulosam: folia duas tresve vncias longa, semũciam lata, ex segmentis pluribus, tenuissime diuisis ambitu serratis composita, veluti Potentillæ, duriora tamen & saturatius virentia, inter quæ cauliculus palmo minor in medio foliolo cinctus, exurgit, aliquando simplex, aliquando in summo bifidus, oui coma flosculorum albidorum, staminulis præditorum, aliquando quasi in capitulum compactorum, insidet: succedit semen, instar racemi parui coactum. In asperis circa Monspelium legimus.

DE CRISTA GALLI.

CAPVT XXVI.

I. CRISTA Galli vmbellata: radice est tenui, parua, caule palmo parum altiore, tenui & erecto: folijs paucis, vnciam longis, angustis, per ambitum crenatis: caulis summo flores plures, lu-

tei, quasi in vmbella dispositi, triplo maiores & latiores, quam in vulgari, quibus valuulæ latæ membraneæ, semen continentes, succedunt. In Castiliæ agris, D. Albinus legit.

II. CRISTA galli angustifolia montana: hæc caule est cubitali, anguloso, folijs oblongis, angustis, acuminatis, margine crenatis, binis sibi ex opposito correspondentibus, ex quorum alis foliola minora prodeunt, & plerumque cauliculus, vnam alteramve vnciam longus, minutissimis foliolis cinctus: ipse vero caulis, in ramos semipalmares, etiam longiores, diuiditur: quibus flores pallidi, eo, quo in vulgari, ordine, sed longe minores insident, quibus valuula, semen latiusculum includentes, succedunt. Hæc in montibus vrbi vicinis prouenit.

Valeriana alpina prima.

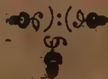
DE VALERIANA.

CAPVT XXVII.

I. VALERIANA palustris maior profunde laciniata: hæc è radicibus albis, oblongis, villosis, intricatis & odoratis, plures quam quinquaginta emisit caules, latos, folijs Valerianæ ex vno latere caulis dependentibus, sed multo maioribus, & incisuris profundioribus in aliquibus duplici serie luxuriantibus & propendentibus, vestitos; quæ, vt & radices, odorem Valerianæ vulgaris habent: flores non vidimus. Hæc prope vrbem Budissinam in loco palustri, à D. Franco seniore inuenta & eruta.

II. VALERIANA palustris inodora parum laciniata: ex radice fibrosa, leuiter Valerianam redolente, folia subrotunda, minime laciniata, pallide virentia, longis pediculis donata, prodeunt: inter quæ caulis cubitum superans, exurgit: quem rara folia, primis, forma & longis pediculis similia, bina ex aduerso respondentia, cingunt, quæ aliquando ad modum Valerianæ hortensis, ad exortum in lacinias diuisa, inodora sunt: caulis summo, flores quasi in vmbella sparsa, pallide rubentes, insident. In palustribus nostris Michelfeldensibus frequens licet raro cum flore reperiatur, cum in fœnisecio abscindi consueuerit.

III. VALERIANA alpina prima: ex radice oblonga, odorata, caulis vnus (rarius plures) cubitalis, striatus, prodit: folia ad radicem plura, longis pediculis donata, ex rotunditate acuminata, sinuata, aliquando laciniata & in crenas profundiores diuisa, pallide virentia: quæ vero caulem ambiunt, pauca sunt, bina ternave iuncta, oblonga, incisa, binis alis pleraque donata: flores in summo caule pallide purpurascentes, veluti vmbellæ insident, quibus semen exiguum succedit. Iulio mense florentem in monte Wasserfall collegimus, vt in Phytopinace monuimus, quam etiam ex montibus Geneuens. accepimus.

Valeriana alpina scrophulariæ folio.

Valeriana peregrina purpurea.

IV. VALERIANA alpina scrophulariæ folio: radice est nigricante, aliquantum torosa nodosave: caule cubitali & sesquicubitali, cauo, striato, viridi (aliquando pluribus) folijs senis, septenis, lõgis pediculis donatis insident, quorum quædam subrotunda, quædam oblonga, quædam leuiter sinuata: at quæ caulem cingũt, pauca sunt, scrophulariæ folijs æmula, vncias tres longa, sesquiunciam, vel vnciam lata, acuminata, leuiter crenata, bina semper iuncta: caulis, in summo, in longas tenues alas brachiatur, quibus flores pallide rubentes, Valerianæ syluestri similes insident: eodem loco vbi & prior prouenit: vtraque sub Valeriana montana prima & altera in Phytopinace proposita fuit. Videtur Clusius vtramque vna descriptione & figura expressisse, Valerianæ syluest. alpinæ primæ latifoliæ nomine.

V. VALERIANA alpina minor: planta palmã minor, folijs ad radicem, primis quidem paruis, subrotundis, subsequentibus sesquiuncialibus, scabiosæ paruæ instar in lacinias acutas diuisis: inter quæ cauliculus vnciarum sex exurgit, binis ternisve folijs, in ternas, vel quaternas lacinias angustas diuisis, cinctus: in summo, vmbella, flosculos purpurascentes sustinens: ex montibus Pyrenæis, D. Burserus attulit.

VI. VALERIANA peregrina purpurea albaue: ex radice parua, fibrosa, albicante, caulis exurgit pedalis, rarius cubitalis, tenellus (vt sæpe in terram reclinet) viridis, cauus, striatus, nodosus, & vt plurimum ad singulos nodos in binos ramos diuisus; horumque aliqui, in alios breues ramulos subdi-

ſubdiuiduntur. Folia habet pallide virentia, pauca, duas treſve vncias lõga, vnam, rarius duas lata, Nardi montanæ ſimilia, ex aduerſo bina ſita, mollia, craſſiuſcula, quorum ſuperiora interdum ſinuoſa, & ad exortum in crenas diuiſa, & fere inſipida: ramulorum ſummis flores inodori, elegantiſſime purpurei, vel albi, plures in caput congeſti, longiuſculi, extrema parte aperti, & in quinq; lacinias diuiſi, quorum duæ ſuperiores breuiores & latiores, inferiores tanquam labra pendulæ, & media reliquis longior; quibus ſuccedunt vaſcula oblonga, latiuſcula, calices referentia incurua & fibroſa, in quibus ſemen, altero tñ vaſculo incluſum, quod craſſiuſculum, fungoſum, nigricans. Annua eſt plãta, ſingulis annis ſerenda, quæ pro tempore ſationis, citius tardiuſve in hyemem vſq; floret. Sponte quidem in Latio prouenire audio, in loco quodam Siculo dicto (vnde Valeriana Sicula) & in Sabinis vbi flore albo D. Vorſtius obſeruauit: vtrãq; & purpureo & albo flore in horto meo habui. Hãc ante annos viginti tres D. Paſchalis Gallus, Valerianæ Indicæ Imperati nomine, Patauio miſit: dein Nardi Creticæ nomine, ſemine à Caſabona miſſo, in horto Montembelgardiaco creuit. Verum nobiliſſ. Cortuſus, Tripolium eſſe voluit, cuius opinioni fauet icon Tripolij in manuſcripto Codice Dioſcoridæo, quem Illuſt. Pinellus Patauius in ſua Bibliotheca habebat. In Phytopinace & Matthiolo deſcripſimus & vtrobiq; figuram adpoſuimus: nunc à Cluſio Valerianæ Indicę appellatione proponitur.

VII. Valeriana rubra anguſtifolia: hæc à Valeriana rubra dicta, potiſſimum foliorum anguſtia differt, quæ linifolijs anguſtiora, breuiora, in acumen deſinentia, rigidiuſcula & pallida, caulem rotundum, nodoſum inordinate cingũt: verum tota planta, altera minor eſt, & in mõte Baldo collecta.

NARDO CELTICÆ SIMILIS INODORA.
Caput XXVIII.

Nardo celticę ſimilis inodora: radicula eſt oblonga, rufeſcente, capillata, ex qua folia aliquot oblonga, in latitudinem paulatim ſeſe laxantia, longis pedicellis donata, viridia primum, dein flaueſcentia exurgunt, inter quæ cauliculus tenuiſſimus, palmaris, rarius altior, effertur, circa cuius medium foliola duo oblonga, anguſtiſſima: cauliculus in pedicellos abit, qui floſculos oblongos, pallidos, vt in Celtica ſuſtinent, qui in ſemina exigua abeunt. Inodora eſt: hanc in Baldo & Alpibus Sumano conterminis, legimus, & in monte Drawenſtein Auſtriæ D. Burſerus collegit, & Valerianæ alpinæ paruæ latifoliæ nomine, miſit.

LIBER

LIBER QVINTVS

DE SOLANO.

CAPVT I.

Solanum tuberosum esculentum.

I. SOLANVM tuberosum esculentum: caulem habet ad duorum triumve cubitorum, rarius in viri altitudinem exurgentem, crassum, angulosum, striatum, leuiter hirsutum, in multos ramos infirmos, in terram, nisi adminiculo sustineantur, procumbentes, brachiatum, ex quorum alis pediculi crassi, angulosi, flores sustinentes, prodeunt. Folia quæ primo nascuntur, Barbareæ similia sunt (quêadmodum figura nostra & Matthiolo & huic libro addita eleganter, cum omnibus plantæ partibus, exprimit) ex atro purpurascentia, subhirsuta, cæteris pallide virentibus, absque pediculo, palmum longis, in sex, octo, plures & pauciores partes, ex vna costa dependentes, diuisis, ex rotunditate oblongis, integris, quibus singulis, duo sextuplo minora interijciuntur, & semper pars vna, quæ se-

ptima vel nona, cæteris maior, alę summo additur. Flores elegantes, exterius ex purpura candicantes, interius purpurascentes, vel ex cæruleo purpurascentes (flore pleno in Austria haberi aiunt) deni, duodeni aut plures, alij clausi, pauciores aperti, q magni malorum insanorum forma, singulari folio constantes, quinquanguli, lineis vel radijs quinis subflauis, vel herbaceis per longum discurrentib⁹, ex quorum medio staminula rufescentia, vel etiam flaua communiter quinq; stylo subuiridi prominente, prodeunt: & flores, odorem Tiliæ florum quodammodo referunt. Hos fructus rotundi excipiunt, plures simul quasi ex racemo dependentes, longis pediculis, vt in Solano vulgari, donatis, quorum aliqui parui nucis, alij auellanæ magnitudine, alij minores immaturi atrouirentes: maturi atrorubentes, rarius albi & striati, humida & albicante pulpa pleni, quæ seminibus multis, paruis, planis, subrotundis, Solani somnifici secundi forma, fuscis, conferta est. Radix tuberosa est, aliquãdo pugni magnitudine, aliquando oblonga, aliquando minima, rarius singularis membri virilis forma, inæqualis, quibusdã vestigijs donata, vnde germina anno sequenti emersura sunt, cute fusca aut atrorubente tecta, medulla siue carne firma & alba: & quandoq; tuber ex quo planta nascitur, cũ eruitur, inane & flaccidum reperitur. Ad caulis exortum, radices plures, fibrosæ, oblongæ, albicantes per terram sparsæ, quandoq; in profundum descẽdentes; cui aliæ tuberosæ radices adnascuntur, ita vt plantam hyemem versus erutam, vltra quadraginta (alij quinquaginta notarunt) tubera diuersæ magnitudinis notauerimus, quas plerìq; eruunt, ne per hyemem putrescant, & sicco loco, calidiore tamen, alij in vase terra sicca pleno, reponunt, vernatiq; tempore terræ rursus committunt: ex ramis etiam reclinatis, terraq; tectis; Burgundi propagare solent, quo plura tubera acquirant. Florent apud nos in Iunio, & sæpe ad Autumnum vsq;, & à primis pruinis offenditur. Hæc ex Insula Virginea primum in Angliam, inde in Galliam, aliasq; regiones delata est.

Huius radices in Virginea Openanck dici, eius historiæ autor monet. Petrus Cieca in sua Chronicá (& Gomara in sua Indiarum historia generali) Papas locis Quito vicinis vocari scribit: Benzoni, Pape, & Iosepho Acostæ in hist. Indiæ, Papas: hinc Papas Indorũ vel Hispanorũ dicitur, Italis Tartuffoli, quo nomine & tubera nominare solent, Germanis Grüblingbaum/id est, tuberum arbor dicitur. ❡ Plantæ huius cum anno 1590. iconem suis coloribus delineatam, à D. Scholtzio, Papas Hispanorum nomine accepissem, & à nemine descriptam inuenirem, in Phytopinace sub Solano tuberoso, & in Matthiolo, sub Solano tuberoso esculento, figura addita, descripsimus, eiusque iconem D. Clusio transmisimus. Solanum appellauimus, propter formam aliquam foliorum cum malis aureis: florum, cum malis insanis: fructuum, cũ baccis Solani vulgaris: seminum, cum Solanis pene omnibus: denique, propter totius plantæ odorem, quem cum Solanis communem habet.

An veteribus cognita? Pycnocomon Dioscoridis, nobiliss. Cortusus censuit, motus exemplari Dioscoridis manuscripto, cui similis figura adpicta. Et sane notæ florum ac radicum Pycnocomi Dioscoridis, huic Solano conueniunt: floris & seminis non item: Clusius deniq; in sua historia, Arachidnam Theoph. suspicatur, & Papas Peruuianorum vocat.

Indi radicibus panis loco vtuntur: quem Chunno vocant: radicem euulsam, soliq; expositam siccant, siccatam in partes diffringunt, ex quibus edulium Chunno nuncupatam, admodum diu durans conficiunt. Papas adhuc vero viridis, interdum quoq; vel cocta, vel assata manducatur: hæc Acosta: qui addit, & aliud Papas genus in calidioribus fundis plantari, ex quo fercula, Locro appellata, parant. Sic in Insula Virginea, apud quos in humidis & paludosis locis nascitur, radicibus in aqua, aut aliter coctis, vtuntur. Sic nostrates, aliquãdo Tuberum modo sub cineribus assant, & cuticula ablata, cum pipere comedunt: alij assatas, & mundatas, in taleolas dissecant, & ius pingue cum pipere affundunt & comedunt, ad Venerem excitandam, semen augendum: alij & tabidis vtiles volunt, cum bonum alimentum præbeant: non minus quam castaneæ & pastinacæ alunt, & flatulentæ sunt. Relatum mihi, nunc apud Burgundos harum radicum vsum interdictum, persuasi earum esum Lepram causare, & Artiscokos Indicos vocari.

II. Solanvm racemosum cerasorum forma: vel Cerasa amoris racemosa rubra: ex radice fibrosa, caules exurgunt bicubitales, angulosi, aliquantulum hirsuti, in multos ramos late se spargentes diuisi, qui infirmi sunt, & nisi ridica sustineantur, in terram procumbunt, succi pleni: ex caulis latere, pedi-

pediculi tres, quatuorve vncias longi, hiſpidi, flores ſuſtinentes, prodeunt. Folia habet, in multas lacinias acutas, impari ſemper numero, Agrimoniæ foliorum inſtar diuiſa & per marginem inciſa, alijs folijs minoribus interiectis, pallide virentia, aſpera & grauem odorem ſpirantia. Flores plures, quorum ſinguli ſingulis pedicellis inſident, luteoli, ex quinq; folijs acutis compoſiti, à calice viridi quinquefolio ſuſtentati, in quorum medio capitulum paruum rufeſcens, apicibus donatum: quibus fructus ſuccedunt, quaſi in racemo diſpoſiti, Ceraſorum forma & magnitudine, virides primũ, dein per maturitatem rubentes, in quibus, non ſecus quam in Pomo Amoris, copioſa humida medulla, & ſemen minutum albicans & planum, continetur. Planta annua eſt, & ſingulis annis ſerenda, quamuis in horto meo ex deciduo ſemine renata ſit.

III. Solanvm tryphyllon Braſilianũ: ex radice tenui, oblonga, oblique ſerpente, cauliculus exurgit ſingularis, glaber, palmum ſuperãs, circa quem folia terna, ex vno centro prodeuntia, & in latus ſparſa, Solano tetraphyllo ſimilia, latiora tamen, vncias quatuor lata, quinque longa, ex rotunditate acuminata, tenuia, læuia, venoſa: ſupra quæ cauliculus vnciarum quatuor aſſurgit, cui tria alia folia, vncias tres longa, longeq; anguſtiora inſident, calicis inſtar ſuſtinentia florem magnum, album, venoſum, ex tribus folijs, vncias duas longis, & fere vnciam latis, compoſitam. Hoc in ſyluoſis Braſiliæ apud Tououpinambaultios copioſe reperitur, referente Pharmacopæo Gallo, qui vna cum alijs D. Burſero communicauit. Ignorans quid eſſet, formamq; conſiderans, Solani nomen, propter formam quam cum Solano tetraphyllo habet, impoſuimus.

IV. Solanvm Mexiocanum, Iaſminum Indicũ dictũ flore minore. Hoc à Iaſmino rubro, vel Mexiocano maiore, quod communiter in hortis colitur, potiſſimum magnitudine differt, omnibus plantæ partibus minoribus & folijs rotundioribus, exiſtẽtibus: nam licet maioris flores, ex vno folio, conuoluuli florum inſtar, componantur, attamen radijs diſcurrẽtibus, quaſi in partes quinq; diuiduntur: minoris flores, ſimiliter quidem formati ſunt, ſed totus flos vnam partem maioris non adæquat: ita vt huius quini flores, maioris vnum in circumferentia non æquent: præterea ſtaminula quaterna minutiſſimis apicibus donata, cum ſtylo paulo lõgiore, è medio flore emergunt, quæ longius quam in maiore, extra florem producuntur: ſemen ſimiliter quadruplo minus eſt.

Hyoscyamus Creticus luteus maior.

Papauer spinosum.

DE HYOSCYAMO.

CAPVT II.

HYOSCYAMVS Creticus luteus maior: caulibus est cubitalibus, robustis, ramosis, rotundis, molli lanugine obsitis: folijs latis, subrotundis, sinuatis, & circumrosis, hirsutis, longiore pediculo donatis: ex quorum alis pediculi lanuginosi exurgunt flores sustinētes, ex calice hirsuto in quinq; apices secto, prodeuntes, oblongos, Lamij melissophylli forma, quinquefariam diuisos, quorū tria folia superiora maiora & flaua, inferiora duo pallidiora, ex quorum medio, stamina quina, purpurascentia, apicibus flauescentibus, vna cum stylo oblongo eiusdem coloris, efferuntur: floribus delapsis, calices indurātur, qui semen minutum subrufum continent. Ex horto Montembelgardiaco, à fratre Ioh. Bauhino primum accepimus, semine à Casabona misso, quemadmodum in Phytopinace monuimus, & in Matthiolo figura addita, descripsimus: hanc postmodum Clusius, Hyoscyami Cretici alterius nomine, absq; figura proposuisse videtur.

DE PAPAVERE.

CAPVT III.

I. PAPAVER erraticum Pyrenaicum luteo flore: caule est tenui, pilis exiguis, hinc inde aspersis: folijs tenerrimis, glabris, pallide virentibus instar Caucalidis, vel Apij filiorum in lacinias diuisis per marginem incisis & serratis, quorum costæ me-

diæ pili paucissimi adpositi: ex folij ala, pediculus nudus, sex, etiam octo vnciarum longus, prodit, florem simplicem, magnum, quadrifolium, & colore luteum, sustinens: plura nō licet, cum hoc siccum, in Pyrenæis, locis tamen vdis, natum, D. Burserus attulerit.

II. PAPAVER spinosum: ex radice tenui, oblonga, fibrosa, caulis sesquipalmaris, aliquando altior, ramosus, rotundus, striatus, minimis aculeis donatus, alba medulla plenus, exurgit: folia omnium prima ex semine prodeūtia, oblonga, angusta sunt: subsequentia vero, quemadmodum & ea quæ in caule sunt, papaueris corniculati instar laciniata: non hirsuta, sed mollia & nitida medium caulem amplectentia, quæ tres, quatuorve vncias longa, duas lata; per margines aculeis flauescentibus & acutissimis armata; parte quidem superna viridia, at neruis, quasi tenui puluere asperso, albicantib⁹: parte inferna canescentia & neruis ex minimis aculeis exasperatis. Flos luteus, ex quinq; vel sex, aliquādo quatuor folijs compositus, odorem Chelidonij maioris quodammodo referens, ramulorū summis insidet: huic succedit capitulū oblongum, pentagonum, hexagonum, & tetragonum, multis staminibus flauis id ambientibus, quod tenellum summa parte rubescit, maturum vero nigricat, spinis frequentibus & firmis horridum: hoc semine nigro, sextuplo aliorum maiore, rotundo, in apicem desinent & elegantissime striato, plenum est. Iulio & Augusto floret, & autumno seri debet, cum planta annua sit.

Semen ex Anglia primum, nomine Figo del inferno, id est, Ficus infernalis, à D. Camerario iuniore Norinberga allatum, vnde D. Doldius primum anno 1593. & mox nobiliss. Cortusus, Patauio, & plantam & semen transmisere, primusq; Papaueris spinosi nomine donaui, vti videre est in Phytopinace, & in Matthiolo, vbi & figura & descriptio proposita est, aliquot annis antequā Clusius, hoc, Papaueris spinosi nomine, in sua historia exhiberet. Tota planta succo flauescente, instar Chelidonij maioris abundat, quam ob causam Glaucium ne sit Dioscoridis, dubitamus: eos enim qui Cheliddoniam maiorem, & eos qui Poma amoris volunt, & eos qui Papauer corniculatum phœniceum, substituunt, non probamus. Dioscorides etenim suo Glaucio, foli Papaueris corniculati tribuit, addens λιπαρώτερα φύλλα, nitidiora interpretor, qualia sunt Papaueris spinosi, non hirsuta, vt cornicu-lati: addit totum croceo succo madere: quem sane vel leuissimo vulnere copiosum hoc Papauer fundit. Sed de his, in Theatro, Deo volente plenius.

DE ARGEMONE.

CAPVT IV.

ARGEMONE alpina lutea: huic folia sunt, ad radicem paruam, multa, in multifidas tenuesq; alas instar foliorum Scandicis incisa, viridia & læuia, inter quæ cauliculi bini, terni, palmares, nudi, leuissimis pilis vestiti, recta assurgūt, qui florē vnicū mediæ magnitudinis, luteū, quadrifolium sustinent: ex floris vmbilico, plurimi apices flauescentes exurgunt: flori capitulum paruum subrotundum, asperiusculum, semen continens succedit. Hanc in monte Sneeberg Austriæ, qua parte ex pago eiusdem nominis perpendiculariter ascenditur, inter saxa D. Burserus reperit.

DE ANEMONE.

CAPVT V.

I. ANEMONE tenuifolia Cretica albo magno flore: folijs est Ranunculi pratensis, vel hortensis repentis, specie trifolia, rarius quinquefolia diuisis, per marginem crenatis: caule pedali, rotūdo, flores duos vel tres albos, ex sex, vel septem folijs compositos, Papaueris erratici florem magnitudine superantes, sustinente: quibus capitulum, seminibus aliorum Ranunculorum more confarctum, succedit. Hanc delineatam, Pataulj natam, Laurentius Rosenaw Germanus Pharmacopæus, vna cum alijs anno 1595. transmisit: cuius iconem etiam Phytopinaci addidimus.

II. ANEMONE syluestris alba minor: ex radice subnigricante, fibrosa, folia subrotunda, vnguem vix superantia, longis pediculis villosis donata, terna, quaterna, Ranunculi pratensis modo, tribus vsque ad vmbilicum incisuris, dein singulis, alijs tribus minoribus laciniata, pallide virentia, mollia & hirsuta exurgunt, inter quæ cauliculus candida lanugine pubescens, vnciarum septem altus, in medio duobus foliolis paruis laciniatis cinctus, cuius summo flos vnicus, paruus, triplo quam in vulgari minor, quinquefolius, candidus, in cuius medio capitulum exiguū, multis breuissimis sub-

luteis staminibus cinctum insidet. In summa, ab Anemone sylu. alba maiore, quam tertiã Matthiolus facit, sola magnitudine differre videtur. Hæc prope Herbipolim sponte nascitur.

III. ANEMONE alpina alba maior: ex radice nigricante, folia exurgunt acuta, Cicutariæ modo, multis diuisuris secta, atrouirentia, & parte prona, secundum venarũ ductum, villosa, inter quæ cauliculus tenuis, leuiter hirsutus, vncias sex altus, cuius summo flos albus, maior quam in vlla Anemone syluestri, vel etiam Pulsatilla vulgari, ex septem folijs compositus, ex rotunditate in acumẽ desinentibus, & pluribus in medio staminulis luteis donatus, insidet: an vero tandem huius, vt & sequentis flos, in plumosi seminis congeriem transeat, non constat.

IV. ANEMONE alpina alba minor: tota planta vncias quatuor non excedit, radiculam habẽs paruam, nigram, folia longe minora, quam prioris, magisq; villosa: cauliculo est biunciali villoso, quẽ circa medium folia similia amplectuntur, cuius summo flos albus, sex folijs donatus, priore quadruplo minor, multis staminulis luteis præditus, insidet: hæcq; ad Anemonem syluestrem 2. Clusij accedit. Vtraque in Austria prouenit: illa in Blanckenstein: hæc, in Taurero Rastadiensi, vbi D. Burserus collegit.

DE PVLSATILLA.

CAPVT VI.

I. PVLSATILLA palustris: hæc folijs est ad radicem in tenuissima & angusta segmenta diuisis eorum pediculis hirsutis, inter quæ caulis pedalis, rotundus, rufescens, leui lanugine aspersus, cuius medium folia capillacea acuta cingunt, ipsiusque summo flos vnus, villoso capitulo ex capillaceis folijs composito sustentatus, insidet, qui vulgari longe minor, ex folijs sex acutis, violæ nigræ colore compositus, staminibus in medio luteis: capitulum villosa cæsarie comosum, & incanescens, cum semen succedit. Hæc apud nos in pratis vdis & paludosis Michelfeldæ prouenit: & in hortum translata, cum vulgari, vegetior quidem fit, sed formam & colorem reseruat.

II. PVLSATILLA apij folio venalis flore maiore: ex radice nigra, longiuscula, folia plura, pediculis oblongis, pilosis donata, crassa, dura, rigida, Apij foliorum instar in quinas lacinias, & hæ in alias diuisa, margine piloso, prodeunt: inter quæ cauliculus vnciarum quatuor, nudus, at hirsutie incanus exurgit, qui florem magnum, trium vnciarum longum latumq;, ex sex folijs compositum, multisque apicibus luteis, vt & duæ sequentes, donatum, sustinet; qui colore variat, aliquando ex albo & subpurpureo mixtus, aliquando intrinsecus albus, extrinsecus subpurpurascens, vernali tempore florens: in syluis circa Francofurtum ad Oderam, D. Fleisserus, vt & sequentem, collegit.

III. PVLSATILLA apij folio vernalis flore minore: & hæc ex radice crassa, nigra, oblonga, folia crassa, pauca, oblongis pediculis donata, Apij instar, sed in tres tantum lacinias ad vmbilicum diuisa, quarum quælibet in alias binas, ternasve lacinias, per marginem incisas, secantur, & pilis vix conspicuis donantur: cauliculo villosissimo, vncias duas alto, flos priore media parte minor, & dilute purpurascens insidet: Aprili, folijs plerumque carens, floret.

IV. PVLSATILLA apij folio autumnalis: radice est longa, foris nigra, intus candida, folijs ad radicem plurimis, Apij modo in tres tantum lacinias, & has in alias diuisis, glabris, inter quæ cauliculus triuncialis, albis pilis villosus, florem præcedenti minorem obsoleti coloris, instar vulgaris, sustinens, qui, vt & priorum flores, in capitulum hirsutum, quod semen continet, abit. Septembri mense florens, in Lusatia, vnde D. Francus misit, reperitur.

V. PVLSATILLA, folio Anemones secundæ, vel subrotundo: radix crassa, nigra, aliquot propagines quandoque fundit: ex quibus prodeunt folia, pediculis oblongis hirsutis donata, instar Anemones bulbocastani radice subrotunda, inferne & per marginem leui lanugine candicantia, semper in lacinias tres latas, & hæ in alias bifidas, vel trifidas, minus profundas secta: inter quæ caulis emergit pedalis, subhirsutus, infra medium angustis oblõgis folijs (qualia & flori subijciuntur) cinctus, florem subcæruleum, septem folijs donatum, & reliquorum more in pappum abeuntem, sustinens: ex Lusatia à D. Franco, Pulsatillæ latifoliæ nomine, accepimus.

DE

DE RANVNCVLO.

CAPVT VII.

I. RANVNCVLVS nemorosus Anemones flore minor: tota planta vncias sex non superat: radicula est tenui, obliqua, cauliculo tenuissimo, triunciali, quem folia, vt in Ranunculo nemoroso albo, in tres lacinias, & hæ in alias, diuisa, sed vix vnguem lata, cingunt, ita vt tota planta cum flore, vnam vulgaris Ranunculi nemorosi albi laciniam, latitudine non superet: hæc, cauliculus vncialis superat, florem paruum album sex foliorum sustistinens. A vulgato nemoroso non distinguerem, nisi hic paruus copiosissime in editissimo monte ad Curiam Rhætorum, & circa Monspelium fuisset obseruatus.

II. RANVNCVLVS rotundifolius repens echinatus: ad radicem nigricantem, capillaceam, folia sunt rotunda, crenata, vncialia, pediculis longissimis donata, quæ vero in caule, maiora, pleraq; rotunda, etiam in lacinias, sed non vsque ad vmbilicum, diuisa: caulem habet pedalem, in terram reclinatum & quasi repentem, ac in alios diuisum, circa quem folia pediculis palmaribus donata: flores pallide lutei, paucis ad vmbilicum staminibus: flore deciduo, capitulum ex pluribus seminibus rufescentibus subasperis echinatis simulq; congestis compositum, succedit. Tota planta ob pilos aspersos mollis est, atrouirens, & circa Bononiam in agris prouenit.

III. RANVNCVLVS palustris echinatus: è radice in multas fibras longas capillatas diuisa, prodeunt folia glabra, atrouirentia, longis pediculis donata, communiter vnguem pollicis lata, pampini fere diuisura & in ambitu incisa, in caule tamen latiora & profundius laciniata: ramis est recuruis, aliquādo pedalibus, & in alios breuiores, hique adhuc in minores diuisis: aliquando tamen tota planta vncias quatuor non excedit, & tunc ramuli plures à radice, duas, tresve vncias non superantes exurgunt, quorum extremitatibus flores pallide lutei, quinquefolij insident: singulis succedit capitulum ex seminibus compressis, echinatis tuberculis obsitis, in apicem recuruum acutum desinentibus, pluribus, paucioribus, aliquando duodecim simul iunctis, compositum.

Locis humidis & aquosis Monspessuli gaudet. Huius licet aduersaria sub Ranunculo palustri rotundiore folio semine echinato obiter meminerint, attamen quia cum Ranunculo palustri rotundifolio læui confundunt, vt in Phytopinace monuimus, integram veramque descriptionem proponere voluimus: hunc videtur Clusius in postrema sua historia, nomine Ranunculi Apuleii, figura minus fideliter expressum, exhibere.

IV. RANVNCVLVS grumosa radice folio ranunculi bulbosi: ex radice alba, grumosa, veluti ex paruis bulbis, sed firmiter compactis, composita, fibris oblongis intermixtis folia: Ranunculi vulgaris radice verticelli folijs similia, subrotunda, sed profundius dissecta, oblongis pediculis donata, leuissime pilosa, prodeunt: inter quæ caulis pedalis, hirsutus, rarius in ramos diuisus effertur, quem folia in angustos lobos secta bis cingunt, cuius summo flos lute⁹, aliorum forma insidet: cui capitulū, breuissimis aculeis armatum succedit. Hic Ranunculus agris Bononiensibus familiaris est, & à D. Agerio collectus. Huius etiam meminimus in Phytopinace, sub Ranunculo racemosa radice Ioh. Bauhini qui in montibus Bononiensibus reperit. An hunc intelligit Anguillara opin. II. dum meminit Ranunculi circa Sebenicum Dalmatiæ oppidū, radicib. Chelidoniæ minoris, qui polyanthos fit: de quo & Camerarius in suo horto, sub Ranunculo pleno flore luteo repente maiore?

V. RANVNCVLVS geranij tuberosi folio: radice est fibrosa, caulibus multis cubitalibus, viridibus, leuibus, striatis & ramosis: folijs à radice absq; pediculis palmaribus, vncias sex longis latisq; superne atrouirentibus, foliorum Geranij tuberosi instar in multas lacinias, sed longiores & latiores ad pediculum diuisis, & rursum in alias scissis: at in caulis summitate, in segmenta graminea partitis: flores in ramulorum summis plures, parui, lutei, multis in medio staminibus, quibus capitulum paruum rotundum cum seminio succedit. Non longe Patauio in Arqua, vbi Petrarchæ sepultura, anno 1578. legimus, quem nobiliss. Cortusus Batrachium verum nominauit.

VI. RA-

Ranunculus montanus subhirsutus latifolius.

VI. RANVNCVLVS montanus subhirsutus latifolius: ex radice oblonga, fibrosa, folia prima Geranio columbino similia, subnigricantia, mollia, in tres primum lacinias ad pediculum diuisa, & hæ in alias tres, hæq; in alias secta, pediculis palmaribus, subhirsutis donata prodeunt, quorum tamen superiora latiora & acutiora: inter quæ caulis sesquicubitalis, cauus, striatus, pene glaber, in ramos brachiatus, effertur: quibus flores parui, pallide lutei, quinquefolij insident; his semina, in capitulum congesta, succedunt. Hic in humidis montis Mutetæ prouenit.

VII. RANVNCVLVS montanus lanuginosus folijs ranunculi pratensis repentis: radicem habet fibrosam, rufescentem, à qua, cum caule tenui, cubitali, lanuginoso, superne in alas diuiso, prodeunt folia pallide virentia, tactu mollia, pediculis palmaribus, lanuginosis, donata, instar Ranunculi pratensis repentis, in tres primum lacinias, oblongis pedicellis donatas, & hæ in alias acutas, per marginem crenatas, diuisa; flos aureus, quinquefolius, priore maior est. In altissimis montibus, vt in Belken Marchionatus, reperitur.

VIII. RANVNCVLVS saxatilis magno flore: radix ex oblongis fibris capillaribus composita est: folia habet ad radicem plura, oblongis pedicellis nõnihil lanuginosis donata, vnguẽ vix lata, in tres paruas lacinias, & hæ in binas, vel ternas acutas diuisa, inter quæ cauliculus palmo minor, tenuis, lanuginosus, cuius summo flos magnus, aureus, splendens, quinquefolius, multis in medio staminibus rufescentibus, insidet. Circa Monspelium in saxosis creuit.

IX. RANVNCVLVS saxatilis folijs subrotundis: radix in fibras oblongas, capillaceas abit: folia per terram sparsa, subhirsuta, crassa, pedicellis vncialibus donata, vix vnguem lata, in petiola parua, subrotunda, & hæc in alia diuiduntur: cauliculus tenuis, lanuginosus, sex vnciarum, ad exortum statim diuiditur: flos luteus, quinquefolius, multis staminulis donatus. Eodem quo prior loco reperitur.

X. RANVNCVLVS minimus saxatilis hirsutus: radice est pusilla, capillari, circa quam foliola plurima, in tres lacinias subrotundas, & per marginem incisas, diuisa, longis pedicellis hirsutis donata quæ cauliculus, duarum triumve vnciarum, hirsutus exurgit, florem luteum, aliorum Ranunculorum similem, multis in medio croceis staminibus, sustinet: cui capitulum paruum, vt in alijs succedit. Non longe Monspelio, ad Lattes, prouenit.

XI. RANVNCVLVS villosissimus Monspeliacus: radice est fibrosa, rufescente, folijs ex ea prodeuntibus crassis, villosis, paruis, in lacinias primum ternas, alias subrotundas, alias acutas, & hæ in alias incisis & per marginem crenatis: quæ vero in caule sunt, in oblongas & acutas, & quasi aculeo armatas lacinias, sed longitudine impares, diuiduntur: inter quæ caulis palmaris, in breues alas brachiatus, quibus singulis, folium in plures lacinias diuisum, subijcitur: flos aliorum Ranunculorum forma, mediæ magnitudinis, lutei coloris est. Tota planta ob pilos rufescentes, molles, villosa & rufescens est, & Monspessuli in saxosis reperitur.

DE DORONICO.

CAPVT VIII.

I. DORONICVM Helueticum incanum: ex radice geniculata, & quasi squamata, caulis emergit pedalis, rotundus, incanus, cui flos magnus luteus, folijs aureis longiusculis non crenatis, discũ cingentibus, qui tandem in pappum abit cum semine aliorum simili: folijs est crassis, ad radicem aliquibus subrotundis, alijs ex rotunditate oblongatis, in ambitu dentatis & serratis, parte inferiore vna cum pediculis ob incanam lanuginem mollibus, superne vero pallide virentibus & neruo albicante: quæ vero caulem ambiunt, longa sunt, angusta & acuminata, acris & amari saporis: ex Helueticis alpibus D. Burserus attulit.

II. DORONICVM Helueticum humile crassis folijs: planta palmaris est, folijs crassis & densis, superne atrouirentibus, inferne pallidis, nonnihil hirsutis, primis quidem ex rotunditate oblongis, per ambitum crenatis, pediculi basi caulem ambientibus, subsequentibus vero, vncias sex longis, sesquiunciam latis, quorum superiora pediculis carent: caule est breui, hirsuto, in ramulos biunciales diuiso, quorum singuli florem luteum, mediæ magnitudinis, sustinent. Iulio mense in Valesianorum iugis (auff der Gemme vocant) floret, vbi D. Fleisserus eruit.

DE ELLEBORO.

CAPVT IX.

ELLEBORVS niger Saniculæ folio minor: radices nigræ subsunt & ab vno exiguo capitulo fibræ quamplures tenues descendunt: folia, quę oblongis pediculis donata, subrotunda sunt, vnguem pollicis lata, in septem lacinias breues & angustas, ad vmbilicum vsque diuisa, per margines crenata, in caule vero, breuissimis pedicellis tenuissime fissa: inter quę cauliculi bini, terni, tenuissimi, palmares, & glabri exurgunt, vno alterove folio vestiti: aliquando in summo, pedicelli ad latera prodeunt, qui flosculos complures simul farctos, candidos, quasi in muscario iunctos, sustinent. In summa, veratrum nigrum Dodonæi, siue Astrantiam nigram Lobelij, per omnia refert, solaq; magnitudine differt. Hic in Alpibus solum reperitur, vt in monte Fracto, Spligel Rhætorum & in Pyrenæis.

DE GENTIANELLA.

CAPVT X.

I. GENTIANELLA alpina latifolia magno flore: ad radicem nigricantem, fibrosam, folia humi sparsa, quaterna, quinave subrotunda, crassa, plantaginis, vel Calthæ alpinæ forma, vnciam lata, duas longa: inter quę cauliculus vncias quatuor altus, vno alterove folio donatus, cui vtriculus insidet, vnicum florem oblongum, cæruleum, calatho similem sustinens: cuius calici vtrinque folium oblongum adponitur: ex Heluetiæ alpinis habemus.

II. GENTIANELLA omnium minima: ex radicula oblonga, tenui, albicante, foliola oblonga angusta, viridia, plurima simul instar cespitis coniuncta, prodeunt, inter quæ pedicelli breuissimi (tota enim planta, radice excepta, ad vnciam non excedit) quibus singulis flosculus, pro plantulæ ratione magnus, pallide cæruleis, staminulis donatus, caliculo inclusus, insidet; hæc nisi summe amara esset, Muscus aliquis floridus censeri posset: in summis Alpium Helueticarum iugis reperitur.

DE PLANTAGINE.

CAPVT XI.

I. PLANTAGO maxima tota glabra: ex radice nigricãte, fibrosa, folia sex, septem, octo, glabra, carnosa, & neruosa vncias sex longa, quatuor lata, pediculis pene palmaribus, initio rubẽtib. donata, prodeunt: inter quæ pediculi nudi tres, quatuor, quinq; bicubitales, atrorubentes, rotundi, striati, spicam pedalem sustinentes, exurgunt: circa Monspelium reperitur.

Reperitur quoque folijs laciniatis, tenuibus, glabris, pedalibus, vncias sex latis, caule etiam superante, & ad spicæ exortum, folia habente.

II. PLANTAGO quinqueneruia caulium summitate foliosa: hæc à vulgari in eo differt, ꝙ cauliculi spicam florum sustinentes, in caulem palmarem excrescunt, in cuius summitate, folia plura, eo modo quo ad radicem disposita: spicis, non ob-

longis, sed rotundis, breuissimis pediculis lanuginosis insidentibus.

Reperitur etiam quinqueneruia vulgaris, spicis bifidis: vel loco spicarum, sunt capita mire variantia, à pediculis nudis sustentata, quorum quædam ex infima spicæ parte, vtrinq; vnum capitulum obtinent, alia plurib. capitulis, vtrinq; spicæ circumiectis, donantur.

III. Plantago trineruia angustissimo folio: radice est tenui, fibrosa, albicante; folijs aliquando palmaribus, aliquando vncias quinq; longis, strictissimis, atrouirentibus, tribus neruis distinctis, per marginem potissimum pediculis, pilosis: inter quæ cauliculi plures exurgunt, alij cubitales, alij pedales, alij palmares, aliquando triunciales, ad exortum aliquando villosi, glabri nonnunquam, quibus spicæ breues, oblongæ & subrotundæ insident. Hanc sæpius ad vias, maxime ad rudera, notauimus.

IV. Plantago angustifolia paniculis lagopi: ex radice oblonga, fibris oblongis capillata & rufescēte, cauliculi plurimi, aliquando supra viginti, nudi, leuiter hirsuti, rotundi, recurui, altitudine impares, alij palmam excedentes, semipalmares, alij duas tresve vncias non superantes, prodeunt, qui capitulum lagopi forma, modo longum, modo breue, molle, rufescens sustinent: ad latera flosculi parui, rufescentes, tenuissimis pedicellis insidentes conspiciuntur, quibus semen minutissimū succedit: folia habet plura, neruosa, vncias quatuor longa, vncia angustiora, hispida, & in exquisitissimum apicem desinentia. Hæc copiose in agris Nemausensibus prouenit.

Hæc aliquando ita parua, vt vncias tres non superet, magis villosa, & capitulis minimis rotundis donata.

DE HOLOSTIO SIVE LEONTOPODIO CRETICO.

CAPVT XII.

Holostivm siue Leontopodium Creticum: ex radice rufescente & quasi squamata, paulatim gracilescente, & in fibras diuisa, folia viginti, etiam plura, palmaria, angusta, neruis tribus per longitudinem discurrentibus distincta, & hirsutie subaspera, prodeunt: inter quæ pedicelli plures, molli rufescente lanugine pubescentes, duarum triumve vnciarum conspiciuntur, quibus singulis capitulum crassiusculum, rufescens insidet: flosculi albicantes, vmbilico nigricante præditi, quandam foraminum speciem præbent: at in senescente, & arescente planta, pediculi crassiores & rigidi facti, vna cum capitulo terram versus, ad radicis caput adeo curuantur, vt pedem leoninum quodam modo referant. Hoc in Creta prouenit, & Patauio à Laurentio Rosenaw Pharmacopæo, Leōtopodij Cretici & Catanāces Cortusi nomine: dein pro Holostio minore, ab Imperato Neapoli accepi, & ante viginti & aliquot annos descriptionem, figura addita, in Phytopinace proposuimus: postmodum & Clusius Leontopodij Cretici nomine, exhibuit.

DE CORONOPO.

CAPVT XIII.

Coronopvs maritimus minimus: radicula est longa, capillari, foliolis multis per terrā sparsis, in lacinias tenues instar foliorum Scabiosæ minoris siue Stœbes diuisis: inter quæ plures pedicelli recurui, vnciales, thyrsulos paruos spicatos & hirsutos sustinentes, flosculis minutissimis donatos: tota planta hirsuta est: hanc D. Gillenius misit.

Psyllium minus.

DE PSYLLIO.

CAPVT XIV.

I. PSYLLIVM Indicum folijs crenatus: radice est oblonga, tenui, fibris capillata: caule circa radicem lignoso & rufescente, rotundo, subaspero, pedali, in frequentes ac foliosos ramulos diuiso, qui capitula plura, singula singulis pedicellis insidentia, sæpius dena, duodena, squamata sustinent, è quibus flosculi pusilli, pallide lutei, lanuginosi relucent: semen nigricans, paruum, splendens, succedit: folia habet oblonga angusta, acuta, crenata, instar foliorum Coronopi, nonnihil laciniata, hirsuta: ex semine Psyllij Indici nomine sato, in horto aliquoties Iulio florens, enatum. Et hoc Dioscoridis Psyllium censemus.

II. PSYLLIVM minus: huic radix est tenuis, oblonga, subalbida, fibris paucis capillata: ramuli semipalmares, rotundi, tenues, rufescentes, in terram reclinati, in summo in minores diuisi: folijs breuib. angustis, binis sibi ex opposito respōdentibus, quæ alis subijciuntur, aliquando ternis, nonnunquam quinis simul iunctis: ramulorum fastigijs, capitula squamata insident, quibus vtrinq; foliolum vnum (aliquando plura & impari longitudine) paruum recuruum & per maturitatem rigidum subijcitur: flosculos habet pusillos, albos, pedicellis inhærentes, quibus semen longe vulgari minus, subnigrum relucens, succedit, Augusto florens in horto collegimus, semen Patauio ex nobiliss. Bembi horto, Gottne rubri & albi nomine misso: sic & Alpinus, Gottne rubrū nominauit, differentiam inter Gottne rubrum & Gottne album (hoc enim Holostij species est) faciens. Idem & Bottrio rubro nomine, à Sprengero Heidelberga accepimus.

DE LIMONIO.

CAPVT XV.

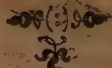
I. LIMONIVM maritimum minus foliolis cordatis: ad radicem crassam, lignosam, rufescentē, parumq; fibrosam, folia plurima, densa, carnosa, læuia, subrotunda, per terram instar cespitis sparguntur, in quibusdam plantis obtusa, nulloq; mucrone prædita: in alijs, in summo sinum habentia, & cordis formam referentia: inter quæ cauliculi plures, inæquales, trium, quatuor, etiam sex vnciarum teretes, nudi, prodeunt, in plurimos breues & recuruos ramulos diuisi, flosculis frequentibus paruis, pallide rubentibus onusti. Hoc in littore maritimo, vt circa Massiliam & Louornum, reperitur.

II. LIMONIVM maritimum minimum: tota plāntula vncias quatuor vix excedit: nam ad radiculam oblongam, rufescentem, in summo diuisam, foliola minima, subrotunda, crassa, instar Sedi compacta, inter quę cauliculi vnciales, paucos flosculos pallide rubentes, vel subcæruleos sustinentes, exurgunt. Hoc in insula quadam non longe Massilia, prouenit. De alijs Limonij differentijs, in Theatro agetur.

DE BISTORTA.

CAPVT XVI.

BISTORTA alpina maxima: ex radice quadruplo quam in vulgari maiore, contorta, geniculata, fibris capillata, foris nigricante, intus alba, caules bicubitales, nodosi, striati, maiori ex parte nudi exurgunt, quorum quælibet spicam florum subpurpureorum, vnciarum quatuor sustinet: folia habet oblonga, in acumen desinentia, venosa superne virentia, inferne cæsia, vel etiam incana: quorum quędam ad cubiti altitudinem accedunt, sed angusta, vncias tres lata. In altissimis Silesiorum montibus reperitur, vt in Sudetorum iugis, velut ad Gigantæum, Albis fontes. Schneegruben.

DE PYROLA.

CAPVT XVII.

Pyrola alsines flore maior.

Pyrola alsines flore minor.

PYROLA Alsines flore duplex est. Europæa & Americana, vtraque maior & minor est: nullius hactenus figura posita fuit: Europæam tamen, primus Val. Cordus in obser. sylua sub herba trientali proposuit; dein Iohannes Thalius, in sua Harcynia Saxothuringica, sub Alsinanthemo descripsit: & Iohan. Francus in horto Lusatiæ, nomine herbæ pusillæ trientalis, & tandem Casp. Schwenckfeldus, in suo Catalogo plantarum Silesiæ, Alsinem alpinam nominauit: nulla differentia ostensa. Alsinanthemi maioris & minoris nomine, à D. Sigfrido Helmstadio: Pyrolæ Bohemicæ maioris & minoris, à D. Doldio: minorem vero, nomine Anonymi Betulæ folio, in betuletis Scotiæ natam, D. Cargillus, ex Scotia misit. Huius descriptionem, à prædictis propositam, præterire, & Brasilianam maiorem describere, in præsens lubet.

PYROLA Alsines flore Brasiliana: ex radicula alba, tenui, capillata, cauliculus effertur singularis, tenuis, læuis, sex, septemve vnciarum, inferiore parte nudus, circa medium duobus foliolis paruis sibi oppositis donatus, superius vero folijs sex vel septem per ambitum cinctus: quæ magnitudine imparia sunt, aliquibus vncias duas, alijs vnam longis, vnciam vel semunciam latis, Plantaginis quinqueneruiæ forma (cũ & per huius folia quinque nerui discurrant) sed glabra, tenera & viridia, in acumen fastigiata, ex quorum medio pedicellus tenuis, vncialis exurgit, florem singularem, pallide luteum, vngui pollicis æqualem, quadrifolium, striatum, cuius folia (stellæ modo disposita) lateralia, alijs duobus latiora sunt: ad floris vmbilicum, staminula plura exigua, rufescentia occurrunt.

Hæc in Brasilia apud Tououpinambaultios reperta

reperta est, & ab Europæa, potissimum folijs quinqueneruijs differt, cum per Europææ, tam maioris, quam minoris folium medium, vnicus neruus feratur, à quo fibræ per latera sparguntur: dein flore, quintuplo maiore: At minor Brassiliana, ab Europæa minore, solum foliorum magnitudine, quæ in Brassiliana longiora, angustioraque sunt, differt.

DE POTAMOGETO.

CAPVT XVIII.

I. POTAMOGETON racemosum angustifolium: radice est capillacea, rufescente, cauliculis tenuissimis, palmaribus, in aqua fluitantibus, folijs angustis, longis, binis ex opposito respondentibus: aliquibus in ambitu leuiter sinuatis, aliquibus minime sinuosis: petiolo tenui, breuique, flosculi pusilli, vuæ in morem congesti, insident, quibus granula aculeata, simul iuncta succedunt. Hoc prope Monspelium, ad molendinum in aqua fluitans reperitur: idem tribuli aquatici minoris nomine, D. Francus ex Lusatia misit.

II. POTAMOGETON gramineum ramosum: ex cauliculo pedali, etiam cubitali tenuissimo, rotundo, albicante, in plures alas brachiato, folia graminea, oblonga, atrouirentia, non alternatim, sed multum ab inuicem dissita, prodeunt, quæ in alia folia, fere capillacea, abeunt, nihilominus tamen ex primi folij ala, cauliculus in similia folia abiens, exurgit: in extremo caulis, pediculus triuncialis, flosculos minutos, & granula subsequentia minuta & subaspera, non racemi modo, sed magis, & velut in spica, dispersa, sustinet. Hoc in paludibus Austriæ fluitans, Fontilapathi graminei nomine, D. Burserus misit.

III. POTAMOGETON minimum capillaceo folio: hoc paruum est capillaceo & caule & foliolis oblongis, inordinate dispositis, pallide virentibus: in summo, pedicello paruo, modo vno, modo duobus, capitulum minimum & acuminatum, prioris tamen forma, quod minutissimo flosculo pallidulo successit, sustinens, quorum aliud expansum, aliud quasi vesiculæ foliaceæ in acumen desinentis, inclusum est. Hoc cum sequenti, Monspelio D. Burserus attulit.

IV. POTAMOGETON capillaceum, capitulis ad alas trifidis: hoc cauliculo est palmari, pilo non crassiore, ramoso, articulato, ad quemlibet articulum, folia bina, oblonga, quouis pilo tenuiora, ex aduerso respondentia: quorum alis, minutissimi flosculi pallliduli insident, qui iuncti, nodulum quasi referunt, quo maturato, nodulus siue capitulum, ex tribus portiunculis semicircularibus in apicem abeuntibus & rufescentibus compositum, conspicitur: nihilominus tamen, ex priorum foliorum alis, pedicellus exurgit, qui in tria, etiam plura foliola absumitur, similisq; in medio nodulus adponitur; in summitate namque capitulum nullum est.

DE SERPENTARIA.

CAPVT XIX.

SERPENTARIA triphylla Brassiliana: hanc integram describere non licet, siquidē solum caulis portio cū folio & flore ad manus fit: quare ex caule rufescente, striato, exurgit, folij pediculus palmaris, & læuis, in cuius summo folium tenue, albide virens, fibrosum, subrotundum, trifidum, in exquisitum apicem desinens, duabus partibus inferioribus, & quidem inferne sinum obtinens, quorum quodlibet, vncias binas cum dimidia latum, longitudine vero vncias quatuor superat: flos serpentariæ maioris forma, similiter pediculo triunciali donatus, longitudine vnciarum quinque, latitudine sesquiuncialis, atrorubens, striatus, venis albicantibus per medium, maxime extrinsecus, excurrentibus: pistillo nigricante, oblongo, in summo bifido. Ex Tououpinambault Brassiliæ anno 1614. allata.

DE TVSSILAGINE.

CAPVT XX.

TVSSILAGO alpina folio oblongo: ex radice nigricante, minimi digiti crassitie, plurimis fibris donata, caulis exurgit cubitalis, hirsutus, rufescens, striatus & asper: folijs ad radicem quinis, senis, longis pediculis donatis, oblongis, nigricantibus, duris, hirsutie asperis, per marginem crenatis, & imparis longitudinis: at in caule binis, ternisve angustioribus: cuius summo, aliquando in ramos diuiso, flos muscosus, luteus, satis magnus insidet, qui tandem in pappum euanescit. In Helue tiorum alpibus & Baldo (sed angustioribus folijs) prouenit.

DE CACALIA ET LAPPA.

CAPVT XXI.

CACALIA tomentosa: folia habet Tussilaginis folijs maiora, figura instar Personatiæ oblonga, in ambitu serrata, nonnunquam sinuata, superne ex virore nigricantia, venis tamen, in cana lanugine albicantibus, percurrentibus: inferne, propter densam & mollissimam lanuginem qua pubescũt, candidissimis: quorum pedicelli oblongi, striati, non secus ac folia, lanuginosi: de floribus nil constat, cum solum folia aliquot D. Paschalis ad nos miserit, in Sumano monte prope Vincentiam collecta: eandem circa Thermas Fabarias, sed floribus, cauleq; carentem, postea obseruauimus.

LAPPA rosea: hæc à vulgata differt capite: nam circa floris capitulum, folia plura, veluti in Plantagine rosea, dense stipata, iunguntur, quæ singula in mollem aculeum desinunt: hæc apud Lipsenses frequenter reperitur: vnde à D. Iungermanno accepimus.

LIBER SEXTVS.

DE LEVCOIO.

CAPVT I.

I. LEVCOIVM luteum magno flore: hoc à vulgari Leucoio luteo Keiri dicto, differt magnitudine & colore, quia paruum fruticem, valde ramosum & totum virentem refert: folijs est maioribus, viridibus, splendentibus: floribus quadrifolijs magnis, ita vt huius folium, vulgaris totum florem pene adæquet, odoratissimis, intensiorisque lutei coloris: siliquis copiosis, semen minutum, planum rufum continentibus. Hoc Maio mense & maiore æstatis parte floret, pertenuis est, & frigoris patiens, cuius semen, Leucoij lutei Hispanici nomine missum est.

II. LEVCOIVM luteum serrato folio: hoc à præcedente folijs potissimum discrepat, quæ duplo pene longiora, angusta, per latera crenis asperis serrata, & in aculeũ finientia, quæ similiter crassa, sed pallide virẽtia, mollia, quia parte inferna quasi lanugo aspersa est: flores lutei sunt & magni. Hoc D. Doldius Norinberga misit.

III. LEVCOIVM luteum syluestre hieracifolium: hoc circa radicem crassiusculam, albicantem, in oblongas fibras capillatas abeuntem, folia plura habet per terram sparsa, eaque oblonga, angusta, subaspera, sinuosa & per æstatem in planta luxuriante Hieracii instar sinuata, quæ circa caulem pedalem, striatum, nonnihil in canum alternatim disposita, oblonga, latiuscula, vt in Keiri vulgari pallide virentia, ob raras crenas inæqualia, tactuq; ob leuissimam hirsutiem aspera: caulis maior pars floridus est. flores lutei sunt, quadrifolii, Keiri floribus minores, oblongis pediculis donati, quibus siliquę triũciales strictissimæ, in summo vtrinq; parum reflexæ, succedunt: hoc in syluis prope Neustadium Harcyniæ reperitur, vnde D. Furerus misit.

IV. LEVCOIVM album odoratissimum folio viridi: radice est multifida, caule viridi, ramoso, aliquando minimi digiti crassitie: foliis viridib. splẽdentibus, crassis, Keiri foliis forma respondentib⁹: floribus albis, quadrifoliis, suauiter admodum & quidem vesperi Hesperidum modo, olentibus; cuius nomine nostrates, Bisem Nägelin/ id est, moscũ redolentes garyophyllos vocant: quibus siliquæ longæ, crassiusculæ, virides, duplicem planorum seminum ordinem, membrana intercurrente, continentes, quod Leucoii albi Cretici nomine primo accepimus. Hoc per aliquot annos durat, si hyeme in cella asseruetur.

V. LEVCOIVM minimũ Creticum: cauliculo est palma minore, viridi, striato, leuissimis tamen pilis aspersis: foliolis subrotundis, pallide virentibus, longis pediculis donatis, aliquãdo binis ex opposito, aliis alternatim sitis: cauliculi summũ in duos pedicellos abit, qui flosculum oblongum, cæruleum, quadrifolium, modo vnum, modo duos, sustinent.

stinent. Hoc ex horto nobiliss. Contateni, D. Leritzius attulit.

VI. Levcoivm maritimum minimum: radiculam habet tenuissimam, oblongam, albam, ad quā foliola minima quina, senave, subrotunda & pallida: cauliculus sesquiuncialis, rufescens, quinis, senis, foliolis oblongis, obtusis, hirsutie subcanis, alternatim dispositis, cingitur: flosculum vnum vel alterum subcæruleum, cauliculus & pedicellus hirsutus sustinet. Hoc in litore maris prope Terracinum reperitur.

DE HESPERIDE.

Capvt II.

I. Hesperis sylvestris flore paruo: caule est cubitali, viridi, striato, nodoso, multis alis fere palmaribus, donato & cōcauo: folijs quam in vulgari acutioribus, in ambitu profundius serratis, viridibus, subhirsutis & minus vulgari asperis: floribus plurimis, subcæruleis, quadrifolijs paruis, ita vt huius flos integer, vix vulgaris foliolum adæquet, quibus siliquæ strictissimæ succedunt. Hæc, circa Monspelium in horto Dei, ad aggeres aquarum, à D. Bursero collecta fuit.

II. Hesperis sylvestris Hieracij folijs hirsuta: tota planta hirsuta est, caulem habens pedalem, angulosum, hirsutum, pallide virentem, in summo in ramos aliquot alternatim dispositos diuisum; folia Hieracinis instar laciniata & sinuata, oblonga angusta, acuminata, crassa, hirsutie aspera, quorum superiora pediculis carent: flores in calicibus hirsutis rubri, magnitudine Hesperidis vulgaris flores æquantes: quibus similes siliquæ, semen cōtinentes succedunt. In saxosis humidis Prouinciæ, D. Bursetus legit.

DE SAPONARIA.

Capvt III.

Saponaria cōcaua Anglica: planta est elegans, radicibus fuscis, crassis, longis, lentis, repentibus fibellis paucissimis adhærentibus: vnde caules exurgunt cubitales, rotundi, striati, glabri & albi, geniculis distincti, in terram reclinati, & concaui: circa quos folia viridia, glabra, subrotunda, neruosa, vncias duas lata, paulo longiora, rarius ex singulis geniculis bina, sed ex quolibet geniculo vnū tantum, nullo certo ordine vel numero enascitur, quod antequam expandatur, fistulæ instar caulem complectitur: flores in summo caulicorum, ex superiorum foliorum sinu, tenerrimis pedicellis subnixi, ex caliculis oblongis, nonnihil hispidis prodeunt, Saponariæ vulgaris forma, ex quinq; folijs per oras crenatis, commissi, qui colore albi sunt, leui carneo colore asperso, in quorum medio staminula quædam exigua: semen non vidimus.

Hæc æstate media floret in Anglia, quæ in Comitatu Northampton; in nemore quodam Spianie dicto, à D. Gerardo Chirurgo Londinensi reperta, Gentiana concaua nominata, & Londino à D. Listero, vna cum figura suis coloribus illustrata, missa fuit.

DE LYCHNIDE.

Capvt IV.

I. Lychnis auriculæ vrsi facie: hanc in Phytopinace sub Lychnide viscosa Cretica exhibuimus, cuius hæc perfecta descriptio est: radice est alba, longa, & fibrosa, folijs ad radicem pluribus, etiam viginti numero, per terram sparsis, incanis, lanuginosis, Auriculæ vrsi folijs forma & crassitie similibus, vncias tres, etiam quatuor longis: quę ex longissimo & latiusculo pediculo sensim rotundā figuram acquirunt, & rarius vnguem latitudine superant: caulem habet sesquicubitalem, ramosum, rotundum, hirsutum, firmum, in summo lēto succo glutinosum: flores ex viridi flauescentes, plures, quasi in vmbella congesti; quinquefolij & bifidi: quibus caliculi parui, semen minutum nigricans continentes, succedunt. Hanc à Ioh. Bauhino, Viscaginis auriculę vrsi facie Candiæ, quo nomine semen à Casabona Florentia acceperat, primum habui: dein Lychnidis auriculæ vrsi facie: & hanc postmodum Clusius, Lychnidis sylu. latifoliæ nomine, exhibuit.

II. Lychnis syl. minima exiguo flore: ex radicula oblonga, tenui, cauliculus rotundus, rufescens geniculatus, trium quatuorve vnciarum, in alas minimas brachiatus exurgit, foliolis binis exiguis, acutis, ad quemlibet geniculum & alam, & ex qualibet ala, pedicelli oblongi, angustissimi, rigidi, quibus flosculus purpurascens, ex quinq; foliolis, singulis cordis formam referentibus, compositus insidet. Hęc circa Monspelium, in pede montis qui est prope Boutonet copiose reperitur, quam Centaurium minimum appellabant. Verum ante quadriennium eandem; sed palmum superantem, & Florentiæ ad agrorum margines natam, Tunicę peculiaris nomine, à D. Burs. accepimus.

DE

DE CARYOPHILLO.

CAPVT V.

I. CARYOPHYLLVS arborescens Creticus: ex radice crassa, alba, dura, & lignosa, caules cubitum superantes exurgunt, albi, rotundi, læues, geniculati, lignosi, in alas brachiati: folia habet ad radicem plura, longa: angusta, in acutum mucronem desinentia, pallide virentia, in caule paucissima: flores, è calicibus viridibus, tenuissimis & acutissimis foliolis cinctis quinquefolij, eleganter, sed non profunde, fimbriati, ex diluta purpura rubentes, prodeunt: ex quorum medio staminula plura breuiaque prominent: semen vero paleaceum in caliculis continetur. Ex semine Cretico, in horto Montembelgardiaco velut in arbusculam excreuit.

II. CARYOPHYLLVS syluestris repēs multiflorus: ex radice crassa, lignosa, subfusca, cauliculi plurimi, etiam quandoque supra triginta, trium quatuorve vnciarum, tenues, partim in terram reflexi, partim erecti, paucis foliolis cincti, quæ circa radicem plura, breuissima, angustissima, dura, mucronata, viridia: quibus singulis flos, modo vnus, sæpe duo simul caliculis ad exortum iunctis, quinquefolij aliorum forma, pallide rubentes insident. In saxosis circa Monspelium prouenit.

III. CARYOPHYLLVS syluestris biflorus: ex radice parua, folia pauca angustissima, vt prioris, sed multo longiora, exurgunt, & inter hæc cauliculus tenuis, plus minus palmum altus, in summitate in duos pediculos semper distinctus, quorum singuli florem magnum, Caryophylleo syl. vulgatissimo multo maiorem, quinquefolium, leuiter laciniatū colore pallide rubentem sustinet. Circa Geneuam D. Cherlerus collegit.

IV. CARYOPHYLLVS pumilus latifolius: à radice cauliculus, statim in duos ramulos sex vncias altos, tenues, rotundos diuisus prodit, cui ad radicem folia breuia, latiuscula, in ramulis longiora, mollia & pallida, binis sibi inuicem ad geniculos respondentibus: cuilibet ramulo, flos vnus, priore multo minor, pallide purpurascens, magisq; albēs, ex breui calice prodiens, insidet: ex Austria D. Burserus misit.

V. CARYOPHYLLVS holostius alpin⁹ latifolius: ad radicem tenuem, albicantem, fibrosam & repentem, cauliculi aliquot in terram reclinati, hirsuti, trium, quatuorve vnciarum, folijs paruis, subrotundis, latis, binis, sibi inuicem respondentibus, hirsutis, & crassis cincti: ex alarum sinu, pediculorum instar ramuli exurgunt, singuli florem vnum, calici viridi primo inclusum, dein quinquefolium magnum & album sustinent, cui capitulum oblōgum, semen continens succedit. Hic in Valesianorum alpibus, loco Gemmi dicto, & circa Fabarias reperitur.

VI. CARYOPHYLLVS holostius alpinus angustifolius purpurascens: & hic radicula est repente, cauliculo tenui, triunciali, leuiter hirsuto, circa quem foliola parua, oblonga, acuminata, bini sibi opposita: flores in summo bini, terni, prioribus minores, purpurascentes, stellæ in modum dispositi, calicis foliolis viridibus alternatim velut intercedentibus: ex Pyrenæis Hispanicis, D. Burserus attulit.

VII. CARYOPHYLLVS holostius alpinus gramineus, radiculā habet exiguam, caulē palmarē, exilem, rotundum, geniculatum, pilis leuissimis donatum, circa medium in ramulos & hi in alios brachiatum: folia ad radicem pauca, ad geniculum bina, ex opposito respondentia, atrouirentia, angustissima, vnciam longa; flosculi albi quinquefolij, ex calice prodeuntes, singuli, singulis pedicellis insident: quibus exiguum capitulum, minuto semine refertum, succedit. In alpibus prouenit: in Austriæ monte Taurero, D. Burserus legit.

VIII. CARYOPHYLLVS holostius montanus angustifolius albus: & hic cauliculo est tenui, geniculato, rufescente, glabro, trium quatuorve vnciarum: folijs oblongis, angustis, glabris cincto, floribus albis quinquefolijs, & prædicto quinto multo minoribus. In horto Dei, D. Burserus legit.

IX. CARYOPHYLLVS holostius tomentosus latifolius: ex radice tenui & repente, caulis tenuis, rotundus, geniculatus, in terram reclinatus prodit, qui statim in ramulos plures palmares, semipalmares, etiam minores subdiuiditur, quos folia oblonga, latiuscula, quædam subrotūda, ob lanuginem aspersam mollia & alba, bina & opposito respondentia, cingunt: flos non est conspectus: Hunc ex horto Pisano & quidem secundo, primum opera D. Wolfhardi Ocymoides tomentosi nomine, accepimus.

X. CARYOPHYLLVS holostius tomentosus angustifo-

gustifolius: hic cauliculis est palmo minoribus, erectis tenuibus, rotundis & parte inferna geniculatis, superiore parte nudis & pene glabris, qui statim in ramulos breuissimos, ex alarum sinu, ex aduerso sitos, diuiduntur: folia habet oblongiuscula, angustissima, reflexa, ob tomentum mollia & ex viridi albicantia: cauliculus in tres pedicellos, binis foliolis sustentatos, eosque oblongos, sed longitudine impares, abit, qui singuli calicem viridem sustinent, cui flos vnus, isque albus & quinquefolius insidet: hunc in Granada, ad radicem montis copiose D. Albinus obseruauit.

Caryophyllus aruensis glaber minimus.

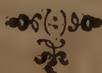
XI. Caryophyllvs aruensis glaber minimus: ex radice capillacea rufescente, cauliculus vnus vel alter, tenuissimus, geniculatus, pedalis prodit, in summo valde ramosus, ramulis capillo tenuioribus, quorum singuli, singulos flosculos albos, minutissimos, in duos apices abeuntes sustinent: folia habet pauca, longa, angusta. Variat magnitudine, nam & semipalmaris est, paucissimis, capillaceis, breuioribusq; foliolis. Illum ex Euganeis collibus habemus: hunc vero Monspelio: & hoc adhuc minus ex syluis prope thermas Wisbadenses infra Moguntiam.

XII. Caryophyllvs saxatilis ericæfolius vmbellatis corymbis: ex radice tenui, contorta, lignosa & reclinata, cauliculi plures, geniculati, rufescentes, semipalmares, attolluntur: ad quorum exortum foliola breuia, angusta, ericæ similia & ad genicula singula bina breuissima & rigidiuscula: cauliculorum summitatibus, veluti vmbellæ ex corymbis compositæ insident, vnde flores candidi, ex quatuor, aliquando quinq; foliolis constantes, prodeunt. Hic in Galliæ prouincia locis saxosis, in monte edito prope Vigan reperitur.

XIII. Caryophyllvs saxatilis ericæfolius ramosus repens: hic instar musci eleuati per terram repens, ex radice caulem lignosum emittit, in ramos plures, & hos in alios subdiuisum, quos folia exigua ericæ folijs similia cingunt: quorum summitatibus flores copiosi, niuei, magni, elegantissimo spectaculo insident: ex Pyrenæis D. Burserus attulit.

Hunc floribus rubris, sed maioribus, folijsq; ad cauliculos longioribus & latioribus, ex Hispania habemus. Vterque à Caryophyllo muscoso, siue musco florido, diuersus est.

XIV. Caryophyllvs saxatilis siliquosus: è saxorum fissuris in Harcyniæ promontorijs, planta perenis erumpit, foliolis ad radicem pluribus bellidis forma, sed multo minoribus, oblongis pediculis donatis, tenuibus pallide virentibus, inter quæ cauliculi tenues, læues, palmares, in oblongos ramulos diuisi, folijs paucis, longis, angustis cincti, prodeunt; ramulorum summis flores candidi, quadrifolij insident, quibus siliquæ strictissimæ, minutissimum semen rufescens continentes, succedunt. Gypsophyti siliquosi nomine, D. Furer. communicauit.

DE ANTIRRHINO.

CAPVT VI.

ANTIRRHINVM saxatile folio serpilli: radice est parua, ramis multis, reflexis, tenuibus, leuiter hirsutis: folijs Serpilli vulgaris forma, sed minoribus: floribus rubris, aliquando pallide cæruleis, pedicellis oblongiusculis insidentibus, forma & magnitudine vna cum capitulo succedente, Anthirrino aruensi minori similibus. Massiliæ in saxosis prouenit.

DE LINARIA.

CAPVT VII.

Linaria bellidis folio.

I. LINARIA latifolia Dalmatica magno flore: caulibus est lignosis, rotundis, firmis, cubitũ superantibus, in ramos brachiatis, quos folia, præsertim inferiora, vnciam lata, duas longa, pediculis carentia, in apicem acutissimum desinẽtia, nullo ordine seruato, ambiunt: flores habet Linariæ vulgaris florib. forma similes, sed triplo imo quadruplo maiores, ex luteo rufescentes, aureosve; quibus vascula vt in alijs, succedunt. Hanc anno 1594. in horto Montembelgardiaco collegimus, enatam ex semine à Casabona Florentia misso nomine Linariæ maximæ Dalmaticæ lauri folijs: eandem quoque nomine Linariæ perennis fruticantis Creticæ accepimus.

II. LINARIA Americana paruo flore: ex radice caules plures sesquicubitales, rotundi, læues, rufescentes, in ramos plures diuisi, exurgunt, quos folia triplo quam in priori angustiora, in exquisitum apicem desinentia, atrouirentia, alternatim nulloq; ordine disposita, cingunt: floribus est aureis, ijsque longe quam in vulgata minoribus. Hæc an. 1601. Argentinæ, in horto D. Saltzmanni creuit.

III. LINARIA latifolia tryphylla: caulibus est viridibus, rotundis, striatis, glabris, sesquipalmaribus, in summo brachiatis: folijs vt in Linaria Valentina Clusij, terno, & aduersis inter se petiolis ordine adhærentibus, dispositis, quolibet folio vncia latiore & duabus longiore, tenui, ex glauco virescente, venis ternis, vt in plantagine per longitudinem discurrentibus: at in caulis summo, modo terna, modo bina, modo sine ordine sita sunt: extremo ramo veluti spica oblonga florum Linariæ vulgari similimorum rictu flauo, calcari vero pallide cæruleo. Hanc Linariæ latifoliæ Valentinæ Clusij nomine D. Doldius misit, cuius in Phitopinace sub Linaria 5. meminimus. An hæc Linaria Cretica latifolia Clusij, in sua historia?

IV. LINARIA capillaceo folio erecta flore odoro: hæc caulibus est cubitalibus, rotundis, ramosis: folijs plurimis, capillaceis, nulloq; ordine dispositis: floribus paruis ex cæruleo, alboq; mixtis, cuius rictum linea flauescens distinguit, suauem & subtilem odorem spirantibus: quibus capitula Lino fere similia, minutum semen in pericarpijs continentia succedunt. Planta perennis est, Monspessuli sponte proueniens: nonnunquam ibidem in muris reperitur: flore vario, coloribus ex albo, cæruleo & luteo mixtis.

In hortis, cultura omnibus sui partibus maior est, duos cubitos superans, & quidem duplex, alt-

riflo

ri flos odoratior, alteri inodorus: quæ ex radice repente & perenni mire se propagat.

V. LINARIA aruensis cærulea erecta: hęc radice est exili, capillacea, cauliculis palmaribus, folijs capillaceis, sed rarioribus & breuioribus, quam in priore: floribus paruis, violaceis, lini capitulis exiguo semine refertis. Hæc in agris Lusatiæ flore est cæruleo: at Monspessuli in aruis ad montem Cetium violaceis reperitur.

VI. LINARIÆ aureæ affinis: caule est cubitali, rotundo, lignoso, in ramulos brachiato, quorum summitatibus flores lutei, Senetionis maioris forma, & similiter in pappum abeuntes, insident: folia oblonga, angusta, Kali maioris cochleato semine, folijs & forma & modo dispositis (sed densiora) habet. In Aragoniæ locis desertis, D. Albinus collegit.

LINARIAM bellidis folio, à C. Clusio, Lobelio & alijs sub Linaria odorata, descriptam, sed non recte icone expressam, cum calcaribus careat, figuram veram adponere visum fuit.

DE LINO.

CAPVT VIII.

I. LINVM frutescens subflauum: fruticosum est, caulibus cubitalibus, tenuibus, leuibus & ramosis; folijs angustis, breuibus, sine ordine dispositis: floribus in summis cauliculis multis & magnis, subflauis, quinquefolijs, totidem in medio staminibus. Hoc in Granada D. Albinus legit.

II. LINVM syluestre cæruleum folio acuto: caule est pedali, rotundo, lignoso, statim ad exortum in ramos palmares diuiso, quos folia atrouirẽtia, basi latiore alternatim cingunt, & in exquisitissimum, & veluti aculeatum mucronem desinũt: ramorum summitatib⁹, cauliculi multi quasi in vmbella dispositi, calices aliquot apicibus donatos sustinent, è quibus flores magni, cærulei, quinquefolii, in medio staminibus donati, prodeunt, quibus vascula subrotunda succedunt. Hoc in saxosis Prouinciæ, non longe Massilia prouenit.

III. LINVM minimum stellatum: tota plantula duarum, rarius trium vnciatum est, radicula capilli instar tenui, albicante, cauliculo vno vel altero tenuissimo, foliolis breuib⁹, in exquisitissimum paruumq; apicem desinẽtibus: inter quæ flosculi parui, pallide virentes, stellati, ex quinq; radiolis, exiguum circulum veluti vmbonem cingentibus, cõpositi. Hoc Monspessuli in Gramuntio & Boutoneto prouenit, & ab aliis lingua auis minor ab alijs Passerina minor saxatilis, dicebatur.

DE HYSSOPO, HYSSOPI FOLIA, SIVE *Gratiola minore, & Thymo.*

CAPVT IX.

HYSSOPVS latifolius: caulibus est lignosis, rufescentibus, striatis: foliis triplo quam in vulgari latioribus, obtusis, in reliquis cum vulgato conueniens. Londino D. Cargillus misit.

2. Addidit & alium, à vulgato solum foliorum colore diuersum; qui in hoc atrouirens; in illo vero pallide luteus.

3. Sic & tertium hirsutum, cuius caules & folia, molli lanugine pubescunt.

Hyssopifolia siue Gratiola minor.

HYSSOPIFOLIA siue Gratiola minor: ex radice modo crassiore, modo tenuiore, ac fibrosa albida, caulis exurgit cubitalis, in plures ramulos diuisus, subrufus, rotundus, striatus; quem folia Polygoni masculæ æmula cingunt, pallide virentia, alternatim disposita, & pediculis carentia: ex quorũ alis flores singuli, oblongis caliculis inclusi, eleganter cærulei quadrifolij; hos sequuntur vascula oblonga, semina minuta subfusca cõtinentia. Hæc omnis odoris expers est, & pene insipida; licet aliqui nitrosum, alij subdulcem saporem in ea notarint.

Variat folijs: altera est latioribus, quæ altius exurgit: altera angustioribus & oblongis, quæ vix palmaris, Iunio mense florent. Floribus item, nam ex Hispania habemus, quæ flores habet oblongos forma Gratiolę vulgari similes, qui saturatioris coloris cærulei sunt. Locis humidis & uliginosis nascitur, quam primum in paludibus Patauinis & ad portam S. Iustinæ & quidem latioribus folijs, legimus: dein circa Monspelium in riuulis, vbi Anagallidem aquaticam vocabant: tum in Alsatia non longe Mulhusio, item locis vdis: quæ vero folijs angustioribus est, Monspessuli, ad lucum Gramũtium prouenit. Hanc videtur notasse Cordus in obs. Grase Poley. & Gesnerus libel. de coll. stirp. Gratiolæ minoris nomine. Camerarius, qui in Frãconia obseruauit, Hyssopoidem nominauit, & in Hassia, Halimum aquaticũ vocari monet: in Phytopinace sub Hyssopifolia Ioh. Bauhini: & in Matthiolo emaculato sub Gratiola minore, figura addita (quã hactenus nullus exhibuit) proposuimus.

THYMVM inodorum: suffrutex est, ob læuem lanuginem, quæ pubescit, incanus, caule lignoso, cortice incano, rugoso vestito; qui in plures ramos palmo minores, recuruos, hiq; in alios & velut in orbem dispositos, diuiditur: quos per interualla folia breuissima, angustissima, plura simul iuncta, inodora & pene insipida, sed astringendi vi prædita, cingunt: cauliculorum summis flores plures purpurei, forma & dispositione Thymi vulgaris floribus similes, insident. Hoc in regno Valentiæ, locis arenosis in litore ad Alicanta, copiose prouenit, D. Albino referente.

DE SERPILLO ET POLIO.

CAPVT X.

SERPILLVM latifolium hirsutum: tota planta ob mollem lanuginem, qua pubescit, præsertim caulibus, incana est: cauliculis donatur frequentibus, tenuibus, longis, recuruis: qui folijs subrotundis, pediculis oblongis, binis ex aduerso nascentibus, cinguntur: cauliculorum summis capitula flosculorum purpurascentium, vt in vulgari, insident. Hoc sæpius locis aridioribus apud nos reperitur.

POLIVM latifolium incanum Creticum: & hæc planta tota, tomento albo, molli, tecta est, habens caules pedales, rotundos, in ramos palmares, hosque in breuiores subdiuisos, quos folia subrotunda crenata, instar Alsines hederulæ folio, vel Chamedryos, crassa, rugosa, bina ex aduerso nascentia, inferne candida, superne ex viridi flauescẽtia, quæ masticata pene insipida (in sicca planta) & non secus ac si tomentum dentibus contereretur sensum præbent: flores non vidimus. Hoc ex Creta ab Honorio Belli, nomine Polij platiphylli Cydoniensis, accepimus.

DE

Ocimum latifolium maculatum.

DE PVLEGIO ET ORIGANO.

CAPVT XI.

PVlegium folijs nummularię: ex horto Patauino D. Heyl ante vndecim annos attulit, huius ramum tenuem, palmarem, quasi geniculatum, quę folia & singulis geniculis bina, tenuia, instar Nummulariæ rotunda, sed sextuplo minora, pedicellis donata, & ex aduerso sibi respondentia, cingunt; & floribus ex albo cæruleis, caulem verticillatim ambientibus, subijciuntur. Hoc odore vulgari multo est gratiore.

ORIGANVM syluestre humile: ex radice lignosa, rufescente, fibrosa, cauliculus communiter vnus, rotundus, rufus & asper, vnciarum sex vel septem, exurgit: qui in summo in ramulos plures diuiduntur, hique flores, vmbellæ forma ex cæruleo purpureoque mixtos, sustinent: folia habet parua oblonga, subhirsuta, compacta & inordinate disposita, potissimum cauliculi partem summam ambientia, vulgaris Origani odore. Hoc circa Aureliam Gallorum copiose reperitur.

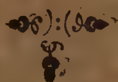
OCIMVM latifolium maculatum, sub latifolio à Cæsalpino, Basilici Indici vel potius Hispanici nomine, à Camerario exhibitum: cum eius figuram hactenus apud Herbarios non viderim, non abs re fore iudicaui, si his adderetur.

DE MENTHA ET CALAMENTHA.

CAPVT XII.

I. MENTHA rotundifolia minor, seu flore globoso: caule est pedali, anguloso, rufescente, hirsuto, aliquando incana lanugine cincto: quem folia ex rotunditate oblongata, mollia, hirsuta, per marginem crenata, subtus incana, superne atrouirentia, bina semper sibi mutuo opposita, ambiunt: ex foliorum alis, nonnunquam ramuli prodeunt, quibus flores, veluti in capitulum globosum collecti, purpurascentes insident: tota planta grauis odoris est. In scrobibus humentibus & riguis, secus fossas aquarum, reperitur.

II. MENTHA radice geniculata: ex radice modice crassa, geniculata, fibris distincta, caulis exurgit cubitalis, quadratus, tactu aliquãtum asper, quem folia oblonga, Menthæ spicatæ similia, pariq; modo disposita, mollia, nigricantia, nonnihil rugosa, in ambitu serrata, ambiunt: flores habet in spica oblonga, galericulatas, vt in Mentha Cattaria, dilute purpurascentes: quibus vascula succedunt, semen rotundum, quod tritum aromatici odoris est, vt & tota planta odorata est. Hanc & Menthæ tuberosæ & Nepetæ angustifoliæ odoratæ nomine, accepimus.

III. MEN-

III. Mentha Cattaria minor: caulem habet cubitalem, quadrangulum, geniculatum, in multos ramos, & hos in alios, diuiſum: quos folia oblonga

Mentha Cattaria minor.

acuminata, in profundas crenas veluti lacinias diuiſa, odore quam in vulgari vehementiore quidē, ſed ſuauiore, ramulorum extremis flores pallidi, vulgaris forma inſident, quibus calices exigui, ſemen nigrum ſubrotundum continentes, ſuccedunt: quod Iunio & Iulio, in horto floruit, ſemine Patauio ex horto Bembiano, Nepetellæ nomine miſſo. Hanc à Cattaria tenuifolia Cluſii, quæ folia habet anguſta, leuiterq; crenata, totaq; incana eſt, diuerſam facimus, vtriuſque figuram in Theatro exhibituri.

IV. Mentha Cattaria minor alpina: hæc caule eſt pedali, anguloſo, rufeſcente & ramoſo: foliis priore quadruplo minoribus, Nepetæ vulgari forma reſpondentibus, quaſi triangulis, ſubcanis, ſerratis: floribus pallidis, galericulatis, veluti in ſpica diſpoſitis & prioris ſimilibus. Hæc in montoſis circa Neapolim Italiæ prouenit, vnde ſemen Nepetæ alpinæ nomine, ab Imperato accepimus.

Calamenta vulgaris flore exiguo caules habet pedales, anguloſos, lanugine aſperſos, & veluti geniculatos, vnde folia bina ſubrotunda, atrouirentia, hirſuta, ſibi mutuo oppoſita prodeunt, ex quorum alis, maiore caulis parte, pedicelli gemini, hirſuti, efferuntur, floſculos minutos, vulgari forma ſimiles & colore nonnihil purpuraſcentes, ſuſtinentes: quibus ſemen exiguum nigricans ſuccedit. Hæc in Sabaudia inter monaſterium & Ayme, locis accliuibus, Iulio florens, collecta.

DE MARRVBIO.

Capvt XIII.

I. Marrvbivm paluſtre hirſutum tenuius laciniatum: caulem habet cubitalē, quadrangulum, leuiter hirſutum, quem folia dura, hirſuta incana & aſpera, Scabioſæ montanæ calidarum regionum modo, ad coſtam mediam, in plures oblongas, anguſtas, acuminatas, & crenatas lacinias diuiſa, ambiunt: flores parui, albicantes, ex calicibus aſperiuſculis prodeūtes, caulem verticillatim, vt in Marrubio paluſtri vulgari glabro, cingunt. Hoc locis humidioribus in Auſtria reperitur, vnde Sideritidis 2. Matthioli nomine, accepimus.

II. Marrvbivm album villoſum: cauliculos edit pedales, lignoſos, rotundos, albos, villoſos, in ramulos diuiſos: folia ſunt ſubrotunda, parua, craſſa, per ambitum crenata, ob tomentum album inferius adpoſitum Gnaphalii inſtar mollia ſuperius rugoſa & nigricantia: floſculi, vt in vulgari, caulem verticillatim ambiunt. Hoc in agris Lutetianis collegimus.

III. Marrvbivm album criſpum: & hoc cauliculis eſt lignoſis, rotundis, albis, ſed foliis minoribus, criſpis, crenatis, vtraq; parte cinereis, ne ita tomentoſis: floſculi ſubcandidi in pungentibus conceptaculis caulem per interualla verticillatim ambiunt. Hoc à D. Neudorffero accepimus.

DE LAMIO.

Capvt XIV.

Lamivm peregrinum Scutellaria dictū: radice eſt vrticæ ſimili, flaueſcente, obliqua & fibroſa, à qua

à qua primo vere exurgit caulis singularis, rectus, quadratus, geniculatus, hirsutus, & cubitalis, quem folia ambiunt per genicula bina, oblonga, hirsutie leui incana & mollia, profunde incisa, obscure virētia, petiolis oblongis, hirsutis, & mollib. donata: ad quorū exortū, circa caulis mediū, vtrinq; ramuli palmares prodeūt: in quorū, vt & caulis summo, folia angusta, parua, acuminata, non serrata, florib. subijciuntur: flores in oblonga spica, vt in Hormino luteo dispositi, purpurei sunt, rarius albi, oblōgi, Lamij modo galericulati, erecti, longa ceruice donati, aliquando bini, aliquando ēt simplices, ex vno pericarpio, galeam militarē imitante, producuntur: floribus delapsis, semina quatuor rotunda, dura, verrucosa, obseruantur. Hoc in Calabria, potissimum montosis copiose prouenire D. Vorstius significauit: in Campoclarensium collibus & Æquicolorum montib. syluosis, locis humentibus & saxosis D. Columna notauit. Ex horto Patauino Scutellariæ nomine primo habuimus, & in Phytopinace, sub Teucrio simili Scutellaria (quia tūc summitas tm̄ fuerat conspecta) descripsimus: & qa vulgo in Calabria, Scutellariam dici, D. Vorstius monuerat, qui tamen ad Horminum aliquod syl. referendum putabat. At postmodum doctiss. Columna, qui medium inter Horminum & Lamium censuit, à singulari & priuata fructus, siue pericarpij forma, militaris galeæ iconem exprimēte, Cassidam appellauit: quia huius fructus rotundi sunt & compressi, hirsutie crassa, asperginosa, viscosa & odora, manus inficiente, dum virent, obsiti: quorum pars anterior in acutum producitur, fissuram habens oris specie, & desuper veluti in fronte limbum eleuatum sui proportione magnum, elatum veluti diadema, aut crista obliqua, qua ornari videtur, vt in militum galeis.

DE SIDERITIDE.

CAPVT XV.

I. SIDERITIS folijs oblongis glabris, caules habet quadrangulos, cubitales, velut geniculatos, in quorū summitate rarissimi pili conspiciuntur: folia tenuia, pallide virentia, penitus glabra, bina semp. ex aduerso nascētia, quorum inferiora, tres vncias lōga, vnam lata, minimeq; serrata sunt: flores, forma quidem Sideritidi vulgatissimæ floribus respōdent, sed longiores & maiores, galeati & albi, è calicib. asperiusculis prodeuntes, ad foliorum exortum, ab imo fere ad summum caulem verticillatim ambiunt: quibus semen paruum, nigrum, inæquale, in vasculis plantaginis, succedit. Hanc Heidelberga Sprengerus senior, ex horto suo misit.

II. SIDERITIS alsine trixaginis folio: hæc radicē habet paruam, fibris capillatam: caulem pedalem, quadrangulū, subhirsutū, qui mox ad exortum in ramos dispergitur, hiq; in alios, in terrā reclinatos, quemadmodū in Alsine trixaginis folio, qua tamē multo maior est: folia habet rara, dictę Alsines forma, per ambitum serrata, sed maiora: ad foliorum exortū, flores subcærulei, oblōgi, è calicibus asperiusculis prodeunt, quibus semen paruū subrotundum succedit. Hæc circa Argentinam reperitur.

DE EVPHRASIA.

CAPVT XVI.

I. EVPHRASIA lutea radice squamata: radice est velut bulbosa, alba, ex quatuor crassiusculis squamis coagmentata, caule pedali, aliquando palmari, læui, cauo, & ramoso, ramulis ex alarū cauis prodeuntibus: quē folia bina, petiolis carentia, basi sua situ aduerso cingunt, Alsine trixaginis folijs forma similia, sed acutiora, flores lutei, Euphrasiæ florib. respondentes: quibus succedit semen nigrum, rotundum, in apicem exiguū desinens, quod geminum paruo petiolo insidet. Hæc montosis asperis & humidis gaudet: hancq; primum an. 1606. ex Bienensium Heluetiorū alpib. habuimus: dein, non longe ab Einsidlen: tum, ex Pyrenæis: tandem D. Burserus ex superiore Austria, ex Blanckenstein prope oppidum Hallstadt natam, transmisit.

II. EVPHRASIA purpurea minor: radicem habet lignosam, paruam, nigricantē, in tenues fibras diuisam: caulem palmarem (altiorem non vidimus sed minorem duarum triumve vnciarum) quadratum, rubentē, leuiter hirsutū, aliquando simplicē, aliquando statim ad exortū in duos, rarius plures, paruos ramulos diuisum, quem folia pauca, crassa, hirsuta, rotunda fere & bina, in crenas profundas, inferiora quidem q̄ minora, in ternas, superiora v. in quinas senasve diuisa, sua basi cingunt: flores è foliorum sinu, aliquando à medio caule, aliquādo tanquā ex spica comaue, ex vtriculis, velut oblōgo calice, prodeunt bini, galericulati, purpurascentes (candidos aliqui notarunt) quibus semen oblongū, angulosum, candicās, in vtriculis succedit. Hæc in pratis collium Italiæ frequens est, ita vt quibusdam locis, tapetem purpureum humum ornare videatur: hæc in via Romana, etiam Romæ in mōte Testaceo prouenit: passim etiam in Castilia, maxime circa Escurial, reperitur. Amara est, & ...

nenue

nente doctissimo Columna à pharmacopæis pro Euphrasia altera Matthioli vsurpatur. Hanc cum primum collegissemus, Brunellam Italicam nominauimus, hocque nomine ante viginti quatuor annos in Phytopinace descripsimus: Vlysses Aldroandus, Euphrasiæ speciem, ostendenti nominauit: & Columna, Eufragium tertiam siue mediam vocat.

DE MELAMPYRO.

CAPVT XVII.

Scrophularia flore luteo.

MELAMPYRVM luteum linariæ folio; radice est candida, fibrosa, caule pedali, rotundo, atrorubente, in ramos plures palmo minores, matremq; superantes, non tamen æquali & contrario situ positos, diuiso; folia sunt oblonga, linariæ folijs angustiora, ex quorum sinu folia alia breuiora & angustiora prodeunt: in caulis summo, spica oblonga, ex pinnatis cristatisve & ob crenas exasperatis ac subrotundis folijs composita, vnde flores pallide lutei, oblongi, concaui, hiantes, antrorsum exporrecti, prodeunt: semen in siliquis foliaceis oblongum, nigricans continetur. In syluis nostris montosis, & in Muteto monte, Maio Iunioq; florens reperitur. Linopyron forte dici posset.

DE SCROPHVLARIA.

CAPVT XVIII.

I. SCROPHVLARIA flore luteo: ex radice crassa, nigra, fibrosa scrophulis carente, caules plures exurgunt cubitales & sesquicubitales, quadranguli, subrubentes, leuiter hirsuti, mollive lanugine pubescentes & cani: folia habet ad radicem per terram sparsa, vncias quinq; vel sex lõga, similiterque lata, subrotunda, ob pilos breuissimos aspersos, mollia, longissimis pediculis donata, & profunde crenata: at quæ caulem cingunt minora sunt, binis semper ex opposito respondentibus: ex foliorum sinibus, ab imo fere ad summum, vtrinque prodit pediculus vnus, vncias tres longus, læuis & nudus, qui in alios breuiores subdiuiditur, vno alterove breui folio diuisioni subiecto: his, quasi corymbi plures insidẽt, ex quibus singulis flos orbiculatus, luteus, in breues lacinias diuisus, vna cum staminibus aliquot oblongis prodit: capitula subrotunda, Scrophulariæ vulgaris maiora acuminata succedunt, quorum acumini filamentum capreoli instar insidet, & hic semina minuta nigra includuntur; Maio & Iunio floruit, semen Autumno maturuit. Hanc à D. Doldio primum accepimus, & velut indictam censentes, breuiter in Phytopinace, & Matthiolo, figura addita, descripsimus: nunc vero plenius, cum eam annis aliquot in horto coluerimus: quam postmodum doctiss. Columna Scrophulariæ montanæ maximę nomine descripsit & in valle Campoclarensium atq; etiam supra Matesium vmbrosis Septentrionalibus niuosis inuenit, & à C. Clusio in Pannonicis, pro Lamio Pannonico descriptum censet: sane, notæ aliquot à Clusio Lamio suo Pannonico 2. exotico tributæ, nostræ cõueniunt: non desunt tamen, quæ in nostra obseruare non est (vt nec figura cum nostra conuenit) nisi

nisi forte cultura, varietatem hanc causarit, quamuis & ipse solum in horto obseruarit.

II. SCROPHVLARIA foliis laciniatis: hæc caule est crasso, striato, subrubente, & læui: foliis atrouirentibus, læuibus, tenuibus, longis pediculis donatis, inferiorib. palmaribus, instar foliorũ Raphani, in lacinias quinq; oblongas crenatas diuisis, ex quorum finibus folia minora, etiam laciniata prodeunt: at folia in caulis summitate non vidimus: flore est magno, elegantissimo, croceo inferiore parte galeræ, intrinsecus rubro: plura nõ licet, quia solum ramum, nomine Scrophulariæ Hispanicæ non scriptæ, à D. Gillenio Cassellis accepimus: An forte Scrophularia Indica, cuius capitula quadruplo maiore esse, quam in vulgari, in Phytopinace monuimus.

DE PSEVDOSTACHYDE.

CAPVT XIX.

I. PSEVDOSTACHYS Cretica: è radice lignosa, caules quadrati, cubitales, tomento albo vestiti exeunt: folia cinericea, molliter hirsuta, oblõga, quæ ad radicem vna cũ pediculo oblongo palmum superant, latitudine vnciam non æquantia, pene inodora, vel saltẽ odore aliis suauiore: at quæ floribus subiiciuntur & caulem ambiunt, breuia sunt & angusta, pediculis carentia, è singulis articulis bina sibi mutuo opposita, duriuscula: flores purpurei, ex verticillis aculeatis caulem cingentibus, prodeunt: semen rotundum est & nigricans. Hæc pro Marrubio Cretico lata fuit.

II. PSEVDOSTACHYS alpina: à radice dura, rufescente, in fibras crassas & longas diuisa, folia plura, hirsuta prodeunt, Hormino similia, sed tenuiora, vncias tres lata, quatuor longa, longis pediculis, molli lanugine albicantibus, donata, perambitum crenata, nonnihil odorem grauem spirantia, inter quæ caules sesquicubitales, quadranguli, camulati, geniculis distincti & hirsuti, efferuntur, qui foliis rugosis, asperis, prioribus longioribus circũdantur: ad quorum exortum, sæpe vtrinq; ramulus vnius semipalmaris, etiam palmaris egreditur: flores circa summa genicula verticillati, galericulati, ex albo rubentes, ex vtriculis asperiusculis, in quibus semen rotundum nigrũ continetur, prodeunt. Hanc Iulio mense florentem in altissimo monte Wasserfall dicto, aliquoties obseruauimus.

Eandem, cubitos duos superantem, foliis multo maioribus, minime graui odore molestam (quæ culturæ adscribimus) Marrubii nomine, ex horto Friderici Meyeri Argentina accepimus.

DE SALVIA.

CAPVT XX.

I. SALVIA folio serrato: hæc à vulgari foliis potissimum differt, quæ in hac latiora, rotũdiora, tenuiora, manifestis per marginem serris donata, & suauiori odore prædita: quædam etiam vncias quatuor longa, tres vero lata: in reliquis cum vulgari conuenit: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

II. SALVIA folio subrotundo: hæc caule est etiam quadrato, villoso, foliis rotundis, ad Violariæ, vel Aristolochiæ rotundæ folia accedentibus, at in acumen finientibus, scabris, vulgari magis candicantib. & tenuibus: quam Schmalcaldio à pharmacopæo accepimus.

III. SALVIA lanuginosa angustifolia: caule est rotundo, crasso, lignoso, ob candidam lanuginem, molli, cubitali, ramoso: foliis candidis, angustis, breuibus, semunciam latis, duas longis, densis & scabris, odore Tanaceti: floribus in caulis summo quasi in spica, Lamii floribus similibus, purpurascentibus, è quorum medio stamina oblonga efferuntur: hanc D. Neudorfferus communicauit.

DE SCORODOTI.

CAPVT XXI.

SCORODOTIS Cretica: radicem habet magnam perennem, caulem quadrangulum, striatum, villosum: folia perterram in orbem sparsa, alba sunt, tomentosa, subrotunda, rugosa, crassa, Mentastro similia, per ambitum serrata: flores verticillati, pallidi, Stachydis forma, quibus vascula, semen nigrum, rotundum, includentia, succedunt. Hanc ab Honorio Belli ex Creta, vnà cum seminibus Scorodoniæ Creticæ nomine accepimus, & sub Stachyde Cretica in Phytopinace descripsimus: sed cum in horto ex semine enatam diligentius perpendissemus, & in virente, vt in Scordio, Allii odorem notassemus, ad Scordotim Plinii accedere censuimus: cuius nomine in Creta, apud

quos vbiq; inter saxa, secus vias, & ad agrorū margines prouenit, Seplasiarij pro Scordio promiscue vtuntur, monente Bello, & Pona in suo Baldo referente.

DE HORMINO.

CAPVT XXII.

Horminum Syriacum.

I. HORMINVM Syriacum: planta est Sclareæ forma, caulibus cubitū superantibus, quadrangulis, leuissime hirsutis, in alas diuisis: folijs inferioribus palmum longis, latis, subasperis, sinuosis, superioribus angustis, oblongis læuioribus: flores albi sunt, galericulati, florum Sclareæ forma: semē vasculis inclusum, paruum est & compressum, rubris costis donatum, cinereum, nigris lineis sine ordine conspersum, quod sub lingua vt Ocymi semen lentescit, & inodorum est. At planta, quæ facile ex semine nascitur, cum flores producit, odore quam Coftsdouis gratiore est, & Ocymum nonnihil æmulatur. Huius semen Bisarmar nomine D. Bernhardus Paludanus, cum Patauium ex Syria, anno 1578. rediisset, communicauit. Bisennas Camerarius in suo horto nominauit: at sunt qui Aman quoq; vocitent.

II. HORMINVM angustifolium laciniatum: caule est quadrato, pedali, hirsuto, rarius ramoso: folijs paucis, nonnihil hirsutis, pollicem latis, vncias tres longis, aliquando sinuosis, aliquando, potissimum inferioribus, in profundas lacinias diuisis: floribus albis, paruis, verticillatim caulem ambiētibus, spicam oblongam & inflexam efformantibus: quibus decidentibus semen nigrum succedit. Hoc Monspessuli, folijs Scolopendriæ modo diuisis, legimus: at Helmstadio, Hermini Cretici albi nomine, D. Sigfridus misit.

III. HORMINVM minus album Betonicæ facie: ex radice lignosa, fibrosa, nigricante, cauliculus vnus aliquando geminus, palmo minor, rotundus, villosus oritur: folijs est paucis, ad radicem rotundis, crassis, lanuginosis, crenatis & longis pediculis donatis: in caulis medio bina, Betonicæ folijs æmula, sed crassiora & breuiora, basi caulem ambiētia, & capitulo duo minima subijciuntur: flores sunt albi, Betonicæ forma velut in spica congesti: In montibus Pyrenęis Hispaniam versus, D. Burserus legit.

DE VERBASCO.

CAPVT XXIII.

VERBASCVM folijs rotundis flore blattariæ: caulibus est cubitalibus, viridibus, rotundis, striatis, leuiter villosis, nec ramosis: folijs inferioribus oblongis, reliquis omnibus subrotundis, paruis, caulem basi sua alternatim amplexantibus, inferne incanis, superne nigricantibus, ad quorum fere singulorum exortum, duo minora adijciūtur, ex quorum sinu pediculi, vnus, duo, tres, rarius quatuor, prodeunt, quibus singulis, flos vnicus, luteus, paruus, ex quinque folijs compositus insidet, cuius medio, stamina aliquot purpurea, quasi ex calicul o, vt in Blattaria, emergentia insident: huic vasculum, semen minutum, rotundum continens succedit. Hoc in horto Ioh. Haintzmanni Pharmacopæi nostri defuncti creuit.

DE ÆTHIOPIDE.

CAPVT XXIV.

ÆTHIOPIS laciniato folio: hæc folijs est pedem longis, vncias quinq; vel sex latis, in acumen desinentibus, mollibus, alba lanugine pubescentibus, in multas lacinias profundas, acutas, easq; crenatas diuisis, per terram sparsis: caule quadrágulo, lanuginoso, in ramulos distributo: quem folia parua basi sua complectuntur: flores candidi, per interualla ordine digesti, Lamij floribus forma & magnitudine similes: semen rotundum, nigrum, geminum, in pericarpio continetur: ante plures annos in horto coluimus.

DE SANICVLA MONTANA.

CAPVT XXV.

I. SANICVLA montana minor: radice est crassiuscula, multis fibris capillaribus donata, & à lateribus propagines agente, folijs per terram sparsis ex rotunditate oblongis per ambitum incisis, aliquantulum hirsutis: inter quæ cauliculi (sæpius vnus) semipalmares, etiam minores, rarius altiores, nullis, vel certe paucis pilis cincti, in summitate in exiguos ramulos diuisi: singulis ramis flosculi albi, quinquefolij, punctati, staminibus in medio insident: quibus capitulum, exiguo nigroque semine plenum, succedit. Variat: nam vel folia magna, subrotunda, vel parua & oblonga existunt: in Heluetiorum alpibus prouenit. An apud Clusium, Saniculæ montanæ alterius speciei secunda?

II. SANICVLA alpina minima pilosa: plantula est duarum circiter vnciarum, radiculam habens exiguam, ramulos vnciales per terram sparsos, foliola breuia, angusta, incana, nonnihil pilosa, plura, stellæ in modum disposita: flosculi sunt oblongi, lutei, pro ratione plantæ magni, qui singuli singulis pedicellis, minutissimis, è fimbriato obtusiore calice prodeuntes, insident. Hæc in summitate Ventosi montis & Pyrenæis reperitur.

DE DIGITALI.

CAPVT XXVI.

DIGITALIS angustifolia luteo paruo flore: huic folia sunt angusta, vnciam lata, binas ternasve longa, vtraque parte virore splendentia: caulem habet simplicem, cubitalem, rectum, rotundum, læuem, à medio sursum versus floribus compluribus ornatum, qui ab vna caulis parte supra se inuicem dispositi, deorsum pendent, lutei, oblongi, concaui, forma Campanulam, vel Dactyliothecã referentes, ore diuiso, per margines hirsuto, staminibus intus luteis: quos vascula rotunda, in pilum desinentia, semen exiguum continentia, succedunt: hæc in monte Baldo prouenit, & an ad Ephemerum Dioscoridis referri possit, considerandum.

LIBER SEPTIMVS.

DE LYSIMACHIA.

CAPVT I.

I. LYSIMACHIA hirsuta siliquosa paruo flore: hæc duplex est, maior & minor. Maior caule est bicubitali, rotundo, hirsuto, concauo, in ramos brachiato: folijs oblongis, angustis, leuiter crenatis, hirsutis, lanugine incanis & mollibus: in summis virgis, siliquæ, strictissimæ & longæ; quarum extremitatibus flores purpurei, parui & quadrifolij insident: at in ipsis siliquis, semina exigua, subrufa, candida, lanugine implicita, continentur. Apud nos in arenosis ad Wiesam, æstate floret.

II. Minor, ex radice tenui, fibrosa, caulem vnum vel alterum, pedalem, lanuginosum protrudit, foliaq; caulis, foliorum & siliquarum breuitate, à priore differt: quam & in Italia legimus.

III. LYSIMACHIA Chamænerion dicta alpina: ex radice fibrosa, cauliculi rotundi, superne albicantes, palmares, nonnunquam pedales exurgunt, folijs duplicibus cincti: alijs Rorismarini forma, sed breuioribus & angustioribus, nullo ordine dispositis: alijs breuissimis, ijsque vel prædictis interiectis, vel ex eorum sinu prodeuntibus: cauliculorū summis, flores, longis pedicellis subcæruleis, vel candicantibus insidet, elegantes, purpurocærulei, vel albo cærulei, quadrifolij, satis magni, quibus foliola quatuor breuia & viridia, subijciuntur, & ex eorum medio stamina aliquot exurgunt: siliquę longæ, angustæ, semen minutum cum lanugine continentes, succedunt. In alpibus Heluetiorum prouenit.

DE VERONICA.

CAPVT II.

I. VERONICA alpina bellidis folio hirsuta: radice est per terram transuersim repente, fibris oblongis nigricantibus donata: cauliculo semipalmari, vel paulo altiore, tenui, hirsuto, duro, flexili, reclinato: cuius folia ad radicem plura, Bellidis cæruleæ folijs forma respondent, parua, subrotunda, atrouirentia, hirsuta & crassa, in cauliculo pauca, binis ex opposito sitis: cauliculorum summitatibus flosculi aliquot cærulei, quasi in vmbella, ex paruis hirsutis caliculis prodeuntes, quaternis, quinisve foliolis & staminulis binis cum stylo compositi, insident: semen vero in vasculis breuibus compressis, ex medio veluti vmbone stylo prodeunte, continetur: Hanc in Heluetiorum alpibus reperimus.

Eandem, sed minorem, sine nomine, F. Greg. de Regio Capuccinus, ex montibus Tyrolensibus, vt & D. Burserus maiorem, ex Pyrenæis, misit.

DE TEVCRIO.

CAPVT III.

TEVCRIVM alpinum inodorum magno flore: radice alba, oblonga & capillacea, per terræ superficiem repit: cauliculos aliquot habet, lignosos, rufescentes, hirsutos, nonnunquam in alas diuisos, semipalmares & in terram reclinatos, folijs subrotundis, paruis, quorum maximum, ne minimi digiti vnguem adæquat, hirsutis: rugosis, & crenatis; folijs saluiæ syluestris superioribus forma respondentibus, cinctos: in cauliculorum summitatibus, flores quasi in spicam congesti, qui magni, purpuro cærulei, galericulati: semen non vidimus. Ex monte maiore S. Bernhardi, & Augusta valle Heluetiorum, D. Burserus attulit.

Chamædrys ſpinoſa.

DE CHAMÆDRY.

CAPVT IV.

I. CHAMÆDRYS ſpinoſa: planta eſt palmaris & ſeſqpalmaris, rariſſime cubitalis, molli lanugine incana & hirſuta: cauliculis quadratis, geniculatis, virgultis hincinde ſparſis: folijs oblongis, ſubrotundis, aliquibus laciniatis, at pleriſq; leuiter ſerratis, ſummis tamen integris: flores ex caliculis lanuginoſis, Chamædryos forma, ex flauo ruſeſcẽtes, ex foliorum alis prodeunt, vnde & aculei bini, aliquando plures, modo breuiores, modo longiores, exurgunt: aliquando ex geniculis vnum virgultum prodit, cuius ſummitati ſpina ſubtiliſſima inſidet: ſemen rotundum, ſubnigrum, caliculis incluſum, floribus ſuccedit. Patauio ex horto Bembiano accepimus, in Phytopinace & Matthiolo deſcripſimus.

II. CHAMÆDRYS Auſtriaca folijs tenuiſſime laciniatis: caule eſt lignoſo, rotundo, hiſpido, pedali, in ramos brachiato, folijs nonnihil piloſis & rigidiuſculis, in anguſtas lacinias diuiſis: floribus ſubcæruleis, in ſpica oblonga diſpoſitis, quos capitula ſubrotunda, bifida, ſeminum minutiſſimorum cõceptacula, ſequũtur. Ex Auſtria D. Agerius attulit.

III. CHAMÆDRYS Hiſpanica, folijs tenuiſſime diuiſis: hæc caule eſt priore multo teneriore, rotundo, leuiter piloſo, geniculis pluribus diſtincto: folijs breuioribus anguſtiuſque diuiſis, & ad ſingula caulis genicula, iũctis, at cauliculus in tenuiſſimorum & paruorum foliorum quaſi ceſpitem abſumitur, & ad ſummum geniculum, in duos pedicellos triunciales, folijs nudos, diuiditur: quibus floſculi parui, ſtylo oblongo donati, inſident: plura non licet: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

IV. CHAMÆDRYS alpina minima hirſuta: ex radicula capillacea, ramulus tenuiſſimus (modo bini ternive) duarum triumve ad ſummum vnciarum, prodit: foliola ad radicem exigua, ſubrotunda, hirſuta, crenata & craſſiuſcula, in ramulis nulla, qui in pedicellos abſumuntur, hiq; ſinguli floſculum cæruleum ſuſtinent: ex cuius medio ſtylus muſcæ proboſcidi fere ſimilis, prominet: vaſcula exigua plana & compreſſa, vt in Chamædry ſylueſtri, floribus ſuccedunt. In iugis alpium Helueticarum & Tyrolenſium, vt & Baldi ſummitatibus reperitur.

V. CHAMÆDRYS ſpuria minor anguſtifolia: hæc radice eſt nigricãte, lignoſa & fibroſa: ramulis plurimis in terram reflexis, palmaribus, rotundis, ruſeſcentibus, nonnihil piloſis, rigidis, duris, & in ramulos plures ſubdiuiſis: folijs ad radicem nonnũquam oblongis, latiuſculis, obtuſis minime crenatis: reliquis vero ad cauliculos, breuibus, anguſtis, crenatis & in apicem deſinentibus: flores habet copioſos, in ſpica oblonga diſpoſitos, modo pallide cæruleos, modo carneos, quadrifolios, ſtaminulis & ſtylo donatos: quibus vt ſylueſtri, ſemen minutum in paruis thecis ſuccedit. Æſtate floret in agris noſtris ſiccioribus & incultis, copioſe circa Balneum Bruglingen occurrit.

DE ALSINE.

CAPVT V.

I. ALSINE paluſtris minor ſerpillifolia: radiculã habet paruam, capillarem, cauliculum nodoſum reflexum: à quo fibræ exiguæ vt in Serpillo prodeũtes, terrę figuntur: hic in cauliculos plures, oblongos, repentes, diuiſus, folijs Serpilli forma, ſed multo minoribus, & quidem binis contrario ſitu veſtiuntur: foliorum alis parui floſculi inſidẽt, quibus vaſculum vtrinq; vnum, eo quo in Glauce modo, ſemen minutum continens, ſuccedit. Hæc locis paluſtribus prouenit.

II. ALSINE paluſtris minor folio oblongo: & hęc radice eſt tenui, oblonga, capillaceis fibris prędita, cauliculis frequentibus, tenuibus, humi fuſis, & ſubinde ad internodia fibris ſeſe firmantibus: folijs oblongis, anguſtis, pallidis, binis ex aduerſo naſcẽtibus: floſculis paruis, racemi modo iunctis & tenuiſſimis pedicellis inſidentibus, quibus ſemẽ minutum ſuccedit. Hanc Portulacæ aquaticæ nomine, D. Sigfridus Helmſtadio miſit.

III. ALSINE alpina glabra: ex radice albida, oblonga, fibris capillata, cauliculi plures, iiq; palmares, tenues, læues, rotundi & geniculati, in ramulos aliquot, hique in alios diuiſi, prodeunt: qui folijs pallide virentibus, Lini forma, ſed breuioribus & acutis binis ex aduerſo ſitis, cinguntur: flores plures albi, ſtaminibus aliquot donati, pedicellis inſidentes, ex caliculis prodeunt, capitulis minuto ſemine refertis, ſuccedentibus. Hæc locis ſaxoſis humidis gaudet, q̃ copioſe circa balneũ Sultzbergẽſe in Marchionatu ſuperiore obſeruauimus: verum ex Rhetorum alpibus monte Spliegel, radice lignoſiore, totaq; planta omnibus partibus minore & ſemipalmari, habemus.

IV. ALSINE alpina iunceo folio: planta eſt ad palmi altitudinem accedens, cuius cauliculus ſtatim à radice in duos, hiq; in alios ramulos breuiores diuiduntur, inter quos vnus vel alter ſemipalmaris, exurgit, in ſummitate florum vnũ ſuſtinens, vel is vno alterove pediculo donatur, & cuilibet vnus, iſq; albus, quinquefolius, ſatis magnus, ex calice prodiens, inſidet: folijs eſt capillaceis, viridib. rigidis & inordinate diſpoſitis. Hæc Iulio florens, in Helueticis & Geneuenſium montibus reperitur.

V. ALSINE minor Androſaces alterius Matthioli facie: radiculam habet oblongam, tenuem, rufeſcentem, circa quam foliola multa per terram ſparſa, parua, oblonga, oris crenatis, inter quæ cauliculi plures, nudi, nõnihil piloſi, inæquales, duas, tres, etiam quatuor vncias alti, ſummo faſtigio quaſi vmbella, ex octo, decem, duodecim pedicellis cõpoſita, inſidet: quorum ſinguli floſculum paruum album ex pericarpio prodeuntem, ſuſtinent. In arenoſis prouenit, prope pagum Marckerſen quarto ab vrbe Herbipoli miliari, D. Burſerus, collegit.

VI. ALSINE verna Androſaces capitulis: plantula eſt ſubhirſuta vnciarum trium, ad cuius radiculam ſimplicem & breuem, foliola Burſæ paſtoris minimæ loculo oblongo, dictæ, ſimilima, orbiculatim per terram ſparſa ſunt: ramulos habet tenuiſſimos, biunciales, nudos, reflexos, circa quorũ medium quaſi corolla quinq; minutiſſimorum foliolorũ, vnde pedicelli quaterni, aut plures emergunt, & ſinguli caliculum exiguum, quinq; apicib. donatum, è cuius meditullio floſculus paruus albus emergit: hæc planitiei Northuſanæ alumna, D. Furero monente.

VII. ALSINE alpina minima glabra: plantula eſt floſculis elegantiſſimis placens, ex cuius radice ruſeſcente, in fibras oblongas abeunte cauliculi plures in terram reclinati, foliolis multis prioribus ſimilibus, ſed glabris veſtiti, prodeunt, ex quibus pedicelli vnciales, rarius triunciales, nudi efferuntur, qui in ſummo in duos, tres, & plures petiolos diuiduntur, & ſinguli floſculum elegantem, ſtellatum, quadrifolium, punctulis inſignitum; album vel etiam purpuraſcentem, ex caliculo emergentem, ſuſtinent. In Heluetiorum montib. vt monte Fracto & ad Thermas Fabarias, æſtate florens, reperitur.

VIII. ALSINE nodoſa Germanica: ad radicem fibroſam, albam, folia plura, oblongiuſcula; pilo tenuiora & viridia, aliquando velut ceſpitem conſtituentia: cauliculi tenuiſſimi ſunt, glabri, modo erecti, modo reclinati: aliquando palmares, nonnunquam vix duarum, triumve vnciarum, geniculati, vel nodoſi: ad quemlibet nodum, foliola exigua, vnde & ramuli prodeunt, in quorum ſummitatibus floſculi plures, albi, quinquefolij, ab alijs quinquefoliolis viridibus ſuſtentati, ſinguli ſingulis pedicellis inſident. Hæc cum in arenoſis prouenjat, ab aliquibus Arenaria vocatur, quo nomine etiam ex Scotia, D. Cargillus: ex Luſatia, ſine nomine, D. Francus miſit.

IX. ALSINE Spergulę facie, siue Spergula minor subcæruleo flosculo: radice nititur oblonga, simplici, parum capillata & albicante: cauliculis est multis, vncias tres quatuorve longis, in terram reflexis, geniculatis: geniculis singulis, bina foliola breuia, incana, lata basi vndiq; cingentia, adponũtur: ex quorum sinu folia alia oblonga, angusta, viridia, incerto numero prodeũt, vt & pedicelli, quibus singulis, singuli flores subcærulei, vel purpurocærulei, aliquando striati, insident: quibus, vt in Spergula, vascula orbiculata minutum semen continentia, succedunt. Apud nos ad semitas reperitur, maxime inter nouam domum & arcem Otlingen.

DE ANAGALLIDE.

CAPVT VI.

ANAGALLIS aquatica angustifolia scutellata: radicem habet rufam per terram repentem & fibrosam: caules cubitales, striatos, læues, geniculatos: folia ad singula genicula semper bina, pediculis carentia, situ aduerso sita, angustissima, acuminata, duas tresve vncias lata: ex foliorum pene omnium sinu, pediculi prodeunt palmares, etiam breuiores, sursum spectantes & capreolorum modo se intorquentes, quibus vtrinq; pedicelli, alij absq; ordine adpositi, qui flosculos paruos Alsine forma trifolios ex albo purpurascentes sustinent: his thecæ siue scutellæ geminæ, ex quarum medio filamentum prodit, semen continentes, succedunt. In locis paludosis & fossulis Heluetiæ, Lusatiæ: sic circa Francofurtum ad Oderam, Viennam quoq; reperitur.

DE ECHIO.

CAPVT VII.

I. ECHIVM Hispanicum flore calcari donato: radicem habet lignosam, fibrosam, cortice ad rufum vergente tectam, à qua cauliculi plures, alii palmares, alii breuiores, rotundi, nonnihil villosi humum versus reclinati prodeunt, qui foliis rarioribus, breuibus Veronicæ alpinæ similib. crassiusculis & asperiusculis cinguntur: flores in cauliculorum summis cærulei, oblongi, caui, calcare vt Linaria donati ex hirsuto breuiq; calice prodeuntes, ex vno folio compositi, at in summitate in lacinias quaternas diuisi, quibus delapsis in conceptaculis semen oblongiusculum, durum, rugosum, vt in Echio vulgari, succedit. Hoc in Granadæ montibus, D. Albinus collegit.

II. ECHIVM Scorpioides minus flosculis luteis: hoc cauliculis est tenuibus, reflexis, hirsutis & semipalmaribus, foliis paucis & quidem inferiorib. oblongis, longoq; pediculo donatis, pilosis: cauliculorum fastigia, vna cum florum rudimẽtis, caudæ scorpionum instar recuruantur, hisq; sensim sese explicantibus, flosculi exigui, lutei, aureive, quinquefolii, sese offerunt. Monspelii in muris humidis horti Dei, D. Burserus legit.

DE CYNOGLOSSO.

CAPVT VIII.

CYNOGLOSSVM semperuirens: caulem habet inęqualem, striatum, leui hirsutie asperum, cauum, cubitoq; altiorem: folia, quæ non incana, sed semp atrouirentia, acuminata, palmũ longa, vnciã vel sesquiũciam lata, parte superna læuia, inferiore aspera, neruo satis crasso, per lõgitudinẽ æqualiter de lato, basi caulem ambiũt: & ex eorum alis, rami palmares, et longiores exurgunt, quorũ summum fastigium Heliotropii maioris instar reflectitur & sustinet flores, forma vulgaris similes, sed minores & rubentes, staminulis donatos: quibus lappulæ vulgaris similes, semen, ex quo deciduo se propagat, continentes, succedunt. Tota planta canitie siue albedine & odore graui (quę in vulgari) destituitur: Aprili & Maio floret: in montibus vmbrosis Alsatiæ Lotharingiam versus, vt circa Rapperswilam & circa Masmunster frater p. m. Ioh. Bauhinus reperit, in hortum Montembelgardiacum ante annos 26. transtulit.

Consolida media alpina.

Bellis alpina maior rigido folio.

DE CONSOLIDA MEDIA.

Capvt X.

CONSOLIDA media alpina: radice est fibrosa, caule pedali, quadrato, striato, leuiter hirsuto, inani: foliis paucis, oblongis, longoque pediculo donatis, angustis, crassis, asperis, per ambitum crenatis, binis caulem ambientibus, & ex aduerso respondentibus: flores cærulei veluti in spica, caulis summo insident: in Baldo monte Italiæ reperitur.

DE BELLIDE.

Capvt XI.

I. BELLIS alpina maior rigido folio: ex radice nigra, repente, ab vna parte fibras spargente, & lignosa, caulis rotundus, striatus, cubito altior exurgit, circa quem folia pediculis carentia, quinque vel sex vncias longa, vix vnciam lata, rigida, partim obtusa, partim ex rotunditate acuminata, per circumferentiam profunde crenata; nulloq; ordine disposita: in caulis summo flos vnicus, Bellidis vulgaris maioris flore maior, medio luteus, folijs albis discum cingentibus, cui semen oblongum vt in vulgari, succedit: in monte Baldo prouenit.

II. BELLIS alpina minor: ex radice cauliculus vnus, vel alter, læuis, semipalmaris incuruus prodit, quem cingunt folia rigidiuscula, angusta, breuia, per

Bellis montana maior folio acuto.

per ambitum profundis & asperiusculis crenis donata: cauliculo summo, flos vnicus, magnus, disco luteo, aliquando purpurascente, folijs albis multis cincto, insidet. In alpibus Heluetiorum prouenit, vt in Valesia supra Gemme, & supra Thermas Fabarias: aliquando tota plantula, vix vncias duas, superat.

III. Bellis montana maior folio acuto: hæc cauliculo est Bellide prima breuiore, folijs breuioribus, duplo triplove angustioribus, leuius crenatis nec rigidis, in acumen exquisitum desinentibus flore primæ simili, sed minore: in montibus Euganeis collecta.

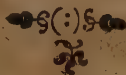
IV. Bellis montana folio obtuso crenato, radicem habet lignosam, fibrosam, caulem vnum, tenuem læuem & pedalem, folia angusta, longissimis pediculis donata, per marginem crenata, obtusa, in tres apices desinentia: in caulis summo flos vnicus, paruus, disco luteo & foliolis albis eum cingentibus: Monspessuli versus Vigan.

V. Bellis maritima folijs Agerati: plantula est palmo minor, ad cuius radicem paruam, albam, cauliculus pilis leuissimis aspersus, in binos ternosve tenuissimos ramulos diuiditur, quorum vnus sex, alij tres vncias non excedunt, ad quorum partem inferiorem, pauca & parua foliola, Agerati foliorum instar, per margines crenata, superiore & maiore cauliculorum parte folijs carente; singulis vnicum florem, qui paruus, disco viridi, foliolis albis vltra viginti cincto, sustinentibus. Hæc copiose in insulis Stœchadibus in arenosis prouenit, vnde D. Burserus attulit.

Bellis spinosa duplex est: alia folio Agerati, quã Lobelius in parte secunda aduersariorum descripsit: alia forma Bellidis cæruleæ, cuius descriptionem subijciemus.

VI. Bellis spinosa flore globoso: hæc tota fere facie Bellidem cæruleam, Globulariam dictam refert, cuius ad radicem folia plura sunt, parua, rigida, crenata, & cuilibet crenæ aculeus insidet: cauliculo est palmari atrouirente, quem folia oblonga, angusta, non crenata, sed in aculeum abeuntia, inordinate basi sua vestiunt, cuius summitati capitulum rotundum, cæruleum, Globulariæ capitulo maius, multis flosculis vt in succisa hirsutum: hanc copiose, pluribus simul cespitem constituentibus, in Granadæ montibus, D. Albinus obseruauit.

VII. Bellis hortensis pediculo folioso: hæc à communi hortensi in eo tantum differt, quod pediculus, qui leuiter hirsutus, foliolis oblongis, subrotundis, duobus, aut tribus longe distantibus, cingatur, & flori folia quina subijciantur: in hortis reperitur.

Gnaphalium roseum.

Gnaphalium roseum hortense.

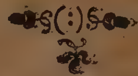
DE GNAPHALIO.

CAPVT XII.

I. GNAPHALIVM roseum: plantula est exigua, tomentosa, incana, vix vnciam superans: radicula simplici, capillacea, rufescente, cauliculo semunciali, paruis tomentosis & conglobatis folijs donato, flosculo roseo, disco flauescente. Monspessuli ad pedem montis Cetij & Massiliæ in saxosis reperitur.

II. GNAPHALIVM roseum hortense: ex semine minuto, in horto prouenit planta tota incana, tomento molli, radice tenui, capillacea, quatuor vnciarum, ex qua aliquando plures, quandoque pauciores ramuli triunciales, reclinati, foliis subrotundis cincti, quorum summitatibus flos rosæ modo expansus, disco luteo, etiam aureo, foliolis, vt in ramulis vndique sustentatus, eleganti spectaculo insidet.

Helichryson Orientale.

Helichryso syl. similis.

DE HELICHRYSO.

CAPVT XIII.

HELICHRYSON Orientale: caule est rotundo, lanuginoso, pedali, folijs oblongis, angustis, lanuginosis & ob tomentum crassis & incanis, ijsque ad radicem oblongam, nigricante cortice tectam, pluribus: caulis in summo in plures pediculos vnciales, incanos diuiditur: quibus singulis flos rotundus, rarius oblongus, quasi ex plurimis squamis compositus, quintuplo quam in vulgari, quæ Stæchas citrina dicitur, maior, flauus & splendẽs. An hæc Chrysocome Dioscoridis l.4.c.55. & Plin. lib.21.c.5. Chrysites, nostro enim corymbi auri fulgore splendent: quod Comæ aureæ primum, dein ex Creta ab Honorio Belli, Elichrysi Orientalis nomine, accepimus. Simile, sed caule cubitali, folijsque latioribus, minusque lanuginosis, vmbella multo latiore floribusq; minoribus & pallidioribus, Helichrysi Cretici appellatione, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

HELICHRYSO syluestri flore oblongo similis: caule est sesquipalmari, rotundo, lanugine candidissima vestito, in ramulos aliquot inæquales, palmo breuiores brachiato: folijs Stæchadi citrinæ alterius inodoræ similibus, latioribus tamen, aliquibus leuiter sinuatis, sesquiuncialibus, inferne incanis & tomentosis, superne virentibus: ramuli in pediculos tenues, nudos, vncias quatuor longos, abeunt, quorum summitatibus capitulum vnicum, squamosum, cum flore insidet, qui in pappum breuem, vt in Elichryso syluestri angustifolio, abit. In montibus Italiæ prope Terracinum, prouenit.

DE CONYZA.

CAPVT XIV.

I. CONYZA cærulea alpina maior: hæc ex radice lignosa, rufescente, caulem crassum, pilis asperum, palmarem, mox in ternos ramulos, & horum aliqui in pediculos diuisum, protrudit: circa quem folia pauca, hirsuta & aspera, crassa, vncias tres, quatuorve longa, vncia angustiora, neruis aliquot distincta: singulis pediculis flos vnicus, cæruleus, Conyzæ cæruleæ vulgari similis, & similiter in pappum euanescens: hæc in monte S. Bernhardi prouenit.

II. CONYZA cærulea alpina minor: plantula est semipalmaris, aliquando minor, læuis, rarus, nonnihil pilosa, radice nigricante, fibrosa, cauliculo rotundo, tenui, vnicum florem cæruleum, illius quidem flori forma similem, sed triplo minorem, multis apicibus donatum, & in pappum abeuntē, sustinente: foliola habet ad radicem plura, angusta, triuncialia, pediculis donata, pallide virentia; ad quæ caulem basi sua cingunt, breuiora sunt: hæc in monte Gotthardo reperitur.

III. CONYZA aquatica Asteris flore aureo: caule est cubitali, rotundo, hirsuto, geniculato, in plures ramos brachiato, qui folijs tres, quatuorve vncias longis, semunciam latis, villosis, per marginem & hispidis, & crenis rigidioribus exasperatis, cingitur: flores magni Asteris forma, aurei, singuli singulis pediculis insident, discum enim aureum folia plurima, & angustissima aurei coloris cingūt, at aliorum more in pappum auolant. Hanc in Valesia prope Sedunum ad aquas, D. Burserus legit: non tamen Conyza palustris serratifolia, quam alij consolidam palustrem vocant, censenda est.

DE ASTERE.

CAPVT XV.

ASTER hirsutus Austriacus cærule⁹ magno flore: caule est rotundo, hirsutie aspero, pedali, in vnum alterumve ramū brachiato, folijs latis, subrotundis, per marginem nonnihil exasperatis & in apicem rigidiorem desinentibus, rigidis, crassis, hirsutie leui exasperatis & scabris, cincto: cuius summo flos magnus insidet, eiusq; orbem pallidū, folia multa, tenuia, oblonga, pallide cærulea, ambiunt, qui maturus similiter in pappum abit. Hic licet in Austria circa Cremsam reperiatur, attamen cum Astere montano cæruleo magno flore, qui etiam in Austriacarum alpium iugis (imo & Heluetiarum, vt in Iura) oritur, confundi non debet.

DE VER-

Verbena nodiflora.

DE VERBENA.

CAPVT XVI.

VERBENA nodiflora: ex radice tenui, fibris capillata; caulis tenuis, quadratus, geniculatus, glaber, in terram reflexus & sesquipalmaris, prodit, quem folia, ad geniculum bina aduerso situ, vngue non multum longiora, per extremum crenata & acuminata, cingunt: ex quolibet pene geniculo, & ramulus folijs aliquot cinctus, & pedicellus nudus, duas tresve vncias longus, exurgit: hicq; capitulum subrotundum squamatum sustinet, vnde flosculi Verbenæ vulgari similes exeunt, semenq; paruum, vt in vulgari, succedit. Hanc Neapoli vna cum semine, ab Imperato accepimus.

DE SCABIOSA.

CAPVT XVII.

I. SCABIOSA peregrina rubra: ex radice annua, caulis bicubitalis, ramosus, parte inferiore leuiter hirsutus exurgit: folia tenuia, ad radicem Rapæ forma laciniata, subrotunda, longis pediculis subhirsutis donata, & per ambitum serrata, ad ramulos superiores, oblonga, angusta & integra, pediculis pedalibus & palmaribus læuibus & maiore parte nudis, & quidem singulis flos vnicus atrorubens, Scabiosæ globulariæ maioris forma, oblongis filamentis puncto albo notatis, donatus, suauis odoris, insidet: huic capitulum oblongum, rufum, oblongis filamentis, vt in Caryophyllata vulgari exasperatum, & semen stellatum succedit. Hæc ex semine Scabiosæ Hispanicæ rubræ nomine misso (vt in Phytopinace monuimus) æstate in horto floruit: & à Clusio Scabiosa Indica nominatur.

Hanc, sed folijs in tenuiores lacinias dissectis, floreq; minore & nigro, ex horto Patauino, D. Peckius, nomine Scabiosæ nigræ odore Zibethi, attulit.

II. SCABIOSA folio Sinapi syluestris: caule est cubitali, striato, in ramos palmo lógiores brachiato, qui ex foliorum alis, vbi pili paucissimi, prodeunt: folijs glabris, forma Sinapi syluestris modo, ad neruum vsque laciniatis, & sparsim crenatis, inferiorib. subrotundis: flores rubentes, mediæ magnitudinis, & singuli, cauliculorum summis insident. Neapoli ex horto Imperati habemus.

Scabiosa prolifera.

III. Scabiosa prolifera folijs Gingidij: Scabiosa prolifera duplex est: altera folijs in latiores lacinias diuisis à Lobelio & Clusio proposita, cuius figura addita, de qua sermo non est. Altera folijs est tenuius incisis, ad modum foliorũ Gingidij, quod Visnaga dicitur: quæ caule est cubitali, viridi, striato, geniculato, folia vtrinq; ad geniculum triuncialia, ex quorum alis ramuli aliquot trium quatuorve vnciarum, exurgunt: at maior caulis pars, nudus & nonnihil asper est, cuius summo, flos purpurocæruleus insidet, & ad huius latera plures cauliculi modo vnciales, modo palmares & glabri, minores quidem in orbem funduntur, at maiores florem superantes eriguntur, singulis flosculum eiusdem coloris, ex filamentis compositum, sustinentibus, quibus folia fœniculacea subijciuntur: semina aliorum modo succedunt. Vtramque D. Doldius Norinberga misit: illa tamen, Patauij inter dumeta, circa Thermas D. Virginis, etiam obseruata.

IV. Scabiosa montana dentis leonis folio: caule est sesquipedali, viridi, rotundo, striato, læui & cauo, superiore parte nudo: folijs latiore basi caulem amplexantibus, paucis, læuibus, crassis, inferioribus obtusis, & parum crenatis, superioribus ad modum foliorum dentis leonis, in binas ternasve lacinias diuisis & acuminatis, per oras crenatis, vncias sex longis, & duas circa folij medium latis, per quod neruus excurrit: caulis summum, quem duo folia, fere vt in Dipsaco complectuntur, flores aliquot subcærulei, pedicellis hirsutis, inæqualibus insidentes, exornant. Hæc Monspessuli, in monte Calcaris reperitur.

V. Scabiosa stellata minima: plantula est, trium quatuorve vnciarum, leui hirsutie canescens, radicula simplici, cauliculo vt & folijs biuncialibus, angustis, in paruas & profundas lacinias diuisis: cauliculi summo, capitulum rotundum, ex caliculis paleaceis compositum, insidet, flores subcæruleos, paruos continens, quibus exiccatis in caliculorum medio stella parua conspicitur, à qua filamenta capillacea, oblonga, rufa, quinque numero extra cauliculum producuntur. Hanc in Prouincia locis incultis obseruauimus, & à Scabiosa minore Hispanica Clusij: quam in litore Veneto notauimus, diuersam facimus.

Scabiosa argentea angustifolia.

VI. SCABIOSA argentea angustifolia: ex radice lignosa, caules bini terni, sesquipalmares, rotundi, incani, parum reflexi, exurgunt: circa radicem folia quatuor aut quinque unciarum longa, angusta, graminea, albicantia, & argenti colorem referentia, inordinate disposita, in superna caulis parte nulla: caulis unicum discum orbiculatum planum, molli lanugine incanum sustinet, qui plures flores cæruleos, vel pallidos, aliarum forma continet: quibus cauliculi membranacei, etiam stellati cum staminibus, sed quam in priore breuioribus, semen continentes, succedunt. In monte Sumano prope Vicentiam prouenit.

DE IACEA.

CAPVT XVIII.

I. IACEA nigra angustifolia, vel Lithospermi aruensis, folijs: radice est nigricante, in fibras aliquot diuisa, caule pedali, rarius cubitali, rotundo, aspero, in alas inæquales diuiso: quem folia incana, angusta, breuia, rigidiuscula & aspera, Anchusę siue Lithospermi aruensis similia, alternatim sua basi cingunt: cauliculorum summis capitulũ squamatum, & nonnihil asperum, aliarum Iacearum forma, sed minus, insidet, ex quo flos multis exiguis, oblongis foliolis, pallide rubentibus, vel ex purpura candicantibus, prodit, cui semen exiguũ, nigrum succedit. Hanc passim Monspessuli & Patauii obseruauimus.

2. Huic & altera similis, sed caule molli tomento vestito, & folijs incanis, mollibus & longioribus.

II. IACEA integrifolia humilis; hæc cauliculis est pedalibus, rotundis, alba lanugine hispidis & terram versus reflexis: folijs unciam latis, duas lõgis, nec laciniatis, nec crenatis, sed integris, lanugine, præsertim per marginem, pubescentibus & subasperis, basi sua cauliculum ambientibus; in cuius summo, capitulum ex multis squamis imbricatim dispositis, constans: ex quo flos Iaceæ vulgari similis, subpurpurascens, ex foliolis oblongis in filamenta aliquot diuisis, compositus, prodit. In Austria ad S. Hippolytum prouenit, vnde Iaceæ Austriacæ repentis nomine, D. Burserus misit.

III. IACEA capite longis aculeis spinoso: tota planta subincana, breuibus & rigidulis pilis hirsuta: radicem habet fibris crassioribus implexam, fragilem, candidam, sed membrana subfusca tectã: caulem cubito altiorem, rotũdum, incanum, asperum, in ramulos inæqtales diuisum: folia prima & tenella, pilis densioribus, albidioribus, mollioribusq; stipantur, reliqua vero oblonga, uncias duas lata, crassa, rigida, per ambitum profundius crenata, nonnunquam ad pediculum laciniata, per quæ fibræ crassiores albæ, transcurrunt: caulis summitati, capitulum squamosum ex pluribus squamis, etiam triginta numero compositum, & in conum pini æmulum compactum, insidet, quarum apices in spinas oblongas, rectas, subflauas & rigidas desinunt, & squamarum ora, firmis pilis albentibus, tanquam

tanquam setis vndiq; circumdata sunt: inter quas flos multis folijs oblongis, laciniatis & candicantibus emergit, cui semen Cnico simile, sed vulgari maius, succedit. Hæc à Iacea montana echinato capite Clusij diuersa est, & à D. Doldio missa fuit.

IV. IACEA laciniato Sonchi folio, siue Iacea latifolia purpurea capitulo spinoso: radice est recta, fragili, fibrosa, membrana subfusca tecta, & si plures caules protrudat, brachiata, sapore subausteriusculo, ex insipido ad amariusculum tendẽte: caulis vt plurimum rectus, hirsutus, breuibus, densisq; villis seu lanugine, potissimum parte inferiore, refertus, qui ob capitulorum grauitatem, humum versus reflectitur, & in summo in aliquot ramulos diuiditur. Folia primum prodeuntia variant, sunt enim rotunda, oblõgo pediculo donata, dein magis magisq; sinuata, tandem vero in lacinias (quæ ad exortum inferiorum minora sunt) inæquales diuiduntur: suntetiam rigida & dura, adeo vt complicata cum quodam pene crepitu frangãtur, breuissima & duriuscula lanugine, potissimum superiora & ad exortum, tecta. Cauliculorum summis capitula spinosa, ex squamis compacta, initio viridia, mox ad apicem purpurascentia, insident: ex squamis spinæ septem pulchro ordine, stellam dimidiatam referentes, exeunt, quarum media cæteris latior & longior, in minuto capitulo rubens, paulo post vero pallens. Flos ex capitulo tarde ꝓrumpit, qui elegantis purpuræ & inodorus, cuius fo[illegible]la fistulæ sunt oblongæ, superius amplo & laciniato rictu præditæ, inferius angustæ, quæ ad exortum coloris albi, sed paulatim versus fastigium in rubrum sese mutante: omnes autem stamina clauata sustinent, claua ex purpureo seu violaceo prorsus nigricante, in summo alba puncta habente, & staminum pediculis, vbi ex fistula prorumpunt albis existentibus. Semen, Cyani semen refert, oblongum, angustum, & cinereum est. Hanc Centaurii marini nomine, D. Doldius misit.

Eandem sed palmo minorem, foliis paruis, rigidis, parum laciniatis, & per marginem crenis rigidis exasperatis, Cyani marini nomine, à D. Neudorffero ex Italia habemus.

V. IACEA montana incana aspera capitulis hispidis: radice est lignosa, in longas fibras diuisa & rufescente: cauliculo palmari, rotundo, lanuginoso: foliis asperis, ad radicem pluribus, incanis, hispidis, parum laciniatis, angustis, vncias quatuor longis, reliquis vero, in profundas & rigidas cre-

Iacea montana candidissima.

nas diuisis, basiq; sua caulem amplexantibus, qui aliquando in ramulos diuiditur, quorum singuli capitulum paruum, ex squamis hispidis compositum, sustinent, earum enim cuspides exterius reflexæ, in tenuissima filamenta desinunt: flores vulgari similes, sed multo minores. Monspessuli in monte Calcaris prouenit.

VI. IACEA montana incana laciniata capitulo hispido: ex radice caulis palmo maior, rotundus, molli lanugine canescens, exurgit, circa quem folia pediculis oblongis incanis donata, laciniata & subrotunda, tactuq; mollia: capitulum paruum & priori simile, eodemq; in loco proueniens.

VII. IACEA montana candidissima Stæbe foliis: hæc ex radice crassa lignosa, caulem profert palmarem, nonnũquam cubitalem, angulosum, striatum, molli & incana lanugine vestitum: folia habet ad radicem multa per terram sparsa, palmaria, lata,

lata, Stæbes instar laciniata, molli lanugine incana & superiora molli tomento, quasi farina aspersa, mollia & alba sunt: cauliculis summis flores singuli Iaceæ vulgari similes insident, q ex capitulis squarrosis prodeunt: in montib. prope Capuam ꝓuenit.

VIII. IACEA tomentosa capitulo spinoso: tota planta, quasi farina aspersa floret, albescit, & à radice, caulis pede minor, statim in alas plures diuisus, exurgit: folia habet breuia, angusta, in petiola tria, quina, septena, subrotunda diuisa; cauliculis, capitula parua, ex squamis multis in aculeos acutos & rufescentes abeuntibus, composita: flos non fuit conspectus: in Murena Hispaniæ, D. Albinus legit.

IX IACEA Babylonica: ex horto clariss. Contareni, hoc nomine folium accepimus, quod primo intuitu Acanthium aliquod referre videtur: hoc longitudine cubitum æquat: in medio, latitudine palmum superat, nonnihil incanum, tactu asperū, cuius tota circumferentia veluti minimis aculeis exasperatur: ad exortum lacinias acutas trium quatuorve vnciarum longas, obtinet: hinc ex rotunditate sensim angustatur & in apicem abit, cuius summo breuissimus aculeus insidet: per ipsius mediū, costa eleuata, nonnihil hispida fertur, à qua plures nerui in latera excurrūt. Plura non licet.

TRAGOPOGON.

CAPVT XIX.

I. TRAGOPOGON folio sinuato: radice est oblōga, lacteo succo manante, caule gracili, striato, pedalis altitudinis, raris folijs alternatim septo, quæ oblonga, non multum palmo breuiora, at angusta, finibus breuioribus, & quasi serratis exasperata, pallideq; virentia: caulis summo flos insidet pallide luteus, magnus, Tragopogo vulgari similis, ex calice magno apicibus acutis donato prodiens, quo marcido, semen oblongum, in materia villosa alba latitans, succedit: Monspessuli legimus.

II. TRAGOPOGON tenuissime laciniatum: radice est oblonga, crassiuscula, fibris carente, rufescēte & lacte turgente: ad quam folia plura oblonga, angustissima, acuminata, & in plures angustissimas lacinias diuisa: caule est cubito non multum breuiore rotundo, læui, striato, nonnihil folioso, in alas brachiato: singulis flos vnus, magnus & pallidus insidet, cui semen oblongum, scabrum, crista pilosa in summo preditum & calici oblongo inclusum, succedit. Et hoc Monspessuli obseruauimus.

PERFOLIATA.

CAPVT XX.

I. PERFOLIATA alpina latifolia minor: radice est vnica, rufescente, paucissimis fibris capillata: cuius caulis gracilis, teres, glaber, cauus, cubito altior, in ramulos, quasi in vmbella dispositos distribuitur, quem folia glabra, venosa, sesquiunciam lata, Vaccariæ folijs similia basi lata medium amplectuntur: in cauliculorum fastigijs vmbellæ, vna cum foliolis exiguis, flosculis tenuibus subluteis, quibus semen oblongiusculum, nigricans, angulosum, succedit. Hæc in Heluetiorum alpibus reperitur.

II. PERFOLIATA alpina angustifolia maior, siue folio anguloso: radicem habet vnicam, oblōgam, rotundam, crassam, nigricante cortice tectam, minime capillatam, ex qua prodeunt folia plura, pallide virentia, glabra, pedem longa, vnciam vel sesquiunciam lata, longis pediculis donata: at folia caulem amplectentia angulosa sunt & acuminata, rarius bina, hederæ modo angulosa ex opposito sita: caulis rotūdus est, teres, glaber, cauus, sesquicubitalis, quasi foliorum basin penetrans: cuius summo quina folia, lata, in orbem disposita insident, eo modo quo in Tithymalo, vnde pediculi seni, septeni, longitudine impares prodeūt, quibus vna cum folijs paruis, rotundis, flores parui ex luteo rufescentes insident: Semen nō vidimus: in Pyreneis, non longe Narbona, D. Burserus legit.

III. PERFOLIATA alpina angustifolia media: hęc à præcedenti sola magnitudine & foliorum angustia differt, quæ pro Perfoliata longifolia Dalechāpij, in historia Lugdunensi picta videtur, & ex monte Gotthardo habemus.

IV. PERFOLIATA alpina angustifolia minor: hæc radice est rufescente, ad quam folia multa, atrouirentia, graminea, semipalmaria: caulem habet vnum, aliquando geminum, pedalem, rotundum, glabrum, quem folia pauca acuminata, basi sua latiore ambiunt, in cuius summitate veluti vmbella, vt in vulgari Perfoliata, ex qua ramuli emergunt, flores rufescentes, cum seminibus sustinentes. Hāc ex Sumano monte, & Valesianorum alpibus, habemus. Verum cum Perfoliata alpina gramineo folio, siue Bupleuro angustifolio alpino, quod in Baldo prouenit, confundi non debet.

V. PERFOLIATA alpina angustifolia minima: plā-

tula est semipalmaris, inter Perfoliatam & Bupleuron media, radice tenui rufescente & serpente, fibris capillaceis terræ affixa: ex qua folia oblonga, angustissima, pluribus locis progerminant: inter quæ cauliculi efferuntur tenuissimi, glabri, vncias quatuor alti, in ramulos binos & hi in minores quasi ex vmbella minima prodeuntes, diuisi, quos folium vnum vel alterum basi latiore cingit, & flosculi exigui flaui insident. In summis Pyrenæorum iugis reperitur.

VI. PERFOLIATA minor ramis inflexis: hæc folijs est vulgari paulo longioribus, breuioribus tamen quàm in montana, caulem habet ramosum reclinatum, & velut per terram sparsum, flores luteos: annua est instar vulgaris siue aruensis, in quo ab alpina differt: hanc apud Ioh. Bauhinum fratrem p. m. vidimus, quam ex horto Stucgardiano habuit.

CENTAVRIVM.

CAPVT XXI.

Centaurium minus spicatum album.

CENTAVRIVM minus spicatum album: ex radice parua, alba, fibrosa, caulis exurgit, mox in duos palmares & semipalmares striatos, hique in alios diuisi: folia sunt parua, pediculis carẽtia, quorum prima lata, subrotunda, superiora angusta, acuminata, quandoq; bina aduerso situ caulem amplexantia: flores oblongi, albi, ab imo sursum per caulem sparsi, singuli, vt plurimum, ex vna caulis parte sibi inuicem succedentes, ex caliculis foliosis prodeunt, ea forma qua non patentes in figura exprimuntur, patentes enim sculptor non rectè expressit: his siliquæ, vt in vulgari, semen minutum continentes, succedunt. In montibus Euganeis Patauinorum, & hinc inde circa Monspelium reperitur, vt in nostro Matthiolo monuimus.

ASCYRON ET HYPERICVM.

CAPVT XXII.

ASCYRON magno flore: hoc Ascyro vulgari, siue Hyperico dumetorum simile, caule sesquicubitali, rotundo, glabro, rufescente, quem folia pallide virentia & inferne albidiora, vnciam longa, semunciam lata, subrotunda, bina semper situ aduerso cingunt: in caulis summo, flores calice viridi sustentati, pallide lutei, magni, quintuplo vulgari maiores, ex quinque folijs vncialibus compositi, è quorum vmbilico staminula plura, flaua, velut puncto notata, exurgunt: siliquas & semina non vidimus. In Pyrenæis D. Bursertus hoc, quemadmodum & subsequens, legit.

HYPERICVM numulariæ folio: radicem habet oblongam, tenuem, paucis fibellis capillatam, ex qua cauliculi tenues, rufescentes, palmares efferuntur, quos folia parua, rotunda, nummo similia, bina aduerso situ & æquali distantia locata cingunt, quæ superne atrouirentia, inferius alba, aliquando punctis vel maculis rubris notata, conspiciuntur: cauliculorum summis flores pallide lutei satis magni, plurimis staminulis donati, insident.

POLY-

POLYGONVM.

CAPVT XXIII.

I. POLYGONVM saxatile: huius radix tenuis, lignosa tamen, fibris capillata & alba est: ramulis multis oblongis & crebro geniculatis serpit: circa quos folia subrotunda, vnciam longa; semunciam lata, superne virentia, at inferius albicantia, quasi polline aspersa, quæ sensim minora redduntur: à geniculis flosculi exigui, vt in vulgari, pallide rubentes exeunt, quos semina triangularia sequuntur. Hoc inter saxorum fissuras, ad arcium editissimarum radices, vt in petris arcis Waldenburgensis Basileensium, & in vicinis, obseruauimus.

II. POLYGONVM Creticum thymi folio: herba est supina, humique procumbens, cauliculis siue viticulis, palmaribus, ramosis, hincinde sparsis: flosculis paruis albicantibus, pluribus simul quasi in nodo iunctis, quibus foliolum Thymi forma, modo vnum, modo bina, ternave, magnitudine imparia adponuntur: semen pusillum ac copiosum succedit. Hoc Polygoni Cretici nomine, D. Gillenius misit.

III. POLYGONVM littoreum minus flosculis spadiceo albicantibus: ex radicula candicante, tenui, oblongiuscula, prodeunt viticuli plurimi, tenerrimi, per terram sparsi, ramosi & dodrantales, foliolis oblongis, angustis, & albicantibus alternatim cincti, ad radicem vero longioribus & bipuncialibus: viticulorum summitatibus flosculi plures minutissimi, intus albi, foris spadicei insident, quibus semina minutissima & copiosissima, vt singuli coliculi eo turgeant, succedunt: hinc ad Millegranum referri potest. Hoc apud nos, in arenosis ad Wiesam flumen, autumno florens reperitur, quod Polygoni ποικιλανθέμου nomine, Northusio, apud quos in sabulosis reperitur, D. Furerus misit: idem, sed sine nomine, ex inferiore Lusatia, vbi locis arenosis, in ripa fluminis Nissæ prouenit, à D. Franco accepimus.

IV. POLYGONVM minus lentifolium: plantula est tota virens, parua, supina, humiq; procumbens: ex cuius radice simplici, in altum descēdente, cauliculi plures, impares longitudine, crebris internodijs geniculati, exiguis folijs subrotundis, lenticularibus adnatis, prodeunt: flosculi in cauliculorū summis minimi, albicantes, vel pallide virentes plures simul iuncti & semen pusillum, obseruatur.

Cum Anthyllide Valentina Clusij, quæ tota subrubens est, longe minoribus folijs, & copiosioribus flosculis ex albo purpurascentibus, ijsq; non solum in cauliculorū summis sitis, confundi nō debet. Hoc in Hispaniæ montibus prope Escurial D. Albinus inuenit: quod tamen ante annos triginta nouem Monspessuli in incultis, sed aliquantum minus, collegimus.

DE SEDO.

CAPVT XXIV.

I. SEDVM tridactylites alpinum maius: radicem habet tenuem capillaceam, cauliculum semipalmarem, purpurascentem, nonnihil pilosum, in ramulos plures tenues & fragiles diuisum: folia ad radicem tenuia & mollia, lata (in ramulis minuta) in tres lacinias primum, & in alias, diuisa: flores in ramulorum summis albi, quinquefolij, totidem staminibus donati, quibus capitula subrotunda, longiuscula, minutissimum semen continentia, succedunt. Hoc ex Baldo habemus, & saxifragæ albæ petreæ nomine, Pona suo Baldo exhibuit, idem præterito anno D. Furerus, nomine Dactyliobotani siue Saxifragæ petreæ semperuirētis misit, quod in ea Harcyniæ parte, qua Buda fluuius officinas Rubelandicas alluit, totos scopulos obuoluere scribit.

2. Simile, sed folijs latioribus, & in ternas primū profundas lacinias diuisis, & in his in minora & tenuiora segmenta sectis: caulibus pedalibus, florib. pallide luteis, in humidis montium Pyrenæorum natum, habemus.

3. Aliud cauliculo rotundo, semipalmari, pilis leuissimis aspersis, folijs paruis, crassiusculis & eo modo quo folia Sedi tridactylitidis in tectis prouenientis, incisa sunt, etiam diuisis, totumq; cauliculum alternatim basi sua cingentibus; qui in summitate in ramulos diuiditur, & singuli flosculum candidum, sed minorem, sustinent, capitulaq; vt in præcedenti, succedunt. Sedi dactyli nomine, ex Taurero Austriæ, D. Burserus misit.

II. SEDVM tridactylites alpinum minus: ad radicem paruam, repentem & nigricantem, folia plura, exigua, viridia, simul compacta, superne in crenas profundas, binas, communiter ternas, rarius

 plures,

plures, diuisa: ex quorum medio, cauliculus vnus vel alter, tenuis, aliquando diuisus, paucis & exiguis foliolis cinctus, trium quatuorve vnciarum exurgit, cui flosculi terni, quaternive pallidi, quinquefolij, multis staminulis donati, singuli singulis pedicellis insident: hic calices parui, semen minutum continentes, succedunt. Hoc in monte Lupi & Calcaris, in eorundem rupibus collegimus: ex humidis Gotthardi montis & Pyrenæis quoq; habemus.

III. SEDVM montanum ericoides: ramis est palmaribus, lentis, flexibilibus, dense geniculatis, per terram sparsis, quos folia breuia, crassiuscula, Ericę forma, vestiūt, & hi in plures alios, duarum triumve vnciarum, & etiam breuiores diuidun.ur, hiq; foliola frequentia, sibi fere incumbentia & rotundiora habent: in singulorum summitatibus velut ex squamoso calice flos satis magnus purpurascēs, ex quatuor, aliquando quinq; folijs, & aliquot in medio staminibus compositus, insidet: quid flori succedat, non constat. Hoc ex horto Deidicto, habemus: & cum Lobelij Sedo minimo arborescente vermiculato, plurimum affinitatis habet.

IV. SEDVM alpinum ericoides cæruleum: ex præruptis iugis, ac saxis humidis propendet, radicem habens oblongam, fibrosam, rufam, ramos plures, foliolis quam in priore breuioribus, crassis, cinereis, velut in Sanamunda 2. Clusij, siue Erica Alexandrina compactis, cinctos: singulis cauliculis vncialibus, foliaceis, flos magnus, cæruleus, quadrifolius, aliquot staminulis breuibus donatus, insidet. Hoc, cum ann. 1579. Martio mense, per Rhętiæ alpes iter faceremus, è rupibus, ob aquam defluentem humidis, instar Cymbalariæ, dependens, florensq; collegimus, quod florum eleganti colore cæruleo, oculos nostros valde reficiebat.

Idem in Gotthardi summitatibus, & in Valesia ad thermas Leccenses supra Gemme reperitur: q à priore differt potissimum foliorum exilitate, & colore florum: item & colore & magnitudine.

V. SEDVM saxatile hirsutum purpureum: plantula est triuncialis, radicula capillacea, cauliculo tenui, leuiter piloso, cuius summitas in breues ramulos diuiditur, qui singuli florem purpureum sustinent: foliola ad radicem plura, hirsuta, & lente minora. Hoc, vt & subsequens, ex Pyrenæis D. Burserus attulit.

VI. SEDVM saxatile atrorubentibus floribus: hoc, tres quatuorve vncias non excedit, habens radiculam exilem, longiusculam, vnum alterumve cauliculum biuncialem, foliolis paucis exiguis, lōgiusculis, alternatim vestitum, flosculos atrorubentes, quasi in vmbella dispositos, sustinentem. Hoc etiam in Gotthardo nonnihil altius excrescit.

VII. SEDVM saxatile variegato flore: radice est capillacea, cauliculis plurimis, tenuibus, biuncialibus, per terram repentibus & fibellis capillaribus terræ adhærentibus: foliolis multis, pallide virentibus, subrotundi, lente minoribus, vestiti: ex ramulorum summis, pedicelli plures capillacei, oblongi, exurgunt, singuli florem quadrifolium, varium, album, purpureum & atrorubentem eleganti spectaculo sustinent, cum plantula hæc cespitis muscią; instar saxa exornet. Hoc inter Valesiam & Augustam vallem, in monte Gletschberg dicto, qui toto pene anno niuosus est, copiose prouenit.

VIII. SEDVM alpinum foliolis crenatis asperis: radice est capillacea repente, cauliculis tenuissimis, semipalmaribus, etiam breuioribus, rarius palmaribus, in summo in ramulos aliquot sectis: folia habet longiuscula, angusta, acuminata, crenis vtrinq; exasperata, & parte auersa candicantia; flores quadrifolij, purpurascentes & staminibus donati, caliculis sustentantur, quibus capitulum subrotundum, membranaceum, apice donatum, minutulum semen continens, succedit. Hoc Iulio mense floret, in ascensu montis S. Bernhardi maioris & Gotthardo. An forte Gesnerus lib. de hortis Germaniæ, hoc intellexit, dū scribit, Sedum quoddam esse, cuius folia marginibus asperis, branchias piscium referunt?

IX. SEDVM aruense flore rubente: radice est lignosa, fibris capillata, cauliculis aliquot palmarib. rotundis, rugoso rufescente cortice tectis, qui in ternas, quandoq; plures ramulos (quorum aliqui recuruantur) diuiduntur: hos folia longiuscula, angusta, succulenta, sine ordine ambiunt: ramulis superiorib. flores plures, vulgaris Sedi florib. similes, sed rubentes insident, semenq; vulgari simile succedit. Hoc non longe ab vrbe, in agris Huningens. autumno iam exiccatum reperitur: quod etiam in agris argillosis ad Pyrenæos, sed minus, reperitur.

DE

DE COTYLEDONE.

CAPVT XXV.

COTYLEDON minor folijs subrotundis serratis: radix subest tenuis, fibrosa, fusca, circa q̃ folia multa, semi vnguẽ minora, non vt in altero oblongis ligulis similia, sed subrotunda, margine crenato, crassiuscula, candicantia & nonnihil adstringẽtia: è quorũ medio caulis semipalmaris, quandoq; palmaris, subasper, minimis & paucis folijs cinctus, assurgit: in cuius summo, pedicelli, flores, multo q̃ in secunda minores, ex quinq;, quãdoq; etiam sex folijs & medijs apicibus cõpositos, sustinentes, qui albi, aliquando rubentibus punctis aspersi, nonnunquam extrinsecus lineis ternis foliola floris percurrentibus, ita vt flores pallide purpurascentes appareant: his capitula exigua, nigrum semen continentia, sequuntur. In Heluetiorum alpibus, ipsis saxis ac scopulis adhæret; Iunio & Iulio floret: at ea quæ flore est pallide purpurascente, apud Monspelienses, in horto Dei collecta fuit.

DE KALI.

CAPVT XXVI.

I. KALI minus villosum: radice est oblonga, fibrosa, nigricante, caule pedali, inæquali, ramoso, folijs pluribus, angustioribus, mollibus & villosis, inter quæ vnum, quod cæteris subijcitur, longius est, quemadmodum etiam in Tragio obseruare est: in cauliculorum summis, capitula parua, florem minutum continentia: semen non obseruauimus. Hoc, cum figura Kali albi Dodonæi, melius conuenit, quam Kali minus Lobelij. Tota planta salsa est, & non longe Monspelio à Perault, qua ad mare itur, legimus: quamuis idem, nomine Kali hirsuti folijs Spergulæ, ex Italia, à D. Neudorf. habeamus.

II. KALI folio gramineo: ex radice oblonga, alba, exiguis capillaceis fibris donata, caulis pallide virescens, rotundus, incuruus, pedalis, in varios & plures ramos quadrunciales, tenues & fragiles, inordinate dispositos, brachiatus exurgit: quos folia oblongiuscula, angustissima, alternatim disposita cingunt, quibus singulis, singuli noduli exigui florum & seminum, vt in Kali minore Lobelij, cauli adhærentes, adponuntur. Ex Salinis Saxonicis siccum, D. Iungermannus transmisit: & ad Anthylloidem Thalij accedere videtur.

DE TELEPHIO.

CAPVT XXVII.

TELEPHIVM purpureum minus: hoc à radice nodosa, & aliquot veluti minimis napis constante, multisq; fibris prædita, cauliculum vnũ vel alterum rotundum, semipalmarem, fragilem ac succulentũ promit: quem folia crassiuscula, succulenta, parua, in ambitu crenata, sine ordine ambiunt: flosculi quinquefolij, purpurei, velut vmbellæ insident: quibus capitula pentagona, minutissimum semen scobis instar continentia, succedunt. In editissimo monte Brisoiæ, Belchen dicto, locis humidis Iulio florens, collectum.

DE TITHYMALLO.

CAPVT XXIX.

I. TITHYMALLVS incanus hirsutus: caules pedales, rotundos, rufescentes, profert, folijs incanis & hirsutis, Myrsenitis legitimi forma, confuso ordine vestitis, in summitate in virgulas diuisi, quibus, vt in Myrsinite, flores & capitula triangula, semina continentia, insident. Hunc ex Italia D. Neudorfferus attulit.

II. TITHYMALLVS siue Esula exigua folijs obtusis: radice est exili, oblongiuscula, capillata, cauliculis pluribus ad terram resupinatis, aliquantulum repentibus, biuncialibus, triuncialibus, alijs palmo minoribus, rotundis, lacteo succo turgentibus, qui foliolis oblongis, angustis, sed semper in summo obtusis & velut absectis, inordinate vestiuntur: hic in agris Patauinis & Massiliensibus, reperitur.

III. TITHYMALLVS exiguus saxatilis: radiculam habet capilli modo tenuem, longiusculam, cauliculos tenues, vnciales & biunciales, angustissimis & breuibus foliolis cinctos, flosculos exiguos, rubentes: circa Monspelium locis asperis prouenit.

LIBER OCTAVVS.

DE CONVOLVVLO.

CAPVT I.

I. CONVOLVVLVS purpureus folio rotundo: caules prælongos, teneros, viticulosos, paucis pilis exasperatos, vicinis perticis circumvolutos, promit: folia habet longis pediculis subasperis donata, quæ lata sunt, angulis carentia & nonnihil hirsuta, præsertim superiora: flores oblongi, ex calicibus hirsutis instar Campanulæ siue Smilacis læuis ex cæruleo purpurei sunt, quibus succedit semen nigrum, semicirculare & angulosum, capitulo membranaceo inclusum, quod semine Campanulæ cæruleæ multo minus est. Hic sub æstatis finem floret. An ad Nil Auicennæ quoque referri potest?

II. CONVOLVVLVS peregrinus cæruleus folio oblongo: radice est singulari, oblonga, rufescente, ex qua caules multi, tenues, pedales, interdum cubitales, flexiles, ramosi, leuissimis pilis pubescentes prodeunt: quos folia oblonga, inferiora quidem, vncias tres, quatuorve longa, vix vnciam lata, inordinate vestiunt, quæ sensim minora redduntur, & per marginem leuiter hirsuta sunt: ex omnium fere foliorum sinu, pedicelli tenuissimi, oblongi exurgunt, quibus singulis flos cęruleus ad exortum pallidus, Campanulæ forma, vnico folio constans, & ex caliculo prodiens, insidet: floribus succedunt capitula membranacea parua, quibus semina parua, nigra includuntur. Planta sane ob florum copiam elegantissima, & quæ ob cauliculorum flexibilitatem fulciri debet. Hic in horto meo ex semine, Campanulæ cæruleæ nomine accepto, sæpius creuit.

Conuoluulus quinquefolius.

III. CONVOLVVLVS folijs laciniatis, vel quinquefolius; viticulis est tenuibus, geniculatis, læuibus: ex quolibet geniculo folium, longo tenuissimo pedicello donatum, prodit, quod in quinque lacinias angustas longiusculas diuiditur, & quandoque inferior vna alterave bipartitur, & cuilibet laciniæ, tenuissimus mollisq; aculeus insidet. Supra folij exortum, pedicellus æque tenuis, duarum triumve vnciarum longus & nudus exurgens, florem magnum purpuroceruleum, aliorum Conuoluulorum forma, sustinet. Semen non conspectum, cum solum huius ramum, Conuoluuli Ægyptiaci nomine, à nobiliss. Cortuso Patauio ante viginti annos accepimus.

DE BRYONIA.

CAPVT II.

I. BRYONIA Cretica maculata: radice est longa, alte descendente, sed ad vulgaris magnitudinem non accedête, fusco cortice tecta; ex qua longa & tenuia sarmenta prodeunt, quæ ambiunt folia aspera (qualis & tota planta) ad similitudinem vitium, aut Bryoniæ vulgaris diuisa, sed minora; viridia, albis strijs per medium discurrentibus, vel maculis albis notata, quibus capreoli vt in vite adduntur. Flores habet pallidos, quinquefolios, striatos, vulgaris Bryoniæ floribus maiores, ex longis pediculis propendentes: cuilibet flori, fructus succedit semicircularis, superne in partes duas diuisus, viridis primum, at per maturitatem ruber, semina duo continens, quare Dicoccos appellari potest. Hæc in Creta frequens est, vnde semen à D. Honorio Belli accepimus & in D. Zuingeri horto (quia tum hortum colere intermiseramus) seruimus.

II. BRYONIA syluestris baccifera: radicem habet magnam, crassam, longam, succo glutinoso plenam: caules vero sarmentorum vitis instar longos, lignosos, angulos, quibus se, (licet capreolis careat) crebris circumvolutionibus vicinis fruticibus circumuoluit: folia hederacea, Smilacis læuis similia, magis tamen sinuata, tenuia, splendentia, & neruosa, longissimis pediculis donata: flores albi sunt, muscosi: ad cuiuslibet folij exortum, in viticulis maxime superioribus, pedicellus breuis ex caule exurgit, qui baccam vnicam ceraso minorem, virentem primum, at per maturitatem rubentem, sustinet: cui semina satis magna, rotunda, nigraque quaterna, quinave includuntur. Prouenit in syluis circa pagum Huningen, Iunio florens: at baccæ Septembris fine maturæ sunt.

Hæc à communi Bryonia syluestri, quæ Tamus dicitur, potissimum in his differt, quod communis florem minorem habeat, racemosa sit: hæc vero flore sit maiore & baccifera.

III. BRYONIA Mechoacana nigricans: radice est Mechoacæ simili, sed cortice nigricante vestita, interius rufescens, quæ tessulatim incisa rotunda, magnitudine & figura calculo aleatorio respondens, ex India Chelapæ siue Celapæ nomine ante annos vndecim allata fuit. Ab Alexandrinis & Massiliensibus, Ialapium vel Gelapo vocitatur: & à Massiliensibus, Mechoaca nigra vel mas existimatur.

Gusto est non ingrato, & gummoso, & ob copiosam gummositatem, si carbonibus, vel igni admoueatur, flammam concipit. Facultate, vulgarem siue albam Mechoacam, superat: nam ob gummi copiosum, fortius humores serosos purgat, cum imi ventris leui dolore, & præcipue viscera, hepar & ventriculum roborat. Quare drachmæ vnius pondere exhibetur tuto, & sine fastidio opus suum exequitur. Sunt qui ea in dosi, cum aqua Cichoreæ, aut simili stillaticia, seu iure actu frigidis, tribus horis ante prandium, ægris propinent.

DE CLEMATIDE.

CAPVT III.

I. CLEMATIS maritima repens: hæc cauliculos habet sarmentosos, geniculatos & striatos, cubitales, atrouirente cortice vestitos: folia Flammulæ erectæ instar oblonga, acuminata, neruosa, rigida, sed angustiora, quod communiter tria vni pediculo, qui velut in capreolum abit, insident, & quædam per circumferentiam nonnihil crenata, quæ vero in summo caule floribus subijciuntur, angustissima sunt: flores albi sunt, multis staminibus villosis albis, meditullium occupantibus, longis pediculis sustêtati: quib. semina plana, subrotûda, rufescentia, vt in Flammula erecta, sed minora, bina, ternave iuncta, singulis capreolo plumoso, velut incana crista donatis, succedunt: hæc acria sunt quemadmodum & tota planta. In maris Adriatici littoribus, vt in Venetorum Insula Lio & Litzefusina, suis sarmentis repentem obseruauimus.

II. CLEMATIS alpina Geranifolia: ex radice sarmentosa & perenni, caules plures lenti, lignosi, quandoque rufescente cortice tecti, duos tresve cubitos alti, exurgunt, qui æqualiter bipartiti, in latera diuiduntur: quibus singulis folia, crebris & profundis diuisuris incisa, trigemina, cohærentia, vt in Anemone geranifolia, insident: flores singuli, singulis pediculis longissimis ac tenuissimis insident, qui coloris cærulei albicantis, aut obscure purpurascentis, ex quatuor folijs oblongis, mucronatis, neruosis, crucis in modum dispositis & nonnihil lanuginosis, in cuius medio folia, plura, breuiora, quæ quasi aceruulum capillaceorum filamento-

mentorum alborum ambiunt: semen nõ vidimus. Hanc in altioribus Baldi rupibus enatam, & Clematidem cruciatam à Iungermanno appellatam, ante annos viginti sex, & ante biennium elegantiorem & maiorem, ex Austriæ montibus, vbi frequens est, à D. Bursero accepimus.

DE NVMMVLARIA.

CAPVT IV.

Nummularia flore purpurascente.

NVMMVLARIA flore purpurascente: hæc, eo quo Nummularia vulgaris modo, serpit, radicem habens tenuem, capillaceam, à qua coliculi multi, tenues, palmo minores emergunt, quos vtrinq; folia vulgaris forma, propemodum rotunda sed parua, & plus quam decuplo minora, quorum nonnulla leuiter sinuata: ex horum sinu pediculi tenues oblongi, prodeunt, quorum singuli florem purpurascentem, paruum, oblongum, quinquefolium, staminulis in medio breuibus, sustinent: his capitulum paruum, apice donatum, minutissimum semen continens, succedit. Hæc in humidis Monspeliensium prope Castelnouum prouenit.

DE POLYGONATO ET LILIO *conuallium*.

CAPVT V.

I. POLYGONATVM latifolium minus, flore maiore: ex radicis albicantis, subrotundæ & fibrosę medio, cauliculus vnicus, fere pedalis, striatus, nec admodum inflexus exurgit: qui folijs, vt in vulgari dispositis, firmioribus tamen, vestitur: ex singulis alarum sinibus, flores singuli, magni, albi, inodori, breuibus & quidem singulis pediculis insidentes, ab vna caulis parte propendent, quibus baccæ succedunt, quæ per maturitatem cæsium colorem acquirunt, & semen osseum, durum continent. Apud nos in monte Crentzacho copiose prouenit.

II. POLYGONATVM latifolium perfoliatum Brassilianum: hoc caule est bicubitali, striato, folia perfoliatæ modo transeunte: folijs pallide virentibus, tenuibus, neruosis, vncias duas latis, quatuor longis: flore magno, albo, ex folijs quinque angustis, binas vncias longis composito, qui ex longo tenuissimo pediculo dependet: fructum non vidimus. Hoc in Brassilia apud Toupinambaultios creuit, & D. Burserus communicauit.

LILIVM CONVALLIVM latifolium: radicibus est tenuibus, longis, repentibus: caule pedali, folijs ternis, viridibus, neruosis, subrotundis, læuibus, palmaribus, vncias quatuor latis, basi sua caulem, fistulæ modo ambientibus: floribus magnis, albis, rotundis hiantibus, reflexis, & odoratis, quibus fructus rotundus, rubeus, semen durum continens, succedit. In hortis quibusdam colitur.

DE

DE CHELIDONIA ROTVNDIFOLIA.

CAPVT VI.

CHELIDONIA rotundifolia maior: huius radix fibrosa est, quibus aliquot oblongi testiculi adhærent: folijs est subrotundis, crassis, læuibus, ad foliorum Asari magnitudinem accedentibus, sed nonnihil quandoq; sinuatis, pediculis semipalmaribus donatis & humi procumbentibus: cauliculo palmo minore, flos insidet, calice triphyllo membranoso sustentatus, qui pallide luteus, magnus, vulgari quadruplo maior, qui ex quinq; vel sex folijs, quorum singuli ad medium fissi sunt, componitur & ad eius vmbilicum stamina plura rufescentia, conspiciuntur: capitulum cum semine non vidimus. Monspessuli locis humidis prouenit.

DE MALVA.

CAPVT VII.

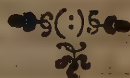
I. MALVA folio ficus: huius folia sunt nigricantia, aspera & crassa, quorum prima, modo in tres, modo quinque lacinias inæquales diuiduntur: quædam in lacinias quinque profunde secta, sine ordine sinuata, & per marginem crenata sunt, quorum laciniæ aliquæ palmares existunt, & pediculis longissimis & pilosis donantur. Scapum siue caulem simplicem, aliquot cubitorum habet: flores & semina non vidimus, quia ante tempus, Argentinæ in horto Friderici Meyeri, ante annos viginti legimus.

II. MALVA folio vario: radice est alba fibrosa, caule rotundo, cubitali, in plures ramos brachiato, quem folia cingunt pallide virentia, inferne candicantia, crassiuscula & nonnihil lanuginosa, sed figuræ, in eodem ramulo, diuersæ, quorũ quædam Bryoniæ forma, quædam acuminata, duabus alis donata, quædam subrotunda, vngue minora, omnia tamen in ambitu serrata: flores quinquefolij purpurascentes, staminibus in vmbilico pallidis, pedicellis oblongis insident: semen in capitulis folliaceis semicirculare succedit. Argentina D. Saltzmannus misit.

III. MALVA Americana: radicem habet oblongam, albam, fibrosam, caulem angulosum, striatũ, lanugine leui obsitum: folia viridia, tenuia, pleraque semicircularia, vncias duas longa, tres lata, superne angulosa seu sinuata, per ambitum leuiter crenata, pediculis palmaribus, hirsutis donata, flores albidi vna cum semine, Maluæ syl. pumilæ similes sunt. Hanc ante annos octodecim in horto D. Saltzmanni, Argentinæ collegimus.

Malua folio vario.

DE ALTHÆA.

CAPVT VIII.

I. ALTHÆA Bryoniæ folio: caule est cubito altiore, rotundo, lanuginoso, albo; folijs Bryoniæ similibus, in quinas lacinias vt plurimum diuisis, palmaribus & alijs multo minoribus, crassis, neruosis, lanugine nonnihil asperis, parte inferna canescentibus & longis pediculis insidentibus: flores habet purpuro-cæruleos, quinquefolios, superne semilunatos, staminibus rufescentibus donatos, quibus singulis capitulum foliaceum, planum, semen Altheę simile continens, succedit. Hanc in horto aluimus, quam tamen prius Altheę arborescentis sempervirentis nomine, D. Doldius: dein Altheæ Americanæ, D. Sprengerus, Heidelberga, misit.

DE GERANIO.

CAPVT IX.

I. GERANIVM malacoides minus: plantula est duarum vnciarum, in terram reclinata, radicula longiuscula, exigua, foliolis malacoidi maiori similibus, sed minimis, eleganter incisis & longis pedicellis insidentibus: flosculos paruos cæruleos habet; quibus capitulum rostro tenuissimo longiusculo donatum, succedit. In agris circa Rothomagum reperitur.

II. GERANIVM columbinum tenuius laciniatum: radicem habet oblongam, tenuem, fibrosam, rufescentem, ex qua cauliculi plures, palmares, rotundi, hirsutie nonnihil asperi & reclinati prodeunt: folia, quæ vnguem vix superant, rotunda sunt, in lacinias quatuor primum, & hæ in alias, diuisa, & longis pediculis hirsutis prædita: ad cauliculorum latera, flosculi communiter bini, singuli singulis pedicellis insident, parui, cærulei, quibus capitula parua rostrata, siue vtriculi tumentes rostrati succedunt, & vbi semen maturuit, vtrinque cum vtriculorum mucronibus, quasi capreolo insidens, modo geminum, modo ternum, ad rostri apicem, quod adhuc supereminet, reflectitur, quod in alijs quibusdam Geranijs etiam obseruauimus: Hoc Monspessuli in sylurestribus reperitur.

III. GERANIVM cicutæ folio acu longissima: caulibus est bicubitalibus, hirsutis, asperis, angulosis, in varios ramos brachiatis: folijs Geranij moschati siue Cicutæ modo diuisis: floribus subpurpureis, vel violaceis, quinquefolijs, cuilibet acus, vncias quinq; longa, hirsuta succedit, quæ ex vtriculo hirsuto quinquefolio, apicibus donato, semẽ continente, prodit, quod per maturitatem exilit, & cum vtriculorum mucronibus sursum primum, dein deorsum, alioq; modo circumuoluitur. Hoc Monspessuli legimus: in Valesia etiam reperitur.

DE ALCHIMILLA.

CAPVT X.

ALCHIMILLA alpina quinquefolia: radicem habet oblongam, nigricantem, fibras plures de se mittentem, ex qua folia aliquot parua, longis pediculis donata & glabra prodeũt, quæ in quinq; lacinias ad pediculum, hæq; in profundas crenas diuidũtur, inter quæ pediculi bini, ternive, tenues, glabri, trium, quatuorve vnciarum longi, reclinati: quorum summitatibus flosculi vulgari Alchimillę forma & colore simi es, trifolij, pallidi ac herbacei, singuli singulis minimis pedicellis donati: quasi vmbellæ insident. In monte S. Bernhardi maioris & Gotthardo locis humidioribus, Augusto florens, reperitur.

DE CANNABINA.

CAPVT XI.

CANNABINÆ aquaticæ similis capitulis nutantibus: radicibus est fibrosis, Ellebori nigri similibus, caulibus pluribus, cubitalibus, hirsutis, in varios ramos scissis: ad singulos ramos folium vnũ longum, latum, quandoque serratum, pilosum: ramuli iuxta florem pulchre contorquentur, folia plura habet satis longa, stellæ instar disposita, in quorum medio flos deorsum nutans, ex multis veluti squamis compositus; in cuius medio mul[...] apices lutei: semen in Cannabina aquatica.

Hanc in humidis Michelfeldensium inuenimus.

DE CARYOPHYLLATA.

CAPVT XII.

CARYOPHYLLATA alpina minor: radicem habet crassam, oblongam, repentem, fibris donatam & cortice purpurascente tectam: folia crassa, hispida in lacinias diuisa, in ambitu serrata: inter quæ caulis vnus vel alter, rotundus, hispidus, paucis folijs vestitus, palmo minor: cuius summitati flos vnicus satis magnus, aureus, cum exiccatur rufescens, quinquefolius, multis staminibus donatus: cui villosa congeries cum semine succedit. Hęc in summitatibus Baldi collecta.

DE PÆONIA.

CAPVT XIII.

PÆONIA flore pallido folio hirsuto: huic ex radice aliarum simili, caules angulosi, læues, exurgunt: folia, quorum pediculi nonnihil pilosi sunt, in ternas lacinias; & harum vna rarius in binas diuisa, mucronata, inferne breui lanugine pubescentia & candicantia, superne virentia quidem, sed non splendentia, multis venis à medio neruo in latera excurrentibus: caules singuli florem vnicum, reliquis minorem pallescentem, ochriue colore, simplici octo foliorũ serie constantem, multis staminulis albis præditum, sustinent. In quibusdam hortis obseruauimus.

DE QVINQVEFOLIO.

CAPVT XIV.

I. QVINQVEFOLIVM album maius: radice est crassiuscula, rufa, folijs in quinque lacinias subrotundas vsque ad pediculum diuisis, in ambitu serratis, paucissimis & breuissimis pilis aspersis, longissimis & hirsutis pediculis insidentibus, inter q̃ paucis pediculis, angulosus, paucis pilis donatus, folijs vestitus, exurgit, & in ramulos binos, & hi in summo in plures alios diuiduntur: quorum singulis flos albus, satis magnus insidet, qui ex folijs quinq; in summo diuisis, compositus est: in cuius medio, veluti paruus pappus, vnde plura staminula rufescentia efferuntur. Hoc in mœnijs vrbis Wallstatt Heluetiorum, collectum.

II. QVINQVEFOLIVM album minus: radice est nigricante, parua, cauliculis pilosis, erectis, palmo minoribus, in summo diuisis: folijs vnguem latis, in quinque lacinias, extremis oris serratas, diuisis, & breuibus pedicellis insidentibus: floribus est prioris Quinquefolij similibus, sed minoribus. Hoc in saxosis circa Curiam Rhætorum reperitur.

III. QVINQVEFOLIVM montanum luteum erectum hirsutum: ex radice nigricante cauliculi & folia exurgunt: cauliculi quidem tenuissimi & sesquipalmares, in summo multifidi, & molli lanugine pubescentes; folia inferiora, longissimis pediculis donata, in septem (at quæ in caule in quinq;) lacinias profundas, diuersæ longitudinis, per oras serratas, pilisque donatas, diuiduntur: quæ parte inferna, vt in vulgari, rufescunt, tantillum incana sunt, non tamen splendent: flores habet paruos, aureos, quinquefolios, multis breuibus & croceis staminulis donatos, quibus capitulum aliorum more, semen minutum continens, succedit. In montis Crentzacensis ad patibulum ascensu, prouenit.

IV. QVINQVEFOLIO similis enneaphyllos hirsuta: radicem habet crassam, nigricantem, in longas fibras abeuntem, à qua cauliculi plures, ad exortum quasi conglobati, per terram sparsi, capillacei, multifidi, tres, quatuorve vncias longi, prodeunt: folijs est oblongis pedicellis donatis, in nouem lacinias angustissimas, per marginem incisas & hirsutie villosas, diuisis: flosculi parui, aurei, & capitula parua quinquefoliorum modo à pedicellis sustinentur. Ex Heluetiorum alpibus.

DE FRAGARIA.

CAPVT XV.

FRAGARIÆ affinis sericea incana: radice est lignosa, nigricante, ad quam folia plura, Fragariæ syl. similia sed longe minora, vnguem non æquantia, crassa, vtrinque incana, molli & sericea lanugine tecta, in tres lacinias ad pediculum vsque diuisa & superne crenata: ramulos habet breues, reclinatos, flores paruos, luteos, stellatos sustinentes, quibus capitulum, calice quinquefolio sustentatum, minutum semen

continens, succedit. Hanc ante annos circiter quadraginta à Ioan. Bauhino fratre p.m. nomine Leucas aduersariorum: & ante quadriennium, à D. Albino qui eam in saxosis Granadæ collegit, sine nomine accepimus.

DE TRIFOLIO.

CAPVT XVI.

I. TRIFOLIVM montanum purpureum folio acuto crenato: cauliculis est pedalibus, firmis, rectis: folijs rarioribus, ternis ab vno exortu prodeuntibus, oblongis, angustis, neruosis, acutis sursumq; spectantibus; in ambitu dentalis, aliquando profundius incisis: in cauliculi summo, flores purpurei, quasi in globo conferti: quod in montosis pratis, Maio, Iunioque florens, reperitur.

II. TRIFOLIVM montanum purpurascens folio obtuso crenato: hoc caule est ramosiore, folijs oblongis, angustis, sed obtusis & superne & vtrinque crenatis, cuius ramuli, frequentioribus & angustissimis folijs, donantur: flores, quam in priore rariores & purpurascentes: in pratis montosis circa Geneuam.

III. TRIFOLIVM mõtanum lupulinum: hoc ramis est cubitalibus, glabris: folijs rarioribus, paruis, subrotundis, leuissime denticulatis, longissimis pediculis donatis: rami fastigio, capitulum lupuli forma, sed oblongum, ex flosculis spadiceis compositum, insidet: quod in montibus supra Ilfeldam prouenit, vbi D. Furerus collegit & transmisit.

IV. TRIFOLIVM capitulo spumoso læui: radice est alba, oblonga, fibrosa & capillata, cauliculis multis humi sparsis, tres, quatuor, rarius sex vncias longis, foliolis paruis, ternis, oblongo petiolo hærentibus, per marginem acutiuscule crenatis: floribus paruis luteis, quibus capitula incana, veluti ex pluribus vesiculis sibi inuicem insidentibus composita, spumamq; referentia, succedunt; quibus semen paruum, rotundum & planum inclusum est. Hoc circa Neapolim Italorum, in maritimis: circa Monspelium, in agris & luco Gramuntio reperitur.

V. TRIFOLIVM capitulo spumoso aspero maius: radice est oblonga, fibrosa, caulibus bicubitalibus, tenuibus, flexibilibus, à vicinis fruticibus sustentatis: folijs rotundis, trifolio vulgari similibus, crenatis, prælongis pediculis donatis: inter quæ pediculi nudi, palmares, quandoque pedales efferuntur, qui singuli capitulum subrotundum, nonnunquam paruæ auellanæ magnitudine, ex florib. aureis compositum, sustinent: hos folliculi membranacei sibi inuicem incumbentes, nõnihil à quibusdam filamentis exasperati, sequuntur. Hoc in Salicetis Michelfeldæ Huningam versus, ijs se sufulciens, reperitur.

VI. TRIFOLIVM capitulo spumoso aspero minus: huius radix transuersim fertur & fibris capillaceis terræ infigitur: ramulis suis per terram repit, à quibus pediculi biunciales & triunciales, nudi eriguntur, qui capitulum paruum, subrotundum, ex rufescentibus floribus compositum, sustinent, quibus capitulum, quasi ex vesiculis plurib. compositum, subasperum & initio virens, minutum semen subrufum continens, succedit: folia parua sunt, rotunda & crenata: hoc apud nos ad Rheni ripam, herbido & arenoso loco, iuxta Bartz & circa Monspelium, prouenit.

VII. TRIFOLIVM capitulis Thymi: radice est oblonga, alba, tenui, capillacea: cauliculis semipalmaribus, humi sparsis: foliolis ternis obtusis, vni petiolo inhærentibus, in ambitu serratis, cuius virgulis capitula rotunda, vt in Thymo, flosculorum rufescentium insident, quæ per maturitatem indurantur, minutumque semen subrufum continent. Monspessuli locis siccioribus prouenit.

VIII. TRIFOLIVM capitulo oblongo aspero: & hoc radicem habet capillaceam albam, cauliculos plures pedales, læues, rotundos, & quasi articulatos, paucis folijs rotundis vestitos: ex singulis articulis flosculi plures simul iuncti, ijque lutei, prodeunt; his succedunt capitula oblonga, pluribus quasi spinis recuruis donata & per maturitatem exasperata; quibus singulis folium tripartitum subijcitur: & huius, quemadmodum & prædictorum, semen exile est. Patauij, in edito monte prope Arqua, quod longe minus altero, quod Monspessulo habemus, legimus.

IX. TRIFOLIVM cochleatum folio minuto obtuso fructu latiore: radice est oblonga tenui, cauliculis aliquot tenuibus, rotundis, palmaribus, in terram reclinatis: foliolis trifolij, sed minimis lenteminoribus, obtusis & tenuissime crenatis: floribus paruis, luteis, oblongis pedicellis insidentibus: fructu lato, compresso, aliquot circumuolutionibus in spiras cochleæ modo contorto, semen planum,

planum, recuruum & rufum, continente. Hoc æstate florens in montibus Euganeis & Monſpeſſuli legimus.

X. TRIFOLIVM cochleatum polycarpon: hoc ramis eſt pedalibus, glabris & ſtriatis: folijs trifolio vulgari ſimilibus, longis pediculis donatis, ſingulis petiolis vnguem latis, tenuibus, ſubrotundis, minime crenatis: pediculorum extremis floſculi parui, flaui inſident, quibus ſuccedunt fructus plures, quini, ſeni, quaſi conglobati, ſed parui; in ſpiras conuoluti & ſpinulis mollioribus donati: quod in Italia collegimus.

2. Huic ſimile eſt alterum, ſolum folijs à priore differens, quorum quædam ſubrotunda, pleraque acuta, omnia tamen per marginem inciſa, vel crenata.

XI. TRIFOLIVM cochleatum echinatum minus: ex radicula prælonga capillacea, cauliculi plures, tenues, fragiles, repandi, palmares prodeunt, foliolis trifolij, ſed paruis, iiſque obtuſis & crenatis, cincti: floſculis eſt paruis, aureis, communiter vno (rarius pluribus) oblongo pedicello capillaceo inſidente, cui folliculus cochleæ modo circumuolutus, minimis ſpinulis exaſperatus, plerumque vnus, iſque paruus (rarius terni quaterni vno pedicello donati) ſuccedit, ſemina parua, plana, ſemilunata, rufa, continens. Ex Italia habemus.

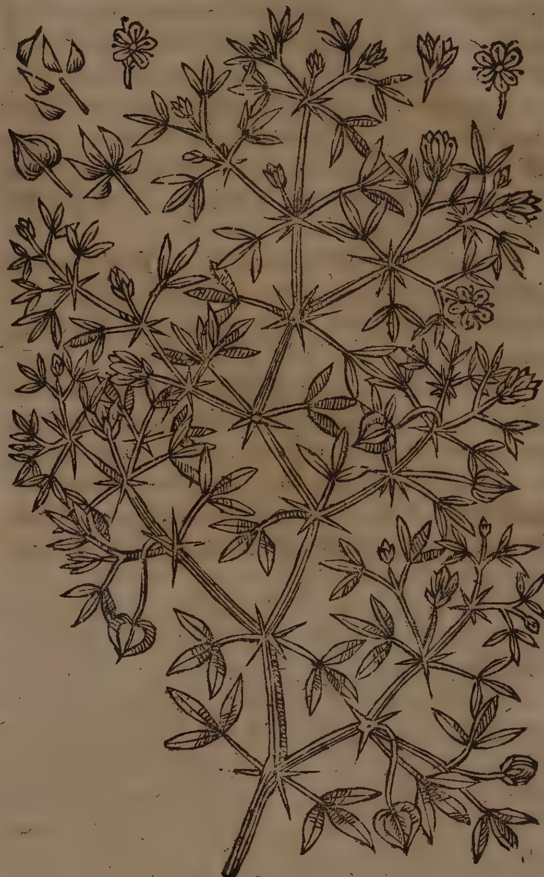
XII. TRIFOLIVM fructu duro, ſpinis horrido: caulem habet pedalem, recuruum, per terram ſparſum, folijs raris, ſubrotundis & ſuperne crenatis cinctum: florem luteum, fructum Tribuli terreſtris inſtar durum, ſed rotundum & maiorem, eumque plerumque geminum, per maturitatem album, multis ſpinis horridum. Monſpeſſuli legimus.

XIII. TRIFOLIVM folliculis coronæ ſimilibus: radicula eſt capillari, cauliculis aliquot, nonnihil hiſpidis, ramoſis, palmo minoribus, folijs trifolij minutis, obtuſis & crenatis, cincti: floſculis luteolis, oblõgis pedicellis donatis, quos ſequuntur folliculi minimi, ſibi inſidentes & formam coronæ regiæ referentes. Monſpeſſuli prouenit.

Trifolium peltatum Creticum.

Trifolium ſpinoſum Creticum.

XIV. TRIFOLIVM peltatum Creticum: ex radice tenui, oblonga, fibroſa, cauliculi exurgunt palmo minores, pede nudi, folijs paruis, tripartito diuiſis, parum crenatis, oblongis pediculis donatis, veſtiti: cauliculorum ſummis floſculi quaterni, quinive ordine ſuccedentes, forma Ornithopodij, luteo-pallidi inſident: quibus ſiliquæ luteæ, planæ, membraneæ, quaſi ſemicirculares, in filamentum abeuntes, ſemen vnum vel alterum paruum compreſſum continentes, ſuccedunt: quæ dum molles ſunt, dulciſſimæ, eſui aptæ, at vbi indurauerint amariſſimæ. Hoc ruſticis in Creta, μαστεφίαν dici, D. Honorius Belli auctor eſt, qui Trifolij Cretici odorati nomine miſit.

XV. TRIFOLIVM ſpinoſum Creticum radicem habet oblongam, capillatam, caules plures, palmares, & ſeſquipalmares, verſus terram reclinatos, anguloſos, in frequentes ramulos brachiatos, frequentib. geniculis, ex viridi purpuraſcentibus cinctos: ramulos cingunt, vtrinq; ex oppoſito ſibi reſpõdentia, tria folia vni petiolo inhærẽtia, viridia, oblonga, acuminata, in minimam ſpinam abeuntia: quemadmodum etiam ad ſingula genicula, ſpinæ quatuor paruæ, aduncæ ſuperne binæ, totidem inferne adpoſitæ ſunt: vnde breuis pediculus exurgens, florem ſingularem, quinquefolium, Campanulæ

nulæ aruenſis forma & colore (ſiue purpurocæruleum) ſimilem, capitulo viridi inſidentem, ſuſtinet, in cuius medio ſtamina decem, apicibus luteis prædita, capitulo inter ea latente conſpiciuntur: quod capitulum poſtmodum quinque angulis donatur, ſtyloque prominente augetur, & per maturitatem petiolo incuruato ramis ſe recondit, & in ſingulis angulis, ſemen vnicum compreſſum, rufum, continet. Hoc primum, nomine Trifolij ſpinoſi ſempervirentis Ciſti flore, Patauio à Laurentio Roſenaw accepimus, poſtmodum apud fratrem Ioh. Bauhinum p.m. Montembelgardi collegimus, cuius ſemen ὀρδιτοχορ'ο nomine miſſum fuerat.

XVI. Trifolium ſtellatum: ex radice alba, tenui, oblongiuſcula, capillata, cauliculi prodeunt; modo pauciores, bini, terni, modo plures, quini, ſeni, ſeptени, ſemipalmares, palmares, rarius longiores, rotundi, lanuginoſi, incani, quandoque rufeſcentes, inanes, rariſſime in alas diuiſi: folia habet parua, Trifolij modo diuiſa, mollia, villoſa, in ſummo ſinuata, & ad radicem oblongis pediculis donata, duobus aliis ad pediculi nexum adnatis: cuilibet cauliculo, ſpica rotunda, ex florib. oblongis, rubris, rarius luteis, compoſita inſidet: qui vbi delabi incipiunt, ſpica magis orbiculata redditur, quaſi ex pluribus ſtellis ſimul iunctis compoſita foret: etenim flori cuilibet capſula (vel vtriculus) oblonga, villoſa, in quina, oblonga, acuminata foliola abiens, ſuccedit, quæ ſemen vt plurimum vnicum, idque rufum & planum continet. Hoc Monſpeſſuli, Maio menſe collegimus: at per omnia minus, ex Hiſpania accepimus.

XVII. Trifolium globoſo flore, vel capitulo Lagopi rotundiore: radicem habet longam, fibroſam, capillaceam, albam: caules plures, tenues, rotundos, palmo minores, quandoque pedales, in ramulos leuiter hirſutos diuiſos: quos folia parua tripartita, nonnihil piloſa, per ambitum crenata cingunt, quibus iuxta pediculum communiter duo alia ſubijciuntur: cauliculorum ſummis, flores parui, lutei inſident, quibus capitulum rufeſcens, ſphæriceum, ex apicibus aſperis compoſitum, ſuccedit: Maio menſe, Monſpeſſuli circa Caſtelnouum copioſe prouenire obſeruauimus.

XVIII. Trifolium globoſum repens: radice eſt exili, capillacea, rufeſcente, cauliculis aliquot per terram ſparſis, trium quatuorve vnciarũ, mollibus, lanuginoſis & rufeſcentibus, foliolis paucis ſuperne ſinuatis: cauliculorum ſummis capitulum globoſum, plurimis apicibus villoſum, inſidet: floſculis enim rufeſcentibus, vtriculi, pluribus apicibus rufeſcentibus donati ſuccedunt, quorum ſinguli ſemen minutum includunt. Monſpeſſuli in loco Gramuntio, & iuxta caſtrum Epiſcopi, prouenit.

XIX. Trifolium ſaxatile hirſutiſſimum: radici lignoſæ, tranſuerſim repenti, rufo cortice tectæ, quaſi truncus ex multis plantulis ſimul iunctis, caule carentibus, inſidet, tota planta duas treſve vncias non ſuperante: folia habet Trifolij parua, mollia, incana & velut argentea, ſuperne crenata & pedicellis breuiſſimis inſidentia: inter ipſa folia, capitula parua, rotunda, longiuſculis pedicellis donata, in quorum medio, pili breues, molliſſimi, flaueſcentes, conſpiciuntur: nec florem nec ſemen vidimus, & in Heluetiorum altiſſimis iugis legimus.

XX. Trifolium alpinum flore magno radice dulci: radice eſt longa, craſſa, cortice palleſcente tecta, medulla candida dulci, multis capillis tecta & fibris aliquot oblongis donata, ex qua cauliculi plures in terram reclinati prodeunt, quos folia trifida, oblonga, anguſta, & glabra, paucis & ad tactum ſenſibilibus crenis; & oblongis pediculis donata: inter quæ pediculus communiter vnus (quandoque duo) læuis & nudus, trium quatuorve vnciarum, exurgit, cuius ſummitati flores Aſtragalo ſiue Onobrychidi forma ſimiles, purpuraſcentes, magni, octo vel decem, quaſi ſpicæ orbiculari inſident: qui ſinguli ex calice oblongo, quinis apicibus donato prodeuntes, ſingulos pedicellos obtinent.

Hoc primum ex Bernatum alpibus, ante quadraginta annos habuimus: dein, in planitie Horti Dei apud Monſpelienſes, menſe Iunio cum floribus, ſed illo multo maius, legimus. Radix ſapore eſt Glycyrrhizæ; hinc forte Glycyrrhiza Aſtragaloides, vel Aſtragalus dulcis dici poſſet: ex Hiſpania Glycyrrhizæ Hiſpanicæ nomine accepimus.

XXI. Tri-

XXI. Trifolium corniculatum minus pilosum: radicula est capillacea, cauliculis pedalibus, tenuissimis, rufescentibus, subtilissimis pilis aspersis, foliis paruis, acutis & hirsutis, in breui pediculo ternis, duobus aliis ad pediculi nexum adnatis, ex quorum alis, pediculi longi capillacei exurgunt, flosculum vnum, vel alterum, coloris ad croceum vergentis, sustinentes: quibus singulis, siliquæ oblongæ, strictissimæ, modo vna, modo duæ, minutissimum semen continentes, succedunt. Hęc Monspessuli in syluulis, & pratis inter montem Lupi & Calcaris prouenit.

XXII. Trifolium corniculatum frutescens, tenuissimis foliis: caulibus est tenuibus, viridibus, glabris, pedalibus, in plures ramos palmo minores, brachiatis: foliis vt in priori, sed angustissimis, cinctis: cauliculorum summitatibus, quemadmodum & pedicellis, ex foliorum alis, prodeuntibus, flosculi bini, terni, rarius quini in orbem dispositi, lutei coloris, insident: quos siliquæ binæ, ternæ breuiores & crassiores, quam in priore, in longum apicem desinentes, in quibus semina exigua, sequuntur. Monspelio habemus, quemadmodum etiam ex Italia: ad hoc minus est, foliis & siliquis paulo latioribus, inque breuiorem apicem desinentibus.

XXIII. Trifolium angustifolium repens, folliculis rotundis: radicem habet albam oblongam, tenuem, capillaceam, à qua cauliculi plures semipalmares, rarius palmares, per terram sparsi, vtrinque prodeunt: circa quos foliola oblonga tribus petiolis pediculo insidentia, quæ leuia sunt, & per marginem crenata: ex quorum alis pediculi emergunt tenues, oblongi, quibus flores parui, luteoli octo, nouem, decem & quandoque plures alternatim dispositi, affiguntur: his totidem folliculi rugosi, singuli semen vnum continentes, succedũt. Hoc Monspessuli in aruis, & ad pedem montis Lupi D. Saltzmannus legit.

XXIV. Melilotus Hispanica foliis maculatis: ex radice parua, ramuli palmares, aliquando pedales, tenues emergunt, quos ambiunt folia bina hincinde, ex quorum alis petiolum prodiens, tria folia sustinet, obtusa, atrouirentia, & ob venas candidas per ea discurrentes, maculata: flores parui pallidi. Hæc in montibus Castiliæ frequens est, vnde D. Albinus attulit.

LIBER

LIBER NONVS.

DE RVBIA ET GALLIO.

CAPVT I.

I. RVBIA montana angustifolia: radicem habet rufescentem, fibrosam, caules cubito altiores, læues, rotundos, striatos, geniculatos: folia ad quodlibet internodium oblonga, angusta, Galij forma sena, septena, in orbem disposita, & rigidiuscula caulem ambiunt: ad internodia, breuissimi ramuli exurgunt, ipse vero caulis in ramulos plures brachiatur, quorum summis, flosculi frequentes, albi quadrifolij insident, quibus semina minuta rotunda, quodlibet suo pedicello donatum, succedunt. Hāc apud nos in asperis collibus legimus: quam & Monspelio, sed folijs subtilioribus, breuioribus, & asperiusculis, quemadmodum quoq; ex Austria, apud quos hinc inde in petris reperitur, habemus. Hanc, Gesnerus in lib. hortorum Germaniæ nomine Rubiæ Syluaticæ longioribus & angustioribus folijs, nulla descriptione addita, forte intellexit.

II. RVBIA pratensis læuis acuto folio: ex radice caulis cubitalis, læuis, quadratus, rufescens, geniculatus, cauus, & communiter vnus exurgit, ex cuius nodis ramuli semipalmares prodeunt, quorum summis flosculi plures quadrifolij, pallidi (semen non conspectum) insident: folia læuia quaterna, vncialia, in acumen abeuntia, ad quemlibet nodum in orbem disposita sunt. Hæc apud Valesianos in pratis ad thermas Leucenses nata, quam etiam in pratis Lipsensibus reperiri, relatum fuit.

III. RVBIA quadrifolia rotunda læuis: ex radice capillacea rufescente, cauliculi tenues quadrati, geniculati, palmo altiores, quorum aliqui in ramos brachiati exurgunt: ad singula genicula folia quatuor rotunda, neruosa, tantillum aspera in orbem disponuntur: extremis cauliculorum, flosculi albidi, quadrifolij, pedicellis capillaceis insident, quibus capitulum paruum, geminum, asperiusculum, succedit. In montibus Heluetiorum, vt Gotthardo, & ad Eremitanos prouenit: hanc & circa Argentinam crescere dicunt.

IV. RVBIA angustifolia spicata: à radice subrufa, lignosa, & paucis fibris capillata, cauliculi exeūt quadranguli, nodosi, palmares, ramulis ad nodos ex aduerso nascentib. præditi, & nodos, folia plura capillacea, vt in Polygono Knaul dicto, sursum spectantia, in orbem ambiunt: cauliculi in longam tenuemque spicam, ex vtriculis paruis acuminatis compactam, abeunt: flores & semina non vidimus. Monspessuli in collibus nascitur.

V. RVBEOLA aruensis cærulea repens: radice est oblonga, tenui, capillacea, rubra, cauliculis in terram reflexis, quadratis, geniculatis, semipalmarib. rarissime pedalibus: ad quodlibet geniculum folia habet parua, subrotunda, quina, sena, in orbem disposita, asperiuscula, & in acutissimum apicem desinentia: ex geniculis hinc inde prodeunt pedicelli, quibus quina, senave similiter folia insident: ex his quemadmodum in cauliculorum summis, flores parui cærulei, vel ex cæruleo purpurascētes, quinquefolij insident; quibus semina oblonga, acuminata, sena, octena, binis tamen simul iunctis succedunt. Hæc passim in agris nostris, etiam autumno florens occurrit, quam forte Rubiolę aruensis nomine Camerarius in suo horto, nulla descriptione addita, intellexit.

VI. RVBEOLA saxatilis: plantula est tota incana, semipalmaris, cauliculo tenui, quadrato, geniculato, in vnciales ramulos brachiato: folia parua, aspera, angusta, acuminata, cōmuniter octo, rotæ modo disposita habet: ramulorū summis flosculi plures, exigui, quadrifolij, apicib. & minimis pedicellis donati, luteoli, si recte recordor, insident. In saxosis Gallo prouinciæ.

VII. RVBEOLA maritima aspera: radice est oblonga, tenui, repente & rufescente: cau-

 liculis

liculis pluribus geniculatis, biuncialibus, per terram ſparſis, & capillaceis fibellis terræ affixis, foliolis pluribus, breuibus, acuminatis, virentibus, & aſperis, cauliculos inordinate cingentibus: floſculis minutis, pallidulis. Hæc copioſe in littore maris Mediterranei, non longe Monſpelio, & etiam Maſſiliæ occurrit.

VIII. Rubia cynanchica ſaxatilis: ex radice alba, oblonga, tenui & fibroſa, cauliculi plurimi, trium, quatuorve vnciarum longi, foliolis plurimis, oblongis anguſtiſſimis, & viridibus, veſtiti, exurgunt: & inter hos pediculi bini, terni, palmares, graciles, in ramulos diuiſi, & pauciſſimis foliolis veſtiti, quibus flores, vt in Cynanchica vulgari, pallide rubeſcentes, ſinguli ſingulis pedicellis donati, inſident. Hæc in ſaxoſis vdis circa Valentiam Delphinatus, à D. Burſero collecta fuit.

Gallivm latifolium glabrum: radice eſt tenui, repente, geniculata: cauliculis tenellis, quadrangulis, geniculatis, palmo minoribus: folijs è ſingulis internodijs quaternis, decuſſatis, glabris, inſtar plantaginis neruoſis, pallide virentibus, & ſeſquiuncialibus: flores habet paruos, cauliculos verticillatim coronæ modo ambientes, luteos, breuibus pediculis donatos. Hoc circa Bononiam inter ſentes, tota æſtate, reperitur.

Thalictrum anguſtiſſimo folio.

DE THALICTRO.

Capvt II.

I. Thalictrvm anguſtiſſimo folio: radice eſt flaueſcente, ex aliquot fibris, oblongis, craſſiuſculis, compoſita: caule bicubitali, læui, rotundo, profunde canaliculato, & geniculato: ex quolibet geniculo folia plura prodeunt, in plures oblongas, & pleraſque anguſtiſſimas, tandem & ternas lacinias, ſecta: at caulis, in faſtigio in ramulos diuiditur, in quibus flores plures muſcoſi, pallidi, ad luteum vergentes, velut in oblonga ſpica diſpoſiti, quos valuulæ tenues, paruæ, minutiſſimum ſemen continentes, ſequuntur. Hoc in pratis Michelfeldenſibus æſtiuis menſibus floret, quod Rutam

tam pratensem maiorem quintam Tabernæmontani esse, minus recte suspicati sumus.

II. THALICTRVM minimum fœtidissimum: caule est pedali, rotundo, in ramulos diuiso: foliolis pluribus in tres lacinias diuisis, anterius duabus incisuris denticulatis, superne atrouirentibus, interne pallescentibus: in ramulorum fastigijs flosculi parui, muscosi, ex plurimis staminulis compositi, quibus succedunt exiguæ valuulæ, oblongæ, senæ, septenæ, striatæ, apice incuruo donatæ, sibique inuicem iunctæ, capillaceo oblongo pediculo insidentes, semen exiguum includentes. Tota planta odorem fœtidissimum spirat, & in Valesia reperitur.

Simile, sed caule ex puniceo colore purpurascente, Thalictri maritimi minimi nomine, D. Gillenius misit.

DE FABA ARBORESCENTE.

CAPVT III.

FABARVM differentiæ plures dantur, at solum Fabæ arborescentis hoc loco meminisse lubet. Fabæ arborescentis Anglicæ nomine, species sex Amstelrodamo, à D. Iacobo Guilhelmi Hooft anno 1614. vna cum quam plurimis alijs fructibus exoticis accepimus: quarum prima lata, compressa, cordis humani figuram refert: siquidem circa vmbilicum veluti ad basim sinum habet semicircularem, & sensim ex rotunditate in obtusum apicem desinit; cortice rufo, splendente tegitur, cuius interior pars, siue caro subiecta, rufa dura, densaq; existit: quo ad magitudinem, vncias tres lata, & quatuor longa est, & in duas partes finditur.

Altera priore minor est, magis compressa, figuraque magis rotunda, & parte superiore non secus, quam prior, profundum vmbilicum semicircularem obtinet, & multo quam alijs partibus crassior: cortice est nigro, striato, tenuiore, & carne pauciore.

Tertia, priore adhuc minor, magisque plana, atque compressa, etiam nigro cortice tecta, vncias duas lata, tres longa, & parte superiore vmbilico, non vt in duabus prioribus semicirculari cauo, sed oblongo.

Quarta, à proxima solum crassitie, & corticis colore spadiceo, differt.

Quinta, colore quidem, cum quarta conuenit, sed quadruplo crassior est, & aliquomodo os Scapulę refert: siquidem ad vmbilicũ, vbi vnciam crassa, sinus pollicis vnguis latitudinem æquans, acetabulum Scapulæ refert, vtrinq; costas tenues obtinet: nam sensim oblongatur, in fine rotundatur, & ad latera sensim angustior redditur: at per medium linea extuberat.

Sexta, lata est, & compressa humani vnguis similitudine, & magnitudine, nigro cortice tecta, superne vmbilicum paruum cauum obtinente.

DE PISO.

CAPVT IV.

PISVM vmbellatum: & Pisorum differentias præterire lubet, & solum Pisi vmbellati historiam breuem subijcere. Hoc caulibus est longis, striatis, fistulosis, fragilibus, ramosis, & per maturitatem albis: folijs aliquot oblongis, vni costæ aduerso situ adnatis, quæ parte extrema, capreolorum modo in clauiculas, quibus se vicinis implicat, desinit: flores habet albos, circa vmbilicum purpurea nota insignitos, in summitate caulium veluti in vmbella dispositos: hic succedunt siliquæ duarum vnciarum, in formam vmbellæ situatæ, in quibus Pisum rotundum, album, communiter vnum, vel duo, rarius tria, vulgaribus maiora continentur. Germanis, apud quos licet rarius, in hortis colitur, Büschelerbß / id est, Pisa in fasciculum iuncta, appellantur.

DE CICERE.

CAPVT V.

I. CICER montanum ἄκκυλον: radice est longa, in profundum, nisi fissilium lapidum interuentu prohibeatur, descendente, à qua exurgunt pediculi palmares, tenues, hirsuti, vtrinq; folijs duodenis, & pluribus subrotundis, sed nonnihil, quam in Cicere satiuo longioribus, marginibus hirsutis, modo æqualiter, modo inæqualiter ex aduerso nascentibus, folio tamen extremo impari, vestiti: flosculi ad radicem oblongiusculi, pallidi, forma ad florem Loti tetragonoboli accedentes his succedunt siliquæ prætumidæ, duabus valuulis constantes, semine reniformi, Medicæ in morem flauescente, prægnantes. Vernis mensibus floret,

ret, in montibus Thuringiæ circa Northusam, vnde D. Furerus anno 1616. transmisit.

II. CICER montanum lanuginosum erectum: ramis est pedalibus, rectis, rotundis, molli lanugine hispidis, in ramos semipalmares, etiam multo minores, brachiatis, in quibus folia Viciæ sylu. forma longa, modo latiora, modo angustiora, mollia, leui lanugine obsita, dena, duodena & totidem ex aduerso eidem costæ inhærentia, extremo semper imparem numerum faciente: ramulorum apicibus spica florum pallidorum & hirsutorum insidet, quos sequuntur siliquæ oblongæ, lanuginosæ, in exiguum filamentum recuruum desinentes, quæ semen nigrum minutum continet.

Hoc angustioribus folijs, in Valesia ad Thermas Leucenses, Iulio florens reperitur: at quod foliis paulo latioribus, Ciceris montani erecti Thuringiani nomine, à D. Furero, & Ciceris astragaloidis erecti Francenhusanorum à D. Iungermanno accepimus, quod in montibus Francenhusanis copiose reperiri scripsere.

DE LVPINO.

CAPVT VI.

LVPINVS cæruleus maior villosus: radice est lignosa rufescente, fibrosa: caule cubitali, firmo, rotundo, striato, molli lanugine obsito (nam in hoc longe maior est hirsuties, quam in alijs Lupinis) in summitate in paucos ramulos diuiso: ramulis quandoque etiam subalaribus, rudimenta floris futuri habentibus, qui raro nostro cælo perficiuntur: folia septena, octona, molli lanugine obsita, &, quam in cæteris latiora, stellæ in modum disposita, pediculis villosis, tres, quatuorve vncias longis insident, quæ decidua sunt, maxime vbi semen perfici incipit: flores magni sunt, eleganter cærulei, & inodori (rarius floribus est incarnatis) semper quini in ordine ceu verticillatim dispositi; ita vt quam plurimum quatuor, raro quinque ordines conspiciantur: & quo planta perfectior fit, eo etiam magis à se inuicem distinguuntur, & quintus ordo plerumque perit, dum inferiores semen perficere student: siliquæ sequuntur hirsutæ, vnciam latæ, duas longæ, sed paucæ, cum ex quinque ordinibus vix binæ singulo ordine proueniant (quod raritatem & peregrinam plantæ naturam ostendere videtur) quæ semen vulgaribus maius compressum, & rufescens, quandoque strijs variegatum continent. Huius semen anno 1593. Lupini Indici nomine, D. Doldius Norinberga, ipsam vero plantam Lupini Cretici appellatione, D. Springerus Heidelberga misit: quem Lupinum quartum, Clusius in postrema historia facere videtur.

II. LVPINVS minimus: ex radicula oblonga capillacea, cauliculus tenuis, palmaris, quam minimum hirsutus exurgit, circa quem foliola quina, sena, septena, breuia, angustissima, subhirsuta, quæ oblongis pedicellis insident: flores & semina nondum vidimus: plantam Lupini Affricani minimi nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

DE LATHYRIDE.

CAPVT VII.

LATHYRIS angustissimo siue capillaceo folio: plures Lathyridis differentias in foliorum latitudine & angustia, floris colore, siliquarum forma, hirsutie, & læuitate hic præterire lubet, & solum meminisse Lathyridis angustissimo folio, quæ radice est exili, cauliculis cubitalibus infirmis, quibus hinc inde, & aduerso situ bina minima foliola adnascuntur, è quorum sinu bina, nonnunquam terna folia capillacea, trium, quatuorve vnciarum longa, & surrecta, exiguo pedicello innixa, vna cum pediculo in multifidum capreolum desinente, prodeunt, ex quo etiam pediculus tenuissimus, oblongus & nudus effertur, qui florem vnicum, paruum, subcæruleum, quandoque pallide rubentem sustinet: quo defluxo, siliqua vncialis in apicem falcatum abiens, bina, ternave grana parua rotunda nigricantia, continens succedit.

Monspessuli in collibus, Maio florens, reperitur.

DE

DE VICIA.

CAPVT VIII.

VICIA Onobrychidis flore: & Viciarum quamuis differentias plures obseruauerimus, attamen in præsens vnius solum descriptionem subijcere lubet. Hæc caules habet pedales, teretes, striatos, quos foliorum alæ, vt in Vicia vulgari, sed breuiores & angustiores, vni costæ ex aduerso respondentes, ambiunt, capreolis extremum occupantibus: ex foliorum alis superioribus, pediculi semipalmares, nudi exurgunt, quorum summitatibus flores plures oblongi, galericulati, Onobrychidi 3. Clusij forma similes inferne pallidi, superne violacei coloris insident: floribus succedunt siliquæ planæ, deorsum reclinatæ, semina exigua, sena, septena numero, continentes; Monspessuli prouenit.

DE CAPITE GALLINACEO, ET *onobrychide*.

CAPVT IX.

CAPVT Gallinaceum minus: ex radice tenui oblonga, fibris carẽte, cauliculos aliquot palmares, & semipalmares profert, eosque vt plurimum procumbentes, & in ramulos diuisos: folia vulgari, siue maiori similia, sed breuiora & angustiora: flores habet paucos, paruos, dilute rubentes, breuibus pediculis insidentes: fructus parui, asperi, echinati & subrotundi succedunt. Hoc in maritimis & arenosis Prouinciæ, & iuxta Olbiam, & in montosis iuxta oppidum Vigan, reperitur.

I. ONOBRYCHIS clypeata aspera minor: à radice crassa, fibrosa, cauliculi semipalmares, reclinati prodeunt, circa quos foliola multa, breuia & angusta, aduerso situ costæ adhærentia: flosculi eleganti colore rubentes, parui; Genistæ forma similes, pedicellis insident: sequuntur fructus clypeolis exiguis similes, plani, asperi, semen minutissimum continentes. Monspessuli in planitie Lupi collecta.

II. ONOBRYCHIS clypeata læuis: ex radice rufescente, paucissimis fibris donata, caulis vnus (nonnunquam duo) pedalis, nodis distinctus, exurgit: circa quem folia alata, ex senis, septenis vtrinque fibris oblongis, glabris, vni costæ inhærentibus, vnoq; extremam aliam occupante composita: ex alis, tenues, & oblongæ virgulæ, flores purpurocæruleos, velut in spica dispositos, sustinentes, prodeunt, quos sequuntur fructus plani, leues, clypeiformes, communiter terni, sibi inuicem per longum cohærentes, semen minutum includentes. In Heluetiorum alpibus, vt monte Fracto, & ad Thermas Fabarias prouenit.

III. ONOBRYCHIS incana: caulem habet rotundum, ramosum, incanum: folia plura, acuminata, angusta, vni costæ adnexa, incana velut cinere aspersa: cauliculi semipalmares, nudi, spicam florum purpurascentium, aliorum forma sustinent: quib. succedunt siliquæ oblongæ, incanæ, incuruo mucrone donatæ, duabus valuulis constantes, semen minutum, nigrum, planum, & semicirculare continentes. In Prouincia Galliæ reperitur.

Alteram, non minus incanam, sed minorem, semipalmarem, folijs breuioribus & rotundis, ex Aragoniæ & Castiliæ saxosis, D. Albinus attulit.

DE OROBO.

CAPVT X.

OROBVS alpinus latifolius: ramis est cubitalibus, aut altioribus, angulosis, viridibus: folijs in singulis alis octonis, vni costæ adnatis, & sibi inuicem oppositis, vncias tres longis, duas latis, viridibus, neruosis, & cæteris Oroborum folijs minus acutis: è virgulis ex alarum cauis palmaribus nudis prodeuntibus, flores vnciales, Genistæ forma, pallide lutei, at folio superiore rufescente, dependent stylo ex illorum medio prominente: lobos & semina non vidimus: ex Pyrenæis & Heluetiorum alpibus habemus.

DE GLAVCE LEGVMINOSA.

CAPVT XI.

GLAVCI Leguminoſæ affinis: radicem habet albam, oblongam, paucis fibris donatam, ex qua caulis bicubitalis, & altior, ſatis craſſus, rotundus, rubeſcens, cauus, paucis & breuibus pilis aſperſis, prodit, & niſi ſuſtentetur, procumbit: at frequenter ad cubiti ſolum altitudinem accedit, nec fulcimine opus habet: hic in alios ramos diuiditur: folia habet Glauco leguminoſæ ſimilia, duodecim etiam quatuordecim, & pluribus, vtrinque ad coſtam ordine diſpoſitis, nec in ambitu ſerratis, & eleganti virore nitentibus: ex foliorum ſinubus pediculi prodeunt, flores pallide luteos, modo vnum communiter plures, forma Glauci leguminoſæ ſimiles ſuſtinentes: hos ſequuntur ſiliquæ craſſæ, coniunctæ, vnciam longe, triangulares, in breuem apicem abeuntes, ſemina anguloſa, per maturitatem ex viridi flaueſcentia, continentes. Huius ſemen Araci Boetici nomine, à D. Io. Pona Verona accepimus, & ab annis aliquot in hortulo noſtro habuimus: nam licet planta annua ſit, attamen ex ſemine deciduo ſeſe propagat. Tota planta ingrati ſaporis eſt: folia commanducata, herbaceum primum & ingratum, dein amarum ſaporem in faucibus relinquunt.

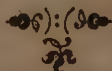
LIBER DECIMVS.

DE OPHIOGLOSSO.

CAPVT I.

I. OPHIOGLOSSVM anguloſo folio: ex radice craſſa, in fibras craſſas abeunte, vnus vel alter pediculus, vncias quatuor longus, poſt medium dilatatus, effertur, cui folium vnicum, vncias tres longum, ſeſquiunciam latum, ad exortum vtrinque dilatatum, & anguloſum inſidet, & ſtylum ſeſquiuncialem linguam referentem, pediculo donatum obtinet. Helmſtadio, D. Sigfridus miſit.

II. OPHIOGLOSSVM minus; radiculis eſt fibroſis, pediculo ſimplici & breui, cui folium vnicum, ſubrotundum, vnciam latum, ſeſquiunciam longum inſidet: ad cuius exortum, & veluti è folij ſinu, ſtylus ſerpentis linguam referens, vnciam longus exit: in humidis circa Monſpelium prouenit.

DE ADIANTHO.

CAPVT II.

ADIANTHVM fruticoſum Braſilianum: hoc Filicis inſtar excreſcit, caule tenui, leui, ſubnigro puniceo colore nitente, qui in alios ſubdiuiditur, circa quos folia viridia, Adiantho vero aliquantum ſimilia, parua, oblonga, ſed obtuſa, ſuperne tantum inciſuris diuiſa, inferiore coſta, qua capillaceo inſident, integra, alternatim cauliculo, & quidem vtrinque duodecim vſq; ad viginti, petiolis, per pedicellum iunguntur. Apud Tououpinambaultios in Braſilia natum à D. Burſero accepimus.

DE FILICE.

CAPVT III.

I. FILIX paluſtris maxima: radice eſt omnium Filicum craſſiſſima, duos pugnos ſuperante nigra, velut ex craſſiſſimis ſquamis cōpacta, & multis fibris

fibris nigris capillata, vnde exurgunt folia plura atrouirentia, tres cubitos ſuperantia, in latus ampliſſime expanſa: quorum pediculus rufeſcens, angulosus, cauus, inſtar oblongi auriſcalpij ex radice prodit, qui vbi pedalem altitudinem adeptus eſt: foliosus redditur, ad modum Filicis maris vulgaris: nam veluti ex plurimis pinnis, ſecundum margines crenatis, & ad vnum pediculum cohærentibus componuntur. Verum ad radicem, inter media folia, plura foliorum rudimenta cubitalia, veluti futurorum principia, conſpiciuntur, eo modo, quo in Filice florida, ſiue Oſmunda dicta, circa ſummos ramulos apparent: à qua tamen differt, quod Oſmunda caules edat, & caulium ſummis, veluti flores, ſiue ſeminum rudimenta adhæreant, & folia habeat latiora, & haudquaquam per margines ſerrata. Hanc locis paluſtrib. circa thermas Marchicas copioſe obſeruauimus: aliquando in editis & ſaxoſis, ſed humidis montibus etiam reperitur, vt circa Ramſtein arcem Baſileenſium notauimus.

II. Filix mas aculeata maior: radicem habet nigram, fibroſam, pediculos pedales, folioſos, in multas alas pinnatas, modo maiores, modo minores, modo minores profundius diuiſos pallide virentes, primis in ambitu dentatis, & in breuem ſpinulam deſinentibus. Hanc in monte Waſſerfall legimus.

III. Filix mas aculeata minor: hæc pinnulis eſt breuibus, totis integris, non dentatis, ſed in ſpinulam acutam breuemq; omnibus deſinentibus: eodem quo prior loco, licet eam poſtmodum à D. Furero, ex Harcynia & Stolberga veteri, acceperimus.

DE MVSCO.

Capvt IV.

I. Mvscvs pennatus: hic colore eſt ex luteo vireſcente, lateq; ſerpit, multis viticulis, ſed breuibus, ramoſis, minutis folijs pennam æmulantibus veſtitus, qui fibras tenues pro radicibus habet: in petroſis & ſyluis reperitur.

Huius altera ſpecies, radice rufeſcente ex copioſiſſimis fibris compoſita, viticulis ramoſioribus, folijs minoribus: in ſylua Vilenſi, locis vliginoſis prouenit.

II. Mvscvs filicinus minor: huius aliquot differentias obſeruauimus: ſed hic ſolum de minore agemus, qui per terram ſerpit, cauliculis tenuibus, in ſummo ramoſis, foliolis Filici ſimilibus, ſed tenuiſſime diſſectis: ex ramulis, pedicelli aliquot capillares rufeſcentes, biunciales, efferuntur, quibus ſingulis capitulum exiguum, ſubrotundum, incuruum, in apicem exiguum deſinens, inſidet. Hunc, cum alijs D. Iungermannus miſit.

III. Mvscvs Abietis facie: prædicto non multum abſimilis, viticulis in ramos diuiſis, folijs capillaceis, vtrinq; (vt in Abiete) coſtæ oblongiuſculæ adnatis, multo quam in priore breuioribus, & viridioribus.

IV. Mvscvs ramoſus repens, velut ſpicatus: hic ad arborum radices, nigris radiculis terræ affigitur, viticulis craſſis, & longis ſerpit, & de ſe copioſas veluti ſpicas oblongas, ex tenuiſſimis & leuiſſimis foliolis compactas, ramulorum inſtar emittit.

Huic ſimilis & alter, foliorum tantum apicibus candicantibus diſcrepans: vterq; in monte Crentzacho ad arborum radices creſcit.

V. Mvscvs ramoſus erectus maior: hic ceſpitis inſtar eleganter & arctiſſime quaſi compactus, ex radicibus oblongis capillaceis, cauliculum trium quatuorve vnciarum emittit, qui in binos, ternos, quaternos, biunciales, etiam triunciales ramulos, & hi quoque in alios erigitur, qui minimis capillaceis foliolis veſtiuntur: inter ipſa foliola, pedicelli vnciales, nudi, capillacei, capitulum, vt in Adianto aureo, ſuſtinentes, efferuntur. Hic in Crentzacho mõte ad arborum radices, alijs Muſcis commixtus conſpicitur: at elegantior & viridior, ad ſepes circa Burſam fluuium reperitur.

VI. Mvscvs ramoſus erectus minor: ex capillacea radicula cauliculus ad ſummum biuncialis varie diuiſus foliolis vix conſpicuis cinctus, emergit: eodem, quo tres priores, loco prouenit.

VII. Mvscvs ſaxatilis ericoides: huic circa radicem folia multa Muſco vulgari ſimilia, inter quę viticuli ſunt palmares, aſperi, foliolis Ericæ coridis folio ſimilibus, inordinate veſtiti, aliquando hinc inde nudi, quorum ſummo capitulum exiguum inſidet. Ad Wieſam fluuiũ ſuper ſaxa repit.

VIII. Mvscvs ſtellaris roſeus: ex fibellis nigris radicem conſtituentibus, pedicelli vnciales prodeunt, quibus ſingulis folia plura inſtar roſæ compacta, pallide virentia, acuminata, in modum ſtellæ diſpoſita, inſident. Hic in ſaxoſis Telamontij prouenit.

IX. Mvscvs Cupreſſiformis: paruus eſt, ramoſus,

ſus, foliolis cupreſſi forma, atrouirentibus; inter quę pedicellus exurgit, qui minimas ſpicas pallidas & molles ſuſtinet. Ex Harcynia.

X. Mvscvs Polytrichoides: hic triplex eſt; Primus, viticulis eſt plurimis, iiſq; breuibus, & compactis, qui foliolis breuibus capillaceis rigidiuſculis cinguntur. Alter, per omnia minor eſt, cuius folia rigidiuſcula non ſunt: Tertius, minimus eſt, & mollis: prior in ſyluis vliginoſis reperitur: duo poſteriores muris inſident.

XI. Mvscvs terreſtris coralloides incanus: muſcus hic pedalis eſt, incanus, ramis pluribus craſſioribus erectis, iiſq; compactis, qui in plurimos ramulos, cornuum ceruinorum inſtar, eoſq; acutos diuiduntur: hic ad Wieſam in ſyluis occurrit.

XII. Mvscvs terreſtris, coralloides erectus, cornibus rufeſcentibus: hic Muſco terreſtri vulgari eleganti ſpectaculo innaſcitur: nam Muſco vulgari ex pallido vireſcenti, hic candidus inſidet, coralli modo in ramulos rigidiuſculos diuiſus: qui licet candidus ſit, ipſius tamen ſummitates cornutæ, & rigidæ rufeſcunt: hic ad Wieſam fluuium late expanſus in arenoſis reperitur. Verum hic cum Muſco Corallino, ſiue Corallina montana Tabernæmontani, neutiquam confundi debet.

XIII. Mvscvs ceranoides: hic duplex eſt, maior & minor: maior, trium, quatuorve vnciarum eſt, folijs carens, cauliculis latiuſculis in ramos diuiſis, hiq; in alios breues, & hi ſimiliter in tenuiſſima ſegmenta, trifida, quadrifida, acute ſcinduntur.

Minor totus incanus, vnciam non excedens, ex plurimis ramulis proxime iunctis cõpoſitus, quorum ſummitas communiter in duo minutiſſima & acutiſſima cornua abit: vterq; in Harcynia collectus fuit.

XIV. Mvscvs aquaticus folio expanſo: hic ex radice tranſuerſim repente, & nigricante, ramos frequentes, late ſparſos & ſemipalmares emittit, quorũ ſummitates ob foliola cõpactiora, velut in ſpicam abeunt: folijs eſt breuibus, latiuſculis primum, dein acutis. Hic apud nos aquæ in riuulis innatat, & nonnihil ſplendet: quamuis eundem ex lacu Gaderſchlebiano D. Sigfridus, & D. Iungermannus, Muſci maioris lapidum Harcyniæ nomine, miſerit.

XV. Mvscvs fontanus ſiue Hepatica aquatica: hunc triplicem habemus, maiorem & minorem, Hepatiæ nomine à Lobelio, Tabernæmontano & alijs depictum, his tertium addere lubet, ab illis diuerſum, quem Muſcum fontanum capitulis racemoſis vocamus: hic folijs eſt longe minoribus, ſquamarum inſtar iunctis, pallide virentibus, & nonnihil hirſutis, inter quæ quam plurimi pediculi capillacei, biunciales, nudi efferuntur, quorum ſinguli capitulum paruum inſtar racemi compactum, & rufeſcens ſuſtinent, quantum ex ſicco, à D. Sigfrido miſſo, colligere licuit.

XVI. Mvscvs pyxioides duplex eſt: alter terreſtris, tubulis maioribus, & candidioribus conſtãs, à Lobelio nomine Muſci terreſtris pyxidatos alabaſtriculos imitantis, propoſitus: ſub quo in Sileſia calcem reperiri relatum fuit.

Alter v. ſaxatilis eſt, tubulis lõge minoribus, copioſioribus, nec ita candidis, qui petris ſaxiſve latiſſimis innaſcitur, eaq; obtegit, quemadmodum in via Telamontium verſus, videre eſt.

LENTI-

Lenticula palustris latifolia.

LENTICVLA PALVSTRIS.

CAPVT V.

LENTICVLA palustris latifolia punctata: Lenticula palustris mihi quadruplex est: vulgatissima, Lentem referens: altera trisulca: tertia quadrifolia: quarta cuius & figuram (in Phytopinace & Matthiolo propositam) & descriptionem adiungere lubet. Hęc ramulis aquis innatat, à quibus filamenta radiculas constituentia deorsum feruntur: folijs est copiosis, subrotundis, eleganter virentibus, coniugatim in ramulis digestis, superne punctis minutissimis notatis: his inferne copiosæ lenticulæ, aliquando singulæ, aliquando ternæ, & quaternæ, rugoso prætenui cortice donatæ adhærent, quibus semen copiosissimum, minutissimum & flauescens includitur: sapore est aqueo. Hanc in fossis Patauinis aquis supernatantem vidimus, & in Silesia circa Vratislauiam reperitur: quam forte Cæsalpinus, pro Stratiote aquatica Dioscoridis proposuit, quamque scribit fluitare, & cum aqua incidere. Pisis in Auxeri fluuio, qui aquas thermales ex monte S. Iuliani recipit.

CORALLINA.

CAPVT VI.

CORALLINÆ varietates multæ occurrunt; at in præsens de tribus, quas hactenus apud Authores, qui ad manus sunt, non obseruauimus.

I. CORALLINA alba nodosa: caule est pedali, ligno candido, & duro, candido & aspero cortice tecto, à quo vtrinque, sed sine ordine, pediculi, trium quatuorve vnciarum erecti, flexiles, prodeunt, quorum aliqui in alios, etiam vncia minores subdiuiduntur: hos minimum noduli, velut ex duobus semicirculis, iisque vt plurimum pertusis, compositi, vsque ad extremum apicem (triginta, etiam quadraginta in vno pediculo obseruare licet) eleganti spectaculo, ad antiquarum minimarum cæterarum aurearum similitudinem, cingunt. Hanc vna cum sequētibus, D. Rumbaumius, Massilia attulit, ex Barbaria illo deferri, & apud Massilienses plumarum loco supra pileos gestari, affirmauit.

II. CORALLINA cinerea rugosa: hæc duplex est, & vtraque non secus quam sequens, intus lignum habet spadicei coloris, durum, medulla carens, & crusta obductum. Prima, ligno est duriore, quod crusta cinerea, aspera, rugosa, & tuberosa, veluti cortice vestitur, quæ friabilis est, forte ex lino maritimo exiccato creata: hæc in ramos plures recuruos, & hi in minores, veluti tuberculis exasperatos, diuiduntur, & in obtusum rotundiusculum apicem desinunt.

Altera, crusta magis albicante, minusque rugosa obducitur, & in ramos pede longiores flexiles, & hi in stylos plerosque palmares, absumuntur. Verum has duas, nec cum Lithophyto marino Gesneri, nec cum Corallina alba, lutea, & rubra Tabernæmontani, nec cum Erica maritima Clusij, confundere oportet, cum omnes has differentias habeamus.

III. CORALLINA pallide flauescens læuis: hæc crusta pallide flauescente, læui ac friabili obducta est: à qua vtrinque modo rami, modo styli læues & flexiles prodeunt.

QVERCVS MARITIMA.

CAPVT VII.

QVERCVS maritima triplex mihi est: 1. quæ propter vesicas aut bullas plurimas, quibusdam baccifera dicitur: 2. vesicis quidem caret, sed foliorum extrema crassiora sunt, & inæqualia, quasi rudimentum Cucumeris exigui ostendunt, quam glandiferam vocant: vtraque iam descripta. At tertia, quam Quercum maritimam barbatam vocamus, pauca quidem folia habet, eaque secundæ similia, sed hęc in quam plurima oblonga capillacea filamenta, barbæ instar absumuntur.

FVCVS MARITIMVS.

CAPVT VIII.

EX Fucis maritimis quam plurimis, in præsens aliquot solum exhibebimus, quorum duos priores anno 1603. D. Cargillus, Abredonia ex Scotia vna cum descriptione transmisit.

I. FVCVS alatus, siue phasganoides: huius admiranda est forma: saxis quæ Oceanus lambit, & in æstu quoque mergit, adhæret, lepadum instar myrtalis coronata: caule tereti, pennæ anserinæ magnitudine, colore, quem exhibet Pruna Damascena, inter rubrum & nigrum saturatum, medio; at folia, quæ non nisi caulem adultum ornant, saxo hærentia (in sicca virescunt) ad luteum magis vergunt, quę palmæ latitudine supra radicem nascuntur plurima, ligularum instar, cartilaginea, tres, quatuor, sex, aut octo vncias longa: inter quæ caulis eo vsque teres, latescit, porrigiturque interdum ad vlnæ longitudinem infirmus, vt nisi aquis innatans sustentetur, humi semper procumbat: huic, si adultior vtrinque ala adnascitur, tantæ, quantæ & ipse caulis est longitudinis, ea vera tota membranea est, fibris hincinde venosis à caule conspersa. Notandum autem membranam hanc, pro vt in sagittarum alis est videre, ima parte angustiorem, sensim latiorem reddi, ita vt tres ab ortu pollices transuersos, æqualis deinceps tota existat, vnius, duarum, aut trium vnciarum latitudine. Vulgo Baderlacks vocant: Fucus alatus, aut phasganoides esto, caulis enim ancipitem gladium refert: Hic, præsertim in Septembri viget, alio anni tempore inutilis: membranæ abijciuntur, reliquo vescuntur grauidæ, alijsque etiam in cibos cedit: sapore est salso cum modica dulcedine: sitim manducantibus excitat.

II. FVCVS arboreus polyschides: eodem ortu & vsu est, quem vulgus Tangels nominat, Fucus omnium interdum maximus, trium quatuorve cubitorum, teres, luteus (tenerior, qui solus vescus est, longe infra minimi digiti crassitudinem, corticem Castaneæ bene maturæ colore æmulatur) caulem Angelicæ maximæ crassitudine æquat: fastigium, in latas cartilaginosas membranas, varie diuiditur, eo prope modo, quo balthei pars, & qua ensis suspenditur apud Heluetios. Hic Fucus maximus, aut arboreus polyschides esto. Hactenus Cargillus. Verum hic postremus à Palmifolio Giganteo siue Alga latifolia Imperati, à quo Neapoli, cum quam plurimis maritimis plantis accepimus, distingui debet.

III. FVCVS longissimo, latissimo, crassoque folio, radice est breui, ex crassis fibris composita, ex qua pediculus crassus, rotundus, semipalmaris prodit, qui in folium expanditur: folium vnum ingentis longitudinis, pedes aliquot & vlnas excedit (rarius ex vna radice duo folia, eiusdem omnino formæ & longitudinis) & latitudine vncias quatuor superat, eiusdem fere per totum folium, principio excepto, latitudinis, in medio æqualiter planum, ad vtrumque vero latus parum convolutum tortuosum & sinuosum, obscure virens, crassum, & dum terræ adhuc affixum, tactu forma gelatinæ, viscosum, & madidum: quare, propter nimium madorem vix asseruari potest, licet sæpius Soli exponatur: nam quoties chartæ reponitur, mador iste cum fœtore recrudescit, ita vt à corruptione non nisi post aliquot septimanas, donec plane siccetur, seruari possit. Hic in Gallijs ad maris litora versus S. Malo prouenit, & è natali solo facile eruitur: vnde D. Satlerus transmisit.

IV. FVCVS longissimo, latissimo, tenuique folio: hic priori non multum absimilis, qui ex radicula nigra, fibrosa, pediculum tenuem, triuncialem emittit, qui in folium sesquicubitalis longitudinis, vnciarum quinque vel sex latitudinis, planum, per margines hincinde conuolutum, absumitur: coloris pallide virentis est, substantiæ tenuissimæ membraneæ: hunc cum alijs maris Mediterranei purgamentis reiectum, non longe à montis Cetij radice, collegimus.

V. Fvcvs longo, angusto, & crasso folio: radice est rotunda & plana, ex qua bina, ternave folia (siue cauliculi, si mauelis) sesquipalmaria, crassa, coriacea & plana, ligulas referentia prodeunt, quæ in alias velut ligulas, sed rarius, diuiduntur. Hic ad Fucum maritimum secundum Dodonæi editionis Belgicæ referri posse videtur, cuius species altera breuiore & angustiore folio dici poterit. Hunc quoque à D. Satlero habemus.

VI. Fvcvs membranaceus ceranoides: hic instar Lactucæ marinæ tenuis, palmum excedens, caule est vnciam & semunciam lato (mire varians) qui in plurimas alas modo latiores, modo angustiores, hæque in breuissimas easque plures cornuum modo subdiuiduntur. Huius species varias esse, scopulis adnasci, Scotis Dils dici, eiusq; esum contra Picam commendari, D. Cargillus, planta addita, perscripsit.

VII. Fvcvs maritimus Gallopauonis pennas referens: hic membraneus est, sese sensim late expandens, qui in plures lacinias semicirculares sibi quandoque incumbentes diuiditur, per quas variæ striæ semicirculares, variegatæ, diuersæque latitudinis, vt in pennis Gallopauonis eleganti spectaculo feruntur. Hic scopulis maritimis adnascitur: quamuis etiam ex Mitulis, cortex huic Fuco similimus, eximatur: huncà D. Cargillo ex Scotia accepimus.

VIII. Filvm maritimum Germanicum: hoc exiguo lapillo innascitur, & in plurima bicubitalia, angustissima, nigricantia, læuia, crassiuscula & firma, aliquando inter se complicata fila, absumuntur. Hoc ex mari Baltico accepimus, & incolis Meerfaden, & Meerstrang dici accepimus.

Alga bombycina: Algam hanc ex Scotia accepimus, quæ instar Gossypij siue bombacis mollis & compacta, late expansa, aquis dulcibus innatat, superne pallide virēs, inferne albicans: hoc gossypio, quod ex veteri thorace, cui suffultum erat, eximitur, similimum est.

CARDVVS.

Capvt IX.

I. Cardvvs mollis latifolius: caule est cubitali, striato, breuibus & mollioribus spinis armato: folijs Rumecis forma, tenuibus, læuibus, venosis, palmum longis, vncias quatuor latis, marginibus exiguis spinulis dentatis; caulis summitas in pediculos breues vnciales abit, quorum singuli capitulum Lappæ vulgaris forma, eiusq; fere magnitudinis sustinent, quod in stamineum purpureum florem expanditur. Hunc D. Burserus in Austriæ monte Taurero Rastadiensium legit.

II. Cirsivm angustifolium: ex radice nigra fibrosa, caulis cubito altior effertur, membranosis alis asperiusculis vestitus, in ramos diuisus, quorum singuli in pediculum oblongum, eumq; nudum, abeunt, cui capitulum vnicum hispidum insidet, quod in florem stamineum rubentem aperitur, & tandem in lanuginem absumitur. Folia habet ad radicem palmaria, vncia angustiora, atrouirentia, in ambitu raris aculeis prædita: at quæ in caule, breuia sunt, nonnihil laciniata, & aculeis magis exasperata. Hoc in monte Wasserfall legimus.

III. Cardvvs sphærocephalus acutus vulgaris: ex radice crassa, caulis cubito altior, statim in ramos brachiatus, effertur, qui crassus, lignosus, membrana alata spinosissima vsque ad summum inuestitur: quem folia pediculo latiore amplectūtur, quæ profunde laciniata, palmaria, duas tresve vncias lata, per ambitum crebris & acutissimis, pallide flauescētibus spinis armata. Caulium summis, capita rotunda, pene sphæricea, acutissimis spinis horrida, insident, quæ in florem stamineum purpurascentem explicantur, & tandem in pappū abeunt, cui semen Cnico syluestri simile includitur. Hæc frequens est in dumetis humidis, quamuis etiam secus vias reperiatur.

IV. Cardvvs lanceatus angustifolius: hic caulibus est bicubitalibus, rotundis, striatis, hispidis & firmis, oblongis, acutis, albicantibus spinis horridus, hinc inde membranea ala donatus, & in summo in ramulos diuisus: circa hunc folia rariora, palmum æquantia, angusta, in lanceam oblongam, eamque latiorem, quam in Cardeo lanceato latifolio, abeuntia, raris & breuibus lacinijs diuisa, subtus incana, superne atrouirentia, spinis

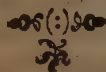
longis donata: cauliculorum summis capitula plura, parua, ex imbricatis squamis composita, insident, quæ in stamina atrorubentia, apicibus diuisis expanduntur, & aliorum more in pappum & lanuginem resoluuntur, semenque exiguum in ea occultatur. Hic & flore albo quandoque reperitur. Huncin nemore ad pontem Wiesam obseruare licet.

V. CARDVVS palustris: radice est simplici, caule tricubitali, foliaceo, erecto, nonnihil ramoso, breuibus spinis armato, folijs atrouirentibus, crassis, sinuosis, quandoque etiam laciniatis, semipalmaribus, sesquiunciam latis, per marginem rarioribus spinis cinctis; caulis summo capitula plura, singula singulis pediculis insident, quæ in florem stamineum purpurascentem expanduntur, dein in pappum aliorum more abeunt. Hic ad Wiesam locis arenosis, herbosis, & Michelfeldensibus palustribus, prouenit.

VI. CARDVVS polycephalus angustifolius: radicem habet lignosam, fibrosam, caulem cubito altiorem, rotundum, striatum, spinis carentem, cuius summitas in plures semipalmares ramulos, & hi quandoque in breuiores, diuiditur: folia sunt pauca, angusta & breuia, spinis oblongis armata: capitula plura, parua, quibus minima subijciuntur, exiguis spinulis prædita, & flos Iaceæ similis ex staminibus purpurascentibus compositus, insidet, qui similiter in lanuginem abit. In pratis Michelfeldensibus frequens occurrit.

VII. CARDVVS repens vinearum: ex radice oblonga, nigricante caulis prodit reclinatus, rarius erectus, pedalis, incuruus, striatus, candicans, cuius summum in ramulos paucos, eosque breues absumitur, qui capitula parua Iaceæ vulgari similia, sustinent: folia ad radicem plura, superne atrouirentia, inferius incana lanugine aspersa, semipalmaria, vnciam lata, leuiter sinuata, spinulis per circumferentiam donata: at quæ caulem ambiunt in profundas lacinias diuiduntur, palmaria, duas tresue vncias lata, existunt. Hic in vinetis Mutensibus frequens est.

VIII. ANONIS viscosa minor flore pendulo: plantula est semipalmaris, totaque hirsuta: radicula alba, oblonga, tenui, parum fibrosa, à qua cauliculi plures, duarum triumve vnciarum, exurgunt, iique tenues, rotundi, foliolis paruis, plerumque ternis ex vno pediculo prodeuntibus, forma & situ vulgaris Anonidis similibus, viscosis: flores parui sunt, lutei, propendentes, quibus minutum semen in exigua siliqua succedit, & nullis spinis donatur. Ex Gallia Narbonensi habemus.

LIBER

LIBER VNDECIMVS

CYTISVS.

CAPVT I.

CYTISVS Hiſpanicus ſiliquis Ornithopodij: hic virgis eſt rotundis, ſtriatis, duris, tricubitalibus, in varios ramos nonnihil lanuginoſos brachiatis, quos folia numeroſa, terna vni pediculo inhærentia, in ſummis ramulis exigua, dilute virentia, ambiunt: flores parui, lutei, Geniſtæ ſimiles, quibus ſiliquæ vnciales, molli hirſutie tectæ, inſtar ſiliquarum Ornithopodij, minus tamen profunde ſinuatæ, & plures ſimul iunctæ; ternæ, quaternæ, quinæ vni pedicello inhærentes, quibus ſemina parua, plana, nigricantia incluſa ſunt. Hic in Hiſpania, ad agrorum limites frequens eſt, non tamen cum Cytiſo primo Cluſij, cuius pars interior nigricat, & ramuli toti villo obſiti ſunt, confundi debet.

COLVTEA.

CAPVT II.

COLVTEA, Scorpioides maritima glauco folio: virgis eſt pedalibus, rarius cubitalibus, lignoſis, rotundis, rufeſcente, rugoſo cortice veſtitis, in frequentes ramos diuiſis: folia alata, ſeptem, aut nouem, vni coſtæ, binis ſemper ex aduerſo ſitis, adhærent, vno impare extremam alam occupante, Coluteæ folijs ſimilia, ſed multo minora, obtuſa & cordata, glaucique vel cæſij coloris: flores & forma & colore Coluteæ ſimiles, ſed minores: pediculis tenuibus ſiliquæ, tenues, oblongæ, vnciales, articulis diſtinctæ inſident, quarum ſingulis articulis, ſingula ſemina parua incluſa ſunt.
Hæc in maritimis prope Teracinum collecta, quamuis etiam Patauio, ex horto Bembiano habeamus.

GENISTA.

CAPVT III.

GENISTÆ Hiſpanicæ affinis: ſuffrutex eſt cubitum ſuperans, caule tenui, tereti, candicante cortice tecto, qui in plurimas virgas tenuiſſimas diuiditur, quarum aliquæ palmum ſuperant, aliæ minores ſunt: circa quas folia longiuſcula, anguſtiſſima & rariſſima, ita vt virgæ pene nudæ appareant: ſummis virgis ſingulis vnicum capitulum rotundum, villoſum, molle, inſidet, vt in Gramine maritimo ſiue polyanthemo maiore, ex pluribus floribus, Geniſtellæ tinctoriæ forma, ſed minoribus pallide luteis compoſitum: nam quilibet flos, ex caliculo villoſo, hirſutie albo prodit. In montibus plane ſaxoſis ad aquas Blancas D. Albinus collegit.

GENISTELLA Monſpeliaca ſpinoſa: hæc viticulis eſt palmaribus, in terram reflexis, quorum pars inferior in breuiſſimos ramulos, ex paruis ſpinulis conſtantes diuiditur, à medio vero ſurſum villoſi ſunt, quandoque in ramulos brachiati, oblongis viridibus folijs, minoribus ſæpe additis, veſtiti, ſpiniſque carentes: ſummitatibus, flores pallide lutei, forma Geniſtæ ſpinoſæ vulgaris ſimiles, inſident. Hanc quidam Monſpeſſuli Corrudam luteam vocabant: quæ etiam in Ventoſo monte reperitur.

Similem ſed per omnia maiorem, caulibus pedalibus, folijs rarioribus, ſpinis longioribus, minuſque pungentibus, floribus maioribus & aureis, quaſi in ſpica diſpoſitis, ex Hiſpania habemus.

GENISTELLA minor Aſpalatioides: ſuffrutex eſt pedalem altitudinem ſuperans, ſtipite rotundo, rufo cortice veſtito, lignoſo, hinc inde ſpinis, ſed rarioribus, armato, in ramos, qui in minores

subdiuiduntur, brachiato: circa quos foliola rara, parua, quædam subrotunda, quædam oblonga, spinis interiectis, quibus flores lutei, Genistæ prædictæ duplo minores, hinc inde componuntur, nec, vt in priore, ramulorũ summis, in aculeum abeuntibus, insident. Hanc, ex Anglia Genistę spinosæ nomine accepimus: at eandem in asperis, circa Aureliam Gallorum, ramis late se spargentibus, collegimus.

CHAMÆGENISTA Cretica: hæc virgulis est palmo minoribus, humi diffusis, tenuibus, rotundis, subcanis, in ramulos aliquot duarum, trium vnciarum diuisis, foliolis oblongis, angustissimis, binis aut ternis ab eodem exortu, sed altero semper longiore, prodeuntibus, incanis: ex foliorum alis flosculi terni, quaterni, parui, lutei, Genistę floribus æmuli: siliquas non vidimus. Ex horto nobiliss. Contareni habemus.

SVMACH.

CAPVT IV.

SVMACH angustifolium: hoc potissimum folijs à vulgato differt: huius enim folia vncias quatuor longa, semiunciam lata sunt, in exquisitum apicem desinunt, & per marginem crenata sunt, quorum duodecim vni costæ, vtrinque nimirum sex, adhærent, vndecimo imparem numerum, constituente; quæ superne atrouirent, inferne pallida sunt, costa elata per longum excurrente: hoc in Brassilia apud Tououpinambaultios collectum & à D. Bursero communicatum.

MELEGVETA.

CAPVT V.

MELEGVETA siue Grana Paradisi: folia crassa sunt, vncias quatuor longa, tres lata, per quorum longitudinem costa elata fertur, à qua fibræ plurimæ per transuersum abeunt, vt in Caryophyllorum folijs cum quibus maximam similitudinem habent: fructus satis cognitus, habetur in officinis, vt & Grana exempta: huius folij pediculus, sapore est aromatico, ipsis granis correspondente, non tamen ita acuto & aromatico, vt in folijs Caryophyllorum animaduertitur, quo signo potissimum à se inuicem distingui possunt. Huius folia vna cum Nucis moschatæ folijs, D. Clutius Amstelrodamo misit.

STYRAX LIQVIDA.

CAPVT VI.

STYRACIS liquidæ folia: ex radice rotundo, nigricante, rugoso, striato & quasi articulato cortice tecto; folia terna, etiam quina, oblongis, tenuibus, nigricantibus pediculis donata, ex vno veluti tuberculo prodeunt, quæ vitiginea sunt foliorum Aceris, vel Platani instar, in lacinias ternas, etiam quinas diuisa, neruosa, per circumferentiam crenata, & mucronato cuspide. Hæc ab Honorio Belli accepimus, qui styracis huius magnum ramum se habere perscripsit.

LIGVSTRVM.

CAPVT VII.

LIGVSTRVM duplex ex Italia accepimus, de vtroque breuiter in præsens, cum solum ramos absque floribus & seminibus acceperimus.

I. LIGVSTRVM Myrtifolium: hoc ad Ligustri vulgaris modum excrescere, & in ramos brachiari audio: rami rotundi sunt læues nonnihil rufescentes: folia atrouirentia, vulgaris folijs & latiora & longiora. Hoc nomine, Ligustri myrtifolij perpetui, vel Myrti Ligustri folio, Paranio ex horto Pharmacopæi (cuius nomen excidit) ad pontem molin accepimus.

II. LIGVSTRVM folijs laciniatis: & huius ramos pedales habemus, circa quos folia atrouirentia, glabra, inferiora quidem subrotunda, alia vero oblonga: hæcque modo integra, modo Iasmini lutei instar diuisa, quandoque ab altero solum latere, laciniam vnam, quandoque vtrinque vnam, rarius binas, quandoque ternas, quaternas, inordinatas lacinias obtinent. Hoc primum Ligustri nigri nomine, ex horto Ill. Mori Senatoris Veneti, quem in villa di Carbonara colit: dein, pro Syringa laciniatis folijs, ex horto Ill. Contareni Sen. Veneti accepimus: de vtroque plenius in Theatro nostro.

SALIX

SALIX.

CAPVT VIII.

I. SALIX fragilis: hæc mediocris est altitudinis, caulibus ramosis, rotundis, rubente cortice vestitis: folijs longis, angustis, prona parte incanis, superius atrouirentibus, & tandem pene nigris: iulis quam in cæteris breuioribus. Fragilem appellare lubet, quia non aliarum Salicum instar virgis lentis & vimineis, sed plane fragilibus donatur. Nostris Brandweiden / eo quod tandem nigrescat, dicitur: frequens ad Birsam & S. Iacobum.

II. SALIX oblongo incano folio: huius caules, cortice atrorubente vestiti, in breues & plures ramulos diuisi: folijs oblongis, superna parte obscure virentibus, parte prona cinereis & incanis: flores copiosos aliarum salicum modo producit, & semen paruum nigrum, cum albissima lanugine auolat: hæc apud nos frequens, in primis in minore vrbe, ad molendinum ærarium, in sepibus ad aquam.

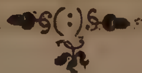
III. SALIX subrotundo argenteo folio: hæc caulibus est cubito altioribus, rotundis, incanis & ramosis: folijs subrotundis, superne nigricantibus, parte prona incanis, argentei coloris, splendentibus, tactu mollibus, & veluti tenui lanugine pubescentibus, per ambitum raris crenis exasperatis. Hanc sine fructu ex Belgio D. Gallus transmisit.

IV. SALIX humilis latifolia erecta: hæc salici latifoliæ aquaticæ acuto folio similis est, sed humilior, cum huius virgæ rotundæ striatæ, vix cubitum superent: folia minora sunt ex rotunditate oblongata, in acumen desinentia, rugosa, parte prona lanuginosa, tactu mollia: iuli rotundi, parui, flaui: hæc cum latifolia repente confundi non debet. Michelfeldæ in humidis.

V. SALIX alpina angustifolia repens: ex radice, atrorubente cortice tecta, cauliculi palmares humi fusi prodeunt, qui capillaceis radicibus terræ affiguntur, ramulis tamen paucis sursum elatis: foliolis oblongis, latiusculis, breuibus cincti: flores vt in cæteris, quibus absentibus, nullus salicem esse crederet. Hæc in Heluetiorum alpibus & monte Fracto, frequens est.

VI. SALIX alpina Pyrenaica: hæc ad semicubitalem altitudinem vix assurgit, virgis tenuibus, ramosis, folijs oblongis, paruis, per circumferentiam pilosis, tactu holosericí instar, ob minutissimos pilos, mollibus: spicæ florum vnciales, angustæ, molles sunt. In summitatibus Pyrenæi D. Burserus legit.

VII. SALIX saxatilis minima: hæc duas vncias vix superat, quæ ex radicula caudicem crassiusculum, vix semiuncialem emittit, qui in binos ternosve vnciales ramulos, terræ incumbentes, diuiditur: folia sunt parua, oblonga, subrotunda, atrouirentia, venosa, quorum medio capitulum paruum subrotundum, veluti ex multis baccis compositum, insidet, quibus maturis apertis, veluti ex triangulari caliculo, mollis, candida & breuis lanugo effertur. In alpium Heluetiorum iugis, saxis insidens, reperitur.

LIBER

LIBER DVODECIMVS.

SANAMVNDA.

CAPVT I.

SANAMVNDA viridis vel glabra: radice est crassa, lignosa, fibrosa, alba, cortice crasso pallido, lento vestita, à qua ramuli plures, tenues, palmares, etiam minores, iique geniculati prodeunt; foliis oblongis (rarius subrotundo) Chamæleæ vel potius Polygalæ similibus, sed breuioribus, viridibus & glabris, alternatim circa ramulos dispositis: inter quæ flores oblõgi, luteoli, in quatuor foliola diuisi conspiciuntur: fructum non obseruauimus. Hæc Aprili florens, Monspessuli in horto Dei collecta fuit.

FRANGVLA.

CAPVT II.

FRANGVLA altera polycarpos: frutex est Frangulæ siue Alni nigræ similis, ramosus, cortice candicante vestitus: folijs subrotundis in apicem plerumque abeuntibus, plurimis neruis elatis per ea discurrentibus, quare instar foliorum Vlmi rugosis, tenuissime per marginem serratis: Flores habet forma Frangulæ vulgari similes, paruos, stellatos, luteolos, copiosos, velut in racemo cohærentes, quibus succedunt fructus parui angulosi compressi, Spinæ infectoriæ baccis correspondentes, ex minimis pediculis dependentes. Hæc vere florens in quibusdam dumetis, etiam in monte nostro Muteto, reperitur.

RIBES.

CAPVT III.

RIBES montana oxyacanthæ sapore: duplex Ribes in Heluetiorum alpibus reperitur: altera, quæ frutice & folijs, sed minoribus vulgari conuenit: fructum v. habet rubrum, hortẽsi duplo pene maiorem, sapore oxyacanthæ fructui respondentem; in Valesianorum montibus reperitur. Altera, humilior est, & per omnia minor, baccis vulgari minoribus, minusq; acidis: in Bernatum montibus prouenit. Et hæc ad gloriam DEI dicta sunt, cui sit laus honor & imperium in sæcula.

FINIS.

INDEX

INDEX PRODROMI THEATRI BOTANICI;

Quo plantæ ſupra ſexcentæ vna cum aliis continentur.

Primus numerus paginam,
Secundus paginæ ſegmentum,
Tertius paragraphum denotat.

A.

B.

C.

Carduus

D.

E.

F.

G.

Malua

M.

N.

O.

Orchis.

Trifolium

ERRATA.

Fol.18.l.14.secalina, ipsi secali, ibid.l.19.loliacea. fol.19.l.11.terna, ibid.l.29.murino. fol.19.l.29.aspersis. fol.20.l.12.donatur. fol.22.l.2.capillaceum. fol.43.l.12.appellauit. fol.63.l.6.quandoque. fol.67.l 14. brachiatos. fol.69.l.16.absque. fol.79.l.14.sub asperis. fol.90.l.36.vernalique. ibid.l.vlt.nomine.

FINIS.

